Бібліотека Українського Підпільника Ч. 1:

ОУН

в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929 — 1955 р.

(Збірка документів)

Видання
Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО ПІДПІЛЬНИКА Ч. 1.

ОУН

в світлі постанов Великих Зборів,
Конференцій та інших документів з боротьби
1929 — 1955 р.

diasporiana.org.ua

1955

ПОСТАНОВИ ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ,

що відбувся в днях 28. 1. до 2. 2. 1929 р.

І. ЗАГАЛЬНІ ОЗНАЧЕННЯ

1. Український націоналізм є духовий і політичний рух, що зродився з внутрішньої природи Української Нації в час її зусильної боротьби за підстави і цілі творчого буття.

2. Українська Нація це вихідне положення кожної чинности та метове назначення кожного прямування українського націоналізму.

3. Органічна зв'язаність націоналізму з нацією є фактом природного порядку і на ньому основане ціле розуміння істоти нації.

4. Нація є найвищий тип органічної людської спільноти, що при найбільшій своїй психологічній та суспільній зрізничкованості має свою одну внутрішню форму, витворену на ґрунті подібного природного положення, спільного пережиття історичної долі та невпинного стремління здійснитися в повноті силової натуги.

5. Внутрішня форма нації є основний чинник її динамічного тривання і разом з цим принцип синтетичного формування, який дає життю нації на протязі її історичного розвитку суцільну духову окресленість, зазначену в різних її конкретно-індивідуальних виявленнях. У тому означенні внутрішня форма — це є ідея нації, що основує та вможливлює її історичне ставання.

6. Історичне ставання — цей наглядний вираз постійної актуальности національної ідеї — вказує на безглядний ідеал нації, який полягає в її стремлінні, втриматися в системі світової дійсности в ролі безпосередньо-чинного підмету з найширшою сферою впливу на оточення.

7. На шляху до власного самоздійснення в формі найбільшої інтенсивности історичного значення, нація чисельно збільшує запас своїх біо-фізичних сил на поширеній рівночасно територіяльній базі; у цьому відношенні відбувається в ній процес постійного переформлювання різних етнічних первнів у синтезу органічної національної єдности; з погляду цієї своєї чинности нація все находиться в стані власного росту.

8. Найвидатнішим силовим засобом росту нації є її духова тугість, узмисловлена в витворених вартостях культури, що — з одного боку — затіснюють внутрішню спільність нації, а з другого — простелюють їй шлях відосереднього впливу на оточення. Культура не є тільки чинником національної окремішности та її відпорности назовні, але першим з-поміж чинників безпосереднього зазначення на оточенні духової сили нації, за яким з тимбільшим успіхом наступає цивілізаційне і політично-господарське його опанування.

9. Умовою, що забезпечує нації тривалу активну участь у світовому середовищі, є найбільш пристосована до всебічних інтересів національного життя політична організація, якою є суверенна держава.

10. Держава є зовнішньою формою такої взаємочинности всіх діючих сил нації, яка відповідає основним її якостям і в той спосіб уможливлює нормальний її розвиток у всіх можливих виявленнях; держава — це стан кожночасної окреслености нації формою організаційного співвідношення сил, замкнених в органічну цілість — систему, відмежовану назверх, як самостійна збірна одиниця.

11. Через державу стає нація повним членом світової історії, бо що лиш у державній формі свойого життя вона посідає всі внутрішні і зовнішні ознаки історичного підмету.

12. Державна форма життя найвимовніше потверджує конкретне узмістовлення чинного характеру національної ідеї, а тому першим природним стремлінням нації є прикрити межі своєї державної виконности з цілим краєвидом свойого етнічного розпросторення, щоб таким чином державно оформити цілий свій фізичний організм — цю найважливішу елементарну підставу своєї будучности.

13. Для Української Нації в стані її політичного поневолення начальним постулятом є створення політично-правної організації, означеної Українська Самостійна Соборна Держава.

14. Для створення, закріплення і розвитку держави необхідна є засаднича умова: щоб держава була висловом національної істоти у спосіб найбільш творчої видайности всіх складових органів нації, отже виявляла систему організованої їх взаємочинности на засаді інтеґралізму суспільних сил з їх правами і обов'язками, відповідно до їх значення в цілості національного життя.

15. Український націоналізм висновує для себе з провідних засад державної організації практичні завдання, підготовчі для здійснення державного ідеалу соборними зусиллями українців-державників, зорганізованих на принципах: чинного ідеалізму, моральної своєзаконности, та індивідуального почину.

16. Першим зав'язком та переємником завдань українського націоналізму є покликана до життя Конґресом Українських Націоналістів, Організація Українських Націоналістів, побудована на засадах: всеукраїнства, надпартійности і монократизму.

II. ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ

1. Форма української державної влади буде відповідати послідовним етапам державного будівництва України, а то: національного визволення, державного закріплення та розвитку.

2. В часі визвольної боротьби лише національна диктатура, витворена в ході національної революції, зможе забезпечити внутрішню силу української нації та найбільшу її відпорність назовні.

3. Що лиш після відновлення державности настане доба її внутрішнього порядкування та переходу до стану монолітного державного тіла. В цей переходовий час голова держави матиме за завдання підготовити створення найвищих законодавчих органів на засаді представництва всіх організованих суспільних верств з узглядненням відмінностей окремих земель, що ввійдуть до складу Української Держави.

4. На чолі упорядкованої держави стане, покликаний представницьким органом, голова держави, що назначить виконавчу владу, відповідальну перед ним та найвищим законодавчим тілом.

5. Основою адміністративного устрою Української Держави буде місцеве самоврядування; зокрема кожний край буде мати свій представницький законодавчий орган, покликаний місцевими організованими суспільними верствами, та свою виконавчу владу.

III. СОЦІЯЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОСТАНОВИ

1. Вступні тези

1. Українська Держава буде змагати до осягнення господарської самовистарчальности нації, збільшення народного майна та забезпечення матеріяльного благобуту населення, шляхом розбудови всіх галузей народного господарства.

2. Господарське життя країни буде побудоване на основі співпраці держави, кооперації та приватного капіталу. Поодинокі ділянки народного господарства будуть розділені між ними, стануть предметом їх рівночасного й рівнорядного діяння, у залежности від корисности цього для цілости народного господарства та для інтересів держави.

2. Аґрарна політика

1. Інтересам народного господарства України відповідає існування та розвиток селянського господарства.

2. Вивласнення поміщицьких земель без викупу, переведене в час революції на Сході України, державна влада затвердить законом, силу якого поширить на всі землі Української Держави.

3. Державна влада переведе корективи в розподілі землі на Сході України, необхідні з огляду на стихійний, неупорядкований характер розподілу вивласнених земель у час революції.

4. Держава дбатиме про розвиток сільсько-господарської виробности та про забезпечення благобуту селянства шляхом підтримання середнього селянського господарства.

5. Селянське господарство буде побудоване на праві приватної земельної власности, обмеженім держав-

ною регуляцією вільної продажі і купна землі, з ціллю запобігти в цей спосіб надмірному зменшенню чи збільшенню земельних наділів.

6. Державна влада буде всебічно сприяти інтенсифікації селянських господарств та пристосовуванню їх до ринків, буде підтримувати розвиток сільсько-господарської кооперації, уділювати сільському господарству дешевого продукційного кредиту і буде дбати про аґрикультурну й аґриосвітню справи та про забезпечення хліборобської продукції державним забезпеченням.

7. Лісові площі будуть вивласнені без викупу та передані державі, або органам самоврядування. Лише невеликі площі, непридатні до удержавлення й муніципалізації, будуть у руках приватних власників.

8. Аґрарне перенаселення буде регульоване шляхом приміщення селянських рештків у національній продукції та відповідно переведеній колонізації.

9. Міські землі та нерухоме майно остануть у руках приватної власности. Держава і органи самоврядування регулюватимуть міське будівництво та усуватимуть мешкальні кризи й земельну спекуляцію шляхом скупчення в своїх руках відповідних регуляційних земельних фондів.

3. Промислова політика

1. В цілі усамостійнення народного господарства та його всебічного розвитку, що зокрема диктують потреби державної оборони та конечність дати варстат праці лишкам сільської людности, держава буде сприяти упромисловленню країни.

2. Підприємства тих галузей промисловости, що являються важливими для існування та оборони країни, будуть удержавлені. Інші підприємства будуть залишені приватному капіталові поодиноких осіб і асоціяцій на основі вільної конкуренції та приватної ініціятиви. У випадках, визначених законом, держава матиме право першенства перед приватними капіталами у набутті співвласности приватних підприємств.

3. Держава дбатиме про переведення раціоналізації всіх родів промисловости, зокрема їх машинового уряджения, та про підготування кадрів фахівців і технічних робітників, що задовольняли б вимоги сучасної техніки.

4. Для піднесення добробуту сільського населення й для підготування фахових робітників для великої промисловости, держава буде сприяти розвиткові сільсько-господарської промисловости в формах виробничої кооперації.

5. Держава подбає про організацію виробничої та збутової ремісничої кооперації, підпираючи ремісництво в межах, що відповідають сучасному характерові продукції та ринків.

4. Торговельна політика

1. Торговельні операції, як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках, будуть розподілені між приватним капіталом, кооперацією і державою, яка то останньо перебирає торгівлю виробами удержавленої промисловости та головні роди перевозу.

2. Маючи на увазі нормальний внутрішній процес обміну розподілу, держава дбатиме рівночасно про забезпечення українським продуктам і виробам найвигідніших умов збуту на світових ринках, а для оборони національного господарства назовні вживатиме метод охоронного і сприяючого характеру та метод

протекціонізму, що найдуть примінення у формі мит та торговельних договорів.

5. Фінансова політика

1. Податкова система буде оперта на засаді єдиного, рівномірного, поступового і безпосереднього податку при залишенні обмеженої кількости посередніх податків.

2. Держава дбатиме про розвиток банківництва в усіх галузях господарського життя. Емісійний банк буде установою найбільш незалежною від суто політичних чинників, та підлягатиме контролі з боку виконавчої влади та громадянства.

3. Справа уморення державних боргів, що припадуть на українську державу, як частина боргів окупаційних держав, буде упорядкована після засад справедливости і в рямках господарської спроможности.

6. Соціяльна політика

1. Регулювання взаємовідносин поміж суспільними групами, зокрема право остаточного арбітражу в справах суспільних конфліктів, буде належати державі, яка дбатиме про співпрацю виробничих верств Української Нації.

2. Члени всіх суспільних груп будуть мати право коаліцій, на основі якого вони будуть об'єднуватись у професійних організаціях з правом синдикалізування після територіяльного принципу і після галузей виробництва, та матимуть своє представництво в органах державної влади.

3. Працедавці і працівники будуть мати право вільних персональних і колективних умов у всіх справах, що дотичать взаємних інтересів, у рямках законодавства та при контролі держави.

4. В приватних і державних промислових підприємствах будуть утворені виборничі ради з представників підприємців, керівників і робітників, з правом вгляду і контролі техніки продукції.

5. У хліборобських, промислових і торговельних підприємствах будуть утворені ради працівників, як представничі органи для полагоджування справ працівників у взаємовідносинах їх з професійними спілками, працедавцями та державою. Зокрема вони заключатимуть самі, або в порозумінні з професійними організаціями колективні умови, а в промислових підприємствах братимуть участь у виробничих радах.

6. Працедавці і працівники матимуть право вирішувати взаємні спори шляхом третейських судів. На випадок недосягнення згоди, за ними залишається право страйків і льокавтів. Остаточне залагодження конфліктів належатиме державним арбітражним урядам.

7. Нормальним днем праці буде 8-годинний день праці з тим, що, наскільки дозволяють на це обставини, держава подбає про його скорочення.

8. Признаючи засадничо волю праці, держава дбатиме про видатність праці, з одного боку, шляхом видавання закону, що визначуватиме умови кваліфікованої праці і концесіованих занять та нормуватиме внутрішній регулямін підприємств, зокрема розпорядок робіт і технічний процес, з другого боку, при помочі контрольних органів та інших державних установ.

9. Ведучи державний уряд праці, та контролюючи приватні бюра посередництва праці, держава дбатиме про матеріяльну поміч безробітним, що її буде

уділювати при посередництві професійних організацій з фондів, зібраних від працівників і працедавців, а у виняткових, визначених законом, випадках, з допомогових фондів громад і держави.

10. Держава заведе єдину організацію загального забезпечення, обов'язкову для всіх верств суспільности, приймаючи рівночасно на себе обов'язок удержувати всіх громадян понад 60 років життя, позбавлених власних засобів прожитку.

IV. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

1. Здійснення постуляту української державности передумовляє активізацію внутрішнього політичного життя українського народу, заманіфестовану назовні для зазначення української справи, як рішаючого чинника в питанні східньо-европейського політичного стану.

2. Повне усунення всіх займанців з українських земель, що наступить у бігу національної революції, та відкриє можливості розвитку Української Нації в межах власної держави, забезпечить тільки система власних мілітарних збройнь та доцільна союзницька політика.

3. Відкидаючи в засаді традиційні методи української політики орієнтуватися у визвольній боротьбі на котрогось з історичних ворогів Української Нації, українська зовнішня політика здійснюватиме свої завдання шляхом союзних зв'язань із тими народами, що вороже відносяться до займанців України, як рівнож шляхом належного використання міжнародних взаємовідносин для осягнення суб'єктивної ролі України в міжнародній політиці.

4. У своїй зовнішньо-політичній чинности Українська Держава стремітиме до осягнення найбільш відборонних меж, що охоплюватимуть усі українські етнографічні терени й забезпечуватимуть їй належну господаську самовистарчальність.

V. ВІЙСЬКОВА ПОЛІТИКА

1. Організація української військової сили буде поступово розвиватися, а її форма мінятися відповідно до трьох етапів політичного стану українців: ворожої займанщини, національної революції, державного закріплення.

2. В обставинах ворожих займанщин підготовку українських народних мас до збройної боротьби, а зокрема підготовку організаторів і вишколених провідників, перебере окремий військовий осередок.

3. Лише військова сила, що спиратиметься на озброєний народ, готовий уперто та завзято боротися за свої права, зможе звільнити Україну від займанців та вможливить упорядкування Української Держави.

4. Оборону упорядкованої держави перебере єдина, регулярна, надклясова, національна армія і флота, що враз із територіяльними козачими частинами будуть збудовані на підставі загальної військової повинности.

VI. КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

1. Українська Держава буде змагати до піднесення рівня культури й цивілізації на Україні, узгіднюючи культурний процес, побудований на основі свободи культурної творчости, з духовою природою українського народу, його історичними традиціями і вимо-

гами сучасности, та викорінюючи лихі наслідки чужонаціонального поневолення в ділянці культури і психіки народу.

2. Тільки розвиток тої культурної творчости і тих мистецьких течій, що зв'язані зі здоровими проявами в минувшині Української Нації та з культом лицарськости і волево-творчим відношенням до життя, зможе збудити здоровий гін нації до сили й могутности.

VII. ШКІЛЬНА ПОЛІТИКА

1. Керування і догляд за шкільництвом, як засобом виховання народних мас в національно-державницькому дусі, та встановлення шкільної системи, що піднесла би на належний рівень розвитку освіту українського народу, буде належати державі.

2. В основу народного шкільництва ляже система української, державної, обов'язкової і безплатної, єдиної школи, яка забезпечуватиме всебічний, гармонійний розвиток людини, та обіматиме й практичне, фахово-професійне виховання.

3. Приватні освітні установи та чужоземне навчання будуть допущені за дозволом держави в кожному окремому випадку, та підлягатимуть контролі державних чинників.

VIII. РЕЛІГІЙНА ПОЛІТИКА

1. Вважаючи релігійне питання внутрішньою справою людини, українська держава в цьому огляді стане на становищі повної волі релігійної совісти.

2. Приймаючи засадниче відділення церкви від держави, влада — задержуючи необхідну контролю над церковними організаціями — співпрацюватиме з українським духовенством різних культів у справах морального виховання нації.

3. В школу буде допущена наука релігії тих культів, що не будуть проявляти денаціоналізуючих тенденцій.

4. Українська держава буде сприяти розвиткові української національної церкви, незалежної від чужоземних патріярхів, та українізації релігійних культів, що будуть діяти на Україні.

IX. ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1. Беручи ідею Української Самостійної Соборної Держави в підставу свойого політичного діяння та не признаючи всіх тих міжнародних актів, умов і установ, що стан українського національно-державного розірвання створили та закріпили, Організація Українських Націоналістів ставить себе в категоричне противенство до всіх тих сил, своїх і чужих, які цьому становищу українських націоналістів активно чи пасивно протиставляться, та протидіятиме всяким політичним заходам одиниць і колективів, що будуть являтися відхиленням від повищих засад.

2. Не обмежуючися в своїй діяльности на той чи інший терен, але змагаючи до опанування української національної дійсности на всіх українських землях та на чужих теренах, заселених українцями, Організація Українських Націоналістів вестиме політику всеукраїнського державництва без придавання їй партійного, клясового, чи якогонебудь іншого суспільно-групового характеру, та в прямій послідовності протиставляє її всім партійним і клясовим угрупуванням з їх методами політичної праці.

3. Спираючись на творчі елементи українського громадянства та об'єднуючи їх вколо українського національно-державного ідеалу, Організація Українських Націоналістів ставить собі за завдання уздоровити відносини внутрі нації, викликати в українському народі державно-творчі зусилля, розгорнути українську національну силу на всю її ширину, і таким чином забезпечити великій Українській Нації відповідне місце серед інших державних народів світу.

10 ЗАПОВІДЕЙ УКРАЇНЦЯ-НАЦІОНАЛІСТА

(Декалог)

(червень 1929)

1. Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за Неї.
2. Не дозволиш нікому сплямити слави, ні чести Твоєї Нації.
3. Пам'ятай про Великі Дні наших змагань.
4. Будь гордий з того, що Ти є спадкоємцем боротьби за славу Володимирового Тризуба.
5. Пімсти смерть Великих Лицарів.
6. Про справу не говори з ким можна, лише з ким треба.
7. Не завагайся виконати найнебезпечнішого чину, якщо цього вимагатиме добро Справи.
8. Ненавистю й безоглядною боротьбою прийматимеш ворогів Твоєї Нації.
9. Ані просьби, ані грозьби, ні тортури, ні смерть не приневолять Тебе зрадити тайни.
10. Змагатимеш до поширення сили, багатства й слави Української Держави.

ВІДОЗВА
ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ З НАГОДИ СМЕРТИ ПОЛК. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

23-го травня 1938 р. в Роттердамі, на головній вулиці Колсінген, в наслідок вибуху бомби, що її підкинув московський висланець, трагічно згинув Голова Проводу Українських Націоналістів і Комендант Української Військової Організації — полк. Євген Коновалець. Провід Українських Націоналістів видав з нагоди тієї трагічної події відозву, кінцевий уривок з якої подаємо нижче:

Революціонери!

Відчуваєте і розумієте велич тієї Людини, що згинула, і вагітний зміст того слова, що ним вас звемо, і ті обов'язки, що до носіїв тієї назви звик ставити світ!? Знаємо, що ви заслужили на нього, без озву виконуючи волю своїх провідників, що була посередньо волею Вождя, та ненавидячи неволю, а до загину кохаючи свободу.

Всі ми з Вождем у кермі творили й творимо один духовий організм провідної верстви, яка однаково відчуває й взаємно себе розуміє. І знаєте ви, які завдання тепер стоять перед вами. Наш — відповідальних у сучасному менті за рух у цілому — заклик до вас:

Будьте готові! грядуть нові бої!...

...Вождь — Символ ще могутніше нас єднає, сцілює ввесь український нарід, зосереджує його енергію й живучу силу навколо Ідеї і тих чинів, які Він, як взори-приклади для дальшої боротьби, нам залишив. Він живе в Ідеї й Чині!

Не злякає нас терор Кремля! Як довго житиме останній український націоналіст, останній українець, так довго йтиме останній бій на землі за Суверенну Соборну Українську Державу!

Як бувало в нашій героїчній старовині, так і сьогодні наша віра, наша любов і ненависть є така без-

межна, що й по смерти нашій в житті, в чині, не в слові — наша відповідь Москві!

Ми твердо підемо назустріч усім небезпекам, ще могутніше об'єднані тією цінністю, якою стає для нас упавший Вождь, перейшовши з дочасного у вічне життя України, і створивши містичну, моральну реальність і єдність наших душ.

Як колись Хмельничани, як згодом Мазепинці, так тепер націоналісти Коновальця будуть синонімом величної епохи в історії Української Нації, що буде Його епохою.

Вживайтеся, Друзі, в усю велич нашої доби, в усю героїку й потужну трагіку наших днів. Усвідоміть собі те, що про цю епоху легенди колись твориться. До тієї епохи зітхатимуть колись мільйони й знаходитимуть у ній джерело свого відродження... Про неї колись народні кобзарі пісні складатимуть... Вона житиме вічно в народній уяві, як міт, як легенда... Як дума про добу жорстоку, але світляну, добу могутню, добу великого зусилля, риску життям і погордою смерти... Переведіть аналізу свого сумління, своїх вчинків і задумів — і скажіть у душі собі — чи —**гідні** ви цього? Станьте отже на в и с о т і завдання, переможіть і скоріть усі слабості людські, щоб оновлені в тій святій крові, що в Роттердамі пролилася, ви могли чесно і сумлінно та щиросердечно сказати: Ми готові! Ми гідні великого й неоскверненого імени — Коновальцеві Воїни, Українські Націоналісти!

Особлива бо є це хвилина: головою в ній Вождь Народу і революціонер наложив! Не взиваємо вас до консолідації, бо це було б профанацією хвилини! Ніяка фраза, ніякі поклики, а глибинно об'єднуючими є для нас слова:

Євген Коновалець.

Ніякий і найгарячіший апель не чинить того, що чинить уже легендарне ім'я: К о н о в а л е ц ь, яке стало програмою нашої чинности, символом боротьби за Суверенну Соборну Українську Державу, символом змагу двох світів — українського націоналізму проти

інтернаціоналізму, большевизму Москви та її сателітів!

І не оформлюємо ми нашого поклику в якісь вказівки. Ні! Це тепер зайве! Ми віримо, Друзі, у нас, бо знаємо ваші чини, вашу готовість і посвяту! Ми віримо, що ще сильніший ритм боротьби охопить усі українські землі й усі місця, де б'ється гаряче українське серце!

Ми віримо, що ще могутніше в о д и н такт битимуться наші серця і кожен наказ Проводу буде тільки оформленням і усвідомленням вам ваших бажань, розкриттям шляхів, що найуспішніше ведуть до Мети!

У цю хвилину повторюємо єдиний наш апель до вас:

Будьте гідні того, що ви мали честь боротися під кермою великої Людини, що відійшла від нас навіки.

Хай заповіт її, освячений життям та кров'ю: **Перемога або смерть** — буде назавжди законом вашого серця! Продовжуйте криваво-блискучу нитку традиції.

Вождь з-за гробу стоїть на сторожі непорочности й святости Ідеї!

Із могили Його голос несеться:

Хай бій ваш буде перемогою, а перемога помстою!
Слава Вождеві — Євгенові Коновальцеві!
Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава!
Хай живе Українська Національна Революція!
Хай живе Організація Українських Націоналістів!

Провід Українських Націоналістів

ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОСТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

дня 15. березня 1939 р.

Промова посла Михайла Бращайка в Соймі Карпатської України в Хусті:

«Світлий Сойме! По вчорашніх трагічних годинах, коли в головнім місті Карпатської України проливалася українська кров, обговорюємо сьогодні під гуки гарматніх вистрілів Перший Конституційний Закон Карпатської України. По тисячолітній неволі наша земля стає вільною, незалежною та проголошує перед цілим світом, що вона була, є і хоче бути українська. І коли б нашій молодій державі не суджено було довго жити, то наш край залишиться вже назавжди український, бо нема такої сили, яка могла б знищити душу, сильну волю, нашого народу».

Перший Конституційний Закон Карпатської України був такий:

§. 1. Карпатська Україна є незалежна Держава.

§. 2. Назва Держави є: КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

§. 3. Карпатська Україна є республіка з президентом, вибраним Соймом Карпатської України, на чолі.

§. 4. Державна мова Карпатської України є УКРАЇНСЬКА МОВА.

§. 5. Барва державного прапору Карпатської України є синя і жовта, при чому барва синя є горішня, а жовта є долішня.

§. 6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: медвідь у лівім червонім півполі і чотири сині та три жовті смуги у правому півполі і ТРИЗУБ св. Володимира Великого з хрестом на середньому зубі. — Переведення цього місця закону полишається окремому законові.

§. 7. Державний гимн Карпатської України є: «Ще не вмерла Україна...»

§. 8. Цей закон обов'язує зараз од його прийняття.

МАНІФЕСТ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

(Грудень 1940)

Існуючий політичний уклад сил у світі, що насильно здавлює вартісні та життєздатні народи, валиться від їх визвольних ударів.

Московська імперія — СССР — сьогодні складова частина того укладу.

Ми, українці, підносимо прапор нашої боротьби за свободу народів та людини.

Розвалюючи на завжди жахливу тюрму народів — московську імперію — творимо новий справедливий лад і кладемо основи нового політичного укладу в світі.

I.

Боремося за визволення українського народу та всіх поневолених Москвою народів.

Боремося проти московського імперіялізму всіх видів, а зокрема проти большевизму, що довів національно-політичний, релігійний, культурний, соціяльний і господарський гнет до крайніх меж.

II.

Несемо новий лад Східній Европі й підмосковській Азії.

Несемо всім поневоленим Москвою народам свободу творити власне життя на рідній землі по своїй вольній волі.

Несемо безпеку всім загроженим Москвою народам.

III.

Кличемо революціонерів усіх поневолених Москвою народів до спільної боротьби та співпраці з українськими революціонерами-націоналістами.

Тільки Україна є правдивим союзником усіх поневолених і загрожених Москвою народів у їх боротьбі з московсько-большевицьким імперіялізмом.

IV.

Українці силою об'єктивних умовин є авангардом усіх поневолених Москвою народів у їх боротьбі за повне визволення.

Українці на землях поневолених Москвою народів стають у перші лави їх революційної боротьби.

Кличемо всіх українців — де вони не жили б — ставати у бойові лави Фронту Української Національної Революції.

V.

Творимо в Україні один спільний Фронт боротьби всіх селян, робітників і трудової інтеліґенції проти московсько-большевицького гнету й визиску.

За свою владу, за землю, за людське життя!

VI.

Боремося:

проти крайного пониження людини в її праці та в її хаті,

проти ограблення її з усякої радости життя,

проти поголовного ожебрачування громадян,

проти обтяжування жінок найтяжчими обов'язками під брехливою заслоною «урівноправлення»,

проти злочинного оглуплювання дітей і молоді брехливою большевицькою «наукою», газетою, кіном, радіом, театром, мітінгами та всією безтолковою аґіткою сталінського режиму.

Боремося:

за гідність і свободу людини,

за право визнавати одверто свої переконання,

за свободу всіх віроісповідань,

за повну свободу совісти.

VII.

Боремося:

проти тиранії і терору большевицької кліки,

проти жахливого режиму НКВД у колгоспах, фабриках, заводах, армії, фльоті, партії, комсомолі, школі і хаті.

Боремося:

за право працюючих виявляти отверто свої політичні переконання словом і друком, відбувати свобідно прилюдні збори, та творити свої політичні, громадські та професійні організації.

VIII.

Боремося:

проти економічного грабежу України та всіх поневолених Москвою народів,

проти невільництва у колгоспах, радгоспах, фабриках і заводах,

проти ограблювання громадян із злиденних здобутків важкої праці,

проти насильного виселювання з рідних земель.

Боремося за те, щоб кожний поневолений Москвою народ міг вповні користуватися багатствами своєї рідної землі та здобутками своєї щоденної праці.

X.

Віримо і знаємо, що близький вже час, коли здійсниться завітня мрія наших батьків і з крови довгої черги героїчних поколінь спалахне вогонь народнього гніву.

Встане Україна і розвіє тьму неволі!

І тільки через повний розвал московської імперії і шляхом Української Національної Революції та збройних повстань усіх поневолених народів здобудемо Українську Державу та визволимо поневолені Москвою народи.

Українці й усі гноблені Москвою народи!

Ставайте до нещадної боротьби з московсько-большевицьким гнетом!

Валіть московську тюрму народів!

Свобода всім поневолених!

ПОСТАНОВИ ДРУГОГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ,

що відбувся в квітні 1941 р.

Ідея Суверенної Соборної Української Держави стала в нашому столітті основою українського світогляду та нового політичного руху, руху націоналістичного, що в вогні боротьби проти наїзників, оформився в окрему політичну організацію — в Організацію Українських Націоналістів.

Перші почини надати українському націоналістичному рухові організованих форм сягають 1900 року, коли то Микола Міхновський почав на Лівобережній Україні закладати перші націоналістичні гуртки для боротьби за державно-політичне визволення України з-під ярма царської Росії. Націоналістичні гуртки Міхновського були передвісниками організованої націоналістичної сили.

Основи для націоналістично-визвольної організації поклав після упадку Української Держави 1920 року полк. Євген Коновалець, створивши й розбудувавши «Українську Військову Організацію» (УВО), а згодом в 1929 році на І. Конгресі Українських Націоналістів — покликавши до життя ширшу організацію — Організацію Українських Націоналістів (ОУН).

ОУН розширила революційну акцію на всі українські землі, та повела боротьбу проти всіх наїзників, зокрема на Західних Українських Землях. ОУН, за поміччю широкої організаційної сітки, вела всі масові та всі одиничні протипольські, а після упадку Польщі — протимосковські акції. Основні відмінності умовин революційної праці на Східньо-Українських Землях не дали змоги досягти Організації того рода зовнішньо-політичних успіхів, які здобула ОУН з Польщею. Так само на українських землях під румунською займанщиною, головна увага Організації була відведена справі творення та вкорінювання організаційної сітки. На Закарпатті ділом ОУН була боротьба за Українську Державу акт проголошення самостійности

в 1939 р. й сама збройна оборона перед мадярськими наїздниками.

Визвольно-революційну боротьбу за визволення всіх українських земель і за з'єднання їх в одну Соборну й Незалежну Державу вела ОУН, спираючись на власні сили українського народу, відкинувши в принципі орієнтацію на чужі сили, а зокрема на історичних ворогів України.

Наслідком того було, що на різних місцях широкої української землі, у різних роках нерівної боротьби обеззброєного українського народу з перевагою різнонаціональних ворожих сил росло й кріпшало одне, незламне й невміруще бажання: здобути власним трудом владу на своїй землі.

За 20 років визвольно-революційної боротьби українського націоналістичного підпілля ота свідомість стала власністю широких шарів українського народу. Чужинецьке панування в усій основі підтвердило правдивість націоналістичного твердження, що українцеві нема життя без власної держави: «Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї».

Другий успіх нашої дотеперішньої революційної боротьби проти чотирьох держав-окупантів, це зорганізування реальної людської сили, готової й придатної до боротьби за цілі українського націоналізму. Серед успіхів і невдач революційної боротьби проти ворогів України, в ворожих тюрмах і в партизанських лісах, по містах і селах України виростало, гартувалося й набирало бойового досвіду нове покоління українських націоналістів — революціонерів. Воно вийшло тепер на чоло визвольно-політичного руху цілого українського народу, як єдина політична організація, що за всяких умовин незмінно несе свої бойові прапори. Шлях боротьби й політичні напрямні революційно-визвольної акції для тих націоналістичних залог українського підпілля визначує найвища установа ОУН — Великий Збір ОУН.

Перший Великий Збір відбувся 1929 р. Він покликав до життя Організацію Українських Націоналістів на чолі з полк. Е. Коновальцем і в своїх постановах озна-

чив загальні світоглядові заложення, політичні напрямні та устроєві форми ОУН.

Другий Великий Збір відбувся 12 років пізніше в 1941 р. За той час ОУН стала поважним, а то й керівним чинником у визвольній боротьбі українського народу, перетривавши переможньо всі скажені заходи ворогів стерти Організацію з лиця землі. Найтяжчим ударом, що його зазнала в тому часі Організація Українських Націоналістів, була смерть вождя ОУН, полк. Е. Коновальця з руки аґента Москви в 1938 році на передодні вирішних для України подій. Цей удар викликав глибоке стрясення та спричинив різні внутрішні ускладнення в ОУН, але сили Організації не знищив і не послабив. У третю річницю смерти Вождя сили ОУН вже многократно більші, як за його життя. На місце поляглих сотень стали тисячі.

Останні роки принесли основну зміну політичного положення українського народу, й започаткували далекосяжні переміни на українських землях.

Упадок польської держави й румунської окупації на Західніх і Південно-Західніх Українських Землях і включення їх у тимчасовий склад СССР та загорнення Закарпатської України Мадярщиною з одного боку, а з другого европейська війна наполеонського масштабу, нечувано швидка й далекосяжна зміна політичного обличчя цілого европейського континенту, а зокрема безпосередня близкість вирішних для долі України кінцевих днів війни — ось загально-політичні причини, що створили невідкладну потребу скликати II. Великий Збір ОУН, провірити дотеперішні політичні позиції Організації Українських Націоналістів, вирішити й устійнити напрямні визвольної політики в обличчі грядущих подій та достосувати методи й тактику боротьби до нової, зміненої політичної ситуації.

Внутрішньо-організаційні ускладнення й довготривалий етап тимчасовости, що постав в Організації після смерти Вождя теж вимагали авторитетного й остаточного вирішення. Користаючись переходовим станом, що в Організації після морду Вождя не було легальної влади, деякі опортуністичні елементи на спілку з одним польським провокатором захопили були владу в ОУН і проголосили «вождем» одного із своїх людей, інж. А. Мельника. Щоб цьому фактові надати сповидних форм легальности, скликали вони 1939 р. з'їзд, який незгідно з обов'язуючим устроєм назвали II. Великим Збором Українських Націоналістів і на тому з'їзді затвердили факти ними доконані. Організації загрожувала небезпека опортунізації й розкладу. Покінчити з станом тимчасовости в Організації і з небезпекою розкладу в Організації було другим завданням II. Великого Збору ОУН в 1941 р.

II. Великий Збір в 1941 р. являється на шляху нашої боротьби започаткуванням нового етапу дороги до тих же самих найвищих і незмінних ідей українського націоналізму, що за них боролись ми ввесь час. Другий етап боротьби не значить заперечення першого й перекреслення першого. Це дальший конечний ступінь вперед. Без досвіду минулої боротьби він не був би можливий. Нове політичне положення, відмінности умовин революційної праці й далекосяглі наслідки нашої роботи вимагають політичного дозброєння й найдоцільнішої тактики боротьби. Під кутом тих вимог II. Великий Збір ОУН виносить свої постанови.

ПРОГРАМОВІ ПОСТАНОВИ

1. Організація Українських Націоналістів визнає, що боротьба за силу й добро української нації є основою нашого світогляду; всесторонній розріст, сила, здоров'я й добробут українського народу — це наша найвища ціль.

2. Тільки вповні Суверенна Українська Держава може забезпечити українському народові свобідне життя й повний всесторонній розвиток усіх його сил.

3. Тільки шляхом революційної боротьби з наїздниками здобуде український народ свою державу.

4. Тільки справедливий, націоналістичний суспільний лад буде основою сили Української Держави й основою вільного життя всього українського народу.

Тому Організація Українських Націоналістів бореться:

1. За Суверенну Соборну Українську Державу, за владу українського народу на українській землі.

2. За Організацію Української Держави на основах сильної влади, сильної національної армії й фльоти та одної політичної організації провідного національного активу.

3. За плянову організацію цілого господарського й суспільного життя на таких основах:

а) рівність усіх українців у правах і обов'язках супроти нації й держави;

б) поділ на рівні заняття й фахи та відповідно до цього виробничі й професійні організації, побудовані на засаді продукційного солідаризму й рівноправности всіх працюючих;

в) власником усієї землі й вод, підземних і надземних багатств, промислу й шляхів комунікації — є сам Український Народ і його держава;

г) українська земля українським селянам, фабрики й заводи українським робітникам, український хліб українському народові, вільна ініціятива вільних людей;

загальне й повне право власности на продукти своєї праці; обмежене приватне, кооперативне й спілкове право власности на господарювання землею й верстатами для тих, які в них працюють;

державна власність важкого промислу й транспорту; вільна торгівля нижчих ступнів;

законне обмеження зисків, усунення всякої спекуляції та самоволі й недбальства в господарці;

інтенсивна розбудова всіх галузей народного господарства, щоб воно остало основою могутности Української Держави;

пов'язання в цілому житті вільної творчої ініціятиви праці й власности громадян — ініціятивою, власністю, організованістю й контролею держави — в одну нерозривну цілість;

д) законна участь робітників у кермі й зисках підприємств, — за кращу працю — краща платня; забезпечення законом найменшої платні за працю, вистарчальної на повне удержання робітника та його рідні; забезпечення здорових умовин праці в копальнях, фабриках, верстатах та всіх місцях праці; забезпечення платних відпусток і заспокоєння всіх потреб здоров'я й культури:

е) загальне й повне забезпечення на старість та в випадках каліцтва й нездібности до праці всіх громадян є основою багатства народу й у першу чергу здібности й праця всіх членів національної спільноти. Тільки праця й її видайність є мірилом вартости кожної одиниці та основою її суспільного становища.

ОУН бореться:

4. За плянову організацію українською державною владою народного здоров'я, розросту й тугости української раси шляхом:

а) загальної, обов'язкової, безплатної лікарської опіки й використання всіх здобутків лікарських наук та лічничих заведень для цілого народу;

б) допомоги багатодітним родинам;

в) опіки й охорони матерей і дітей;

г) піднесення стану народного відживлення, мешкання й рівня цілого життя;

д) плекання фізичного здоров'я народу.

5. За організацію шкільництва на основі загального, безплатного образування для всієї української молоді й особливого виховання здібнішої дітвори;

за перевиховання цілого українського народу в дусі власних традицій української історії;

за усунення чужих розкладових впливів;

за новий героїчний зміст української культури.

6. За свободу сумління й релігійних культів не противних моральній силі нації й інтересам Української Держави.

7. ОУН бореться проти комуністичного світогляду, проти інтернаціоналізму й капіталізму та проти всіх поглядів і струй, що несуть ослаблення животних сил народу;

ОУН бореться за знищення неволі, за розвал московської тюрми народів, за знищення цілої комуністичної системи, за знищення всіх привілеїв, поділів і різниць на кляси та всіх інших пережитків і пересудів.

8. ОУН бореться за свободу всіх народів, поневолених Москвою та їхнє право на своє власне державне життя.

9. ОУН змагає до з'єднання всіх українців у одному визвольному фронті Української Національної Революції та організує й творить політично-мілітарну й визвольну силу, здібну перевести збройний зрив, здобути Українську Державу та кермувати нею.

10. ОУН іде в боротьбі за здійснення заповіту Великого Пророка України — Тараса Шевченка, революційним шляхом Коновальця, шляхом Святослава, Володимира Великого, Хмельницького, Міхновського й Петлюри, шляхом боротьби за славу й велич Золотого Тризуба.

ПОЛІТИЧНІ ПОСТАНОВИ

1. Організація Українських Націоналістів бореться за Українську Суверенну Соборну Державу, за визволення поневолених Москвою народів Східньої Европи й Азії, за новий справедливий лад на руїнах московської імперії СССР. Організація Українських Націоналістів продовжуватиме всіми силами революційну боротьбу за визволення Українського Народу без огляду на всі територіяльно-політичні зміни, які зайшли б на терені Східньої Европи.

2. Шляхом до осягнення наших цілей є Українська Революція в московській імперії СССР в парі з визвольною боротьбою поневолених Москвою народів під гаслом: «Свобода народам і людині».

3. Організація Українських Націоналістів стає на чолі тих українських революційних течій та співпрацює з тими революційними рухами поневолених Москвою народів й з тими державами, що змагають до повного розвалу СССР. Організація Українських Націоналістів вважає союзниками України всі держави, політичні угрупування та сили, що заінтересовані в розвалі СССР та в створенні ні від кого незалежної Української Суверенної Соборної Держави. Відношення ОУН до держав та політичних рухів перерішується їхнім протимосковським наставленням, а не більшою чи меншою політичною співзвучністю з українським національним рухом.

4. СССР — це новітня форма московського імперіялізму, що доводить поневолені народи й країни до національного, культурного й економічного застою та руїни. Тільки державне усамостійнення поневолених

Москвою народів Европи та Азії й свобідна співпраця між ними доведуть до всебічного розвитку.

5. Організація Українських Націоналістів бореться проти всіх родів московського імперіялізму, тому поборює всі ті протирежимні організації й рухи в СССР, що поза СССР змагають до збереження московської імперії в якій небудь формі та до нового поневолення немосковських народів.

6. Окупація Західньо-Українських Земель, Буковини й Басарабії Москвою в рр. 1939-40 та поширення панування Москви на територію прибалтійських народів (Литви, Латвії, Фінляндії й Білорусії) скріплює протимосковські сили в СССР.

7. Через окупацію Полісся, Волині, Галичини, Буковини й Басарабії Москвою, національний актив тих земель включився в єдиний протимосковський фронт боротьби. Національно свідомий, політично вироблений, вільний від наслідків розкладової політики Москви актив Західньої України посилює революційні сили Наддніпрянщини. Майбутнє Західньої України зв'язане нерозлучно з національно-визвольним рухом усього Українського Народу. Тому ОУН поборює шкідливі для справи визволення думки, про можність сепаратного вирішення долі Західньої України.

8. Основою нашої праці й боротьби в Україні та в цілому СССР є революційно-визвольна боротьба українського народу проти Москви за Українську Суверенну Соборну Державу та платформа спільної боротьби поневолених народів проти московського імперіялізму. При творенні єдиного протимосковського революційно-визвольного фронту борстьби рішає перш за все політична доцільність, а не світоглядові, ідеологічні й програмові різниці.

9. Організація Українських Націоналістів змагає до опанування своїми впливами цілости суспільного життя. ОУН буде провадити свої акції на всіх теренах і у всіх клітинах та установах суспільного життя. Передумовою успіху нашої боротьби є тип члена — суспільного пробоєвика, організатора.

10. Існуюче невдоволеня й вороже наставлення народних мас до режиму — це сліпа стихійна сила, нездібна досягти ніяких політичних цілей. Велитенську ролю в нашій боротьбі відограє вона тільки тоді, коли Організація Українських Націоналістів опанує її своїми політичними гаслами та включить в зорганізовану плянову роботу, боротьбу, яка єдина веде до остаточної перемоги. Тому завданням українських революціонерів та революціонерів інших поневолених Москвою народів є зорганізувати суспільний актив, свідомий своїх завдань, зорганізувати революційну силу, що керуватиме боротьбою народних мас, та в відповідний момент поведе їх до остаточної збройної розправи з наїздниками.

11. Організація Українських Націоналістів бореться як проти московсько-большевицького державного капіталізму, так — проти повороту ліберально-капіталістичного устрою.

Організація Українських Націоналістів бореться проти насильницької колгоспної системи, за знесення колгоспів, за те, щоб українські селяни самі зорганізували своє господарство й кермували ним, згідно з добром працюючих і цілого українського народу, за право приватного землеволодіння для селян у межах трудової норми, без права на спекуляцію землею. Відповідно до умовин ОУН вестиме боротьбу на терені колгоспів також і під такими гаслами:

а) проти невільництва в колгоспах, проти економічного визиску колгоспників та проти большевицької системи уподаткування сільського господарства;

б) проти диктатури в колгоспах ставленників московсько-большевицької влади комуністів та активістів;

в) за повну самоуправу та господарську свободу сільсько-господарських артілей;

г) за збільщення присадибних наділів і звільнення їх від податків.

Організація Українських Націоналістів проти руйнування колгоспів у час революційного зриву.

Під час революційного зриву владу в колгоспах переберуть виборні революційні комітети. Перебудова большевицької невільничої господарки на вільну господарку українського народу буде відбуватися ступнево й пляново так, як це допускатиме економічний і політичний інтереси української нації, про що дбатиме Українська Держава, а не самовільними, нагальними методами, які загрожували б руїною господарського життя.

12. В промислових осередках Організація Українських Націоналістів веде боротьбу під гаслами: за всебічну опіку держави над робітниками, за справедливу заробітну платню, за особисту свободу робітника, за самоуправу робітників у вільних професійних союзах.

13. Масовий чинний наступ і остаточний збройний зудар українських народніх мас з наїздником є залежний від поставлення сильної політичної організації, стану ідейного й політичного опанування мас провідним революційним активом, внутрішнього положення СССР та міжнародної ситуації. Зрив народних мас

до остаточної розправи з наїзниками прийде в моменті ослаблення й розхитання режиму наростаючими революційними силами й самою боротьбою. Вступлення СССР в нову імперіялістичну війну приспішить цей момент. Тоді зросте в Червоній Армії значення змобілізованого українського елементу й інших поневолених Москвою народів. Рівночасно зросте питомий тягар тих робітників і селян, що остануться за своїми верстатами праці. Тоді то боротьба цивільного населення з режимом завдаватиме сильніші удари йому, ніж це можливе в мирний час. Устроєва та технічна анархія, що зросте в наслідок технічних та організаційних недостач транспорту в час перевозу мільйонових мобілізованих мас та матеріялів, послабить можливість контролі й опанування населення московсько-большевицькою владою. Це вможливить нам широко розгорнути нашу роботу. Потрясення, викликане війною, двигне населення на послаблення московсько-большевицького апарату. Це доведе до масових виступів населення й війська проти большевицького режиму. Для Організації Українських Націоналістів, що посилюватиме й організуватиме цей розклад, настане час двигнути маси до остаточного збройного зудару з наїзником.

14. Комінтерн компартій поодиноких країн поза СССР, та від нього залежні організації, — це агентури московського імперіялізму. Тому ОУН включає протикомуністичну акцію в рами своєї протимосковської акції за границею.

15. Завданням українців СССР поза українськими етнографічними землями є організувати й посилювати боротьбу проти московського імперіялізму й режиму між тими народами й населенням, серед яких во-

ни живуть, нав'язувати співпрацю з ними та допомагати їм.

16. ОУН поборює акцію тих польських угрупувань, що змагають до відновлення польської окупації українських земель. Ліквідація протиукраїнських акцій з боку поляків є передумовою унормування взаємин між українською й польською націями.

17. Жиди в СССР є найвідданішою підпорою пануючого большевицького режиму та авангардом московського імперіялізму в Україні. Протижидівські настрої українських мас використовує московсько-большевицький уряд, щоб відвернути їхню увагу від дійсного спричинника лиха і щоб у час зриву спрямувати їх на погроми жидів. Організація Українських Націоналістів поборює жидів як підпору московсько-большевицького режиму, освідомлюючи рівночасно народні маси, що Москва це головний ворог.

18. Українські опортуністичні партії в час визвольних змагань України виявили повну нездарність керувати справами боротьби українського народу та Українською Державою. Події останніх 20 рр. виказали шкідливу ролю опортуністичних акцій в нашій боротьбі та довели їх до повного політичного банкрутства. ОУН поборює всі опортуністичні течії в СССР, які не йдуть на повний розрив з Москвою, а надіються на частинні уступки зі сторони Москви та стоять на становищі постепенної перебудови СССР шляхом еволюційних змін. Організація Українських Націоналістів поборює всі опортуністичні партії та еміґрантські групи, зокрема дрібноміщанську групу попутчиків націоналізму А. Мельника, гетьманців, УНР, есерів, есдеків, ундистів, ФНС, радикалів, клерикалів і всіх інших, що розбивають одноцілий фронт боротьби

українського народу та узалежнюють українську справу виключно від зовнішніх т. зв. сприятливих умовин.

19. Організація Українських Націоналістів змагає до приєднання української еміґрації для нашої боротьби та об'єднання її поза розкладовими впливами українських опортуністичних груп.

20. Організація Українських Націоналістів на Західніх Окраїнах Українських Земель змагає за скріплення українського характеру тих земель засобами залежними від умовин і політичної доцільности й прилучення їх до Української Держави, а не до польських земель.

21. У Закарпатській Україні ОУН змагає до розбудови політичної сили Українського Народу та до прилучення Закарпаття до Української Держави.

ВІЙСЬКОВІ ПОСТАНОВИ

1. Для здійснення своїх цілей ОУН організує й вишколює власну військову силу.

2. Завданням військової сили ОУН є:

а) зорганізувати й перевести збройну боротьбу ОУН за перемогу Української Національної Революції й здобуття Української Держави;

б) бути пробоєвою силою й опорою ОУН у цілій її боротьбі;

в) бути ядром Української Армії в Українській Державі.

3. В часі політичного поневолення ОУН організує при допомозі військового штабу ОУН на всіх українських землях і закордоном військові осередки, виховує й школить військових провідників-організаторів та військових фахівців, організує й школить військові

кадри, кермує й координує цілістю військової роботи та опрацьовує воєнні пляни, узгляднюючи кожночасне політичне положення.

При допомозі тих же осередків і кадрів впливає на прилюдну українську опінію, пропагує серед неї військову думку, організує самонавчальні військові курси і т. п.

4. Завданням Військового Штабу й військових осередків ОУН в часі зриву є зорганізувати збройну силу Революції та керувати військовими акціями на землях.

5. У збройному зриві ОУН організує й веде до боротьби всіх українців без огляду на їх політичні переконання.

6. Українська Армія змагатиме до виховання воякагромадянина. Прищіплюватиме йому за час цілої військової служби й позавійськового виховання почуття соборности, великого призначення, відповідальности, героїзму й посвяти в парі з залізною дисципліною й твердим вояцьким вишколом — злучить українців усіх земель в один національний моноліт.

7. Українська воєнна доктрина, опираючись на аналізі духових прикмет українця, історичній традиції, геополітичних умовинах України та узгляднюючи воєнні модерні засоби, має дати Українській Армії своєрідну стратегію й організацію, що в свою чергу дадуть змогу якнайкраще й найдоцільніше використати всю силову натугу Української Нації.

8. Ввесь порив великих ідей українського націоналізму та вся сила динаміки Української Революції знайде своє втілення в українській революційній армії, яка повстане в боротьбі цілого озброєного народу, дасть йому силу й перемогу та понесе ідеї Української Революції — свободи народам, — поза межі Рідної Землі.

ВИШКІЛЬНО-ВИХОВНІ НАПРЯМНІ

1. Сила Організації, а в слід за тим успішне сповнення її бажань залежить у прямому відношенні від вартости її членів, що мусять бути рівночасно борцями й організаторами визволення та державного будівництва.

2. Виходячи з того заложення, ОУН ставила зусильно в минулому виховання й вишкіл у своїх рядах, що дало у висліді вироблені кадри провідників.

3. В умовинах сьогоднішньої зміненої дійсности усі організаційні клітини мусять перевести основний вишкіл свойого членства, виховуючи повний тип суспільно-політичного активіста.

При тому треба звернути увагу, щоб у вишколі вдержати рівновагу між боєво-революційним виробленням і агресивністю, та суспільно-політичним і державнотворчим вишколом, конечним для організації громадсько-політичного життя.

4. Для належного поставлення вишколу конечним є створення центрального осередку вишколу, якого завданням буде опрацьовувати засадничу проблематику, приготовляти вишкільний матеріял, вишколювати інструкторів, уладжувати курси та кермувати цілістю вишкільної праці ОУН, провадити в цілій ОУН одноцілий, пляновий і систематичний вишкіл усього членства.

5. Змістом вишколу мусить бути в першу чергу світоглядове оформлення й образование, політичне вироблення й знання (спеціяльно совєтської дійсности), суспільно-організаційний вишкіл усіх членів.

6. У підставовому членському вишколі являється ко-

нечним уодноцільнити й усистематизувати вишкільний матеріял у виді точно означених ступнів.

7. Підкреслюючи потребу вишколу, не слід занедбувати справи готовости, якої ніколи не може бути забагато. Зокрема тепер, коли ОУН стоїть перед новим, можливо вирішним змагом, вона буде найважливішим чинником успіху. Запорукою цього є належне поставлення виховання.

8 Виховання є вислідною змагань нашого середовища. Тому живий приклад, безпосередній вплив, будуюча атмосфера всіх організаційних зв'язків, а також тиснення творчої думки провідних кадрів є конечним засобом виховання, яке мусить відбуватися лише в праці й боротьбі.

9. Лише певне розгорнення перспектив нашої боротьби, ясне й життєве означення цілей, метод та ієрархії завдань дасть змогу членам включити ріст власної особовости й характеру в ставання в ОУН, яка, як еманація українського середовища, є рівночасно ставанням України.

Лише віра в вище покликання Організації й її членів спонукає ставити до себе високі вимоги та сповняти намічені завдання.

ПРОПАҐАНДИВНІ НАПРЯМНІ

I. Загальні означення

1. Основним завданням нашої пропаґанди є поширити серед найширших мас Українського Народу ідеї та політичну програму Українського Націоналізму, змобілізувати їх до боротьби за ідеї Української Революції, дати відпір ворожій пропаґанді, явному й замаскованому наступові ворожої політики, та приєднати до протимосковської боротьби також позаукраїнські сили.

2. Розгорнення інтенсивної пропаґандивної роботи є одним із найважніших завдань Організації в сучасному стані її боротьби. Цілість пропаґандивної роботи мусить бути зцентралізована й узалежнена від політичної тактики Організації.

3. Наша пропаґанда, її зміст, методи, тактика й організація ділиться на відділи:

а) пропаґанда протибольшевицька для українців в Україні й цілому СССР,

б) пропаґанда для українців поза московською займанщиною,

в) пропаґанда для поневолених і загрожених Москвою народів,

г) закордонна пропаґанда для чужинців.

4. Зосереджувати головну увагу пропаґанди на справах для визвольної боротьби найважніших, а не розпорошувати її надмірно на різнородних середовищах, що для справ визвольної боротьби мають значення другорядне.

II. Протимосковська пропаґанда

А. Для українців.

1. Основним завданням української революційної пропаґанди є поширити ідеї українського націоналізму серед найширших мас українського народу на Україні й усюди, де живуть українці, та зібрати довкола політичної програми Української Національної Революції ввесь актив.

2. Негативне наставлення українських мас проти большевицького режиму змінити моментом ворожого наставлення проти Москви та дати їм позитивну програму національного визволення. Розкладова, протирежимна пропаґанда має для справи нашої революції

повну вартість остільки, оскільки вона йде в парі з нашими позитивними гаслами.

3. Протидіючи всім місцевим партикуляризмам і загумінковости, скріпляти свідомість, що тільки від долі Києва залежить доля всіх українських земель.

4. Виказати найширшим колам населення слабість кремлівського режиму й можливість його повалення та визволити їх від психози страху, розбуджуючи віру у власну силу народу.

5. Опановуючи всі українські середовища, наша пропаґанда мусить звернути особливу увагу на молодь в Червоній Армії й робітництво з огляду на їх ролю й вагу в революційній боротьбі.

Б. Для поневолених Москвою народів.

Наша пропаґанда для поневолених Москвою народів, крім протирежимного фронту, мусить рівнож дуже сильно звертатись проти панування Москви, взагалі за національну свідомість кожного народу бути суверенним власником своєї землі й керівником своєї долі, виказуючи спільність інтересів поневолених Москвою народів з Україною в одному фронті боротьби.

В. Для всього населення московської тюрми народів.

Тереном діяння української пропаґанди є дальше ціла московська імперія в кожночасних її межах. Серед усіх москалів, обмосковлених елементів поневолених народів та комуністичних низів наша пропаґанда звертається передусім проти режиму, виказуючи брак політичної й особистої свободи, економічний та соціяльний гніт, переслідування релігії, шкідливість імперіялізму, облуду інтернаціоналізму, забріханість цілого режиму та панування кремлівської кліки над партією, партії й її прихвостнів над мільйонами громадян. У

загальному звертати особливу увагу на Червону Армію й більші промислові осередки.

III. Пропаґанда поза московською займанщиною

1. Пропаґанда ОУН поза московською займанщиною мусить бути тісно й нерозривно зв'язана з цілістю визвольної боротьби, яку веде ОУН на українських землях під московською займанщиною.

2. Мобілізувати всі здорові елементи української суспільности довкола боротьби з наїздником і до всесторонньої допомоги нашій революційній боротьбі в Україні під ворожими займанщинами. Пропаґувати, як одиноку визвольну концепцію у противагу нереальним надіям, на самочинний розвал большевизму — творення української політичної й мілітарної сили передусім на Українських Землях.

3. Мобілізувати еміґраційні елементи інших поневолених Москвою народів до спільної боротьби зі спільним ворогом — Москвою.

4. Здобути в громадянській опінії народів загрожених московським імперіялізмом та в опінії чужинецьких кіл взагалі прихильність для української революції, вказуючи спільність інтересів з нашою боротьбою.

5. Протидіючи протибольшевицькій пропаґанді, демаскувати насильницький експлуататорський, антикультурний, протипоступовий, реакційний характер московського імперіялізму взагалі, а большевизму, як його сучасного воплочення, зокрема, між українцями, еміґрацією інших поневолених москвою народів і чужинцями.

6. Демаскувати невірну й тенденційну пропаґанду польську, мадярську й іншу, ворожу українській справі.

7. Поборювати українські нереволюційні, опортуністичні, масонські організації, групи й течії, розкривати їх шкідницьку роботу та демаскувати їх всюди, де вони появляться.

8. Демаскувати всі ті групи й течії, які хоч виступають проти сьогоднішнього большевицького режиму, але є в дійсності замаскованими московськими імперіялістами й як такі є ворогами визволення України та поневолених Москвою народів.

9. Головну увагу мусить звернути наша пропаґанда на опанування молоді й робітничих осередків.

10. Завданням пропаґанди в Закарпатській Україні є: загально-освідомлююча праця, політична пропаґанда проти мадярського й московського окупанта та ширення ідей і гасел (зокрема соборницьких).

IV. Окремі постанови

Зовнішні форми, вживані в Організації, не були до цього часу узгіднені в однородний і обов'язуючий спосіб. Вводиться в цьому напрямі деякі точніші устійнення й зміни відносно зовнішніх символів та організаційного привіту.

1. Організацію обов'язує тільки загально-національний Тризуб Володимира Великого в формі, введеній Центральною Радою. Касується звичай вживати Тризуба з мечем, як відзнаки Організації.

2. ОУН уживає свойого окремого організаційного прапору чорної й червоної краски. Уклад і обов'язуючі пропорції будуть ухвалені окремою комісією.

3. Обов'язуючі організаційні свята є: Свято Соборности 22 січня, Свято Героїв Революції дня 23-го травня і день боротьби 31-го серпня. Всі інші річниці подій, обходжені членами Організації, є пам'ятковими днями,

що не мають загально-обов'язуючого значення на всіх теренах і для всіх членів.

ПОСТАНОВИ В СПРАВІ ДИВЕРСІЇ ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА

II. Великий Збір Організації Українських Націоналістів, розглянувши діяльність Організації Українських Націоналістів від хвилини смерти сл. п. Вождя Евгена Коновальця, це є від 1938 р. до II. Великого Збору Організації Українських Націоналістів, це є до 1941 р., стверджує наступне:

1. Фактична керма ОУН опинилась за кордоном по смерти сл. п. полк. Евгена Коновальця в руках людей, які діяли на шкоду ОУН.

2. Участь шкідників у кермуванні справами ОУН була загрозою для Українського Націоналістичного Руху.

3. Обов'язком відповідального за долю ОУН активу Організації було перевести уздоровлення відносин у закордонних керівних колах ОУН.

4. Полковник Андрій Мельник не виявив ні зрозуміння, ні доброї волі для переведення без зовнішніх потрясень, уздоровлення відносин у закордонних керівних колах ОУН і співпраця організаційного активу з полк. А. Мельником не могла для ОУН принести жадної користи.

5. Полк. А. Мельник виявив повну нездібність керувати революційним рухом.

6. Полк. А. Мельник виступав проти здорових починів активу ОУН, став явно по стороні зрадників і шкідників Організації, та очолював їх шкідницьку роботу.

7. Акція полк. А. Мельника й його товаришів є диверсією проти ОУН, та змагає розбити одноцілий визвольний фронт Українського Народу.

8. Покликання Вужчим Проводом Українських Націоналістів полк. А. Мельника на Голову ПУН, який прилюдно проголосив дня 14. жовтня 1938 р. Ярослав Барановський, немає ніякого законного опертя в правному порядку ОУН і тому воно не може мати для ОУН обов'язуючої сили.

9. Полк. А. Мельник опинився на чолі ОУН в нелегальний спосіб, всупереч виразним приписам Устрою ОУН, які правом покликування Голови ПУН наділюють одиноко й виключно Збір Українських Націоналістів, а не Вужчий Провід Українських Націоналістів.

10. З'їзд Українських Націоналістів, що відбувся 27. 8. 1939 р., не відповідав вимогам приписів Устрою ОУН про ЗУН, цього з'їзду не скликано в формальний спосіб і в ньому не брала участи передбачена устроєм ОУН приписана кількість управнених членів ЗУН.

11. Постанови З'їзду Українських Націоналістів з дня 27. 8. 1939 р. винесені в характері постанов ЗУН та всі акти, довершені полк. А. Мельником у характері Голови ПУН є протизаконні та позбавлені правних наслідків.

12. Сл. п. полк. Е. Коновалець не оставив завіщання відносно покликання свойого наслідника в особі полк. А. Мельника.

13. Твердження Омеляна Сеника, що сл. п. полк. Е. Коновалець оставив завіщання про свойого наслідника, є видумкою О. Сеника й Ярослава Барановського в цілі створення в ОУН такої ситуації, яка запевнювала б Сеникові й Барановському захоплення та закріплення за ними рішаючої позиції в ОУН.

14. Згідно з постановами устрою ОУН, Провід Українських Націоналістів творив Голова, як рішаючий

чинник, разом з рештою членів ПУН, яким прислуговував лише дорадчий голос, супроти чого ПУН з хвилиною смерти Покійного Вождя перестав законно існувати.

15. Вихідною формально-правною точкою до уздоровлення відносин у закордонних керівних колах ОУН являється правний стан, що заіснував у хвилині смерти Покійного Вождя, то є дня 23. 5. 1938 р.

16. Одиноким правильним шляхом до уздоровлення відносин було усунення всіх деструктивних чинників із закордонних керівних постів ОУН.

17. Акт з 10. 11. 1940 р., яким покликано до життя Революційний Провід ОУН був історичною конечністю в розвитку Українського Націоналістичного Руху, яку актив ОУН виконав згідно з інтересами ОУН і волею членських кадрів.

II. ВЗОУН стверджує, що полк. А. Мельник потурав зраді в Проводі Українських Націоналістів, діяв на шкоду ОУН і української справи.

II. ВЗОУН виключає тому полк. А. Мельника із членів Організації Українських Націоналістів.

Виключенню підлягають рівнож усі ті члени Організації, що після проголошення постанов II. ВЗОУН братимуть участь у акції А. Мельника проти ОУН.

II. ВЗОУН взиває полк. А. Мельника заперестати якунебудь акцію під назвою ОУН. Кожне відхилення від тієї перестороги Організація поборюватиме як диверсію.

II. ВЗОУН взиває всіх націоналістів, яких група А. Мельника втягнула в диверсію проти ОУН, зірвати з нею, підпорядкуватися Проводові ОУН та станути в карні ряди революційно-визвольного руху ОУН під проводом Степана Бандери.

БОРОТЬБА Й ДІЯЛЬНІСТЬ ОУН ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПОЛІТИЧНІ ВКАЗІВКИ

(травень 1941 р.)

Вступ

ОУН використає війну з СССР для розгорнення боротьби за Суверенну Соборну Українську Державу, для прискорення її здобуття.

ОУН бореться за суверенну, неподільну, повну владу українського народу на УЗ. Влада спирається на організованій силі активу народу.

Передумовою здобуття неподільної влади — сильна політична й мілітарна організація по всій українській території та вироблення кадрів у керівництві державним і суспільним життям.

Генеральна лінія нашої політики й праці на УЗ іде під кутом тривкої основної підготови згідно з напрямними Української Революції й визвольної боротьби всіх поневолених Москвою народів, проте ж включає особливі умовини евентуальности конфлікту й об'єктивної дійсности, що хвилево модифікують нашу тактику на УЗ.

І. Діяльність ОУН до вибуху війни і в перших її початках

1. Тим, що приходять на ЗУЗ, треба старатися нав'язати контакт з сіткою. Коли розбита, пробувати ставити її дуже закрито й без акцій. Коли існують завеликі труднощі й загрожує небезпека ліквідації ново-прибувших, обмежитися тільки до необхідних зв'язків і виждати до війни.

2. Вижидаючи війни, згл. вияснення ситуації, прослідкують і провірюють ґрунт, настрої серед населення, армії, адміністрації, щоб знати, які гасла кинути, розважають, у яких місцях можна вдарити найвлучніше ворога, які об'єкти легше здобути, підготовляють пропаґандивний матеріял, прослідкують докладно терен свойого діяння, підготовляють загальний

плян акції, перегляд людей військово, політично, фахово вироблених та їх примінення у боротьбі й майбутню організацію.

Особливо мусять тямити, що дуже важні є пропаґандивні осередки, зокрема радіо-надавчі станції, яких захоплення й використовування, хоча б кілька годин — переважна справа на початку збройної боротьби. Завжди мусять тямити, що ніякі малі, дрібні кличі, але велика, фанатична ідея пірве народ до боротьби.

3. ОУН не розвогнює сьогодні боротьби народніх мас, а навпаки, починає самочинні, передчасні, тимбільше спровоковані, члени ОУН гамують, щоб не дати притоки большевикам до масакри й винищування; готують сили на пригожий момент.

4. З огляду на більшу стабільність у побуті військ, пробують інтензивно і дуже потаємно найти контакт з українцями й поневоленими народами в армії, творять наші організаційні клітини, ведуть серед них скриту революційну пропаґанду, але з тим, що спільна чинна акція буде актуальна щойно в момент розхитання армії, хіба, що якісь спеціяльні умовини диктували б вчасніший виступ. Коли б була ще актуальна справа побору, так українці повинні йти в армію. В адміністративному й господарському апараті вести аналогічну акцію, тиху, підривну.

5. Найважнішим, першим завданням, це є мати ПРОВІДНИХ ЛЮДЕЙ в поодиноких місцевостях, зокрема в містах і промислових осередках. Коли немає організованих, то у відповідному моменті пропаґандивно так поставити наші шляхи й напрямні боротьби й праці, щоб вони організували боротьбу, бодай виразно з'ясувати завдання, а для них люде знайдуться.

6. Пробувати переслати деяких людей, передусім леґальним порядком, за поміччю адміністративного, чи господарського реферату, евентуально війська, на ОСУЗ, де треба творити вогнища-осередки нашої Організації та організувати революційну акцію.

7. У перших днях вибуху війни, коли ще совєтська армія незахитана і твердо держиться, ОУН не виступає зі зброєю в руках до боротьби. Тоді лише скріп-

ляє пропаганду серед війська, розкладову й позитивну, посилює творення своїх організаційних осередків, підготовляє інтензивніше і свобідніше організовану силу до збройного виступу, конкретно упляновує з намічуванням людей форми й способи перебирання влади, організації збройної сили, війська й міліції, адміністрації, господарки, пропаганди й культури.

У цей час, безпосередньо підготовчий до виступу — веде інтенсивніше підривну роботу в господарці, адміністрації, транспорті, війську, зн. саботаж достав, заколот у транспорті, розклад у війську, саботаж у моторизованих частинах і т. д., воєнне замішання використовує для посилення хаосу, з'єднання бійців та поодиноких частин для справи революції; пробує вкрутити своїх людей в частини ЧА, щоб у слушний час стали там організаторами революції,

8. Коли совєтармія розхитана, режім послаблюється, ЧА нездібна при наглому заскоченні із середини ставити тривалого опору — ОУН починає збройну боротьбу, збройне повстання, ТОТАЛЬНУ боротьбу.

Це значить: ОУН виходить явно на арену життя. Починається вибух Української Революції.

II. Збройний зрив

Засяг революції: пірвати маси до боротьби з Москвою, до боротьби на всіх ділянках життя, а передусім збройної.

Збройні відділи, організовані ОУН з усіх боєздатних українців, вдаряють зокрема в війська НКВД і ті частини армії, які боронять режим. Водночас наша пропаганда — наставлена на здемобілізування військових ворожих частин і перетягнення їх у наші лави та творення спільно з ними української визвольної революційної армії, в склад якої беремо всіх українців та членів поневолених Москвою народів, проголошуючи велику мету нашої боротьби: Революцію на 1/6 земної кулі з ідеями: свободи народам, свободи людині й соціяльної справедливости. При організуванні військових акцій маємо на увазі зокрема здобуття таких військових пунктів, які стратегічно:

1) легкі до боротьби;

2) матимуть велике моральне й пропаґандивно-політичне значення (Київ — Львів — радіо);

3) дадуть товчок до вибуху й скріплення революційної боротьби на ОСУЗ, будуть іскрою для Української Революції в цілому СССР;

4) промислові осередки.

Це має бути початком і основою творення правильної української армії, для оборони Української Держави та здійснювання цілей української націоналістичної зовнішньої політики.

Дальша боротьба українського війська проти Москви буде співучасництвом України у протимосковській війні союзних держав, у визвольних змаганнях інших поневолених і загрожених Москвою народів та у встановлюванні нового ладу на просторах теперішнього СССР. Цю боротьбу має продовжати українське військо аж до повного розбиття Москви та звільнення від її окупації тих теренів, як це вимагає наша зовнішньо політична концепція.

III. Вмарш чужих військ на Україну й українська державність

1. Якщо фронт боротьби третіх держав з Москвою буде пересуватися через українські землі, тоді військова окупація України побідними чужими військами неминуча. Про те рішає відношення реальних мілітарних сил і сама природа війни. Зокрема факт, що Україна не може поставити тепер такої збройної сили, яка могла б сама держати фронт протимосковської війни на відтинку власних кордонів та зробити зайвим вмарш чужих військ на українську територію.

2. Наше завдання в такій ситуації: не допустити, щоби Україна була тільки тереном розгри чужих сил з нашим ворогом, а вслід за тим об'єктом чужого володіння. Навпаки, власною боротьбою, будуванням власної держави власними силами та за власною ініціятивою здобути собі ролю підмету і партнера, учасника війни та співтворця нового ладу на руїнах московської імперії. Виключаємо ролю обсерватора та пасивно-вичікуючу поставу супроти подій, що йдуть

на українській землі, а зокрема супроти війни інших держав проти Москви і їхнього порядкування.

3. Для того держави, які ведуть боротьбу з Москвою і не ставляться вороже до України, трактуємо **як природних союзників.** Піднімаючи збройний зрив проти Москви та розпочинаючи будову власної держави зорганізованою силою українського народу — створюємо реальну підставу, щоб стати партнером і на підставі тих реальних фактів унормувати відношення між Україною, а тими державами як поміж союзниками.

4. Основною передумовою того є визнання і пошанування з боку тих держав суверенности і соборности України та дійсно позитивне відношення до української державности. Плятформою тривких союзницьких взаємин має бути спільна боротьба проти большевицької Москви й обосторонні користи із союзницької політичної, мілітарної та господарської співпраці.

5. Дальше відношення України до тих держав залежатиме від того, як вони будуть трактувати і шанувати права і життєві вимоги України.

IV. Будова Української Держави

1. Рівночасно з піднесенням збройного зриву проти Москви розпочинаємо відбудову Української Держави.

2. На звільнених від московсько-большевицької окупації частинах української землі, не ждучи на ніщо, ОУН проголошує відбудову Української Держави, встановляє владу, яка має зорганізувати державне життя в усіх ділянках та кермувати ним.

3. Мандат до проголошення української державности та встановлювання влади дає нам довголітня революційно-визвольна боротьба, підняття народнього зриву, державно-творча ініціятива та фактична сила.

4. Таким самим мандатом користувалася б така самостійна українська сила, яка б перша піднесла зрив та розпочала будову самостійної української держави на Осередніх і Східніх Українських Землях.

5. При будуванні Української Держави мусять бути сконцентровані всі українські сили, мусять в ній взяти участь всі українці, що щиро й чесно з відданням будуть працювати для неї та обороняти й заступати її інтереси.

6. Уконституування трівалої державної влади має бути оперте на організованому вияві волі цілого українського народу у формі заініційованого ОУН загальному виборі Голови Української Держави по звільненні більшої частини українських земель та початковому наладнанні державного життя.

7. Відношення до чинників союзних держав на поданій попередньо плятформі установить державна влада України на самому початку.

8. Якщо б на Україну прийшли війська таких держав, що вороже відносилися б до української державности, тоді наша визвольна боротьба увійшла б у новий період.

V. Відношення ОУН до іншої революційної і державнотворчої ініціятиви

1. ОУН має за завдання дати ініціятиву бути проводом і авангардом у реалізації усіх наведених цілей по змозі в цілій Україні, а передусім там, де уже своєю організацією і боротьбою опанувала терен.

2. При тому ОУН не ставить собі такої цілі, щоби у теперішньому етапі мати монопольне становище, виключно у своїх руках держати всю ініціятиву та керму у визвольній боротьбі та державному будівництві. ОУН поставиться вповні позитивно та попре всіми силами кожну революційну ініціятиву у боротьбі та державному будівництві, ініціятиву політично доцільну, спрямовану на визволення і суверенність України, яку підніме скорше інша організована краєва сила на тих теренах, де ОУН не змогла б в час і вповні покермувати революційним зривом та державним будівництвом.

VI. Відношення ОУН до питання державної влади

1. Повноту влади в Українській Державі ОУН перебере тоді у свої руки, як своєю політичною діяльністю та організацією опанує достаточно усі українські землі, у своїх рядах зорганізує найкращий, провідний актив цілої України та підготовить своїх членів до кермуванням усіми ділянками державного життя.

2. Сьогоднішній стан такий, що ОУН вповні опановує ЗУЗ, ввесь самостійницький, провідний елемент,

як теж широкі народні маси. Зате позиції ОУН на Осередніх і СУЗ під оглядом організованої сили набагато слабші. Тому ОУН не буде на самому початку перебирати повноти державної влади в цілій Україні, тільки змагатиме до вдержання її у своїх руках на ЗУЗ, а на Осередніх і Східніх Землях будуть члени ОУН займати керівні пости та обсаджувати державні апарати на різних щаблях в міру можливостей.

3. Тому, що навіть ОУН не має опанованих вповні усіх українських земель в такій мірі, щоб могла з повною відповідальністю взяти виключно у свої руки повноту державної влади уже зараз, і немає жадної іншої організованої політичної сили з такими завдатками, — будування державної влади на монопартійному принципі від самого початку для української державности було б шкідливе, бо не спіралося б на завершеному процесі внутрішньої кристалізації та реальному укладі сил. З другого боку многопартійна політична система та розподіл державної влади за міжпартійним ключем уже виказали свою шкідливість як в Україні, так теж в інших державах. Тому ОУН відкидає і поборює таку систему.

4. Узгляднюючи вище поданий фактичний стан, ОУН видвигає та здійснюватиме наступну концепцію:

а) до часу завершення процесу внутрішньої політичної кристалізації та повного охоплення націоналістичним рухом всього провідного активу цілої України, державна влада буде організована під персональним оглядом не на партійному принципі, тільки на принципі авторитетности, особистих і фахових кваліфікацій. То значить, що Головою Української Держави має бути чоловік, що має авторитет і повне довір'я цілого українського народу, свобідно вибраний цілим народом. Керівні пости в уряді з назначення Голови держави будуть займати люди, що на підставі своїх моральних вартостей і провідницьких здібностей мають авторитет і довір'я в народі, а при тому відзначаються високими фаховими кваліфікаціями та організаторськими здібностями. Той сам критерій обов'язуватиме при обсаді цілого державного апарату;

б) Організація Українських Націоналістів перебирає завдання кермування українською політичною думкою, виховування і вишколювання провідницьких кадрів та виховання цілого народу.

5. Першою повноправною владою Української Держави буде той уряд, що повстане в Україні як провід визвольного зриву, ініціятор та керманич відбудови Української Держави. Його мусять визнати всі українці.

6. У випадку, коли б постало рівночасно і незалежно від себе більше провідних осередків визвольної боротьби та державного будівництва, тоді першим завданням їх буде спільно створити один уряд. Коли б цього не можна зараз зробити, тоді обов'язки й права верховної української влади як Уряду Української Держави припадають тому самостійницькому осередкові, що у збройній боротьбі та державному будівництві диспонує найбільшою організованою силою та опановує найбільше українські території.

7. ОУН перебере відразу повноту державної влади на ЗУЗ, як одинока там організована сила і змагатиме до того, щоб своїм вкладом у визвольну боротьбу та державне будівництво зайняти зразу провідне місце в цілій Україні. Одначе, якщо б на Осередніх і Східніх Українських Землях постав скорше інший самостійницький центр, який з успіхом зорганізує визвольний зрив і будову держави, опанує своєю владою більший простір України, та дійсно стоятиме на платформі повної суверенности і соборности України — тоді ОУН визнає його центральною владою України і йому підпорядкується державна влада, встановлена ОУН на опанованих нею теренах. Дальша постава ОУН супроти такого уряду залежатиме від того, як він буде вив'язуватися зі своїх завдань.

8. ОУН буде докладати всіх зусиль, щоби незалежно від того, яка є позиція її членів в уряді і державному апараті, — ціла державна політика, організація і розвій всіх ділянок національного життя йшли по лінії програми ОУН з найкращою користю для України.

9. ОУН завжди стоятиме на сторожі добра України та дбатиме всіми способами, щоб той уряд і цілий

державний апарат служив тільки Україні і змагав до її найкращого розвитку. Не узнаємо егоїстично-партійного критерія і все, що корисне для України будемо попирати, а все, що шкідливе нищити, без огляду на те, хто це робить.

10. Вся повертаюча еміграція мусить вповні підпорядкуватися українській самостійній, суверенній владі на українській землі.

11. Якщо б у зв'язку з розвитком воєнних подій заіснувала така ситуація, що українські землі зайняли б нагло війська іншої держави перед тим, заки вспіла б оформитися державна влада, тоді поза теренами, які опановує ОУН і є на ньому дійсною українською владою, компетенції тимчасової української влади належали б тільки такому тілові, що спірається на організованій українській силі, посталої з української ініціятиви та добре заступає добро України.

12. Кожна установа, яка б одержала мандат і владу від чужоземних чинників, хоча б вона складалася з українців, є установою даної держави. Вона не може претендувати до права сповняти ролю українського представництва як суверенної української влади. Своє відношення до таких інституцій ОУН буде окремо нормувати у кожному конкретному випадку.

VII. Політична організація

1. Рівночасно з розбудовою і закріпленням зовнішньо-політичної, військової та господарської сили Української Держави ОУН буде будувати найпевнішу підвалину й опору її сили та розвитку — здорову й міцну політичну організацію: О У Н.

2. Головне завдання в тому напрямі закріпити і розбудувати свої впливи, діяльність і організацію на Осередніх і Східніх Землях в такій мірі, як на Західніх.

3. Західні Українські Землі мають при тому сповнити ролю головної помічної бази.

4. Розподіл сил на перший етап такий, щоб на Західніх Землях відразу опанувати ситуацію і закріпити позиції ОУН, перебираючи державну владу, а рівночасно на Осередніх і Східніх Землях через діяльність

членів ОУН створити основи дальшої розбудови Організації.

5. По короткому першому етапі ОУН переведе зміни в розміщенні своїх сил.

З АКТУ ПРОГОЛОШЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

(30 червня 1941 р.)

1. Волею Українського Народу, Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління н а й к р а щ и х с и н і в України.

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її творця і вождя ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ вела в останніх десятиліттях кривавого московсько-большевицького поневолення завзяту боротьбу за с в о б о д у, взиває у в е с ь український народ не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Суверенна Українська Влада.

Суверенна Українська Влада запевнить Українському Народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та заспокоєння його потреб.

2. На західніх землях України твориться Українська Влада, — яка підпорядкується Українському Національному Урядові, що створиться у столиці України — Києві.

Українська національно-революційна Армія, що твориться на Українській Землі, боротиметься далі

проти московської окупації за Суверенну Соборну Державу і новий справедливий лад у цілому світі.

ХАЙ ЖИВЕ СУВЕРЕННА СОБОРНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА!

ХАЙ ЖИВЕ ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ!

ХАЙ ЖИВЕ ПРОВІДНИК ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ — СТЕПАН БАНДЕРА!

Льва-город, дня 30. червня 1941 р., год. 20.

Голова Національних Зборів
Ярослав Стецько в. р.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ ЇХ ЕКСЦЕЛЕНЦІЇ † МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

З волі всемогучого й всемилостивого Бога в Тройці Єдиного зачалася нова епоха в житті Державної Соборної Самостійної України.

Народні Збори, що відбулися вчорашнього дня, ствердили й проголосили ту Історичну Подію.

Повідомляючи Тебе, Український Народе, про таке вислухання наших благальних молитов, взиваю Тебе до вияву вдячности для Всевишнього, вірности для Його Церкви і послуху для влади.

Воєнні часи вимагатимуть ще многих жертв, але діло розпочате в ім'я Боже і з Божою благодаттю, буде доведене до успішного кінця.

Жертви, яких потреба конечно до осягнення нашої цілі, полягатимуть передусім на послушному піддаванні справедливим наказам влади, не противним Божим законам.

Український народ мусить у цій Історичній Хвилині показати, що має досить почуття авторитету й життєвої сили, щоби заслужити на таке положення серед народів Европи, в якім міг би розвинути усі Богом собі дані сили.

Карністю, солідарністю, совісним сповненням обов'язків, докажіть, що ви дозрілі до Державного Життя.

Установленій владі віддаємо належний послух. Узнаємо Головою Державного Правління України Пана Ярослава Стецька.

Від Уряду Ним покликаного до життя очікуємо мудрого, справедливого проводу та заряджень, які узгляднили б потреби й добро всіх замешкуючих наш край Громадян, без огляду на це, до якого віроісповідання, народности й суспільної верстви належать. Бог нехай благословить усі Твої праці Український Народе, і нехай дасть усім нашим Провідникам Святу Мудрість з Неба.

Дано у Львові при Арх. Храмі Св. Юра, 1. VII. 1941 р.
(—) † АНДРЕЙ

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАНІЄ ПРЕОСВЯЩЕННОГО ПОЛІКАРПА, ЄПИСКОПА ЛУЦЬКОГО

до всіх Українців, сущих на Волині!

Мир вам від Бога Отця нашого
і Господа Ісуса Христа.

Любі мої діти! Велике Боже милосердя і справедливість приблизилися до нас. Довгі роки терпів наш многострадальний народ наруги і знущання над святою вірою православною і над його національними почуваннями, над його людською гідністю. В державі

большевицького антихриста терор і жах дійшов до нечуваних досі розмірів, в порівнянні з якими бліднуть переслідування християн за часів римських імператорів Нерона і Діоклеціяна. Безбожники жахливо розправлялися з християнською вірою, мордуючи архипастирів, тисячами і сотками тисяч вірних християн, пастирів і проголошуючи закон зради й ненависти.

Оце на наших очах справедливість Божа сповнилася: — Один Бог, одна нація і спільна краща будучність.

Сповнилась наша відвічна мрія. У городі князя Льва з радіовисильні несеться над нашими горами, нивами, ланами, над нашою так густо зрошеною кров'ю землею радісна вістка: проголошено Самостійну Українську Державу. Разом з українським народом радіє і наша многострадальна Церква. Відроджена у вільній українській державі — Українська вільна Православна Церква буде з народом одною нерозривною цілістю.

В цю велику хвилину звертаюсь до вас, любі діти, словами Св. Ап. Павла: «Благаю вас іменем Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі і щоб не було між нами розділення, але щоб були з'єднані в одному розумінні і в одній думці» (Ап. Павло Корин. гл. 1, ст. 10).

Любити Бога, любити батьківщину — це найбільша чеснота. Служба батьківщині — найбільший обов'язок.

Нехай Господь милосердний допомагає Тобі, народе мій, і Тобі, Уряде наш, будувати Самостійну Українську Державу, а моя молитва за всіх вас перед Престолом Всевишнього буде за вами.

В цей великий час всі українці мусять об'єднатись,

всі мусять працювати спільно, бо в єдності сила і ту єдність мусимо показати на ділі.

Не треба нам партій, не треба нам боротьби між собою. Всі мусимо об'єднатися при нашій святій Православній Церкві, при нашому Урядові, при нашому Національному Проводові.

ПРИЗИВАЮ НА ВЕСЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД І ЙОГО ДЕРЖАВНИЙ УРЯД ВСЕМОГУЧЕ БОЖЕ БЛАГОСЛОВЕНСТВО!

Дано в м. Луцьку на Волині, Року Божого 1941, місяця липня, 10 дня.

(—) Полікарп
Єпископ Луцький

ПОСТАНОВИ ДРУГОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

(квітень 1942 р.)

(неповний текст)

Вступ

Свою революційну боротьбу за Українську Державу ми тісно пов'язуємо з визвольною боротьбою, яку вели в Україні БУД, СВУ, УВО. У своїй сучасній боротьбі стоїмо на засадах, на яких був оснований акт 30. червня 1941 р., вважаючи його історично правним, революційним та політичною маніфестацією волі всього українського народу жити власним державним життям.

Політичні постанови

1. Сучасна імперіялістична війна, яка веде до загального виснаження, великих революційних потрясень і перемін, ставить український народ і нас, як

організатора й керівника його визвольних змагань, перед завданням остаточної вирішальної боротьби за Українську Державу.

II. В сучасній складній і мінливій міжнародній ситуації ми, як і завжди, провадимо далекосяжну політику, яка передбачує різні можливості закінчення війни. Одночасно враховуємо близьку можливість збройної боротьби за українську державність у слушний час (розбиття Москви, загальне виснаження, зовнішнє й внутрішнє потрясення Німеччини). Тому, щоб енергія народу не вилилась у партизанщину, але оформилась у широкий всенародій рух, який забезпечить повну перемогу, — ми вже тепер організовуємо, мобілізовуємо пляново сили на всіх ділянках.

III. Свою політику ми будуємо:

а) на творенні й розбудові власних революційно-політичних і військових сил;

б) на самостійницькій, ні від кого незалежній всеукраїнській політиці революційної боротьби;

в) на використанні всіх можливостей і сил, що сприятимуть повстанню Української Держави. Зокрема на створені широкого фронту боротьби поневолених народів Сходу й Заходу Европи;

г) на політиці вилучення другорядних фронтів і на розгортанні боротьби тільки на головних вирішальних фронтах. При чому ми в теперішній момент вважаємо нашим головним фронтом — фронт боротьби з московським імперіялізмом, під якою маскою він не виступав би (білогвардійщини, керенщини, большевизму, слов'янофільства чи їм подібних).

д) московсько-большевицькій міжнародній концепції — інтернаціоналу й німецькій концепції т. зв. «Нової Европи» ми протиставляємо міжнародню концепцію справедливої національно-політично-господарської перебудови Европи на засаді вільних національних держав під гаслом — «Свобода народам і людині»;

е) ми наголошуємо на ідеї Самостійної Соборної Української Держави, яка є життєвою необхідністю й вічним стремлінням Української Нації, вважаючи, що тільки справедлива розв'язка українського питання може зрівноважити сили Сходу Европи й зумовити вільне життя народів поневолених Москвою.

IV. У своїй визвольно-революційній боротьбі ми беремо в основу цілокупність Українських Земель.

V. Формуючи українську політичну думку та борючись за національний зміст суспільного життя, ми беремо на увагу істотні потреби українського народу та географічне й політичне положення України в світі, особливості історії України, а головно, особливості розвитку українського життя за останні десятиріччя.

Ми вважаємо рішуче непридатним для нового українського життя систему капіталістичну, тоталітарну, комуністичну, націонал-соціялістичну, бо українська держава, яка має вирости з питомо українських прагнень у формі української націократії (панування нації на своїй землі), є прогресивнішою за всі інші системи. Свою історичну місію на Сході Европи Україна виконає, взявши до уваги конкретні особливості її минулого й сучасного, зсинтезувавши все природньо-прогресивне, на що спромоглися українці в минулому.

VI. Визнаємо національно-революційний шлях боротьби єдино правильним. Вважаємо, що перемога залежатиме від мобілізації й розбудови власних революційних сил всього народу, об'єднаних під одним

організатора й керівника його визвольних змагань, перед завданням остаточної вирішальної боротьби за Українську Державу.

II. В сучасній складній і мінливій міжнародній ситуації ми, як і завжди, провадимо далекосяжну політику, яка передбачує різні можливості закінчення війни. Одночасно враховуємо близьку можливість збройної боротьби за українську державність у слушний час (розбиття Москви, загальне виснаження, зовнішнє й внутрішнє потрясення Німеччини). Тому, щоб енергія народу не вилилась у партизанщину, але оформилась у широкий всенародій рух, який забезпечить повну перемогу, — ми вже тепер організовуємо, мобілізовуємо пляново сили на всіх ділянках.

III. Свою політику ми будуємо:

а) на творенні й розбудові власних революційно-політичних і військових сил;

б) на самостійницькій, ні від кого незалежній всеукраїнській політиці революційної боротьби;

в) на використанні всіх можливостей і сил, що сприятимуть повстанню Української Держави. Зокрема на створені широкого фронту боротьби поневолених народів Сходу й Заходу Европи;

г) на політиці вилучення другорядних фронтів і на розгортанні боротьби тільки на головних вирішальних фронтах. При чому ми в теперішній момент вважаємо нашим головним фронтом — фронт боротьби з московським імперіялізмом, під якою маскою він не виступав би (білогвардійщини, керенщини, большевизму, слов'янофільства чи їм подібних).

д) московсько-большевицькій міжнародній концепції — інтернаціоналу й німецькій концепції т. зв. «Нової Европи» ми протиставляємо міжнародню концепцію справедливої національно-політично-господарської перебудови Европи на засаді вільних національних держав під гаслом — «Свобода народам і людині»;

е) ми наголошуємо на ідеї Самостійної Соборної Української Держави, яка є життєвою необхідністю й вічним стремлінням Української Нації, вважаючи, що тільки справедлива розв'язка українського питання може зрівноважити сили Сходу Европи й зумовити вільне життя народів поневолених Москвою.

IV. У своїй визвольно-революційній боротьбі ми беремо в основу цілокупність Українських Земель.

V. Формуючи українську політичну думку та борючись за національний зміст суспільного життя, ми беремо на увагу істотні потреби українського народу та географічне й політичне положення України в світі, особливості історії України, а головно, особливості розвитку українського життя за останні десятиріччя.

Ми вважаємо рішуче непридатним для нового українського життя систему капіталістичну, тоталітарну, комуністичну, націонал-соціялістичну, бо українська держава, яка має вирости з питомо українських прагнень у формі української націократії (панування нації на своїй землі), є прогресивнішою за всі інші системи. Свою історичну місію на Сході Европи Україна виконає, взявши до уваги конкретні особливості її минулого й сучасного, зсинтезувавши все природньо-прогресивне, на що спромоглися українці в минулому.

VI. Визнаємо національно-революційний шлях боротьби єдино правильним. Вважаємо, що перемога залежатиме від мобілізації й розбудови власних революційних сил всього народу, об'єднаних під одним

революційно-політичним проводом ОУН. Тому ми рішучо поборюємо орієнтацію на міжнародню кон'юнктуру, на пасивне вичікування й творення фахових кадрів у чужих державних системах — як демобілізуючу й шкідливу для Української Визвольної Боротьби.

VII. В процесі боротьби за Українську Державу ми вважаємо найближчим і найважнішим завданням — **творити з нашої Організації міцну всеохоплюючу революційно-політичну Організацію провідного активу з усіх верств**, оперту на всіх шарах народу, яка охоплювала б всі українські землі.

VIII. На Осередніх і Східніх Українських Землях ми свою революційно-політичну роботу скеровуємо на:

а) організування провідного активу, як керівної всеукраїнської політично-творчої сили;

б) творення організаційної сітки, що провадитиме політичну боротьбу на всіх ділянках;

в) політичне вироблення керівних кадрів;

г) політичне активізування всіх здорових сил міста й села;

д) опанування виховання молоді;

е) організацію й активізацію жіноцтва;

є) прищеплення народові віри у власні сили й перемогу;

ж) прищеплення націоналістичної ідеї відповідньо до теперішнього духового розвитку даних теренів і на поглиблення соборницького поєднання творчих сил Осередніх і Східньо-Українських Земель та Західньо-Українських Земель;

з) опанування міст, промислових центрів, особливо робітничого елементу своєю пропаґандою й аґітацією,

політичною боротьбою, суспільними акціями й організаційною працею;

и) опанування зверха й знизу осередків суспільного, господарського, адміністративного, професійного, транспортового, культурно-освітнього та релігійного питання, звертаючи головно увагу на найбільш важливі осередки з погляду стратегічно-політичного, або загрожені наступом чужинців, зокрема москалів.

IX. На Західньо-Українських Землях ми звертаємо головно увагу:

а) на розбудову революційно-політичних сил і політичне вироблення кадрів;

б) на піднесення політичної активізації мас, шляхом розгортання боротьби за Українську Державність та зацікавлення справи Осередніх Українських Земель, зокрема боротьбою там з внутрішніми аґентурними фронтами.

X. На терені Закарпаття ми ведемо політичну революційну боротьбу проти безпосереднього займанця, проти всяких вислужників (угрорусів, москвофілів і т. д.) та проти германофільства. Ми виробляємо там зрозуміння, що доля Закарпаття залежатиме від долі Києва, прагнемо вкорінити в народ ідею соборництва та виховати серед мас почуття цілости українських земель та зокрема ваги Осередніх та Східніх Українських Земель. Ми змагаємо до піднесення політичної активности народу та вироблення відпорности чужим впливам на всіх ділянках життя Закарпаття.

XI. На підрумунських українських теренах ми боремося проти безпосереднього окупанта та проти всяких його прислужників. Також тут, як і на Закарпат-

ті, ми вщеплюємо український світогляд та виховуємо стремління до соборности та власної держави.

XII. Притягуємо до праці всі здорові, державнотворчі кола української еміґрації, використовуючи її пропаґандивну діяльність, зв'язки серед чужинців, можливості виховання фахових кадрів і культурних сил. Роботу з еміґрацією ми тісно пов'язуємо з єднанням з рідними землями та з політичною боротьбою за Українську Державність.

XIII. Ми стоїмо за використання всіх легальних можливостей з метою організації й суспільно-політичної активізації народу, творення власних сил і пропаґанди своєї ідеї. У всій громадській діяльності ми звертаємо головну увагу на боротьбу за маси, за опанування головних ділянок, за вироблення фахових кадрів, за національну солідарність, соціяльну справедливість, громадську зорганізованість і самодіяльність.

XIV. Одним з найголовніших завдань, зокрема на Осередніх і Східніх Українських Землях, є виховання молоді в націоналістичному дусі, бо молодь вважаємо за свіжі кадри революційного активу.

XV. Ми стоїмо на становищі, що українське жіноцтво є рівноправним і рівновартісним чинником української нації й у національно-революційній боротьбі. Тому ми звертаємо увагу на організацію й суспільно-політичну активізацію українського жіноцтва, на його підготовлення не лише до технічної роботи, але й до ширшої, суспільно-політичної, революційної, виховної, громадської й пропаґандивної праці, щоб виховати новий тип української жінки громадянки-революціонерки й матері борців за Україну.

XVI. У суспільній ділянці ведемо боротьбу за інтереси широких працюючих мас села й міста, нерозривно пов'язуючи розв'язання всіх наболілих суспільних, матеріяльних, культурних і т. п. потреб народу з розв'язкою національного питання, з цілою боротьбою українського народу.

XVII. Вважаємо, що т. зв. німецька земельна реформа в Україні — це тільки політично-громадський маневр захватника, його мета закріпити свою владу шляхом створення повинности визволення й відвернути український нарід від боротьби за свою владу. Німецька земельна реформа цілком не відповідає інтересам українського селянства й народу через свою експлуататорську суть. Її практична мета — витиснути якнайбільше хліба й робочої сили з України.

XVIII. У господарській політиці ведемо боротьбу проти експлуатації та чужинецької контролі, проти всіх імперіялістичних господарських систем; капіталістичної, московсько-комуністичної, тоталітарної, націонал-соціялістичної. Творимо власні форми господарського життя, які дадуть повні можливості для розвитку суспільної й приватної ініціятиви, для побудування кооперації різних форм і промислово-торговельних спілок. Наша господарська політика передбачає повне опанування українським елементом промисловости, торгівлі, транспорту, міст. Боремося за широкий промисловий та технічний розвиток України, за цілковиту господарську незалежність України.

XIX. В релігійній політиці не зв'язуємося ні з яким релігійним культом. Стоїмо за використання всіх форм релігійного життя для активізування й опанування мас. Боремося за оздоровлення церковного жит-

тя, за спрямування його на рейки української національної свідомости й суспільно-політичної боротьби. Поборюємо всякі чужинецькі, москвофільські опортуністичні впливи на церковне життя. Поборюємо всяке нездорове сектярство й релігійні свари, що відвертають увагу народу від головної справи — боротьби за Українську Державність.

Ми є за Українську Національну Автокефальну Церкву з патріярхом у Києві й за повний розрив з Москвою.

XX. Боремося за повний розвиток української культури, за її національний зміст, за повну духову незалежність її від московсько-большевицького світу й від світу німецького. Стоїмо за опанування й вироблення шарів українського вчительства всіх ступнів, за вироблення молоді в національно-державницькому дусі, за надання усім формам шкільництва національно-державницького змісту.

XXI. Критику німецької політично-господарської системи ведемо шляхом роз'яснювальної пропаґанди серед мас, боротьби з вислужниками й опортуністами, стимулювання національної солідарности на всіх ділянках життя.

Вороже наставляючи народ до всякого окупанта-загарбника, ми поборюємо всякі ледачі сподівання на чужу допомогу й ласку й виховуємо всенародне прагнення вибороти самостійність і соборність Україні. Всякі сповидні майбутні уступки культурні, господарські, адміністративні чи автономні, як також усякі політичні комбінації німців у справі України під натиском внутрішньо-політичних сил і зовнішних подій, вважаємо тактично-політичним маневром, щоб витворити оманні сподівання й використати опортуністичні елементи для своєї імперіялістично-колоніяльної політики й відвернути увагу українського народу від боротьби за повну політичну й господарську незалежність України.

XXIII. На тактику в нашій роботі й боротьбі не сміє впливати настрій хвилини, індивідуальний темперамент, настановлення мас в поодиноких теренах, чи ще якась інша чуттєва реакція. Наша тактика не повинна також плентатися в хвості та допускати випередити себе стихійним виступам мас, або московсько-большевицькій та іншій роботі. Наша тактика повинна весь час бути ініціятивною та органічно випливати з генеральної політичної лінії Організації.

XXIV. На Осередніх і Східніх Українських Землях критику колоніяльної політики поєднуємо з боротьбою проти московсько-большевицьких впливів, проти пропаґанди партизанщини, санкціонованих московським імперіялізмом.

XXV. **Ставлення до москалів.** Ми поборюємо політичний і культурний актив і всі форми політичного й культурного москвофільства, як знаряддя московського імперіялізму, невтралізуючи пасивну московську масу.

XXVI. **Ставлення до поляків.** Стоїмо за злагіднення польсько-українських відносин у сучасний момент міжнародньої ситуації й війни на плятформі самостійних держав і визнання та панування права українського народу на Західньо-Українських Землях. Одночасно продовжуємо боротьбу проти шовіністичних настроїв поляків та апетитів щодо Західніх Українських Земель, проти антиукраїнських інтриґ та спроб

поляків опанувати важливі ділянки господарсько-адміністративного апарату Західньо-Українських Земель, коштом відсторонення українців.

XXVIII. З іншими національними меншинами вважаємо за потрібне нав'язати дружні взаємини й співпрацю на ґрунті самостійних національних держав та сильного фронту поневолених народів.

XXIX. Мельниківців ми поборюємо, як опортуністичну дрібноміщанську політичну аґентурну групу, що вносить розклад і диверсію в українське організоване життя в боротьбі за Соборну Самостійну Українську Державу. Боротьбу проти мельниківців провадимо в площині політично-програмовій. Поборюючи в першу чергу мельниківську верхівку, прагнемо відірвати від неї збаламучені здорові низи та втягнути їх у всеукраїнську визвольну боротьбу.

XXX. Боремося проти всяких форм партійництва, отаманії та відкопування старих віджитих політичних угрупувань. Рішуче виступаємо проти штучного насадження чужинцями аґентурних політичних груп (як УНКА, націонал-соціялізм, УНАКОР, Штепа, Кубійович і ін.).

Організаційні постанови

XXXI. При творенні та розгалуженні Організації звертаємо увагу на їх внутрішній і зовнішній зріст (поширення й поглиблення на Східньо-Українських Землях і поглиблення на Західньо-Українських Землях).

Стоїмо за внутрішньо-організаційну, ідейно-політичну й моральну злютованість, революційну ударність і окремішність, але проти замикання Організації в собі. Стоїмо за пов'язання всієї діяльности й боротьби

з життєвими інтересами мас, та всеціле опертя на всі верстви громадянства, борючись за те, щоб Організація стала їх виразником, оборонцем, прапором і проводом.

XXXII. Гуртуючи навколо себе всі революційно-активні самостійницькі сили, притягаємо до себе здорові, державно-творчі елементи всього народу й творимо один всеукраїнський національний фронт боротьби за Українську Державність.

XXXIII. Допускаючи всередині Організації здорову критику, поборюємо всяке нездорове критиканство, безцільне й крикливе балакунство.

XXXIV. Наголошуємо на потребу створення революційного активу серед усіх верств (селянства, робітництва, інтеліґенції), виховуючи виконавців організаторів і боєву ударну революційну силу.

Стоїмо за розбудову Організації на головних стратегічних лініях, центрах, вузлових пунктах і середовищах.

XXXV. Витворюючи свої провідні кадри активу всіх верств народу, наголошуємо на потребу притягнути до провідних кадрів революційний актив селян, робітників, щоб таким чином зв'язатися з масами й зі соціяльним середовищем. Крім політичного й організаційного вироблення провідних кадрів, звертаємо спеціяльну увагу на виховання характерів і індивідуальностей, на плекання глибоких героїчних моральних вартостей і на формування всеохоплюючого націоналістичного світогляду в противагу до комуністичного й расистівсько-націонал-соціялістичного.

XXXVI. Поширюючи Організацію на Осередніх і Східніх Українських Землях, прагнемо її опирати на

місцевих людях, боремося за постійний приріст кадрів з цих земель та злиття їх із кадрами з Західньо-Українських Земель.

XXXVII. Вважаємо, що пробним каменем нашої великої ідеї й політичної концепції є карність діючих людей і її здійснювання в роботі з гори до низу на базі широкої революційно-політичної праці й боротьби.

XXXVIII. Передумовою внутрішньої сили й здоров'я Організації є її належня внутрішня політика й господарка людьми, вмілий добір і розміщення людей на відповідних місцях, розподіл праці й добір провідних кадрів, контроля і натиск, політичний та організаційний такт, внутрішня дисципліна й особиста відповідальність, пошана й довір'я.

Вишкільні постанови

XXXIX. Передумовою внутрішнього росту сил Організації є добре поставлений вишкіл.

XL. В основу виховання й вишколу ставимо політично-революційне й організаційне вироблення.

XLI. Пов'язуємо вишколи широкої політичної роботи із потребами революційної боротьби на тлі життя й діяння, а не теоретичного балакунства й буквоїдства.

XLII. Передумовою належного поставлення вишколу вважаємо вироблення одноцілого пляну й системи вишколів, щоб надати Організації одноціле обличчя й усунути різниці між поодинокими землями.

Пропаґандивні постанови

Вважаємо, що треба звертати особливу увагу на організуючу, мобілізуючу й підготовчу ролю пропаґанди, зокрема на важливість пропаґанди для Осередніх

і Східніх Українських Земель, на відтинку робітництва, молоді й міст.

XLIII. Вважаємо, що наявні форми й методи пропаґанди повинні бути менше крикливі і видні, але натомість змістом ударні, революційні й політично доцільні. Вважаємо, що пропаґанда мусить вестись одночасно проти всіх окупантів України, — щоб вибити зброю з рук комуністам і Москві, не допустити до передчасних виступів і стати оборонцем інтересів широких народніх мас.

XLIV. Ведемо пропаґанду по своєму змісту різних ступенів:

а) **загально-революційну** пропаґанду для всіх працюючих мас України, проти чужих імперіялізмів і колоніяльного визиску, зокрема на відтинку міст і робітництва під гаслами: Свобода народам і людині, боротьба народу за лад на своїй землі, свобода праці, соціяльної справедливости і т. п.

б) **національно-патріотичну, самостійницьку соборницьку** пропаґанду для українського елементу,

в) **націоналістично-революційну й програмову** пропаґанду з метою поширення націоналістичних ідей на всі українські землі й серед усіх верств українського народу, щоб підготовити ґрунт для розросту Організації, мобілізувати й політично активізувати маси, вишколити революційний актив.

XLV. Вважаємо, що в пропаґандивній ділянці треба:

а) вишколити кадри пропаґандистів-організаторів,

б) приготувати пропаґандивний матеріял, пристосований передусім до потреб Осередніх і Східніх Українських Земель, а також до відповідних середовищ з

розв'язкою актуальних питань, як робітниче питання, селянське питання, боротьба за Українську Державність, розуміння української національної революції й збройного зриву, значення всеукраїнської національної Організації та нашої політичної концепції, питання нової провідної верстви, виховання молоді і т. п., і т. п.

XLVI. На зовнішньому відтинкові переведено сильнішу пропаґанду нашої визвольної справи серед прихильних для нас держав і поневолених народів.

XLVII. Змагаємо до того, щоб нав'язати живі взаємини з поневоленими народами для співпраці й співборотьби проти окупантів-загарбників і імперіялізмів. Прагнемо охопити всі поневолені народи пропаґандою нашої визвольної справи й вирішальної ролі України в боротьбі проти загарбницьких імперіялізмів.

Постій, квітень, 1942 р.

ПОСТАНОВИ

III. КОНФЕРЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ САМОСТІЙНИКІВ ДЕРЖАВНИКІВ (ОУНСД)

(17-21 лютого 1943 р.)

III. Конференція Українських Націоналістів Самостійників Державників (ОУНСД), що відбулася дня 17-21. лютого 1943 р., піддавши всесторонній аналізі:

А) Сучасне міжнароднє положення позиції воюючих сторін, позиції поневолених народів і сучасне міжнароднє положення України.

Б) Ситуації на українських землях та минулорічний період боротьби українського народу, стан організованих українських політичних сил та ролю ОУНСД, як керівного чинника в національно-визвольній боротьбі українського народу, —

ствердж у є:

До А:

1) Сучасна війна на Сході, що її розпутано в ім'я імперіялістичних інтересів німецького націонал-соціялізму й московського большевизму, ведеться за протинародні реакційні цілі, обернення країни й народів у предмет колоніяльної експлуатації й грабунку, що несе за собою духово-моральний, соціяльно-економічний і національно-політичний визиск і гніт, тобто за повне поневолення народів і людини. Це в першу чергу війна з приводу України, яку оба імперіялізми трактують у своїх загарбницьких плянах, як центральну проблему їх імперіялістичної політики на Сході Европи та випадову базу для дальших підбоїв. Ця війна довела в сучасній стадії боротьби до сильного виснаження обох партнерів та заставила їх мобілізувати та кидати на фронт усі можливі резерви, щоб без огляду на необчислимі жертви мільйонів, вимусити на противнику перемогу.

2) Німеччина своєю імперіялістичною політикою в відношенні до всіх европейських народів та терором і грабунком на окупованих теренах стала мобілізувати проти себе всі народи сучасної Европи, а в тому числі теж т. зв. союзників. В цей спосіб створила вона ідейно-політичні та матеріяльні основи для свого розвалу й уже хитається під ударами мільйонових армій ворогів та під впливом наростаючих у Европі революційних

сил поневолених народів. Її намагання приєднати, або приневолити поневолені народи до ширшої боротьби з большевизмом, кривавитися в сучасній війні за її імперіялістичні інтереси, являються підступним маневром окупанта й спізненою пробою оминути наслідки доконаних помилок та одним із засобів скріпити свій воєнний потенціял силами поневолених народів.

3) Большевицька Москва, виступаючи в ролі оборонця народів перед німецьким імперіялізмом, використовує сучасний воєнний стан, що існує між Німеччиною й альянтами, капіталізуючи для себе капіталістичну німецьку політику на окупованих теренах, продовжує вести підступну гру за здобуття Заходу для перемоги над Німеччиною, що по плянам Москви має стати першим етапом у здійсненні цілей московського імперіялізму, цебто підбою цілої Европи й переведення світової большевицької революції.

4) Британська імперія і З'єднані Штати Північної Америки стоять у завзятій боротьбі проти німецького імперіялізму, як загрози життєвих інтересів англо-саксонського світу, використовуючи в цій боротьбі всі можливі чужі сили, а зокрема московську воєнну валку, що має завдати Німеччині основні удари на Сході. Їхньою ціллю являється розгромлення усіх великодержав Европи, що своєю мілітарною силою й імперіялізмом створюють для них нову загрозу та унеможливлюють їм реалізувати побудову европейського ладу, спертого на принципі рівноваги політичних сил, та забезпечуючого свободу англо-саксонських політичних і господарських впливів в Европі. Здійснення пляну англо-саксонського світу узалежнене від їхніх силових спроможностей у кінцевій стадії сучасної війни, а вичерпання їхніх сил може заставити їх, як в 1919 році, сприймати політичні розв'язки, накинені самостійницько-визвольними, або імперіялістичними чинниками.

5) Сучасна війна принесла окупацію й політичне поневолення німецьким імперіялізмом ряду европейських народів і в їхній боротьбі за відбудову власних держав наставила їх до політичної орієнтації на англо-американський світ, як на чинник, що змагає до розвалу Німеччини. В наслідок німецьких практик та під впливом надій на поміч Заходу кладуть вони небезпеку большевизму на дальшому пляні їхніх самостійницьких акцій.

6) Україна знайшлася в сучасний момент між молотом, а ковадлом двох ворожих імперіялістів — Москви й Берліна, що в рівній мірі трактують її як колоніяльний об'єкт. В своїй самостійницько-визвольній боротьбі український народ зустрічає на відтинку своїх міжнародних акцій ряд перешкод, що є випливом необзнайомлення інших народів з українською справою, протиакцій історичних ворогів України, та є наслідком факту, що сучасна війна ведеться за інтереси великих імперіялістичних держав, які запрягають до своїх цілей інші народи та нехтують їхніми правами на національно-державне самоозначення. Тому для українського народу являється невідкличною вимогою вести боротьбу проти обох імперіялізмів на платформі власних сил, а в основу своєї співпраці з другими народами класти їхнє визнання нашого права на власну державу й на цій площині шукати спільних інтересів західніх і східніх народів у спільній боротьбі проти німецько-московського й інших імперіялізмів.

Український народ, що в своєму змаганні за Самостійну Соборну Українську Державу веде нещадну боротьбу проти московсько-большевицьких і німецьких окупантів — є одиноким джерелом і гарантом нашої сили та підметом нашої боротьби. Українська держава повстане тільки завдяки праці й зусиллю та в боротьбі всіх верств українського народу шляхом Національної Революції проти всіх ворожих Україні імперіялізмів.

8. Організатором і керівником Визвольної Боротьби Українського Народу являється Організація Українських Націоналістів Самостійників Державників (ОУН СД), що незалежно від упертих намагань її знищити, видержала на становищі та невгнуто йде шляхом революційно-визвольної боротьби, ведучи за собою український народ до остаточного рішального бою за УССД.

9) 1942 рік був на Українських Землях роком впертої завзятої боротьби українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу. Вона проходила серед нещадного гніту й поневолення українського народу німецьким окупантом, серед намагання зробити з нього раба на власній землі й як націю знищити, та серед повторних спроб московського червоного й білого імперіялізму розкласти український народ і приготувати ґрунт для його нового політичного й економічного поневолення. У відповідь на оці спроби німецьких і московських імперіялістів та як вислід невгнутої волі українського народу жити самостійним життям і в висліді скріпленої самостійницької акції ОУНСД на всіх землях України наростав єдиний

фронт самостійницької боротьби всіх верств українського народу, що позначився:

а) посиленим процесом кристалізації української самостійницької думки серед українських народніх мас, зростом їхньої національної свідомости та протиставленням української національної ідеї ворожим спробам аґентів московського імперіялізму й німецького окупанта ширити розклад серед українського народу та приготовляти основи для його тривалого політичного поневолення;

б) наростанням свідомости українських народніх мас, що одиноко Українська Самостійна Соборна Держава створить умови для всестороннього розвитку та забезпечить усі політичні й соціяльні права українського народу, — та їх готовість боротися за українську самостійницьку ідею;

в) постепенним ліквідуванням впливів серед українського народу партійницьких угрупувань та опортуністично-зрадницьких елементів і груп, що під різними видами проповідують порозуміння з окупантами й з ними співпрацюють, чим намагаються послабити волю українського народу та допомагають окупантам закріплювати на Україні колоніяльну систему;

г) участю у національно-визвольній боротьбі всіх верств українського народу та зростанням кадрів борців за УССД на всіх землях України.

10. Для Організації Українських Націоналістів Самостійників Державників був 1942 р. роком твердої боротьби, яка, незалежно від завданих Організації ударів, принесла:

а) визнання визвольної програми ОУНСД українськими народніми масами за правильну платформу боротьби українського народу за УССД;

б) дальше кристалізування й об'єднання всіх здорових національних сил довкола ОУНСД та поширення праці Організації й розбудови членської сітки на всі землі України;

в) дальше поширення праці ОУНСД на всі сектори суспільно-політичного життя та притягання до визвольної боротьби всіх суспільних верств українського народу.

11. Не зважаючи на згадані успіхи, все ж таки минулорічний період боротьби не довів до цілковитої ліквідації існуючих в Україні середовищ, які намагаються закріплювати існуючу, як наслідок поневолення, орієнтацію деякої частини українських народніх мас на ворожі Україні політичні центри, або наставляють маси на чужу зовнішню поміч. В час, коли перед українським народом стоїть питання боротьби за його фізичне й духове існування та розвиток, існують крім того серед українського народу елементи, які нині понад усе ставлять свої вузько-еґоїстичні соціяльно-економічні інтереси й ради їх заспокоєння нехтують вимоги сучасної національно-визвольної боротьби українського народу.

12. Беручи до уваги минулорічний період боротьби й діяльности ОУНСД та прийоми, на яких вона проходила, III. Конференція признає, що прийняті на II. Конференції ОУНСД в квітні 1942 р. постанови видержали пробу життя та в своїх начальних основах остають і надалі напрямними нашої боротьби.

По переведенні аналізи проблем, що були предметом нарад, III. Конференція ОУНСД визнає:

1. Реакційним і антинароднім пляном московських і німецьких імперіялізмів, що спровокували сучасну війну та, продовжуючи її коштом життя і страждань мільйонів, і рівночасно, прикриваючи свої загарбницькі пляни забріханими фразами про т. зв. «Нову Европу», або пролетарську революцію, — змагають до тривкого поневолення народів усієї Европи, до їх закування у кайдани націонал-соціялістичної німецької, або московсько-большевицької тюрми народів — протиставляємо ідею самостійних національних держав усіх европейських народів на їх етнографічних територіях, як найбільш прогресивну ідею сучасної доби, ідею ладу, сперту на принципі свободи народів і людини, що одинокий забезпечить свободу розвитку всім народам і знищить дотогочасні імперіялістичні системи й охоронить народні маси від небезпек наростання нових загарбницьких імперіялізмів та стало провокованих ними воєн.

Визнаємо, що здійснення оцих прогресивних ідей майбутнього справедливого европейського ладу, що зродиться й буде побудований на згарищах сучасної імперіялістичної війни, можливе єдино шляхом спільної боротьби всіх поневолених народів Сходу й Заходу під гаслом національних революцій проти імперіялізмів.

2. В період сучасної війни на Сході Европи, що в висліді мілітарного й духового виснаження німецького й московського імперіялізмів та під впливом наростаючих у Европі революційних сил поневолених народів, веде до їхнього розвалу, проводимо боротьбу

для підготови Української Національної Революції, яка в момент кризи сучасної війни доведе до усунення окупантів з України.

3. Нашу визвольну програму спираємо й надалі на організованих революційних силах українського народу. При нагоді політичні умови використаємо, як допоміжні елементи в нашій боротьбі. Протиставляємося якнайрішучіше всім капітулянтським спробам демобілізувати волю українського народу до боротьби шляхом суґерування народнім масам надій на зовнішні сили.

4. Враховуючи зараз існуючий уклад міжнародніх сил і гру, що ведеться між ними, тактику нашої боротьби за УССД базуємо в першій мірі на вимогах ідеї УССД, нашої визвольно-політичної концепції власних сил та революційних прийомів ОУНСД і зв'язуємо з кожночасним укладом міжнародньої ситуації, з тенденціями його розвитку, а розбіжності між поодинокими імперіялізмами використовуємо для себе, як чинники, що можуть спричинити потрібну для здійснення наших визвольних цілей зміну міжнароднього положення. Ми шукаємо пунктів спільних інтересів нашої боротьби з інтересами інших народів і держав і на цій площині формуємо основи для нашої міжнародньої співпраці.

Стоїмо на становищі, що передумовою організації всіх політичних і національних сил України до боротьби проти московсько-большевицького імперіялізму та приєднання до неї всіх зовнішньо-політичних сил, а зокрема поневолених народів, являється боротьба українського народу проти німецького імперіялізму.

Тільки шляхом боротьби проти німецького імперіялізму можна:

а) відірвати від впливів Москви ті елементи українського народу, які шукають охорони перед загрозою з боку німецького імперіялізму в Москві;

б) демаскувати московський большевизм, що свої імперіялістичні заміри далі поневолювати Україну, прикриває лозунгами боротьби, оборони українського народу й інших поневолених народів перед німецьким окупантом;

в) здобути для українського народу й для його національно-визвольної боротьби належну позицію в зовнішньо-міжнародньому відтинку.

В сьогоднішньому укладі міжнародніх сил і в сучасній стадії визвольної боротьби українського народу всяка співпраця з німецьким окупантом і давана йому поміч у його конкуренційній боротьбі з московським імперіялізмом — являється на ділі піддержкою московського імперіялізму в Україні й назовні, та створює для нього можливості компромітувати в Україні й на міжнародньому відтинку українську національно-визвольну боротьбу, як знаряддя німецького імперіялізму в його завойовницьких плянах.

5. На відтинку поневолених народів сучасної Европи, зокрема її Сходу, змагаємо до ліквідації дрібних неістотних спорів і в ім'я національної революції проповідуємо й організуємо спільний фронт поневолених народів для спільної боротьби проти імперіялізмів і проти поневолення під гаслом свободи народів і людини.

Уважаємо, що незалежно від хвилевого укладу сил

між ворожими блоками, тільки спільна боротьба всіх поневолених народів Сходу й Заходу проти імперіялізмів і проти поневолення може врятувати від політичного, господарського й культурного поневолення та довести до відбудови вільних національних держав на етнографічних територіях поодиноких народів.

Приймаючи в основу факт, що Україна в боротьбі проти обох імперіялізмів — німецького й московсько-большевицького — займає ключеву позицію, стверджуємо, що без зломання тих імперіялізмів на Україні, отже без існування Української Самостійної Соборної Держави, неможливе тривале існування суверенних національних держав европейських народів, а зокрема поневолених народів східньої, середньої, північної й південної Европи та тривалий мир.

6. Ми приймаємо активну участь у кожній европейській коаліції, організованій іншими поневоленими, або державними народами проти імперіялістичних загарбників, але тільки на принципі визнання іншими народами нашого права на нашу державну незалежність.

7. Боротьбу за УССД ведемо й вестимемо далі, незалежно від усяких територіяльно-політичних перемін на Сході Европи.

8. Большевицьку й білу імперіялістичну Москву поборювати будемо завжди, як віковічного ворога поневолених народів Сходу та як джерело вічного неспокою в Европі й осередок імперіялістичної експанзії на европейський і азійський континенти.

9. В разі повороту большевизму на українські землі

будемо пляново розбудовувати наші національні й революційні сили під новою займанщиною, а наші організовані революційно-самостійницькі впливи провадитимемо з вимогами ідеї УССД та революційної тактики ОУНСД, беручи при тому до уваги кожночасний стан морально-політичних сил українського народу та даний уклад зовнішньо-політичних сил.

10. Усі спроби біло-московських елементів та зовнішніх чинників відновити стару московську імперію на немосковських землях, зокрема на землях українського народу, зустріне український народ нещадною боротьбою.

11. Стоячи на становищі побудови національних держав усіх народів на їх етнографічних територіях, український народ протиставляється й протиставлятиметься всім спробам народів, в сучасний момент поневолених німецьким або московським імперіялізмом, або т. зв. союзників Німеччини, що їх заставив німецький імперіялізм кривавитися за його інтереси — загарбати в цілости або частинно українські землі й поневолити Україну. Український народ буде нещадно поборювати такі імперіялістичні намагання, що являючись ломанням революційного фронту европейських народів, які борються проти імперіялістичних загарбників за вільні національні держави, побудовані на етнографічному принципі, скріплюють політичні й мілітарні позиції німецьких і московських та інших світових імперіялізмів.

12. Визнаємо, що тільки організований політично-збройний чин українського народу під керівництвом його революційно-визвольного проводу доведе до ство-

рення УССД, а назовні принесе Україні визволення й респект усіх інших народів і держав.

13. Проведення й здійснення революційно-визвольних плянів і цілей нашої боротьби за УССД, небезпека червоного й білого московського чи іншого зовнішнього імперіялізму інших народів, окупантські пляни й практики німецького імперіялізму, вимоги збереження українських народніх мас та організування їх плянової оборони й самооборони перед масовим фізичним винищенням та цілковитим економічним грабунком окупантами, ставляли й ставляють перед нами завдання поширювати й скріплювати та творити нові окремі осередки організованої сили народу.

Змагаючи до здійснення основної мети нашої боротьби, тобто до УССД, й твердо стоючи при нашому пляні визвольної боротьби та спираючися на цьому нашу тактику, ми не дамо ворогам накинути нам прийомів свого поступування. На намагання імперіялістичних загарбників сепарувати провідну верству революційно-визвольних і державницько-свідомих елементів від ширших мас народу, відповість український народ скріпленням одного революційного фронту всіх верств та посиленою боротьбою за УССД під керівництвом свойого революційно-визвольного проводу.

15. Насильні вивози українців з окупованих німцями українських земель на примусові роботи до Німеччини, так само як і змушування Москвою українського національного елементу до праці за скріплення воєнного потенціялу московського імперіялізму, являються одним з плянових засобів ворожих Україні імперіялізмів втягати українську робочу силу до невільничої

праці для здійснення ворожих їй імперіялістичних цілей Берліна й Москви та йдуть по лінії плянів німецького й московського імперіялізмів вихолощувати Україну з її здібного до національної боротьби елементу, а в дальшу чергу, його знищити. Український народ не стане тяглом ворожих собі імперіялістичних інтересів, не буде закріплювати власними руками своєї неволі, а свою працю й труд віддасть лише ідеї революційної боротьби за УССД.

16. Мобілізування й приневолювання українців німецькими імперіялістами проливати свою кров і віддавати життя в рядах їхніх армій в ім'я чужих і ворожих українському народові імперіялістичних інтересів;

проголошування німецькими імперіялістами українців союзниками в конкуренційній боротьбі німецького імперіялізму з імперіялізмом Москви, творення німцями окремих збройних відділів з українців ОСУЗ і ЗУЗ, називання українців — насильно, або підступно мобілізованих Москвою в Червону Армію, або в партизани — ворогами українського народу — **окреслюємо** — як намагання німецького імперіялізму здобути для себе гарматне м'ясо серед українського народу, щоб у цей спосіб виграти війну й ще більше поневолити український народ;

як підступні спроби послаблювати волю українського народу до боротьби, шляхом будження в ньому неоправданих обманливих надій на добру волю німців змінити свою імперіялістичну політику в Україні та визнати в майбутньому право українського народу на незалежне державне життя;

як підступні заходи для творення штучних перегород між українцями Осередніх, Східніх та Західніх Земель;

так як намагання посіяти ворожнечу та довести до проливу братньої крови між українцями з-під німецької й большевицької окупації.

17. Насильна й підступна мобілізація українців московським імперіялізмом в ряди Червоної Армії, або в червоні партизани, під гаслами оборони т. зв. соціялістичної батьківщини перед німецькими наїздниками й під гаслами спільноти інтересів українського народу з московською імперіялістичною клікою, а також засуджування московською пропаґандою українців, що їх насильно, або підступом змобілізували німці в ряди своєї армії — німецькими аґентами й ворогами українського народу, — являється однією з імперіялістичних метод Москви приневолити український народ проливати свою кров за інтереси московського імперіялізму, відводити його від його єдино-правильної ідеї боротьби за власну національну державу, щоб у цей спосіб послаблювати його фізично та розкладати морально, а відтак ще сильніше поневолити, щоби шляхом витворення штучних перешкод між українцями по обох сторонах фронту доводити до проливу братньої крови між синами одного українського народу.

18. Приймаючи в основу ідею власної державности, як ціліть своєї боротьби, український народ віддасть свою силу тільки для революційної боротьби за УССД та буде протиставитися всім ворожим спробам його використовувати та запрягати до воза чужих ворожих

інтересів, а в своїй боротьбі проти ворожих імперіялістів стане рам'я об рам'я тільки з тими народами, що визнають його право на власне самостійне державне життя.

Засуджуємо всі спроби індивідуальної чи збірної співпраці з окупантами, як шкідництво й зраду українському народові. Заплямовуємо, як зрадників українського народу, всіх аґентів і наємників, секретних співпрацівників ґештапо, НКВД і інших, що за юдин гріш продають свою батьківщину.

20. Визнаючи, що національне визнання й відбудова української держави залежить від участи цілого народу в боротьбі проти окупантів, Організація Українських Націоналістів змагає до об'єднання всіх його верств під прапором визвольної боротьби.

21. Виходячи з заложення, що питання молоді є одним із основних питань сучасної й майбутньої долі українського народу, будемо виховувати її в дусі ідеї революційної боротьби за УССД, поборювати серед неї всі ворожі українській національно-визвольній ідеї, ідеології, а зокрема марксівську, орієнтацію деякої частини молоді на Москву, як на політичний і ідейно-світоглядовий центр та протиставлятисьмемо всім тим неґативним виявам серед частини української молоді, що повстали в висліді сучасного воєнного лихоліття та виявляють в формі погоні за особистими інтересами й замиканням себе в крузі справ, що далекі від сучасної визвольної проблематики українського народу

ПОСТАНОВИ ТРЕТЬОГО НАДЗВИЧАЙНОГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ,

що відбувся в днях 21-25 серпня 1943 р.

ДВА РОКИ БОРОТЬБИ

Весною 1941 р., незадовго після закінчення нарад II-го Великого Збору ОУН, наступили різкі зміни в ході імперіялістичних воєнних дій. Німецькі та російські імперіялісти, відкинувши всі дипломатичні ходи й замасковані маневри, вступили в відкритий воєнний конфлікт. З моментом вибуху німецько-большевицької війни точка тяжіння світових подій пересунулась на терени Східньої Европи. Таким чином Україна стала не тільки предметом імперіялістичних зазіхань, але й ареною найбільших в історії воєн. В результаті воєнних успіхів німецької армії в 1941-42 рр. вся українська територія опинилася була на деякий час під німецькою окупацією.

З приходом нового окупанта наступили в Україні великі політичні зміни. Не змінився, що правда, сам факт політичного гнету, економічного визиску та фізичного винищування українського народу, змінились одначе форми. Нічим не замаскована гітлерівська програма поневолення та брутальна колоніяльна практика поставила зразу цілий український народ у дуже важке становище. Нова дійсність заставила всю масу та кожну людину зокрема, задуматись над своїм положенням.

Німецька політика масового грабунку та насильства створила своєрідну атмосферу для зросту політичної свідомости серед найширших мас.

Коли б СССР був знищений і український народ стояв тільки під загрозою закріплення німецької окупації, тоді розвиток його політичної свідомости йшов би прямою лінією, яка веде логічно й невідхильно до чітко оформленої мети — національної програми в теорії та єдиного фронту всіх політичних сил у практиці. Одначе процес цього політичного росту ускладнював наступ російсько-большевицького імперіялізму. Сам факт існування СССР та Червоної Армії становив і становить реальну небезпеку повороту на Україну большевизму. Переслідуючи лише немов би окремі прошарки народу, московсько-большевицький режим створює для решти народу фікцію мирного та спокійного життя й забріхану перспективу щастя та добробуту на майбутнє. Большевицька окупаційна система в противагу німецькій, гальмує політичну активізацію цілої маси та утворення одного фронту з усіх політичних сил народу.

Характеристично, що політично німецький гітлеризм та московський большевизм на українському терені не знищували себе. Йдучи окремо та переслідуючи свої окремі цілі, вони на практиці тільки полегшували собі роботу. Частина слабкого елементу, злякана маревом повороту большевизму, бачила рятунок у німецькій силі, інша частина суспільства, бита німецьким колоніяльним чоботом, вибрала, на свою думку, менше лихо, тобто очікувала порятунку від большевиків. Коли в Україні, подібно, як у інших країнах Східньої Европи, частина народу орієнтувалася і сьогодні орієнтується на большевиків, — то це в першу чергу історична заслуга німецької колоніяльної системи.

Подвійний німецько-большевицький наступ створював дуже важкі умови для поширення української

державної думки. Справу робив складною ще й той факт, що обидва окупанти України в 1941-1942 рр. являли велику військову силу. Приймати в таких умовинах програму української державної самостійности, це означало, за словами Міхновського, вірити «всупереч логіці фактів». Здається, що ні один поневолений народ не мав у своїй історії такої важкої й складної ситуації. Тільки дякуючи колосальній життєвій силі українського народу, можна було перейти цей період переможно. Це не значить, очевидно, що політичний похід української революційної думки був легкий, що політичні успіхи здобуто малою ціною. Не час розкривати сьогодні практичний перебіг політичної та організаційної роботи та всі зв'язані з нею труднощі. В найтяжчих умовинах, цькувані й гнані сильними окупантськими апаратами, в глибокому підпіллі, повсякчасно насторожені, в безперервному русі й дії, відстояли кадри ОУН свої політичні позиції, пішли в наступ і поширили їх.

Пройдений дворічний шлях позначений великими жертвами. Дмитро Мирон — Андрій, Іван Климів — Легенда, Микола Лемик, Сергій Шерстюк, Щепанський та сотки й тисячі інших політичних бійців лягли в нерівній боротьбі, стверджуючи кров'ю незламну волю народу жити на своїй землі вільним життям.

Масові арешти й розстріли під Звягелем, в Києві, в Ягольниці під Чортковом, в Рівному й Львові, розстріли в Кривому Розі, Кременчузі, Житомирі, Джанкой та інших містах вкрили Україну новими братніми могилами, які поруч козацьких, говоритимуть у вічність про незламне геройство великого народу.

У ці важкі роки ОУН відстояла не тільки моральні

позиції українського народу й української національної революції — ОУН створила в цей час практичні передумови для того, щоб перейти в наступ і здобути остаточну перемогу. Поруч пропаґандивної роботи, багато уваги, часу й енергії приділено поширенню організаційного апарату. В результаті організаторської роботи ціла українська територія покрита всеціло організаційною мережою. Таким чином політичний провід має у своїх руках міцний виконавчий апарат, який дає можливість переводити політичні дії та реалізувати політичні пляни на території цілої України.

Поширюючи організаційну мережу, залучуючи активний елемент в організаційні лави, ОУН постійно тримала руку на пульсі світових політичних подій. Час відносної стабілізації на фронтах використано не лише для розбудови Організації. Будуючи організовану політичну силу на всіх землях України, Провід ОУН приглядався пильно до життя в Україні й реагував на кожну подію так, як цього вимагало добро найширших мас українського народу. Інакше бути не могло, бо ОУН виросла з гущі народу, поповнювалась найкращими й найактивнішими його представниками. Тому й Провід Організації, не зважаючи на жертви своїх кадрів, тримав її постійно в стані боротьби з ворогом за найелементарніші права народу.

Віссю оборони народу перед окупантським терором були дві справи: вивіз до Німеччини на каторжну роботу й грабунок хліба. Оцінюючи обидві ці справи, як свідому й плянову акцію ворога, розраховану на фізичне винищення народу, ОУН виступила зразу з гострою протидією. Натуга й форма організованого опору стояла в залежності від сили організованої мережі в

даному терені, від того, наскільки населення розуміло загрозу ворожої акції та було психічно підготовлене підняти боротьбу, вкінці від вимог тактики нашої боротьби на поодиноких теренах України. Тому й практичні результати акцій були в окремих теренах різні. Найбільші успіхи в цьому відношенні мали північно-західні області Волині й Полісся, де було повністю зірвано вивіз робочої сили в самих її початках, тобто весною 1942 р. Селянство тих теренів також не допустило ограбити себе з харчових продуктів. Крім названих двох справ, актуальних для цілої України, в програму самооборони й боротьби включалися також інші справи, більш чи менш пекучі для окремих теренів.

Так у постійному русі й боротьбі активізувався народ, росла й міцніла його політична організована сила — ОУН. Жертви ОУН не пішли на марне. На місце поляглих у боротьбі приходили нові численні загони.

І для широких народніх мас активна боротьба дала тільки успіхи. Там, де народ зразу пішов на боротьбу з окупантом, результати її корисні й великі. Спротив проти вивозу на каторжні роботи до Німеччини потягнув за собою, очевидно, жертви, але ціною тих жертв залишилась молодь в Україні на своїх місцях. В цей спосіб вдалось Організації у великій мірі зменшити число насильно вивезених до Німеччини, де вони щоденно гинуть від налетів та від штучно організованого голоду й пошестей у німецьких таборах.

Тому народ збагнув після деякого часу правильність постанов ОУН і з повним довір'ям пішов за її новими закликами. Рівночасно народ зрозумів шкідницьку роботу всіх опортуністичних чи аґентурних установ, на-

ставлених німцями на Україні, які закликали й досі закликають народ їхати до Німеччини на певну смерть. Є ясним, що всяка наша визвольна боротьба стала б неможливою, коли б окупантові вдалось позбавити народ його воєннозідбного елементу, зокрема молоді.

Весна 1943 р. принесла помітне вирівняння в переведенні політичних кампаній ОУН. При весняних спробах набору в «ясир», зустріли німці масовий спротив на Волині, Поліссі, в Галичині і в осередніх та східніх областях. Чигирин, Кривий Ріг, Новомосковськ висунулись на чоло одностайного та повного спротиву. Подібно стоїть справа з німецьким грабунком хліба.

Весна 1943 р. принесла нові зміни в укладі світових політичних сил. Великі зміни виявились якраз у німецького й російського імперіялістів. Процес винищування й занепаду сил воюючих імперіялістів ішов в останніх роках систематично й невпинно, але наслідки його виявились лише весняними місяцями 1943 р. Поразки німецької армії на фронтах сигналізують наближення катастрофи. Передвісники цієї катастрофи показуються уже не тільки на фронті. В той же самий час затріщала ціла система німецького імперіялізму й виявила безліч загрозливих розколин. З того моменту вона хитається постійно й силою суперечностей у своїх основах іде до неминучого розвалу. Подібні явища видні й у большевиків. Командування Червоної Армії не було в силі використати небувалої шанси, яка створилася після повного розвалу південної частини німецького східнього фронту. Виявилось, що ані Червона Армія, ані господарські тили СССР не мали тоді сили для серйозніших військових дій. Розпучливий крик про поміч альянтів у вигляді другого фрон-

ту знявся ще голосніше. З того часу успіхи Червоної Армії — це в великій мірі результат послаблення Німеччини, приспішеного активним наступом альянтів у Африці, на Сицилії та цілому повітряному европейському обшарі.

Життя знову виправдало нашу тезу про деструктивний характер московського й німецького імперіялізмів, про суперечності в їх середині, які ведуть їх до розвалу при серйознішому потрясенні. Війна стала тим струсом, що виявив слабість німецької й московсько-большевицької імперій. Поневолені народи одержали реальну можливість із середини успішно вдаряти в те, що всупереч конструктивним тенденціям людства, творять злочинні елементи, одержимі жадобою влади й легкої наживи. Наша орієнтація на власні сили народу на початку війни видавалась слабшому елементові утопією. Наша постійно підкреслювана теза про те, що ми шляхом революції будемо вирішувати кінець війни й її остаточний вислід, що ми вирішуватимемо долю України й майбутній у ній лад, не одному видавалась, «вірою проти надії». Нашу практично-політичну організаційну роботу звали тоді спізненим «донкіхотством» і наші вороги й деякі земляки, які були засліплені фальшивим блиском головно німецького імперіялізму. Розвиток подій останніх двох років та наша посилена політична робота підтвердили живими фактами нашу основну політичну тезу. А вона була для нас однією з найістотніших правд, вона служила в нашому поході і за маяк і за керму.

Правильна політична постановка, плянові й обдумані політичні кампанії, тверда принциповість та вперта й послідовна практична робота дали поважні успіхи. Переломовими для східніх областей були весняні місяці 1943 р. Ріст політичної свідомости й активности широких мас прибрав тоді скоре темпо. Довкруги ідеї Самостійної Української Держави гуртувались уже не одиниці, не громади, але все населення терену. В той же приблизно час населення північно-західніх областей Волині й Полісся почало маніфестувати готовість до активної військової дії.

Провід ОУН на III-ій Конференції в лютому 1943 р. зважив стан внутрішніх сил та сил ворога, розглянув зовнішні політичні обставини для військової дії. Після цього на теренах Полісся й Волині виступили перші збройні відділи Української Повстанської Армії (УПА). З того часу оборону українського населення Полісся й Волині взяла на себе українська військова сила. УПА крім завдань самооборони, приняла зразу також завдання кадрової організації майбутньої Української Народної Армії.

Вістка про УПА, тобто про збройну оборону й боротьбу на теренах Полісся й Волині, різко піднесла в інших областях України бойовий дух і захоплення. Припинились балачки про можливість чи неможливість створити власну силу, про можливість чи безперспективність збудувати Самостійну Українську Державу. Відкинувши сумніви, хитання й дискусії, маса прагне одного — активно боротись, наступати. Український велет двигнув плечима. Запахло духом революції.

Рух УПА поширився скоро з Берестейської, Пинської, Волинської й Рівенської областей на Кам'янець-Подільську, Вінницьку, Житомирську й Київську області. В перших числах липня 1943 р. виступили зброй-

ні віддали Української Народної Самооборони в Галичині (УНС). УНС зродилася з потреб оборони народу перед окупантським терором, але скоро почала формуватись у кадрові армійські частини. Таким чином уже в липні 1943 р. 12 областей України стали на шлях збройної боротьби проти окупантів за Самостійну Соборну Українську Державу. Факт цей вніс колосальні зміни в політичну боротьбу українського народу. Вона вступила в нову, вищу фазу. Крім радикальної зміни в тактиці, життя висунуло потребу зміни в самій організаційній структурі та в програмі ОУН. Тому, що потрібні зміни йдуть далі урядових компетенцій Проводу, скликав Провід в серпні 1943 р. Надзвичайний Великий Збір ОУН. Таким чином був завершений дволітній період політичної боротьби, який своїм змістом і характером творить в історії ОУН окрему епоху.

*

Звітові доповіді й дискусія виявили, що багато нових питань вирішено в роботі. Провідні кадри ОУН виявили в тому відношенні багато елястичности й політичного такту. Характеристичне при тому те, що вирішення були правильні, тобто йшли по лінії основних ідеологічних і політичних тез ОУН. Перехід до нової тактики йшов у боротьбі й був диктований не теоретичними міркуваннями, але вимогами самого життя. Практика вспіла дати докази правильности цих змін. III. Надзвичайний Збір ОУН приняв до відома тактику в минулому та визнав правильним її перехід до збройних форм. Життя видвигнуло також багато питань характеру програмового. Зі справою програми зв'язані три основні питання ідеологічної натури — питання нації, суспільности й держави.

III. Надзвичайний Великий Збір ОУН бере в основу, подібно, як і всі попередні збори, живу історичну правду про незнищимість нації — найвищої органічної людської збірноти. Тому й в основу політичного ладу в світі бере національний принцип. Тривким і справедливим може бути той лад, що базується не на доктринерських тезах, але на логічних законах життя. Система вільних народів і самостійних держав — це одинока й найкраща розв'язка питання порядку в світі. Спроби упорядкувати світ на інших основах не дали ніколи позитивних результатів. Всі понаднаціональні твори, — імперії виявились завжди чинниками історичної реакції й занепаду. В імперіях завжди один народ поневолює й веде до занепаду інші народи.

Тому ОУН обстоює право всіх народів на самостійне життя у власних державах, на повний їх культурний і економічний ріст, бо тільки таким шляхом іде людство до поступу.

Борючись за визволення українського народу, ОУН організує політичну співпрацю з другими поневоленими народами вже сьогодні й буде співпрацювати з усіми вільними народами в майбутньому. Але основою цієї співпраці є тільки взаємна пошана й визнання права всіх на вільне життя. Історичну еволюцію нації в монолітну суспільність хоче ОУН приспішити шляхом знищення всіх економічних і соціяльних нерівностей. Вважаємо, що в сучасну історичну добу є всі дані для розбудови такого економічного ладу, який дасть рівні шанси праці, заробітку всім громадянам. Знищуючи всі форми експлуатації кляси клясою, створимо в Україні справедливий суспільний лад.

Тільки при такому ладі буде запорука, що державна

влада не стане на службу одній клясі, а буде організуючим, плянуючим і керуючим органом цілого народу.

Ідеалом нової суспільности є вільна людина. Вільний почин людини буде основною рушійною силою суспільного життя. Але цей вільний почин може йти тільки в суспільному напрямі й не сміє в жадному разі йти по лінії шкурницьких інтересів та в результаті вести до визиску інших «вільних» людей, подібно, як це буває в умовинах капіталізму.

По лінії ось цих думок йдуть програмові постанови III-го Надзвичайного Великого Збору ОУН. Постанови ці — це здобуток нашої політичної теорії й практики останніх двох років. Вони являються конкретним оформленням майбутньої української держави. Життя й дальша боротьба принесуть нові здобутки, вони дадуть можливість оформити програму ще більш чітко й детально.

Оформлюючи програму, бачив у ній III-ий Надзвичайний Збір ОУН не лиш мету, до якої наближаємося в наших умовинах боротьби. Програма мусить бути також могутньою зброєю, що причиниться до побільшення наших сил і улегшить перемогу.

Рівночасно III-ий Надзвичайний Великий Збір ОУН займався цілим рядом питань сучасної політичної дійсности. Тут згадуємо справу приходу большевиків, справу збройної сили й справу об'єднання. Вирішення Великого Збору знайшли частинно свій вислів у наведених тут постановах, частинно в напрямних праці й конкретних вказівках для Проводу Організації. Приняті напрямні й інструкції вже реалізуються й будуть реалізуватися в міру розвитку внутрішніх і зовнішніх подій.

Одним з головних питань, до яких мусів Великий Збір заняти становище є нова большевицька окупація українських земель. Тут не місце говорити про цілий плян дальшої нашої роботи, тут треба тільки ствердити, що по думці Великого Збору, єдино **політично й мілітарно зорганізований** нарід може зберегти себе перед знищенням большевиками та продовжувати свою боротьбу за власну державу. Практика большевицького наступу з весною цього року й до теперішнього наступу показує, що большевики йдуть на свідоме знищення українського народу. Не важно, чи це діється шляхом нещадних розстрілів, чи насильним гоненням мужчин і жінок на першу лінію фронту під німецькі кулемети. Для нас важне, що большевики продовжують у цей спосіб методи насильної мобілізації українців до Червоної Армії та наслідують тактику німців забирати з України воєнно здібний елемент.

Перед цією небезпекою мусить народ боротись. Говоримо народ — бо діло йде не про якусь його частину, про самостійників, чи несамостійників, але про кожного українця — селянина, робітника, інтеліґента. Нехай ніхто не обманює себе тим, що його особисто большевики не заторкнуть.

Український народ, який не хоче себе дати безборонно вирізувати на жидівський лад, мусить зазіханням большевицьких імперіялістів протиставитись організовано й збройно. Це не значить, що ми маємо кожночасно й незалежно від зовнішніх умовин іти на повний зудар. Про момент зудару будуть рішати вимоги доцільности й напрямні визвольної боротьби. Але це значить, що большевицьку окупацію зустрічає український народ

підготований і готовий обстоювати свої народні права. Форми боротьби під німецькою й большевицькою окупаціями випливають і будуть випливати з кожночасних умов, та з цілей, які в даний момент хочемо осягнути. Незалежно однак від того, підготова, чи радше практичне здійснювання того завдання приходить уже сьогодні. Це напевно не завчасно, бо творення політично-збройної сили народу вимагає дуже багато часу, а збройні відділи, що мають стати зав'язками армії, є завжди продуктом довгої підготови й боротьби.

В зв'язку з сучасною політичною ситуацією й нашими завданнями стоїть справа участи цілого народу в нашій боротьбі. Це питання розглянув також основно Великий Збір. Українська Держава — це добро всіх громадян України, тому за неї мусять всі боротися. З другого боку, небезпека грозить сьогодні цілому народові, тому всі його сини мусять стати до боротьби. Навіть тисячі найбільш відданих борців не здобудуть України, коли весь народ не прийме участи в боротьбі. Хто цього не розуміє, або хто, розуміючи, відтягається від боротьби — той дезертир і народній шкідник, і так його нарід буде трактувати.

Тому ОУН, як керівник революційно-визвольної боротьби взиває до безпосередньої участи всіх громадян. ОУН не бореться за Україну для себе, вона не бореться за владу в Україні, ані за форму влади. Про владу й її форму буде рішати сам народ і його найкращі представники. Але сьогодні ОУН являється керівним провідником визвольної боротьби народу, тому й кличе інших до цієї боротьби. Ніхто не має стояти з боку. Великий тягар боротьби мусить взяти народ на свої плечі. Окремі ділянки сучасної визвольної боротьби, головно військова, вимагають ряду фахівців.

Вони є серед українського народу й вони на його службу мусять піти. ОУН вважає, що обов'язком кожного українського громадянина є служити українській визвольній справі й цю вимогу буде консеквентно здійсняти. В цей спосіб будуть також по думці Великого Збору, створені передумови для об'єднання всього народу, яке доконається єдино в боротьбі. Тому, розбудовуючи поодинокі форми визвольної боротьби та притягаючи до неї якнайширші маси, ОУН рівночасно наближається до одного з найосновніших завдань сучасної хвилини — до ліквідації партійних спорів та всеукраїнського об'єднання.

Серпень, 1943 р.

ПРО УТОЧНЕННЯ І ДОПОВНЕННЯ ДО ПРОГРАМОВИХ ПОСТАНОВ ТРЕТЬОГО НАДЗВИЧАЙНОГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

(червень 1950)

Сім років, що пройшли від того часу, коли III-ій Надзвичайний Великий Збір Організації Українських Націоналістів (III НВЗ ОУН) прийняв програмові постанови, — з усією силою показали, яким великим досягненням були ці Постанови. Життя цілком підтвердило їх правильність і виявило, що вони повністю відбивають прагнення і інтереси українського народу. розв'язуючи всі політичні і соціяльні питання в дусі справедливости і вимог народу, Програмові Постанови III-го НВЗ ОУН уможливили залучити і згуртувати до організованої боротьби за визволення і побудову Української Самостійної Соборної Держави мільйонові маси народу, забезпечити великий політичний ріст і організаційне поширення Організації Українських Націоналістів.

Та разом з цим життя показало, що Програмові Постанови III-го НВЗ ОУН потребують сьогодні деяких уточнень і доповнень. Це цілком зрозуміле і при-

родне. Бо політична організація, яка росте і розвивається, мусить розвивати і свою програму, мусить, щоб не відстати від життя, вносити до неї поправки часу.

Доповнення, що їх вимагали Програмові постанови III-го НВЗ ОУН вже від довшого часу обговорювалися в Організації Українських Націоналістів. В серпні 1949 р. Нарада Проводу ОУН на Українських Землях опрацювала проєкт програмових уточнень і доповнень, а в червні 1950 р. Конференція Організації Українських Націоналістів на Українських Землях прийняла і затвердила остаточний текст уточненої і доповненої Програми ОУН.

Ці нові програмові уточнення і доповнення ні в чому не відбігають від Програмових постанов III-го НВЗ ОУН. Вони прийняті в повній відповідальності з духом цих програмових Постанов і являються тільки їх дальшим роз'ясненням.

Уточнення і доповнення стосуються таких основних моментів:

1. Політичні питання. Програмові постанови III-го НВЗ ОУН були прийняті в умовах, коли український народ, Організація Українських Націоналістів стояли у завзятій боротьбі проти німецьких загарбників, коли проти них розгортала свої дії Українська Повстанча Армія. Цей момент знайшов своє відбиття і в Програмових Постановах, у вступі до яких виразно зазначено, що ОУН бореться проти «німецької Нової Європи», «проти німецького націонал-соціялізму», проти «німецьких загарбників».

Сьогодні ці місця вже перестали бути актуальними, і Конференція ОУН на Українських Землях усунула їх з Програмових постанов. Вступ Програми достосовано до сьогоднішньої обстановки.

2. Державно-устроєві питання. В той час, коли працював III-ій НВЗ ОУН, державно-устроєві питання не стояли перед ним з такою гостротою, як це є сьогодні. На чоло висувалися тоді політичні і соціяльні проблеми. Тому то справа державного ладу в Українській Самостійній Соборній Державі не знайшла в Програмових постановах III-го НВЗ ОУН належного

висвітлення. Тим неменше ввесь дух Програмових постанов виразно показував, що ОУН бореться за демократичний лад в майбутній Українській Самостійній Соборній Державі, а цілий ряд пунктів Програмових постанов, зокрема пункт 10, визначували конкретні засади майбутнього демократичного ладу. В цьому теж напрямі пішли і нові роз'яснення Конференції ОУН на Українських Землях.

Конференція ОУН на Українських Землях ясно уточнила, що ОУН бореться за демократичний устрій в Українській Самостійній Соборній Державі. До визначених вже III-ім НВЗ ОУН демократичних засад майбутнього ладу в Українській Самостійній Соборній Державі Конференція ОУН на Українських Землях внесла доповнення про свободу політичних і програмових організацій.

3. Соціяльні питання.

а) Розв'язка земельного питання, визначена III-ім НВЗ ОУН давала привід до свідомого чи несвідомого приписування ОУН намагань, які нічого спільного не мають ні з духом її Програми, ні з усією її практичною діяльністю. У зв'язку з цим, Конференція ОУН на Українських Землях сформулювала пункт Програмових постанов III-го НВЗ ОУН про земельне питання в новій формі. Конференція виразно заявила, що ОУН бореться за повне знищення колгоспного кріпацтва в Україні, проти повороту до поміщицько-капіталістичного ладу, за безплатну передачу землі селянам на власність на базі одноосібних трудових господарств.

ОУН вважає, що така розв'язка буде найкращою, принесе найбільші користі українському народові, що вона відповідає волі величезної більшости українського селянства.

Рівночасно ОУН признає право на громадсько-кооперативні і різні спілкові форми господарювання землею, якщо вони побудовані на добровільній згоді селян і на їх власній праці.

б) Програмові постанови III-го НВЗ ОУН були опрацьовувані у важких підпільних умовах, тому зрозуміло, що в них було допущено деякі недогляди, а саме: не визначено якою власністю будуть підземні

багатства, ліси, води, транспорт, банки. Та тим не менше Постанови III-го НВЗ ОУН не залишають найменшого сумніву в тому, що всі ці галузі господарства можуть бути або національно-державною, або громадською власністю. Так теж і визначила ці справи Конференція ОУН на Українських Землях і внесла відповідні доповнення до Програмових Постанов III-го НВЗ ОУН.

4. Культурно-освітні справи. Конференція ОУН на Українських Землях, внесла в пункт 7 а) Програмових постанов III-го НВЗ ОУН доповнення про те, що освіта в Українській Самостійній Соборній Державі буде безплатною.

Такі основні уточнення і доповнення Програмових постанов III-го НВЗ ОУН, що їх внесла Конференція ОУН на Українських Землях, яка відбулася в м. червні 1950 р. Повний текст уточнень і доповнень до Програмових постанов III-го НВЗ ОУН публікується нижче.

В Україні, 1950 р.

Провід Організації Українських націоналістів
На Українських Землях

ПРИМІТКА

Далі подаємо повний текст усіх Програмових постанов ОУН, прийнятих у серпні 1943 р. III-ім Надзвичайним Великим Збором з усіми уточненнями і доповненнями, ухваленими Конференцією ОУН в червні 1950 р. Всі внесені Конференцією зміни відзначаємо **товстим друком.**

Місця з старої програми, які були Постановами Конференції ОУН скреслені або точніше сформульовані, подаємо для порівняння внизу як **примітки** до тексту.

I. ПРОГРАМОВІ ПОСТАНОВИ

Організація Українських Націоналістів бореться за Українську Самостійну Соборну Державу й за те, щоб кожна нація жила вільним життям у своїй власній самостійній державі. Знищення національного поневолення та експлуатації нації нацією, системи вільних народів у власних самостійних державах — це єдиний лад, який дасть справедливу розв'язку національного й соціяльного питання в цілому світі.

ОУН бореться проти імперіялістів й імперій, бо в них один пануючий народ поневолює культурно й політично та визискує економічно інші народи. Тому ОУН бореться проти СРСР[1]).

ОУН з усією рішучістю бореться проти інтернаціоналістичних та фашистсько-націонал-соціялістичних програм та політичних концепцій, бо вони є інструментом завойовницької політики імперіялістів. Тому ми проти російського комуно-большевизму[2]).

ОУН проти того, щоб один нарід, здійснюючи імперіялістичні цілі, «визволяв», «брав під охорону», «під опіку» інші народи, бо за цими лукавими словами криється огидний зміст — поневолення, насильства, грабунок. Тому ОУН бореться проти російсько-большевицьких[3]) загарбників, поки не здобуде Української Самостійної Соборної Держави, в якій селянин, робітник і інтеліґент могтиме вільно, заможньо й культурно жити та розвиватися.

---

[1]) Пропущено: «і проти німецької «Нової Европи».
[2]) Пропущено: «і проти німецького націонал-соціялізму».
[3]) Пропущено: «і німецьких»

ОУН — за повне визволення українського народу з під московсько-большевицького[4]) ярма, за побудову Української Самостійної Соборної Держави без поміщиків, капіталістів та без большевицьких **вельмож[5])**, енкаведистів і партійних паразитів.

В Українській Державі влада вважатиме за свій найвищий обов'язок інтереси народу. Не маючи загарбницьких цілей та поневолених країн і пригноблених народів у своїй державі, народня влада України не витрачатиме часу, енергії та коштів на створення апарату гноблення. — Українська Народня влада спрямує всі економічні ресурси та всю людську енергію на побудову **демократичного[6])** державного порядку, справедливого соціяльного ладу, на економічне будівництво країни та культурне піднесення народу.

В лавах ОУН борються українські селяни, робітники й інтеліґенти проти гнобителів — за Українську Самостійну Соборну Державу, за національне і соціяльне визволення, за **демократичний[7])** державний порядок та **справедливий[8])** соціяльний лад.

І. а) За цілковите знищення большевицької експлуататорсько-кріпацької колгоспної системи в організації сільського господарства, проти повороту до поміщицько-капіталістичної системи;

б) визнаючи, що земля належить народові, як її єдиному господареві, — за безплатну передачу землі селянам у власність в розмірах трудових господарств, за визначення законом нижчої і верхньої межі для

[4]) Пропущено: «та німецького»
[5]) В старому тексті було: «комісарів»
[6]) Було: «нового»
[7]) Було: «новий»
[8]) Було: «новий»

цих господарств, за заборону торгівлі і спекуляції землею;

в) за право на господарсько-кооперативні, спілкові та інші форми господарювання в залежності тільки від волі селян;

г) за всебічну технічну, агрикультурну та фінансову допомогу для сільського господарства з боку держави[9]).

2. За те, щоб усі підземні багатства, ліси і води були національно-державною, або громадською власністю[10]).

3. а) За те, щоб велика промисловість і транспорт (залізно-дорожний, водний і повітряний) були національно-державною власністю, а дрібна промисловість кооперативно-громадською власністю[11]);

б) за участь робітників у керівництві заводами, за фаховий, а не комісарсько-партійний принцип у керівництві.

4. а) За загальний восьмигодинний робочий день. Понаднормова праця може бути тільки вільною, як і

[9]) В старому тексті було:
а) За знищення большевицько-німецької експлуататорсько-кріпацької системи організації сільського господарства в Україні. Виходячи з того, що земля є власністю народу, українська держава не накидуватиме селянам однієї форми користування землею. Тому в Українській Державі допускається індивідуальне та колективне користування землею в залежності від волі селян;
б) за передачу селянам Західніх Українських Областей всіх поміщицьких, манастирських та церковних земель.
[10]) Нова точка, якої в старій програмі взагалі не було
[11]) В старому тексті було: IIа) За те, щоб велика промисловість була національно-державною власністю, а дрібна кооперативно-громадською.

кожна праця взагалі й робітник отримує за неї окрему плату.

б) За справедливу оплату праці, за участь робітників у прибутках підприємства. Робітник отримуватиме таку заплату, якої потрібно для забезпечення матеріяльних і духових потреб цілої його сім'ї. При річних підсумках приходів підприємств кожний робітник одержуватиме: у господарсько-кооперативних підприємствах дивіденд (належна йому частка річного прибутку), а в національно-державних-премію.

в) За вільну працю, вільний вибір професій, вільний вибір місця праці.

г) За свободу профспілок. За знищення стахановщини, соцзмагань, підвищування норм та інших способів експлуатації працюючих.

5. За вільне ремесло, за добровільне об'єднування ремісників в артілі, за право ремісника вийти з артілі та індивідуально виконувати працю і вільно розпоряджатися своїм заробітком.

6. **За національно-державну організацію банкової системи і великої торгівлі, за громадсько-кооперативну дрібну торговлю та за дрібну приватну торговлю[12]).**

7. За повну рівність жінки з чоловіком у всіх громадських правах і обов'язках, за вільний доступ жінки до всіх шкіл, до всіх професій, за першочергове право жінки на легшу працю, щоб жінка не шукала заробітку на праці в шахтах, рудниках, та інших важких промислах і в наслідок цього не руйнувала свого

[12]) Було: «За національно-державну організацію великої торгівлі, за громадсько-кооперативну дрібну торгівлю та дрібну приватну торгівлю, за вільні базари».

здоров'я. За державну охорону материнства: батько сім'ї одержуватиме, крім платні за свою працю, додаткову платню на виховання неповнолітніх дітей. Лише в таких умовах жінка матиме змогу виконувати свій важливий, почесний і відповідальний обов'язок матері й вихователькі молодого покоління.

8. а) **За безплатну освіту[13]),** за обов'язкове середнє навчання. За піднесення освіти і культури широкої народної маси шляхом поширення мережі шкіл, видавництв, бібліотек, музеїв, кіно, театрів тощо.

б) За поширення вищого й фахового шкільництва, за невпинний ріст високо-кваліфікованих кадрів фафівців на всіх ділянках життя.

в) За вільний доступ молоді до всіх вищих навчальних закладів за забезпечення студентів стипендіями, харчами, мешканням та навчальним приладдям.

г) За всебічний гармонійний розвиток молодого покоління — моральний, розумовий та фізичний. За вільний доступ до всіх наукових і культурних надбань людства.

9. За пошану до праці інтеліґенції. За створення таких умовин праці, щоб інтеліґент, будучи цілком спокійним про завтрішній день та про долю сім'ї, міг віддатися культурно-творчій праці над собою, постійно збагачував своє знання та підвищував свій розумово-культурний рівень.

10. а) За повне забезпечення всіх працюючих на старість на випадок хвороби чи каліцтва.

[13]) Додано три перші слова. Старий текст починався від слів: «За обов'язкове середнє навчання» — і далі до кінця речення без змін.

б) За широке запровадження охорони народнього здоров'я, за поширення сітки лікарень, санаторій, курортів, та будинків відпочинків, за збільшення лікарських кадрів. За право працюючих на безплатне користування всіми закладами здоров'я.

в) За особливу державну опіку над дітьми і молоддю, за поширення сітки дитячих ясел та садків, санаторій, таборів відпочинку та спортових організацій. За охоплення всієї дітвори та молоді державними закладами опіки та виховання.

11. а) За свободу друку, слова, думки, переконань, віри й світогляду. Проти офіційного накидування суспільності світоглядових доктрин і догм.

б) **За свободу політичних і громадських організацій[14]).**

в) За вільне визнавання і виконування культів, які не суперечать громадській моралі.

г) За відокремлення церковних організацій від держави.

ґ) За культурні взаємини з другими народами, за право виїзду громадян за кордон для навчання, лікування та пізнавання життя і культурних надбань других народів.

12. За повне право національних меншостей плекати свою власну по формі й змісту національну культуру.

13. За рівність усіх громадян України незалежно від їх національности в державних та громадських правах та обов'язків, за рівне право на працю, заробіток і відпочинок.

[14]) Нове доповнення.

14. За вільну, українську по формі й змісту культуру, за героїчну духовість, високу мораль та громадську солідарність, дружбу та дисципліну.

II. ПОЛІТИЧНІ ПОСТАНОВИ

А. До міжнародньої ситуації

1. Сучасна війна — це типова війна між воюючими імперіялістами за панування над світом, за новий поділ матеріяльних багатств, за здобуття нових сировинних баз і ринків збуту та за експлуатацію робочої сили.

2. Воюючі імперіялізми не несуть світові жадних прогресивних політичних або соціяльних ідей, зокрема т. зв. «Нова Европа» й московський «Советський Союз» являються запереченням права народів на свобідний політичний і культурний розвиток у власних державах та несуть усім народам політичне й соціяльне поневолення. Тому перемога імперіялізмів у сучасній війні й побудова світу на імперіялістичних принципах, були б тільки хвилевою передишкою в війні та скоро довели б до нових зударів між імперіялізмами на тлі воєнної добичі та нових суперечок. З другого боку, визвольні рухи поневолених народів стали б зародком нових конфліктів та революції. Таким чином перемога імперіялізмів у сучасній війні довела б до хаосу й до дальших страждань мільйонових мас поневолених народів.

3. В теперішний момент імперіялістична війна вступила в вирішальну стадію, яка характеризується:
а) вичерпанням сил імперіялізмів,
б) зростом суперечностей між імперіялізмами,
в) зростом боротьби поневолених народів. Рівночасно сучасна війна являється зовнішнім допоміжним

чинником, що зближає національні й соціяльні революції поневолених народів.

4. Реакційні й протинародні пляни німецького й расистського імперіялізмів поневолити інші народи, терористичні методи на окупованих землях і боротьба поневолених народів проти т. зв. «Нової Европи» приспішили повний політичний крах німецького імперіялізму. Тепер, під ударами своїх імперіялістичних противників та в висліді визвольної бортьби поневолених народів, зближається Німеччина також і до неминучої мілітарної поразки.

5. Большевицька Москва, ідейно-політично скомпромітована й матеріяльно послаблена, використовує для себе терористичну політику німців на окупованих теренах та достави альянтів на продовжування війни. Тільки страх перед німецькою окупацією і внутрішній сталінській терор заставляють бійців Червоної Армії далі воювати. Величезні втрати людського й воєнного знаряддя поглиблюють внутрішню кризу московського імперіялістичного режиму. Скрутна харчева ситуація внутрі країни й висадка альянтів в Европі та загроза большевицьким плянам з того боку заставляє большевиків приспішити власний наступ.

Ціллю большевиків є під ширмою т. зв. «оборони батьківщини», відігрітого слов'янофільства й псевдореволюційної фразеології, здійснити напрямні московського імперіялізму, а саме: опанувати Европу, а в дальшу чергу весь світ. Вихідною базою для здійснення московських імперіялістичних плянів є її природні багатства. Дальшими базами в плянах московського імперіялізму являються Балкани, Прибалтика й Скандинавія.

6. Незалежно від розбіжностей, які існують між альянтами, ведуть вони війну за знищення своїх конкуренційних противників, в першу чергу німецького імперіялізму. Черговим завданням альянтів являється знищення японського імперіялізму. Для знищення оцих противників альянти використовують і будуть старатися якнайдовше використовувати московський імперіялізм. Рівночасно в інтересі альянтів не є опанування Европи большевиками, вони змагають у сучасній війні до послаблення, а в дальшу чергу до заломання московського імперіялізму. Продовжування війни на східньому фронті і взаємне винищування московського й німецького імперіялізмів іде по лінії інтересів альянтів. Ціллю альянтів, а зокрема Англії на европейському суходолі являється розгромлення, або принаймні істотне послаблення усіх великодержав Европи та побудова такого ладу, що забезпечував би їх вирішальний голос у Европі й повну свободу англо-саксонських політичних і економічних впливів. Для здійснення цих цілей, альянти опановують, або змагають до опанування найважніших баз довкола Европи, або в самій Европі: Сицілія, Апенінський і Балканський півострови, Скандинавія, Кавказ.

7. Поневолені народи й їх визвольна боротьба — це один із найважливіших елементів у розвою сучасної політичної ситуації. Мілітарна перевага імперіялізмів у сучасний момент ще гальмує повний вияв сил поневолених народів. Але в міру поглиблення кризи війни, міцніють сили поневолених народів і зближається момент національних і соціяльних революцій, а поневолені народи стають новим вирішальним політичним чинником. Єдино на плятформі нової політичної концепції поневолених народів, що в противенстві до

імперіялізму — гарантує кожному народові право на власну національну державу й забезпечує йому соціяльну справедливість, може бути побудований справедливий лад та вдержаний тривалий мир між народами.

8. Близький мілітарний крах Німеччини на Сході та повна ідейно-політична компромітація большевицько-московського імперіялізму ставить перед поневоленими народами Сходу завдання боротися проти імперіялістичних гнобителів в ім'я перебудови Сходу на нових принципах свободи народам та їх самовизначення у вільних незалежних державах та звільнення народів і людей від політичного гніту й економічної експлуатації. Тільки шляхом національних і соціяльних революцій поневолених народів Сходу, що проходитимуть під прапором нових прогресивних ідей і боротьби народів проти імперіялізму, може бути знищений московсько-большевицький імперіялізм.

9. Україна стоїть у центрі сучасної імперіялістичної війни. За панування над Україною й її експлуатацію боряться московсько-німецькі імперіялісти. Рівночасно Україна, як носій передових ідей серед усіх поневолених народів, стає вирішальним чинником у підготовці революції на Сході. Україна є першою, яка підняла прапор рішучої боротьби поневолених народів проти імперіялістів і вона почне період національних і соціяльних революцій. Тільки в спільній боротьбі українського народу з іншими народами Сходу може бути побитий большевизм. Відбудова Української Самостійної Соборної Держави забезпечить відбудову й тривале існування інших народів Східньої, Південно-східньої та Північної Европи й поневолених народів

Азії. Тільки при існуванні Української Держави може бути забезпечене тривале існування тих народів, що у взаємному порозумінні й співпраці на принципах права кожного народу на власну державу, на справедливий соціяльний лад та економічну незалежність можуть ставити опір усім зазіханням ворожих їм імперіялізмів. Таким чином буде забезпечений тривалий мир і мирний національно-соціяльний та культурний розвиток тих народів.

Б. До внутрішньої ситуації на Українських Землях

І. Зовнішні чинники

10. Незалежно від ударів, які досі одержала Німеччина на всіх фронтах, її політика на окупованих українських землях іде далі по лінії повного політичного поневолення й нещадного колоніяльно-економічного грабунку українського народу.

11. Большевицькі аґенти московського імперіялізму на українських землях (большевицька партизанка т. зв. «Народня Гвардія») шляхом поширення розкладу між українським народом та винищування українського самостійницького елементу готують окупацію всіх українських земель большевиками.

12. Недобитки білого російського імперіялізму (Власов, Союз Русских Офицеров) не творять самостійної політичної сили. Вислуговуючись чужим імперіязмам та прагнучи до відбудови реакційного поміщицько-капіталістичного ладу, вони не мають серед українського народу жадного політичного впливу, а російський елемент штовхають до большевизму.

13. Польська імперіялістична верхівка є вислужником чужих імперіялізмів та ворогом свободи народів.

Вона намагається запрягти польські меншини на українських землях і польські народні маси до боротьби з українським народом та помагає німецькому й московському імперіялізмам винищувати український народ.

14. Національні меншини України, свідомі спільної долі з українським народом, боряться разом з ним за українську державу.

II. Внутрішній український стан

15. Сучасний період визвольної боротьби українського народу позначається великим зростом національної свідомости й політичної активности на всіх землях, що виявляється:

а) У зв'язку народних мас з революційно-визвольною програмою й тактикою Організації Українських Націоналістів.

б) У безпосередній участі мас у боротьбі, зокрема в її нових самооборонних та військових формах.

16. Усі спроби опортуністичного табору скерувати визвольну боротьбу українського народу за УССД на манівці співпраці з окупантськими імперіялізмами та дочепити українську визвольну справу до плянів отих імперіялізмів, розбилися об рішучий спротив українських народніх мас.

17. Організація Українських Націоналістів є одиноким, вповні незалежним самостійницьким керівником революційно-визвольної боротьби українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу.

В. Наші цілі

18. Організація Українських Націоналістів бореться за Українську Самостійну Соборну Державу, за право

кожного народу на самостійне державне існування, за визволення поневолених народів від імперіялізмів, за побудову справедливого політичного й соціяльного ладу.

Г. Методи й форми нашої боротьби

19. Єдиний шлях для здійснення наших цілей — це революційна боротьба українського народу й усіх інших поневолених народів проти імперіялізмів Берліна й Москви, яка приспішить поразку обох імперіялізмів та через національні революції поневолених народів доведе до відбудови їх національних держав.

20. Тільки одностайною боротьбою український народ здобуде Українську Самостійну Соборну Державу. Тому нашим завданням є залучити якнайширші народні маси до плянової активної боротьби. В сучасний передреволюційний період залучування народніх мас до боротьби проходить у формі їх активної участи:

а) в політичних діях,

б) в самооборонних діях,

в) у військових діях.

21. Об'єднання українського народу буде здійснено єдино в боротьбі. Прагнучи до об'єднання українського народу, орієнтуємось сьогодні на елементи, здібні до революційної боротьби.

22. Збройна сила українського народу — це основна передумова перемоги в його боротьбі за УССД.

23. Наші цілі вийшли поза межі України та зв'язавши нашу боротьбу за УССД з боротьбою інших поневолених, або загрожених імперіялізмами народів, зокрема народів Сходу, Прибалтики й Балканів, маємо пропаґувати й реалізувати наше гасло свободи народам і людині й права кожного народу на самостійні націонал-

ні держави та протиставитись реакційним концепціям і плянам імперіялістів.

24. Організована збройна й політична сила українського народу — це єдина ґарантія успіхів на зовнішньому відтинку нашої боротьби.

25. Ведучи боротьбу проти імперіяліетичних гнобителів України, ми стоїмо за вилучення усіх другорядних фронтів. У наших взаєминах з сусідніми народами розраховуємо на співпрацю з їхніми народними масами та з їхніми революційними неімперіялістичними елементами й поборюємо всіх поплутчиків імперіялізмів.

Д. Наше ставлення до територіяльно-політичних змін на українських землях

26. Воюючі на Сході імперіялізми Берліна й Москви йдуть до самознищення. Територіяльно-політичні зміни на Сході, пересування фронтів і кордонів є і будуть висловом тільки хвилевого укладу сил між імперіялістами, а не внутрішньої сили цих імперіялістів, здібної тривало заволодіти Сходом і його упорядкувати. Одинокою органічною й тривкою силою Сходу являються сили поневолених народів, що змагають до національних і соціяльних революцій та до відбудови власних національних держав. Їхня боротьба скеровується сьогодні на підривання московського й німецького імперіялізмів.

Боротьбу за здійснення наших цілей будемо провадити незалежно від усіх можливих територіяльно-політичних змін на Сході. Окупацію большевиками українських земель приймаємо пляновою активною боротьбою у всіх тих формах, що ведуть до розвалу державного апарату московського імперіялізму та

спричиняються до зросту організованих сил українського народу в його боротьбі за УССД. Організована й плянова участь народніх мас в активній боротьбі під новою большевицькою займанщиною — це єдиний засіб оборонити український народ перед фізичним винищенням большевиками та здобути УССД. Нашу боротьбу переводитимемо на всіх українських землях, зайнятих большевиками, а також поза межами України в тісній співпраці з іншими поневоленими народами.

Наше ставлення до всіх українських сил узалежнюємо від їх відношення до ідеї української державности.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРОВОДУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

після закінчення другої світової війни в Европі

З нагоди розвалу ганебної пам'яті німецького імперіялізму та у зв'язку з закінченням другої імперіялістичної війни в Европі, що замикає окремий період в історії, а далі у зв'язку в існуючою дійсністю на українських землях, що позначаються збройною боротьбою народніх мас проти жорстокої большевицької окупації, як теж у зв'язку з зарисованням нової констеляції на міжнародньому терені, що проявляє симптоми чергової третьої світової війни, — Провід Організації Українських Націоналістів (ОУН) після аналізи міжнароднього й внутрішнього становища українського народу та в повній свідомості серйозности становища, в якому опинився український народ, і в свідомості історичної відповідальности, яку бере на себе, видає оцю свою декларацію.

I.

НАШІ ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНІ ОСНОВИ

У вогні нашої (ОУН) шіснадцятирічної визвольно-революційної боротьби оформилися й утвердилися зокрема в другій світовій війні вартості, що для українського народу стали єдино незалежними правдами.

Основні з них це:

1. **Ідея української самостійної соборної держави,** що є точно визначеним поняттям і не може бути відмінена жадними «совєтськими Україна́ми» чи іншого роду експозитурами чужого імперіялізму.

2. **Українська нація,** що є вихідною всіх чинностей і кінцевою всіх змагань. Всі намагання поставити український народ у підрядне становище щодо таких понять як кляса, раса чи союз народів, у наслідку ведуть до імперіялістичного поневолення.

3. **Політична і військова революційна організація,** що у визвольний період творить хребет народу і його провід. Без такої сили, опертої на народі і ним визнаваної, годі говорити про національну й політичну зрілість нації та вірити в успішність її змагань до власної незалежности. Суть не в назві організації, більш чи менш приємливій для широкого світу, а в змісті, що його організована українська суспільність визнає, а визвольно-революційний провід реалізує. Український визвольно-революційний рух не був і не є тотожним поняттям з італійським фашизмом чи німецьким націонал-соціялізмом, бо в теорії і в практиці поставив себе в становище противника тих доктрин.

4. **Незалежна політика і орієнтація на власні сили.** Бездержавному народові в боротьбі за волю можна,

а часто і треба мати союзників, але ніколи — імперіялістичних опікунів. Політична група, яка узалежнює свою визвольну тактику від політики чужої держави, стає шкідливою для національно-визвольної справи.

5. **Революційна стратегія й тактика визвольної боротьби,** що єдина дотепер виправдала себе в українській дійсності. Всі намагання українських партійних чинників легально-опортуністичним шляхом реалізувати визвольну концепцію покінчилися повною невдачею. Революційний табір, хоч не здобув ще держави, то своїми діями й осягами видимо наблизив день її повстання і сьогодні консеквентно реалізує обраний плян.

6. **Прогресивна програма,** що синтезує всі здорові соціяльні надбання минулого й сучасного та сміло накреслює органічні для народу напрямні в побудові нового змісту державного життя та нового безклясового суспільства.

7. **Спільний фронт поневолених народів** проти російсько-большевицького імперіялізму як єдино реальний міжнародний чинник і союзник у визвольній боротьбі українського народу.

8. **Міждержавна система,** що включатиме вільні самостійні держави всіх народів без окремої супремації великих держав над малими.

II.

ПІДСУМКИ ДРУГОЇ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНОЇ ВІЙНИ

1. Війна, що вибухла у вересні 1939 р. і тривала до травня 1945 р., велася, по суті, між Англією й Німеччиною за володіння над частиною світу. Війну цю Англія виграла. Тим часом на европейському по-

бойовищі заіснували умови, які ставлять під знак запитання виграш Англії. На місце імперіялістичної Німеччини прийшла друга европейська (і азійська) імперіялістична суперниця, тим більш грізна й небезпечна, що овіяна легендою перемоги над гітлеризмом і з експортовим ідейно-політичним багажем, що знаходить покупця також на внутрішніх ринках англійської імперії. Це є нова, відроджена большевицька Росія, що на руїні Німеччини успішно капіталізує свою перемогу. Для Англії, таким чином, війна не закінчена, і перед нею на всю широчінь стає питання третьої европейської війни.

2. В цій війні у площині ідейно-політичній Англія протиставила німецькому тоталізмові формально свою демократію і в ім'я тої демократії закликала ввесь світ до боротьби з Гітлером. До неї приєдналися США і другі народи, що в знаній атлантійській карті визначили свої цілі в війні. Задля перемоги тієї демократії Англія, а за нею США всіми засобами допомогли відродитися большевицькій Росії і тим на ділі довели до перемоги в Европі большевицької «демократії», що є, по суті, російським імперіялістичним тоталізмом, який є більш реакційним і небезпечним від німецького, бо хитро маскується кличами з демократичного арсеналу. Перед Англією і сьогодні стоїть завдання консеквентно перевести інтерпретацію самого поняття демократії, а в дальшому відбольшевизовувати Европу, що означає збройно зударитися з СССР.

3. Англія, а за нею і США стали в цій війні в обороні своїх інтересів, збройно протиставляючись намаганням Гітлера творити паневропейську систему т. зв. «Нової Европи» — під гегемонією Берліна. Сьогодні Сталін ліквідує впливи Англії й США в поодиноких европейських народах і на ділі підготовляє створення европейського союзу Совєтських республік під такою нахабною, як і в Гітлера, гегемонією Москви. І так, як у Гітлера були Квіслінг, Гаха, Лявaль і другі, і в Сталіна є Тіто, Гроза, Осубка і інші. Різниця лише в назві, а не в суті.

4. Війна з німецьким мілітаризмом хоча й довела до його знищення, створила основи для росту й завершення російського мілітаризму. В протилежність до першої імперіялістичної війни, коли говорилось про озброєння чи про зменшення озброєнь, тепер роздувається до небувалих розмірів культ військової сили і далі будується велитенські, по зуби озброєні армії. Таким чином намагання виелімінувати війну з засобів полагоджування міжнародніх конфліктів є порожнім звуком, бо кожний імперіялізм, ставши на рейки воєнної надпродукції, прямує в консеквенції до воєнного виладування.

5. Творення міжнародньої організації (Об'єднаних Націй) не розв'язує в позитивному дусі життєвої справи народів, тому, що основи, на яких базується ця організація є в самому корені нездорові. Віддання сталої керми тієї організації в руки на ділі трьох великодержав і уштивнення її рішень способом голосування виключає захитання інтересів котроїсь із трьох великодержав з метою експлуатувати і асимілювати малі народи, що знаходяться в сфері їхніх впливів. Ми й на хвилину не сумніваємося, що ця організація ролі, яку вона собі декларативно ставить не сповнить.

6. З усього, що зараз діється на міжнародньому терені, виходить, що багато основних політичних проблем залишилося ще нерозв'язаними в цій війні. Великі ідеї стали крамничним товаром на світових базарах,

а на засобах німецького терору і поневолення змінено лише вивіску. Це ще раз доказує, що людство прямує до нової війни, може ще більш жорстокої, як досі.

III.

ІМПЕРІЯЛІСТИЧНЕ ОБЛИЧЧЯ СССР

1. Найбільш виразно окресленою імперіялістичною державою в світі є нині большевицька Росія. Під плащиком «будови соціялізму в одній країні» наступило насильне цементування населення народів СССР в напрямі творення російської нації шляхом впровадження однієї мови, культури, патріотизму, месіянізму та економічного життя. Тим то сьогодні большевизм — це, справді, оновлений російський націоналізм з усіма хворобливими імперіялістичними ознаками.

2 Щодо зовнішнього світу російсько-большевицький імперіялізм виявляється:

а) в однобічній анексії чужих земель (терени Фінляндії, балтійські держави і другі землі) за історичними і стратегічними принципами;

б) в большевицькій «демократизації» т. зв. «визволених» червоною армією европейських країн, що є на ділі підготовкою до включення їх як чергових союзних республік до московської метрополії;

в) у вмішуванні в чужі внутрішні справи шляхом організації комінтернівських профспілок і «товариств дружби з СССР», що є, власне, створенням п'ятої колони в державах, що тяготіють до центрів конкуруючих великодержав, або й в середині самих великодержав;

г) у видвигненні реакційних імперіялістичних ідей словянофільства й православ'я, щоб на базі слов'янського расизму і релігійного централізму залучувати культурно поодинокі країни до орбіти своїх впливів;

д) в намаганні зайняти в міжнародній організації «Об'єднаних націй» стале керівне становище й системою голосування і кількістю голосів виелімінувати будь-яке неприємливе для себе рішення;

е) в більш чи менш формальнім розподілі світу між великодержавами на окремі сфери впливів.

3. Союзом з Гітлєром Сталін здобув три европейські держави (Литва, Латвія і Естонія) та пиширив територію СССР за рахунок трьох інших держав (Фінляндія, Польща, Румунія). Союзом з Англією й США він здобув терени Німеччини й Австрії і міцно закріпив свої позиції в сімох европейських державах. Це видиме намагання територіяльно зростати говорить само за себе.

4. Конкретне намагання большевизувати всю Европу виявляється в підривно-диверсійній акції большевиків у Греції, Франції, Бельгії, Італії та других країнах, де вона проходить під кличами соціяльної перебудови у вигляді робітничих страйків, змін урядів, та використання для себе судів над воєнними злочинцями а також у відношенні до Еспанії, Португалії, і других невтральних країв, яких всіми можливими засобами намагається Москва викинути поза рямки організованого европейського життя.

5. Сьогоднішній СССР — це великий воєнний табір, в якому все працює для побільшення воєнного потенціялу шляхом дальшої мілітаризації країни, озброєння, та виховування громадян у завойовницькому дусі.

IV.

АНГЛІЙСЬКО-СОВЄТСЬКІ СУПЕРЕЧНОСТІ

1. Англія завжди була проти найсильнішої держави в Европі. Після розвалу Німеччини захиталася рівновага сил в Европі і Росія виступила як безконкуренційна европейська потуга з усіми прикметами імперіялістичної держави.

2. Большевицька Росія реалізує у себе і виразно пропагує в світі свою соціяльно-економічну систему, що діяметрально протилежна і себе виключаюча щодо соціяльно-економічної системи Англії і взагалі на заході. Активізація комуністичних партій в европейських державах є грізною пересторогою для Англії.

3. Сталінська Росія кожну воєнну передишку використовує для грандіозних озброєнь і творення армії, тому, що терористичною і експлуатаційною системою большевицького тоталітаризму і диктатури приневолить двісті мільйонів населення працювати для чергових воєнних пятирічок. Ані Англія, ані США, зі своєю толеранцією страйків, проблемою безробіття та ліберальною політикою у внутрішніх справах не зможуть терпіти такого темпа озброєнь і швидше чи пізніше будуть змушені стати перед конечність воєнного зудару з СССР.

4. Болючими місцями англійської імперії є в першій мірі, Середземне море й Індії. Сьогодні сталінська політика різними засобами добирається до Середземного моря (Югославія, а зокрема питання Трієсту, Греція, Туреччина) і до Індій (заява Молотова на конференції в Сан Франціско).

5. З другого боку англійці на спілку з американцями дотепер зуміли максимально використовувати большевиків у поваленні свого німецького конкурента й системою позичок і воєнних доставок зброї, боєприпасів і харчів узалежнити Сталіна від себе.

6. Сьогодні англійці надіються, що присутність большевиків в Европі спричинить подвійний процес: а) реакцію «визволених» европейських країн на большевицьку окупацію і б) відбольшевизування совєтського громадянина внаслідок безпосередньої зустрічі з Европою.

7. Так само большевики не можуть відкладати на довше збройної розправи з буржуазно капіталістичними західніми великодержавами, бо, по перше, доведений до межі нужди і безправ'я совєтський громадянин може відмовити послуху (революційна боротьба поневолених народів), а по друге, большевики знають, що кожне закінчення війни в демократично-буржуазних країнах веде з собою господарську економічну кризу й є найкращим часом для розгортання соціяльних революцій, тобто добрим тлом для «визвольної місії Червоної Армії».

8. На сьогоднішний день формально ще існує між західними аліянтами і большевиками згода й дружба, хоч і тут уже пробиваються дрібні конфлікти (Польща, Аргентина, Трієст), тому, що англо-американці ще думають над тим, якби використати мільйонову червоноармійську мужву в боротьбі з Японією, або, щоб не бути змушеними рівночасно воювати з СССР, а бити кожного по черзі.

9. Міжнародня організація «Об'єднаних Націй» по суті є для Англії засобом майбутньої акції проти СССР, а для СССР — надією, що цей засіб стане трибуною його ідей проти буржуазно-капіталістичних великодержав.

10. Ми в питаннях соціяльно-економічних є як проти большевицької системи так проти буржуазно-капіталістичної. В можливій війні західніх альянтів проти СССР ми заінтересовані остільки, оскільки вона несе ще один шанс поневоленим народам визволитися від всякого імперіялізму.

V.

ФРОНТ ПОНЕВОЛЕНИХ І ЗАГРОЖЕНИХ НАРОДІВ

1. Намагання большевиків побудувати соціяльно-справедливу і заможну країну робітників і селян закінчилися тим, що на ділі створено гнобительську систему державного капіталізму а робітників і селян поставлено в умови злиднів, експлуатацій і безправ'я. З метою вдержання в руках влади кремлівських вельмож почався в СССР процес творення нової панівної верстви, складеної зі сталінських наглядачів, орденоносців, комісарів, політруків а останньо і військової офіцерщини. Робітників насильно прикріплено до варстату праці й надмірними нормами, сатахановщиною і соцзмаганнями в умовах жахливої життєвої нужди і політичного терору, експлуатується як невільників. Подібно діється і з колгоспним селянством, яке для здобуття шматка хліба, відробляє панщизняні трудодні продовж цілого року і у наслідку голодує.

2. З усіх колись, в період революції, так дорогою ціною куплених ідей залишилося нічого. Основні демократичні права, як свобода слова, друку, асоціяцій, не існують. Всім рядить кремлівська верхівка за посередництвом монополії комуністичної партії, творячи таким чином партійну диктатуру.

3. Ідеї самовизначення і відокремлення народів у самостійних державах кремлівська верхівка замінила

адміністративними т. зв. «союзними республіками», позбавляючи поодинокі народи всіх політичних прав. Всі останньо впроваджені новості як от творення комісаріяту оборони і зак. справ, служать лише ширмою для обдурення чужинців і зденаціоналізованих громадян.

4. Ставши раз на позицію «побудови соціялізму в одній країні», большевики цілком переключилися на рейки російського націоналізму і імперіялізму. За рускими або зрусифікованими імперіялістичними елементами забезпечено керівництво всіх вищих посад в партії, адміністрації, в війську, промисловості і других ділянках. На базі російської мови, російської культури, патріотизму, історії, расизму та месіянізму большевики намагаються створити з усіх народів і народностей, що замешкують сьогоднішний СССР чистої форми нову совєтську націю, що є, по суті нічим іншим, як російською нацією.

5. Розгнузданий сталінський імперіялізм під ширмою оборони батьківщини, «визволення», слов'янофільства і псевдореволюційної фразеології жене мільйонові маси червоноармійського вояцтва до маяка світової революції з метою підбити найперше Европу, а згодом підбити цілий світ, густо зрошуючи кров'ю бійців і слізьми населення свій божевільний імперіялістичний шлях.

6. Перед народами СССР, поневоленими сталінською диктаторською клікою стоїть на всю широчінь питання повалення реакційного проти-народнього режиму шляхом революційної збройної боротьби і створення самостійних національних держав, побудованих за етнографічним принципом, та укладення міжнарод-

нього порядку за принципами справедливої рівности і сусідської дружньої співпраці.

7. На найближчий період перед поневоленими народами СССР стоять слідуючі завдання:

а) на кожному кроці розшифровувати імперіялістичну, реакційну і гнобительську суть сталінського режиму, а зокрема розкривати ролю компартії та привілеї панівної верстви;

б) організувати революційно-підпільні клітини у всіх середовищах багатогранного життя СССР;

в) фізично ліквідувати найбільш докучливих вислужників й агентів сталінських вельмож;

г) саботувати всі інспіровані чи ініційовані партією і НКВД «добровільні» позики, позанормові праці, стахановщину і соцзмагання;

д) протидіяти всій агітаційно-політичній роботі, що її провадить компартія й уряд у робітничих, колгоспних і шкільних середовищах;

е) творити центральні проводи революційно-визвольних організацій в рамках поодиноких національних середовищ;

є) консолідуватися з другими подібними підпільно-революційними організаціями з метою творення одного фронту і здійснювання одної революційної стратегії й тактики;

ж) за прикладом України і других народів розгортати збройну боротьбу з ненависними сталінськими паразитами в ім'я самооборони народу і проведення всесоюзної протисталінської революції.

8. Боротьба поневолених народів СССР проходитиме під революційними кличами:

— за знищення московсько-большевицького імперіялізму, що жене народи на чергові війни;

— за повалення диктатури сталінської партійної кліки;

— за зміну гнобительської сталінської системи і режиму;

— за повну демократизацію всього державного і суспільного життя;

за встановлення національних урядів, покликаних свобідною волею народів;

— за здійснення національно-політичного самовизначення і державного відокремлення;

— за створення справедливої міждержавної системи, що буде опиратися на правдивій дружбі і співпраці під кличем: «Воля народам і людині».

9. До поневолених народів СССР ми зачисляємо й російський народ. Імперіялістичні елементи російського народу, що пішли на службу Сталіна і його партійної кліки, стали на ділі ворогами свого народу, тому що підтримують режим, що спричинив і спричинює багато горя самому російському народові, подібно тому, як імперіялістичні гітлерівські елементи німецького народу довели свій народ до трагічного занепаду. Таким чином, в визвольній революційній боротьбі зі сталіно-большевицьким російським імперіялізмом в одній лаві йдуть усі народи сьогоднішнього СССР без різниці національностей, віри й раси.

10. До фронту поневолених народів СССР долучується новий фронт загрожених народів Середньої й Південної Европи останньо «визволених» Червоною Армією з-під німецької окупації. Перед тими народами на всю широчінь стоїть питання збройної революційної боротьби перед намаганнями Сталіна включити їх у склад СССР. З об'єднання цих двох фронтів повстане бльок поневолених і загрожених народів, що внас-

лідку своїх революційних дій спричинить розвал союзної тюрми народів і створення вільного життя на руїнах сталінської тиранії.

11. Поневолені й загрожені народи і їх визвольно-революційна боротьба це один з найважливіших елементів в сьогоднішній ситуації. Завтра і в майбутньому їх значення буде зростати ще більше, щоб нарешті, перерішити світову систему в свою користь.

VI.

СТАНОВИЩЕ НА УКРАЇНІ

1. Сталінсько-большевицька окупаційна політика на Україні виявляється в слідуючих напрямках:

а) в політичному поневоленні українського народу, що в загальному зводиться до ліквідації української самостійної державности та ліквідації всяких самостійницьких змагань і спровадження українського питання до поземy регіональної адміністративної округи Росії;

б) в культурній асиміляції, цебто в намаганні найперше денаціоналізувати українство а потім зрусифікувати шляхом накинення українському народові російської мови, культури, патріотизму, традиціоналізму, расизму і месіянства з метою перевиховання народу і створення нової совєтської ментальности людини — робота: рабства;

в) в господарській експлуатації, яка виявляється в кольоніяльному становищі України у відношенні до московської метрополії у грабіжництві наземних і підземних багатств та в індивідуальній експлуатації працюючих низів України, через надмірну працю і нужденну зарплату;

г) в поліційному терорі, що засобом збірної а зокрема родинної, офіціяльної відповідальности, переселеннями в пустині Сибіру і Казахстану, засланнями до північних концтаборів, тюрмами і розстрілами, а далі облавами на людей, шантажем, провокацією і доносництвом придушує і паралізує намагання народу визволитися з-під ненависного ярма.

2. У відповідь на жорстоку большевицьку окупацію український народ проводить визвольно-революційну боротьбу, яка виявляється:

а) в підпільно-революційній політичній боротьбі зорганізованого національного активу з метою підготовки і проведення протибольшевицької національної революції;

б) в збройно-революційній самооборонній акції українських повстанчих загонів, що силою своєї зброї охороняють населення перед терором енкаведівських опричників та паралізують намагання окупанта реалізувати свою окупаційну політику;

в) в загальному опорі населення у зв'язку з насильним накидуванням большевицьких експлуатаційних та протинародніх суспільно-державних плянів, та експериментів;

г) в солідарності, співдії, жертвенності, посвяті й героїзмі всіх суспільних верств у боротьбі з кривавим наїзником.

3. За українським народом 26 років боротьби з російсько-большевицьким окупантом. На тому героїчному шляху він поніс велитенські жертви в людях, а зокрема в керівних національно-політичних кадрах. Загинули з рук ворога вожді народу, люди науки, письменники й поети, загинули або пропали без вісти сотні тисяч найбільш національно свідомих земляків,

померли голодовою смертю мільйони селян, робітників і інтеліґенції. Великий рахунок втрат жде свойого вирівнання.

4. Зокрема завзялися московсько-большевицькі окупенти терором знищити населення західніх областей України. Немаючи змоги добратися зі своїми отруйними ідеями до народніх мас, вони наслали сюди тисячі своїх агентів, що методом найбільш кривавого терору почали навертати земляків на свою большевицьку віру. Та населення західніх областей України не зломилося а чудово доказує свою національну й політичну зрілість. В нерівному змаганні хоч і платить велитенські жертви все ж переможно прямує до мети.

5. З українських політичних партій, що давніше діяли на українських землях не залишилися на полі бою жадна: вони або еміґрували, або припинили свою діяльність, або включилися в один революційний фронт, що сьогодні, сконсолідований веде народ до перемоги.

VII.

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Намагання українського народу вийти як суверенний рівнорядний чинник на міжнародньому терені ввесь час паралізували імперіялістичні загарбники, а зокрема большевицька Росія, яка силою зруйнувала українську державну самостійність і зіпхнула Україну на становище кольонії.

Сьогодні на міжнародній конференції в Сан Франціско одноголосно признано за Україною право участи в міжнародньому житті і тим здемасковано заходи Москви щодо України незалежно від того, що сьогодні большевики для своїх власних імперіялістичних користей (кількість голосів) заризикували українським атутом. Та ми знаємо, що ці розрахування Москви проваляться.

Для нас факт залишається фактом: Україна є на міжнародньому терені незалежно від того, які безпосередні причини діяли при запрошуванні її до Сан Франціско.

2. Одначе, ми якнайрішучіше виступаємо проти того, щоб український народ був заступлений на міжнародній конференції делєгацією, складеною зі сталінсько-большевицьких агентів. Якщо зовнішньо-політичний світ визнає демократичні принципи, то є найбільшим насильством над ними й самим українським народом допускати агентурну большевицьку делегацію, як єдиного представника українського народу.

VIII.

У ВІДПОВІДЬ НА БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗВЕРНЕННЯ

1. У боротьбі з визвольно-революційним рухом українського народу московсько-большевицькі окупанти видвигнули і засоби велитенського пропагандивно-агітаційного апарату, роздули слідуючі брехливі закиди на його адресу:

а) несамостійність визвольно-революційної політики в минулому і сьогодні;

б) співпрацю з німцями в періоді німецької окупації і німецьку агентурність сьогодні;

в) протинародність, фашизм, й реакційність.

2. Від гетьмана Мазепи починаючи, почерез XVIII, XIX і XX ст. Москва, біла і червона завжди плямувала визвольну, самостійницьку українську політику, п'ятном агентурности і продажности; раз закидали

співпрацю зі шведами, то знову з поляками, турками, англійцями, австріяками, а нарешті з німцями. Ми знаємо, що протягом історії останніх минулих сторіч українська національно-визвольна політика була самостійна, а п'ятно агентурности треба було б приписати тим українським політичним чинникам, що орієнтувалися на Росію. Це не означає, що не існували в Україні люди, що були агентами чужих держав, але з ними революційний табір, зокрема останніх десятиріч, нічого спільного не мав а тим більше не має сьогодні. Наша визвольно-революційна політика була й є самостійна, бо ми в основі орієнтуємося на власні сили.

3. Вже з перших днів німецької окупації українських земель в 1941 р. опинився в умовах підпільно-конспіративної боротьби з німцями весь революційний український табір і з своєю безкомпромісовою політикою поставив себе в становище ворога німецького імперіялізму. Безпосередня підготовка до збройного зудару з німецьким окупантом спричинила масові арешти і розстріли найвизначніших членів визвольного руху. Це не тільки не захитало непримиримої постави щодо німців, але спричинилося до широкого розгорнення збройної боротьби. Починаючи з 1942 р. до останніх днів німецької окупації 1944 р. УПА зводила нерівні криваві бої з німцями, охороняючи населення від насильного вивозу в Німеччину і від цілковитого грабунку хліба. Ми рішуче проти ставлення нас в один ряд з всякого рода вислужниками німців, що їх, зрештою, не бракує в жаднім сьогоднішнім європейськім народі, а тим більше проти закидування нам німецької агентурности.

4. Ми, як рух, зродилися в народі і з народом прямуємо до своєї мети. В наших програмових постановах

виразно сказано, що ми боремося за народню владу, в якій на першому місці будуть поставлені інтереси народу. В соціяльній перебудові ми прямуватимемо до побудови безклясового суспільства чим ми стали на найбільш прогресивний шлях. Ми називаємо себе революціонерами-самостійниками, бо з зударі з большевицькою інтернаціональною доктриною і тактикою, ми мусимо яскраво відмежувати свої ідеї і форми від загального сталінського реакційного світу. Для нас однаково ворожий фашизм так і большевизм, і не дивно, що гітлерівці назвали нас спільниками Сталіна, а большевики — союзниками Гітлєра.

5. Заманювати українських революціонерів і повстанців до енкаведівських станиць шляхом обіцянок і прощення «провини» є глибокою наївністю большевицьких партійних диктаторів. Коли хто відважився на боротьбу зі сталінським режимом, то не на те, щоб потім просити ласки у своїх найлютіших ворогів. Та, зрештою досвід показує, що всі ті, що колинебудь повірили Москві і добровільно здавали зброю, швидше чи пізніше загинули фізичною чи моральною смертю.

IX.

ЩО ДАЛІ?

1. Ми свідомі того, що наша визвольна боротьба входить в свій найважчий період. На великому священому шляху визвольної боротьби поневоленого народу бувають дні тріюмфу і занепаду і не нам узалежнювати наші дії від майбутньої розв'язки. Ми як діюче народне покоління сповняємо свій почесний обов'язок, незалежно від того, чи нам дадуть за це терновий чи лавровий вінок. Ми віримо в силу і воскресіння України і знаємо, що своїми діями набли-

жаємо день національного і соціяльного визволення. Коли б ми і впали, то на нашій крові і ділах зродяться чергові борці, що почате діло попровадять далі, так як і ми продовжуємо труд і працю наших батьків. А в тім, ми знаємо і віримо, що день нашої перемоги вже не далекий.

2. Хоч війна в Европі закінчилася, ми, виходячи з вище наведеної аналізи з внутрішнього і міжнародного становища стверджуємо, що події розвиваються в напрямі успішного завершення визвольної боротьби українського народу. Заіснували лише відмінні умови воєнної передишки, в якій:

а) нам треба й ми мусимо вести дальше збройну революційну боротьбу в обороні народу перед фізичним та моральним знищенням;

б) нам треба бути готовими на найгірше, щоб все таки берегти других і себе перед знищенням;

в) нам треба берегти й розбудовувати максімум революційних сил до часу вирішального чергового моменту;

г) нам треба ввійти в новий, мирний, післявоєнний стиль революційної роботи і почати діяти на довшу мету;

д) нам треба бути там, де наростають вогнища революційної боротьби і їх поширювати;

е) нам треба вирощувати нові революційні кадри, нових людей, що дивилися б з вірою в майбутнє;

є) нам треба з масових форм підпільної роботи переключитися на вужчі, індивідуальні форми конспірації з кількости на якість, з екстенсивної на інтенсивну роботу вглиб, а не вшир;

ж) нам треба вмілої конспірації, прецизности в підпільній роботі, підпільно-революційного мистецтва, бо тоді напевно успішно пройдемо важкий період боротьби;

з) нам треба ліквідувати другорядні фронти і дрібні непорозуміння з іншими співзвучними силами в ім'я спільної затяжної боротьби із спільним ворогом.

3. За нами період неповторних визвольно-революційних змагань. Ми горді за цей могутній геройський зрив, за цю відчайдушну мужню поставу в боротьбі з гітлерівською і сталінською тиранією. Весь народ радіє відродженням нашої збройної революційної сили, нашої Повстанчої Армії, що зродилася і діє в таких дуже тяжких умовах. Ми, нарешті, горді за безмежну всенародню жертвенність для Справи, за дружню солідарність всіх верств і земель України, за щиру консолідацію визвольно- самостійницьких сил, за велике посунення вперед Української Національної Революції.

4. На крові тих, що впали на полі бою в обороні рідних хат, сімей і населення, в наступі на гестапівські і енкаведівські гнізда і загони, в індивідуальному двобою в час конспіративної підпільної роботи на крові тих, що замучені по тюрмах і таборах виростала безсмертна легенда воюючої поневоленої нації, що вогненим смолоскипом горить у серцях і душах народу і освічує шлях у майбутнє. Україна живе й бореться та силою здобуває перемогу. Хай же вічна буде слава впавшим героям, що склали своє життя на жертівнику нації!

5. Ми боліємо жертвами, що їх несе зі собою революційна боротьба, але рівночасно знаємо, що і без тієї боротьби нас, українців, вигинуло б в двоє, а то й

більше. В тридцятих роках нашого сторіччя за пляном кремлівських можновладців вигинуло на Україні голодною смертю мільйони наших земляків, подібно тому, як останньо в рядах Червоної Армії. Чи ж не краще, щоб ці мільйони були дорогою ціною окупили свою смерть у боротьбі з большевицьким окупантом?

6. Ми, Провід Організації Українських Націоналістів, далі залишаємося з народом на полі бою нашої визвольної війни, на наших окупованих землях. Рам'я в рам'я з революціонерами й повстанцями ми підемо в першій лінії до дальшої боротьби за волю. Ми знаємо і віримо, що недалекий вже час остаточного визволення українського народу і створення самостійної держави і цю віру передаємо народові. Ми хочемо разом з народом дійти до остаточної Великої Мети. Ми далі несемо й нестимемо наш великий прапор, що на ньому написані слова:

«СМЕРТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ОКУПАНТАМ»!
«ХАЙ ЖИВЕ ФРОНТ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ»!
«ВІЧНА СЛАВА ВПАВШИМ ГЕРОЯМ»!
«ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА»!

В травні 1945 р.

Провід
Організації Українських
Націоналістів

ПОСТАНОВИ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОВОДУ ОУН НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

що відбулася в м. червні 1946 р.

(Неповний текст)

І. До міжнароднього становища

1. Повоєнний політичний уклад світу виразно оформився у **два ворожі, непримиренні бльоки держав:** англо-саксонський і російсько-большевицький. Вирішальну і керівну ролю у першому бльоці відограють США (Великобританія виразно сходить на друге місце), а в другому — російсько-большевицький СССР.

2. Обидві великодержави гуртують кругом себе ще ряд друго- і третьорядних держав, які більше або менше заінтересовані в перемозі однієї з цих великодержав, а також намагаються приєднати на свій бік **малі держави і народи** та народи поневолені або загрожені противником, а зокрема широкі маси «простих» людей.

3. В ідейно-політичній площині обидва бльоки висунули старі **ідеї демократизму** і завзято переліцитовуються у тому, який з обох демократизмів справжній, справедливіший та найвигідніший для народу, з'ясовуючи їх кожний на свій лад («західна» і «східня» демократія).

Демократичні ідеї обидвом бльокам сьогодні потрібні для того:
а) щоб завуалювати свободолюбними демократичними кличами дійсні цілі і наміри;

б) щоб приєднати для себе прихильників широких мас світу, народів і держав;

в) нарешті, щоб заповнити ідейну порожнечу, що повстала в наслідку компромітації фашистівсько-націонал-соціялістичного та большевицького світоглядів.

4. Основні **вогнища наростаючого конфлікту** між обидвома бльоками великодержав розгоряються у таких трьох геополітичних вузлах:
а) у північному басейні Тихого океану, на стику по-

літичних і господарських впливів США і СССР, тобто в Китаю, Кореї, Японії;

б) на Близькому і Середньому Сході, на стику політичних і господарських впливів Великобританії і СССР, тобто в Ірані, Туреччині (протоки в Середземне море), на Балканах, у Сирії і Ливані, Палестині і Єгипті і т. д.;

в) у Західній і Середній Европі, де перехрещуються впливи всіх трьох великодержав, тобто в Німеччині, Італії, Франції, Австрії, Югославії, Чехословаччині, Польщі і т. д.

Усі спірні питання, які у вищесказаних невтральгічних пунктах повстали і розвинулися, є того порядку, що їх мирно-дипломатичними засобами на довшу мету полагодити ніяк не вдасться і в остаточному вони мусять довести до збройного зудару. Підтвердженням цього є практична політика конкуруючих між собою імперій на згаданих територіях.

5. Антагонізм обидвох бльоків у повоєнному періоді значно загострився і прийняв форму відкритої **політично-дипломатичної боротьби,** яка визначається:

а) щораз сильнішим загостренням спірних питань і здецидованою непоступливістю навіть у відносно дрібних, несутєвих питаннях;

б) тимчасовим і нестійким характером уже погоджених і ніби вирішених дипломатичним шляхом спірних питань;

в) свідомим заплутуванням і відкладуванням остаточних вирішень, з виразною тенденцією вигравання у часі.

6. Дипломатичне грання у час, потрібне покищо ще обидвом бльокам у цілях:

а) економічної і воєнної підготовки до майбутньої війни, відповідно до набутого досвіду в другій світовій війні та нових воєнних винаходів;

б) витворення такої світової опінії в світі, щоб уся відповідальність за майбутню війну і її наслідки упали на противний бльок;

в) морально-психічної мобілізації широких мас власного населення до майбутньої війни, як конечної і неминучої;

г) здобуття впливів і прихильности невдоволених мас і народів противного бльоку та формування і підсилювання існуючих політичних і соціяльних рухів, щоб доводити до внутрішнього послаблення конкуруючої сторони;

д) нарешті, для морального і психічно-нервового, і політичного виснажування противника.

7. **Слабі моменти обидвох бльоків великодержав,** що впливають на відтягування збройного конфлікту з противником, в основному полягають

у англо-саксонському бльоці в тому:

а) що широкі маси виразно ще змучені шестирічною війною, яка тількищо закінчилася, і тому війни не хотять;

б) що загал суспільности покищо не бачить безпосередньої загрози для його існування з боку большевицької Росії і тому згідний із мирним врегулюванням спірних питань;

в) що існує потреба ґрунтовних соціяльно-устроєвих реформ для усунення наявних серйозних соціяльних протиріч;

г) що неврегульовано питання колоніяльних і залежних народів.

У російсько-большевицькому бльоці:

а) у великому знищенні господарського потенціялу країни і потребі капітальної реконструкції;

б) у технічній слабості взагалі, а зокрема у відсталості в ділянці воєнної промисловости і в галузі воєнних винаходів;

в) у сильних соціяльних антагонізмах і великій нужді широких працюючих мас;

г) у сильних національно-політичних рухах із виразними сепаратистичними самостійницькими тенденціями;

д) в недостачі однієї об'єднуючої «велику тюрму народів» ідеї чи з'єднуючого хоча б моменту економічного заінтересування. А єдиний «об'єднуючий» момент тотального поліційного терору на випадок війни не-

надійний. Слабі моменти російсько-большевицького блоку набагато сильніші, ніж у противника. Зокрема разюча слабість цього блоку в економічному воєнно-технічному відношеннях, що в сучасний момент наперед засуджує його на програ. Тому вигравати на час є для СССР найвигіднішим і найбажаніщим.

8. Для послаблення переваги противного блоку **російсько-большевицькі імперіялісти застосовують:**

а) допомогу (фінансову, матеріяльну і збройну) для своїх агентур комуністичних партій у всьому світі в цілях перебрання в комуністичні руки державної керми чи хоча б створення сильної протиурядової опозиції;

б) зміцнювання і підтримування профспілкових і штрайкових рухів, спрямовуючи їх на шлях антирежимної боротьби;

в) допомогу і підтримку всіляким політичним і національно-сепаратистичним рухам, які тільки послаблюють єдність і цілість противника;

г) намагання використати організацію Об'єднаних Націй проти тих держав і політичних рухів, що вже до і в час другої світової війни виявили себе здецидованими противниками СССР;

д) такі засоби в країнах ними окупованих та контрольованих, щоб у відносно найкоротший час цілковито зліквідувати симпатизуючі противному блокові опозиційні рухи і політичні партії та в цей спосіб запевнити собі неподільне і безконтрольне господарювання (Югославія, Болгарія, Польща і т. д.).

9. Наявивними доказами можливости відносно **скорого збройного конфлікту** обидвох блоків великодержав є:

а) **У політичній площині**

— зміцнювання цих блоків, цебто по англо-саксонському боці — об'єднування під керівництвом США американського континенту та монтування Великобританією антибольшевицького блоку західно-европейських держав; по большевицькому — політично-економічний союз Східньої і Середньої Европи та Балканів, постійно затіснюваний СССР;

— постійне намагання зміцнити власний блок шляхом поступок колоніяльним і залежним народам у їхньому політичному становищі (переговори в справі виведення військ з Єгипту, поступки в Індії);

— уся практична політика СССР у «визволених» та окупованих країнах, а зокрема, поспішне включування їх у його власну політично-устроєву систему, найвигіднішу для СССР; безоглядне насильне усування з політичного життя самостійницьких і опозиційних рухів і партій, що могли б ослаблювати воєнний потенціял СССР; створення у противному таборі т. зв. «п'ятих колон» і нещадна боротьба з ними в себе; намагання втягнути переможені народи до активної участи проти противного блоку, ліквідовуючи ті елементи серед цих народів, які в цьому перешкоджають;

— внутрішня політика великодержав, які з особливою наполегливістю організовують усі духовно-моральні і політичні сили власних народів до війни, що назріває.

б) **В економічній площині**

—поспішна розбудова власної воєнної промисловости, з виразним занедбанням тих ділянок промисловости, що не мають воєнного характеру;

— використання і розбудова всієї воєнної промисловости переможених держав;

— економічно-фінансова і господарська допомога союзним державам у цілях піднесення їх воєнного потенціялу;

— економічно-пропагандивна акція ЮНРРА з одного боку і подібні «допомогові» акції СССР — з другого, з виразною метою здобувати прихильність голодуючих мас у конфлікті, що назріває;

— нарешті, посилена економічна боротьба на світових ринках, що змагає до усунення конкурента і до монопольного панування на всіх ринках;

в) **У воєнній площині**

— уніфікація озброєння і військового вишколу для всіх держав, що включені до блоку;

— тримання у мобілізаційно-воєнній готовості величезних армій;

— реорганізація і переозброювання армій у відповідності до нових воєнних винаходів і досвіду попередньої війни;

— масова продукція нових воєнних винаходів і дальші посилені в цьому напрямі праці, зокрема використання обома сторонами воєнних спеціялістів переможених держав;

— зміцнювання армій у союзних державах і тісна співпраця між їхніми військовими штабами в англосаксонському бльоці та повне підпорядкування армій «союзних» держав військовому штабові СССР у большевицькому бльоці;

— затримання значних контингентів армії переможених держав (Німеччина, Японія), а зокрема її командного складу;

— поспішна підготовка стратегічних позицій та авіяційно-морських баз у всіх напрямах можливих театрів воєнних дій;

— великі маневри армії, сполучені з вивченням практично-воєнного застосування нових воєнних винаходів (атомова бомба, літаки і т. д.).

10. Об'єднані Нації і Рада Безпеки в сьогоднішньому вигляді являються малонадійними інституціями для того, щоб вони справедливо порядкувати світ і тим забезпечити людство від нових воєн.

Організація Об'єднаних Націй являється фактично знаряддям імперіялістичної політики великодержав. Вона зовсім не забезпечує інтересів малих народів і держав, а вже найменше її турбує те, що окремі держави — члени Об'єднаних Націй — політично поневолюють другі народи і нещадно експлуатують їх економічно.

11. Існуюча політично-дипломатична **боротьба буде продовжуватися доти,** доки одна із сторін не визнає, що дальше «грання на час» зайве чи некорисне, і не вживе для вирішення спірних питань воєнних засобів,

щоб примусити противника або зробити їй серйозні, засадничі поступки і визнати її панівне становище, або цілковито скапітулювати.

У своїх ствердженнях вказуємо тільки на поглиблення антагонізму і загострювання форм боротьби, що однаково може довести до швидкого збройного зудару, як і до ще дальшого дипломатичного затягування.

II. До становища в СССР

1. Намагання СССР у повоєнний період **поширити сферу своїх впливів** і практично закріпити за собою в новоокупованих і контрольованих ним країнах такі позиції, що вможливлювали б йому дальшу експанзію і в першу чергу підбій цілої Европи і Азії, — зустріло найрішучіший спротив Великобританії, США і їх союзників, що в результаті привело до одвертої та гострої дипломатичної боротьби і до посиленої, поспішної, всебічної воєнної підготовки СССР.

2. **Вибори до Верховної Ради СССР** мали послужити урядовій кліці для моральної і політичної мобілізації настроїв найширших мас Совєтського Союзу, для згуртування їх навколо російсько-большевицької партії, а також для чергового прикриття демократичними формами фактичної диктатури сталінської кліки і тоталітарного ладу в СССР.

Метода переведення виборів і постава до них населення доводить, що:

а) вся передвиборча кампанія була розрахована на монопольну авторекляму російсько-большевицької партійної кліки та на рекляму її загарбницької імперіялістичної політики;

б) справжній вияв волі широких народніх мас у день виборів був обмежений не лише заздалегідь назначеними московським центром кандидатами, і також нечуваним у західному демократичному світі пропагандивно-моральним і поліційним терором;

в) народні маси, що їх до виборчих урн у день 10 лютого 1946 р. треба було гнати терором, рішучо є проти большевицької партії, її режиму і політики;

г) опертя ВКП(б) не в народі, а виключно тільки в невеликій купці упривілейованої керівної верхівки і доведеному до перфекції жорстокому поліційному теророві;

д) повідомлення про вислід «голосування» у цілому — це тільки чергова большевицька брехня, яку громадяни СССР звикли приймати за нормальне явище, брехня, розрахована на непоінформованість «відсталих» капіталістичних країн.

3. Прийнятий Верховною Радою СССР закон про **IV-й п'ятирічний плян** являється першою частиною «великого» повоєнного пляну економічно-воєнної розбудови російсько-большевицької імперії (що його 9. II. 1946 р. заповів Сталін у своїй передвиборчій промові), розрахованого на три «п'ятілєткі» так, щоб вкінці 1960 р. догнати США, тобто добитися річної продукції чавуну — 50 млн. тонн, сталі — 60 млн. тонн, нафти — 60 млн. тонн, а вугілля — 500 млн. тонн, цебто осягнути такий рівень продукції, що його мали США в основному вже 1940-41 р.

4. IV-й п'ятирічний плян складений цілковито у відповідності до потреб **воєнної підготовки СССР.** Він:

а) ще сильніше поглиблює існуючу досі експлуатацію робітників і селян та допроваджує їх до повного зубожіння і хронічних голодівок;

б) має на меті хижацьку експлуатацію природних багатств т. зв. «союзних республік»;

в) зовсім не враховує природних господарських потреб і вимог «союзних республік» і їх народів, а повністю достосований до воєнно-імперіялістичних пляпів московського центру;

г) зовсім нехтує пекучо-душкульні потреби мас у виборах мирного часу і товарах ширвжитку, масово продукуючи нові воєнні знаряддя смерти і руїни.

5. **Фінансове становище СССР** крайньо утруднене. Для рятування державної казни уряд і партія періодично стягають із громадян у формі податків, позик і т. п. останні фінансові решткн. Фінансове становище російсько-большевицької імперії від того не набагато

покращує, а нужда працюючих мас в наслідку того значно поглиблюється;

Фінансове становище погіршується тому, що:

а) воєнні витрати постійно зростають у зв'язку з новою війною, що назріває;

б) усі доходи всіх мирних галузей промисловости зараз же з'їдає зовсім не рентабельна воєнна промисловість;

в) до небувалих досі меж зросли фінансові і матеріяльні витрати міністерства закордонних справ, зокрема на допомогу «братнім» комуністичним партіям усього світу у їх боротьбі на користь СССР;

г) неможливо урядові отримати звідкинебудь серйозну закордонну позику для відбудови зруйнованого війною народнього господарства.

6. **Неспроможність уряду і партії** вийти з економічної фінансової кризи, а разом з цим і задовольнити навіть і примітивні життєві вимоги працюючих мас доводить, з одного боку, до:

а) посилювання поліційного терору проти невдоволених мас, як єдиного засобу втримати їх у послусі;

б) виразного опертя влади на упривілейовану, матеріяльно добре забезпечену антинародню клясу большевицьких вельмож;

з другого боку, до:

в) масового голоду серед робітників, колгоспників, інвалідів-бійців, безпритульних дітей і т. д., які, щоб врятуватися від голодної смерти, ідуть за жебраним хлібом у ті області, де вони ще частково можуть його дістати (Західна Україна);

г) масово поширеної корупції, продажности і злодійства адміністративно-господарського апарату;

д) грабіжницького бандитизму, особливо здеморалізованих війною енкаведистів і вояків;

е) голосного масового вияву незадоволення існуючим порядком у формі відкритого, прилюдного протирежимного висловлювання, одначе без виразного покищо політичного забарвлення.

7. В **національній політиці** партія і уряд далі одверто закріплюють за російським народом панівне становище в СССР: консеквентно проводять у всьому житті типово-расистську політику про вищість російського народу над усіми народами світу. У відповідності до одвертого й посиленого шовіністичного курсу большевицької політики все життя в СССР послідовно русифікується і надається йому цілковито російського характеру.

Расистська політика гноблення і переслідування неросійських народів, що постійно посилюється, доводить до щораз більшого розпалювання оправданої ненависти поневолених народів проти російських шовиністів і поглиблювання національної свідомости цих народів.

Відхід партії від штучного творення т. зв. «саветскаго челавєка» і її ставка виключно на російський шовінізм пояснюється тим, що в час війни всі неросійські народи найрізкіше заманіфестували своє вороже ставлення до СССР і ще раз довели, що вічно живими і природними є окремі національні організми.

Процес боротьби між російським шовінізмом і поневоленими народами буде тільки поглиблюватися і послідовно розколювати СССР на природні національні спільноти.

8. **Настрої найширших народніх мас** сьогодні виразно антирежимні, що найвиразніше видно в бажанні мас нової війни проти СССР, з якою вони тісно пов'язують надії на розвал СССР і своє національне та соціяльне визволення. Такий стан настроїв промовисто доказує, наскільки нестійкі і незначні впливи большевицької партії на народ.

III. До становища в Україні

1. Зимова пора 1945-46 р. позначилася найжорстокішою **розправою** російсько-большевицьких окупантів із визвольним рухом українського народу. Всю територію України, охоплену революційним рухом, а особливо західні області України, в цілості обсаджено поліційними гарнізонами з метою:

а) зломити революційну боротьбу українського народу;

б) застрашити і стероризувати мирне населення;

2. **Героїчна боротьба** народу, Організації та УПА, їх висока ідейно-моральна стійкість дали рішучий відпір окупантові. Український революційний рух, не зважаючи на несприятливі зимові умови, по-геройськи витримав масово стосований терор большевицьких поліційних банд, так, що окупантові не вдалося ні знищити революційний рух і Організацію Українських Націоналістів, ні залякати народ репресіями і змусити відмовитися від участи в революційній боротьбі.

3. Масовою героїчною боротьбою відповів український народ і революційний рух большевицьким загарбникам на т. зв. «добровільне» **переселення** українців до УССР з української етнографічної території на захід від т. зв. лінії Керзона.

У наслідку завзятої нерівної боротьби проти російсько-большевицьких і їх підручних польсько-большевицьких військових банд упали тисячі жертв, цілковито пограбовано майно переселенців, зовсім спалено сотні сіл і в той спосіб «добровільно» переселено коло пів мільйона українців.

Реалізована урядом УССР переселенча акція щераз доводить:

а) що т. зв. УССР — це тільки експозитура московського центру в Україні, якій зовсім чужі інтереси і бажання українського народу;

б) що йому чужа і ворожа ідея соборности («возз'єднання») українського народу, коли він у найганебніший спосіб продав відвічні етнографічні українські землі маріонетковій польсько-большевицькій державі;

в) про намагання Москви зігнати всіх українців в одну тюремну камеру УССР, щоб поза її стінами не було ніде компактної української маси, яка могла б протиставитися російсько-большевицькій політиці в Україні;

г) про бажання штучно розпалити українсько-польську боротьбу і тим послаблювати спільну революцій-

ну боротьбу українського і польського народів проти СССР.

4. Жертви, що їх кладе український народ у героїчній визвольній боротьбі, спричинилися, з одного боку, до широкої **популяризації нашої боротьби** й ідей Української Революції, викликуючи повагу і подив у всіх народів і чесних людей, а, з другого боку, ще сильніше згуртовують і об'єднують український народ під рідним йому визвольним прапором Української Революції, підносять його духовно-моральні вартості на найвищі висоти, створюють віру у справедливість ідей Української Революції та кладуть тривкі основи існування української нації і дальшої боротьби майбутніх поколінь за Українську Самостійну Соборну Державу.

5. **Вибори** до Верховної Ради СССР виявили ворожість українців на всій Україні до большевицьких загарбників, а на західніх українських землях перетворилися в могутню маніфестацію проти большевицького поневолення. Більшість народу не пішла до виборчих урн, помимо застосування усіх форм терору (до розстрілу і вішання включно), і тільки незначну частину народу вдалося большевицьким поліційним відділам, які «охороняли» виборчі урни, насильно загнати до голосування.

В час виборів український народ показав велику політичну виробленість і революційну стійкість.

6. IV-й **п'ятирічний плян** господарської відбудови УССР у наслідках для українських народніх мас такий же, як і для мас у всьому Совєтському Союзі. Зокрема, він доказує:

а) що уряд УССР не має жадної самостійности щодо п'ятирічного пляну і тільки слухняно виконує накази московського центру;

б) що основне завдання пляну — хижацька експлуатація природних економічних ресурсів України;

в) що він з'являється лише пропаґандивно-аґітаційним трюком про «відбудову» і «розбудову» зруйнованих війною міст, сіл і господарства України. Насправді ця відбудова проводиться по-колоніяльному. За рахунок України відбудовується і розбудовується господарство на корінних російських територіях.

7. **Русифікаційна політика** в повоєнний період консеквентно продовжується, змагаючи до тривалого закріплення «злуки» України з Росією, що особливо слідне:

а) у русифікації українських міст і промислових центрів, у насаджуванні в них російського елементу під покришкою «братньої допомоги» Україні фахівцями — росіянами і т. д.;

б) у свідомому спиханні української мови на задній плян та легковажно-зневажливому ставленні до неї, у висуванні і вивищуванні російської мови як мови «передового народу» і тому «культурнішої»;

в) у русифікаційній практичній політиці, яка починається вже від початкових клас, а в вищих приймає цілковито російський характер;

г) у русифікації всього культурного життя народу (наука, письменство, театр і т. д.). Воно покищо по формі частково ще українське та за змістом цілковито вже русифікується. Русифікаційну політику провадиться навіть і щодо церкви, однаково, як щодо української православної Автокефальної, так і щодо української греко-католицької церкви. У церкві переходиться на російську мову, і поволі, з «братньою допомогою» приходять на Україну енкаведівські «православні» батюшки.

8. Ідейно-пропаґандивні акції російсько-большевицьких окупантів проти революційного руху, направлені на те, щоб його в очах мас скомпромітувати і знеславити, не лише не мали ніякого впливу на народ, а навпаки, виявили повну ідейно-політичну порожнечу і безсилля большевизму.

Для українського народу ідеї українського революційного руху, ідеї революційної боротьби за УССД стали сьогодні єдиними правдами — вірою, освяченою життям і кров'ю найкращих її борців.

РЕЗОЛЮЦІЇ ПЕРШОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН ОУН,

що відбулася в вересні 1947 р.

ЗАГАЛЬНІ СТВЕРДЖЕННЯ Й ПОСТАНОВИ

Приймаючи, що в усій революційно-політичній діяльності ЗЧ ОУН і надалі залишаються зобов'язуючими постанови III. .Великого Збору ОУН, а основою всіх їх потрібних інтерпретацій — лише офіційні красві дотичні енунціяції, зокрема Декларація Проводу ОУН по закінченні другої світової війни, що зв'язує ЗЧ ОУН в одну нерозривну цілість з основною частиною ОУН в Краю, Конференція ЗЧ ОУН, що відбулася у вересні 1947 р., розглянувши питання внутрішнього положення і стан боротьби на українських землях та зовнішньо-політичну ситуацію, стверджує і постановляє наступне:

I. СТАН РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

1. Досьогочасна боротьба й ціла діяльність ОУН і УПА були здійсненням визвольної концепції, засад і напрямних українського націоналістичного руху. Її генеральна лінія — це: ставлення основ і розбудова Української Національної Революції та взагалі протибольшевицької Визвольної Революції Народів, поширення ідей Визвольної Революції серед широких мас всієї України та інших народів підсовєтського світу, активізування їх у протибольшевицькій дії і підготовка до всенароднього збройного повстання.

Боротьба ОУН і УПА була одночасно обороною населення України від большевицького гніту і винищування та обороною проти большевицьких наступів і намагань знищити визвольний рух.

2. Боротьба ОУН і УПА в умовах другої світової війни, як боротьба на два фронти — проти большевизму і проти німецької окупації одночасно, вказала цілому українському й іншим підсовєтським народам єдино правильний шлях — революційної боротьби власними силами проти кожного поневолення. Вдержання, ріст і успіхи цієї боротьби в найтяжчих, здавалось би — безвиглядних обставинах, наочно довели, що власна революційна боротьба можлива при всіх умовах. Зокрема ж успішна дальша боротьба, уже після закінчення війни аж до сьогодні, зламала в свідомості підсовєтських мас витворене большевицькою системою терору і пропаганди переконання, що в підсовєтських умовах неможлива революційна боротьба. Широкі партизанські операції УПА в останніх роках війни, які зв'язували, загрожували, а то й розбивали великі з'єднання німецької і совєтської армії, стали широко відомі в світі, в цілому СССР, та викликали перелім поглядів у великої частини бійців і старшин совєтської армії. Цей перелім поглядів ще більше поглибила безперервна й так само успішна боротьба УПА вже в «мирний» час проти «переможного» большевизму, коли то не тільки український народ, але люди різних підсовєтських національностей в частинах совєтської армії та в різних совєтських установах в Україні на власні очі бачуть, як всі зусилля большевиків зламати українське підпілля непомірно великим скупченням вибраних військ НКВД-МВД, крайнім масовим терором і всіми можливими засобами — остаються без бажаного успіху.

В той спосіб ідеї і концепція Визвольної Революції

не тільки сильно поширились, але, маючи таке свідоцтво своєї сили і правди, прищіплюються серед мас так, що відразу перероджують їх, надаючи їм віру і боєвий динамізм.

3. Ціла досьогочасна діяльність і боротьба ОУН утвердила в цілім українськім народі та перед зовнішнім світом основну і невідхильну мету всього змагання України — самостійну соборну Українську Державу.

Найважніше значення в тому мав Акт відновлення незалежної Української Держави в 1941 р., який черговий раз заманіфестував справу Української Держави як начало української політики, всієї дії і змагань цілого українського народу і як питання війни, чи миру, приязні, чи ворожнечі у взаєминах з іншими народами. Червнений Акт і державнотворчий чин українського народу підкреслив ще раз в цілій досьогочасній і дальшій революційній боротьбі ОУН, УПА і цілого українського народу мету змагань України: УССД. Той Акт і дальша революційна боротьба засвідчили перед світом, що Україна не відступає від своєї основної мети — суверенної держави і не йде в тій справі на жадні компроміси, ні відхилення, в жадній ситуації, навіть в обличчі найбільших потуг, знаючи тільки можливості: існування УССД або боротьба за неї.

Продовженням і потвердженням тієї генеральної лінії було створення УПА, як всенаціональної революційної армії та створення УГВР — революційного найвищого органу України, протиставного до окупантських і аґентурних органів СССР і німецької держави в Україні, підмету самостійницької політики України та її репрезентанта перед іншими народами.

Тими державницькими чинами та цілою своєю боротьбою і визвольницькою діяльністю ОУН сповнила і сповняє далі завдання державнотворчої сили України, носія і реалізатора українських державницьких змагань.

4. Досьогочасна боротьба УПА і ОУН поклала тверді основи не тільки для Української Визвольної Революції, але так само для спільної Визвольної Революції Народів, поневолених большевизмом. Вона поширила ідеї спільного фронту в цілому СССР, передусім своєю діяльністю серед совєтської армії. Про дії УПА рознеслись відомості серед усіх народів, і вони впливають найсильніше, як приклад до наслідування.

Спеціяльне наставлення роботи ОУН і УПА на мобілізування спільного протибольшевицького фронту народів має той посилюючий ефект, що наш рух являється для революційних елементів, тенденцій і організованих сил в СССР опорою та передовою і головною силою в спільній протибольшевицькій боротьбі.

5. Революційна дія УПА і ОУН нині провадиться в різних формах і виявах, як політично-пропаґандивна, суспільно-політична і повстанчо-боєва діяльність. Всі ці форми діяльности творять одну цілість і йдуть за одним пляном. Натуга окремих дій і їх взаємовідношення нормується відповідно до актуальної і теренової доцільности.

На попередньому етапі, під час війни, найсильнішу натугу мали революційно-мілітарні дії. На теперішньому етапі доцільність вимагає найбільшого посилення суспільно-політичної і пропаґандивної роботи. Теж і боєві дії УПА провадяться так, щоб мати якнайбільший політично-пропаґандивний ефект.

Багато зусиль в боротьбі УПА і ОУН присвячено захистові людности України перед терором і винищуванням з боку большевиків. Через те скріпилось довір'я і нерозривний зв'язок поміж цілим народом і революційним підпіллям.

6. Революційний процес охоплює крім дій організованих протибольшевицьких сил теж стихійні революційні акції і вияви народніх мас.

В наслідок подій в Україні під час другої світової війни і після її закінчення в великій мірі зміцнів і поглибився ґрунт для революційних процесів в Україні і в усьому підсовєтському світі. Зросла ненависть і ворожнеча широких народніх мас до большевицької системи і режиму. Зокрема зустріч з позабольшевицьким світом, нужда і страшна большевицька неволя в повоєнному часі, всупереч сподіванням мас в час війни, поглибили в найширших масах пізнання забріханости й цинізму большевицького режиму й партії, економічної й культурної відсталости підсовєтського життя, спричиненої большевизмом.

Робота ОУН нині спрямована в першу чергу на революційну активізацію якнайширших мас. Для того організується масові акції на тлі різних большевицьких починів в різних ділянках. Революційну активність, масову й індивідуальну, викликує поширення революційних ідей, програми і кличів, популяризація нашого становища в різних справах. Революційний процес підсилюють теж спонтанні виступи і реакції проти режиму і системи на тлі невиносимих переслідувань, визиску і злиднів. Особливе значення має постійне саботування масами большевицьких плянів і акцій, яке наносить великі ефектні шкоди большевицьким імперіялістичним плянам через свою масовість. Організована революційна дія поширює і підсилює таку масову підривну роботу.

Виразно організований характер мають такі масові акції, як акції бойкоту і зривання совєтських виборів на ЗУЗ, акція протипозикова і т. п. Велика частина масової протибольшевицької революційної дії має характер спонтанних акцій. Большевики стараються усіма засобами своєї тоталітарної системи закривати внутрі СССР і назовні існування та розміри революційних процесів і підривних протибольшевицьких акцій. Їм вдається подекуди заховати саму дію, її вияви, але часто розміри і наслідки таких революційних процесів не даються затушувати й опанувати та примушують режим до голосних протиакцій. Так по большевицьких реакціях видно назовні існування масового руху руйнування колгоспної системи та усильних намагань відбудови приватницького рільного господарства, а також розвалювання комуністичної господарської системи в усіх ділянках, саботування і зривання п'ятирічки і т. п. Так само реакція большевицької критики та терористичні чистки в ділянках культури, літератури й мистецтва унагляднюють підйом і широкі прояви протибольшевицьких національних тенденцій.

Але всі ті видні прояви — це тільки незначна частина тих масових і глибоких революційних процесів та дій, які проходять і поширюються під поверхнею життя в СССР. Дальше поширювання і зріст тих процесів, охоплення ними мас — це істотна субстанція революції. Плянова робота керівної організованої сили має підсичувати, унапрямлювати ті процеси і перетворювати їх в стан повного, свідомого зреволюціоні-

зування — стан одвертої збройної боротьби — повстання. По цій генеральній лінії йде основна діяльність ОУН і УПА.

7. ОУН у своїй протибольшевицькій роботі серед мас, в ширенні революційних настроїв і витворюванні активної бойової постави, узглядює вплив загальної ситуації, міжнародніх подій на настрої мас. Так використовуються з одного боку різні вияви нездарности, невдач і труднощів большевицької системи і режиму, внутрішні кризи в СССР, з другого — зовнішньо-політичну трудну ситуацію СССР. Зокрема в тому мають значення наростаючі конфлікти поміж большевицьким імперіялізмом, експансією, комуністичною розкладовою роботою — з одного боку, та реакцією на це інших держав — з другого боку. Можливості війни між СССР і противним бльоком, сподівання і бажання масами скорого виникнення війни — враховуємо, як корисний для революційного процесу чинник. Використовується його, як фактор, що переломлює думку про непорушність СССР, скріплює бажання і сподівання упадку большевизму. Але наша пропаґанда відразу переставляє настрої і думки мас на рейки революції, поширюючи свідомість, що сама війна не дасть визволення, як не дала його попередня, а вона принесе тільки нагоду для революційного зриву-повстання, що є єдиним певним шляхом до визволення. Одночасно наша пропаґанда вказує на інші можливі варіянти розвитку міжнародньої ситуації, які теж будуть корисними для нашої боротьби, бо приспорюватимуть большевикам ворогів, а нам природніх союзників.

8. Революційна боротьба УПА і ОУН принесла по-

важний зовнішньо-політичний ефект в користь української визвольної справи. Що правда — це не має більших зовнішніх виявів у теперішній ситуації тому, що українська справа в міжнародньому політичному житті має значення найбільше протибольшевицької, і займати позитивне становище супроти неї значило б те саме, що виступати явно проти СССР. Але помимо тієї мовчанки політичні кола зацікавлених держав слідкують за нашою боротьбою і поінформовані про неї. В тих колах уже в значній мірі устійнився погляд, що Україна — це найбільша і найактивніша провідна протибольшевицька сила на Сході Европи. Без цілої революційної боротьби УПА і ОУН за останні роки, зовнішньо-політичні позиції української визвольної справи по суті були б набагато гірші.

Найбільші досягнення в доведенні нашої визвольної боротьби до відома ширших кіл сторонніх держав має революційна боротьба УПА і ОУН на західніх окраїнах України під Польщею. Ця боротьба стала відомою західньому світові від численних його ж таки інформаторів-очевидців. Вона говорить не тільки сама за себе, але так само за цілу боротьбу в Україні під СССР, свідчить про неї і переконує теж недовірчивих чужинців.

Друге дуже важне значення того відтинку боротьби в тому, що вона найбільше спричиняється до поширення і прищіплення серед західніх і південно-західніх сусідів України нашої концепції спільного революційного протибольшевицького фронту та усвідомлення осередньої ролі України в ньому.

II. ДО ОСНОВ НАШОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ТА УКЛАД РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНИХ СИЛ

1. Начальна мета цілої діяльности і боротьби ОУН у сучасному періоді — це відновлення самостійної соборної Української Держави. Цій меті підпорядковуємо все.

Наша визвольна концепція — це революційна боротьба України проти московсько-большевицького поневолення й імперіялізму шляхом Української Національної Революції в спільному фронті антибольшевицької Визвольної Революції Народів.

2. Українська Національна Революція — це безперервно прогресуючий революційний процес, що охоплює ціле життя і проходить в різних формах і всіх його ділянках — політичній, соціяльно-економічній і духово-культурній. Це боротьба широких народніх мас, революційне заперечення ними большевицького змісту життя, постійне їх протиставлення цілям, намаганням і діям большевизму — цілей, прямувань і дій українського та інших волелюбних народів, що визначує ідею і програму Української Визвольної Революції.

Осередню ролю в розвої революції займає організована суспільно-політична і збройна революційна боротьба.

Проникнення революційної ідеї і дії в широкі народні маси та активізація їх в боротьбі — це основа успіху.

Стратегія нашої революції оперує в площині глибоких противенств, які існують поміж большевицьким імперіялізмом, режимом і системою та поневоленими народами і людиною. Наша стратегія спрямована на

те, щоб через ідею й організовану дію звести протибольшевицькі настрої, тенденції і змагання народніх мас в одно русло плянової і організованої революційної боротьби. Далі — щоб революційну боротьбу щораз більше скріпити, поглиблювати й поширювати, змагаючи до охоплення нею мас усіх народів СССР.

3. Основне підметне значення має зреволюціонізування мас, внутрішня сила революційного потенціялу.

Доведення революційного потенціялу до відповідно високого ступня, захоплення революційною ідеєю і боєвістю найширших мас народів — уможливлює успішне повне розгорнення одвертої боротьби — загальне повстання у кожній зовнішній ситуації.

Коли існує і пляново діє провідна організована революційна сила, а її ідеї і боротьба знаходять симпатії серед народніх мас, орієнтують їх на неї та революціонізують їх — то така сила може використати пригожу ситуацію розгорнути широку зростаючу революційну боротьбу, прискореним темпом зактивізувати маси та збудити їх до повстання.

Тому вдержання, розбудова організованої революційної сили, поширювання ідеї визвольної революції серед широких мас і народів, активізування їх у протибольшевицькій дії — це основа і запорука визволення. На те спрямована вся наша діяльність нині.

4. Міжнародня ситуація і відношення зовнішніх сил, як до СССР, так і до справи протибольшевицької революції мають поважне значення.

Стратегія революції узгляднює той чинник і старається його якнайкраще використати. Але не узалежнюється від зовнішньої ситуації самого ведення революційної боротьби. Основна революційна дія провадиться завжди, без огляду на розвій ситуації.

Міжнародня ситуація та уклад світових сил, зокрема природа і позиція СССР — створюють стан зростаючих противенств і конфліктів між СССР та рештою світа. Така розвоєва тенденція несе в собі багато можливостей пригожих для нашої боротьби констеляцій, включно з правдоподібністю війни в недалекому часі.

Рахуємося з можливостями пригожих зовнішніх ситуацій, трактуємо їх як нагоди, які маємо повністю використати для остаточної революційної розправи з большевизмом і здійснення наших цілей. Але не очікуємо визволення від посторонніх сил та відкидаємо такі орієнтації.

5. Рівнож відкидаємо, як нереальні, всякі еволюціоністичні концепції, які розраховують на те, що СССР під зовнішним, чи внутрішним натиском буде еволюціонувати до свобіднішої системи.

Большевицький режим може йти тільки на сповидні уступки, тактичні маневри, граючи на час. Всякі тактичні відступи і уступки большевизму використовуємо на посилення революційної дії, яка одинока допровадить до визволення.

6. Три головні рушії визвольної протибольшевицької революції: революційні **ідеї**, революційні **сили** і революційна **дія.**

а) Революційна ідея — повна неґація большевизму, його теорії і практики в усіх ділянках і в усіх виявах. Протиставлення йому **власних** цілей, ідей і програми докорінної перебудови цілого політичного і суспільного ладу, цілого життя.

б) Революційні сили і потенції: ОУН і УПА та організовані революційні сили інших народів. УГВР, як підмет української самостійницької політики, політично-державний орган, протиставний до московської експозитури — уряду УССР. АБН — формація спільного протибольшевицького фронту, його організатор й координатор. Революційно-активні елементи та революційно-настроєні маси українського й інших народів.

в) Революційна дія організованих сил та ведені ними революційні акції при співучасті широких мас, а дальше спонтанні індивідуальні і збірні протибольшевицькі виступи й дії.

Уся наша діяльність в теперішньому етапі повинна бути зосереджена на обороні народу перед большевицьким винищуванням, на поширюванні революційних ідей і концепції серед широких мас українського і інших підбольшевицьких народів та на активізуванні тих мас у протибольшевицьких акціях.

7. Суттєвий елемент нашої визвольної концепції — це спільна Визвольна Революція Народів, спільна протибольшевицька боротьба усіх поневолених большевизмом народів.

Спільний антибольшевицький фронт народів полягає в тому, що всі мають одну спільну ціль — знищення большевизму, розвал СССР, побудову самостійних національних держав за принципом самовизначення народів, всі вбачають свою користь у спільному фронті та в скріпленні боротьби й сили кожного союзника зокрема. Для того кожний народ старається піддержати своїх союзників, а свою національну боротьбу веде згідно з спільним пляном, за узгідненою стратегією.

Усі протибольшевицькі сили й одиниці ведуть боротьбу на кожному місці по лінії спільного фронту. Хто не може боротися в своїх національних органі-

заціях — включається в революційні ряди союзного народу.

8. Україна має відограти головну ролю у спільній протибольшевицькій революції, як найбільша і найактивніша революційна сила, що не тільки бореться сама у своєму засягу, але теж організує спільний фронт, посилює боротьбу інших народів.

Тому боротьба ОУН і УПА наставлена на поширення революційного процесу не лише серед цілого українського народу, але так само серед інших народів. Для того використовується усі нагоди стику, зокрема вплив на різні національності в советській армії.

9. Ступінь революційної активности поодиноких народів залежить в першу чергу від динаміки їх національно-державницьких, самостійницьких прагнень.

Визвольна революція спрямована не тільки проти большевицького режиму і системи, але проти кожного російського імперіялізму. Всі російські імперіялістичні елементи, без огляду на їх становище супроти комунізму, по суті наставлені проти нашої визвольної революції, проти розчленування СССР і творення самостійних національних держав.

Наше ставлення до російського народу наступне:

а) позитивне відношення до російських протибольшевицьких, але неімперіялістичних сил і течій. Включування їх у спільний протибольшевицький фронт, піддержка їх у боротьбі з большевизмом і в поборюванні імперіялістичних тенденцій,

б) тактика вигравання противенств і боротьби поміж большевизмом і протикомуністичними, хоч імперіялістичними силами.

10. В процесі революційної активізації мас найважніше ідейно-політичне зреволюціонізування, перетворення пасивної ненависти мас поневолених народів до большевизму — на активну боєву поставу.

Таку поставу надають масам такі чинники:

а) виразна позитивна ідея — ясне усвідомлення і програмове визначення бажаної дійсности, до якої змагається,

б) визвольна концепція, пізнання шляху революції,

в) віра, що революційною боротьбою можна знищити большевизм та осягнути бажану мету. Упевнення, що тільки революція приведе до визволення.

г) ідейний підйом широких мас, боєвість, готовість жертвувати все у боротьбі за волю.

11. В сучасному етапі головний фронт революції — це фронт суспільно-політичного та ідейного революційного активізування мас. З моментом, коли народні маси, прийнявши ідею революції, повірять у її успішність і усвідомлять собі силу масового революційного здвигу — буде запевнена перемога.

Наша дія спрямована на досягнення того. Поширювання концепції революції тільки пропаґандивним порядком було б недостаточним. Проти суґестії большевицької пропаґанди, терору і сексотизму може успішно протидіяти тільки революційна акція, яка наглядно доказує можливість і успішність протибольшевицької боротьби та її стійкість помимо всіх большевицьких зусиль.

Єдино правильна дорога — це поширювати і здійснювати ідеї революції шляхом боротьби організованих сил і широких народніх мас в усіх ділянках національно-політичного, суспільно-економічного і духово-культурного життя.

12. Провідною головною силою Української Визвольної Революції нині є Організація Українських Націоналістів — ОУН.

ОУН — це формація боротьби за визволення України, цілого українського народу, за відновлення УССД, за здійснення ідей цілої української нації, скристалізованих в історичному розвиткові українського народу. ОУН — це реалізатор самостійницько-державницьких змагань України нашої доби.

Сила і роля ОУН у визвольній боротьбі України в тому, що вона має правильну, скристалізовану ідею і визвольну концепцію, організує віддані цій ідеї одиниці та постійно провадить послідовну, непохитну, динамічну дію-боротьбу по її лінії.

13. Український націоналістичний рух — це мобілізування й організування сил українського народу та їх постійне змагання до здійснення в дії і боротьбі ідеалів української нації в УССД.

Націоналістичний рух гуртує найкращі ідейні, активні, боєві і жертвенні елементи українського народу.

14. До націоналістичного руху зачисляємо всі ті організовані українські сили, всіх тих українців, які, переняті нашою ідеєю, змагаються за її здійснення, приймаючи активну участь у нашій боротьбі.

Причасність одиниць в русі може бути двояка: організаційно-дієва, через активну приналежність до Організації, що стоять на позиціях націоналістичного руху, і приналежність тільки ідейно-дієва, через визнавання ідей руху та через учасництво в широких, масових його акціях.

Націоналістичний рух — це динамічний, а не статичний уклад, уклад боротьби, походу вперед...

15. ОУН — це головна і провідна сила руху, що творить, мобілізує й організує цілість...

Постійний її ріст і всі досягнення — це ріст і досягнення цілого визвольного руху...

16. УПА — це збройне рам'я української революції, загально-національна армія, що вилонилася у визвольно-революційній боротьбі ОУН з її повстанчих дій. Стоїть на тих самих визвольно-політичних позиціях, що ОУН і веде спільно з нею революційно-визвольну боротьбу.

Політична одність визвольних дій ОУН і УПА — це факт загально відомий на рідних землях, як позитивний фактор сили визвольного руху. Тому шкідливим для визвольної справи є поширюваний закордоном погляд, що УПА це партійна військова формація, як і заперечування єдности революційно-визвольної дії ОУН і УПА, військової і політично-суспільної...

17. УГВР — це революційний, найвищий державно-політичний орган України, протиставний до агентурного уряду УССР, репрезентант України, підмет її державно-самостійницької політики...

III. ДО ЗАВДАНЬ ЗЧ ОУН

1. Закордонні Частини ОУН і ціла українська еміґрація зобов'язані усильно провадити протибольшевицьку боротьбу і політичну діяльність, безпосередньо зв'язану з визвольною боротьбою на рідних землях, для її підсилення і доповнення.

2. Визвольницька діяльність закордоном ведеться у наступних головних виявах:

а) поширення в зовнішньому світі відомостей про боротьбу України й інших народів проти російського большевицького імперіялізму, про її цілі, історію і су-

часний стан. Протидія ворожій пропаґанді, виправлювання невірних і некорисних інформацій. Старання, щоб зовнішній світ пізнав, розумів і належно оцінював визвольні змагання України і всіх народів з протибольшевицького фронту як важливий підметний чинник в розвитку міжнародньої ситуації,

в) пропаґування й організування фронту, активізування серед них революційної протибольшевицької боротьби,

г) побуджування й мобілізування світової опінії проти большевизму, демаскування його наступу й загрози, активізування народів проти СССР, проти політики злагоди й колябораційї. Алярмування світу перед большевицькою підготовою до аґресії, пропаґування ідеї світового хрестоносного походу,

ґ) поборювання закордоном большевицьких акцій і диверсій проти українського самостійницького руху та цілої української еміґрації,

д) акції революційної боротьби з большевизмом, зокрема революційно-пропаґандивна робота серед совєтської армії на окупованих теренах,

е) підготова й організування безпосередньої допомоги краєвій боротьбі.

3. Боротьба з большевизмом мусить провадитися у світовому масштабі так, як сила і позиція СССР та внутрішня ситуація в ньому у значній мірі узалежнені його зовнішньо-політичними позиціями і впливами, відношенням до нього світових сил.

Революційно-визвольні процеси, їх дозрівання серед широких мас мають більш пригожі умовини тоді, коли большевицький імперіялізм і режим стоять в обличчі зовнішних труднощів і загроз. Скріплення протибольшевицького світового фронту посилює теж визвольну революцію.

Діяльність ЗЧ ОУН та цілої еміґрації мусить мобілізувати світову опінію і світові сили до поборювання московсько-большевицького імперіялізму в усіх формах, до піддержування визвольної боротьби України та всіх її союзників з АБН, до світової круціяти проти Кремля.

4. Найбільше сил і уваги присвячуємо **безпосередній боротьбі** з большевизмом, з його діянням і плянами та прямій піддержці краєвої боротьби на закордонних теренах — з закордону.

Головні форми дії в тому напрямі наступні:

а) революційна протибольшевицька пропаґанда. Опрацювання відповідного пропаґандивного матеріялу, мобілізування відповідних сил до тієї роботи. Ширення тієї пропаґанди серед совєтської армії на доступних теренах та достава Краєві пропаґандивних матеріялів,

б) масові протибольшевицькі акції політичного змісту на тлі національному, соціяльному, духово-культурному,

в) безпосередня боротьба з мґб і мвд, їх аґентурами та різнородною дією проти самостійницького руху, як: терор, диверсія, провокація, розклад, розвідка і т. п. Боротьба закордоном і у зв'язку з Краєм,

г) удержування зв'язку з Організацією на рідних землях та різна допомога Краєві: політична, кадрова, матеріяльна, технічна.

5. Закордонні Частини ОУН переводять постійно широкі політичні акції з активною участю якнайширших мас української еміґрації, де можливо, при спів-

участі інших протибольшевицьких народів. Ці акції спрямовані проти СССР, проти большевицького імперіялізму, режиму, системи, проти терору, винищування і різних большевицьких практик в різних ділянках: політичній, суспільно-господарській, культурній, релігійній.

Протибольшевицькі акції проводимо у зв'язку з краєвою боротьбою й акціями ворога, на тлі різних подій в Україні, на міжнародній арені як теж у житті еміграції.

6. Один з найважніших відтинків визвольницької протибольшевицької роботи, як в Краю, так і закордоном — це діяльність Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН), активізування і підсилювання революційної боротьби всіх протибольшевицьких народів, координація її і взаємна допомога, творення одностайного протибольшевицького фронту народів в боротьбі за свободу.

Антибольшевицький Бльок Народів повстав і діє завдяки зусиллям ОУН від 1940 р. та визвольних організацій союзних народів, від появи першого спільного органу «Наш Фронт» в березні 1941 р. через спільну конференцію в листопаді 1943 р., остаточно оформився і розвинув широку діяльність від квітня 1946 р. АБН це могутній двигун спільної визвольної протибольшевицької революції народів та визвольних змагань України і всіх союзних народів.

Підсилювання і розбудова діяльности АБН, це одне з найсутніших завдань ОУН у її визвольницькій роботі. ЗЧ ОУН вкладають в нього як найбільше власних зусиль, активізують загал української еміграції та інших союзних народів.

7. Закордоном, так само, як в Краю, ведемо боротьбу проти всіх складових елементів большевицького імперіялізму: проти СССР, як імперіялістичного твору, збудованого і вдержуваного шляхом поневолювання і експлуатації народів і людини, проти його експансії; проти московського імперіялізму; проти комунізму, його доктрини, політичної, соціяльної системи; проти большевицького тоталітаризму і терору.

Боремося проти кожної большевицької дії і намагання, не тільки безпосередньо зверненого проти України, але проти всього, що йде по лінії большевицьких цілей і користей, на кожньому терені, в кожній ділянці.

8. Розвоєві тенденції міжнародньої ситуації вказують на можливість війни, яка може принести догідні умови для протибольшевицької революції.

Наша воєнна концепція — це ставка на повстання в Україні й в інших поневолених большевизмом країнах та одвертий революційний зрив в совєтській армії, що доведе до повалення большевизму, а не ставка на те, що чужі армії випруть большевиків з України.

Війну СССР з іншими державами та воєнні удари по СССР трактуємо як важний допоміжний чинник. СССР стоятиме під сильним зовнішнім тиском, большевицький режим буде примушений концентрувати всі сили на ведення війни, народні маси в совєтській армії дістануть зброю, розвій воєнних подій створить пригожі ситуації і збільшить готовість народніх і вояцьких мас до революційних виступів і до повстання...

9. Україна враз з союзниками з АБН у війні виступить в укладі воюючих сил, як самостійний чинник.

Окрема позиція України і союзників спирається на таких елементах:

а) власні ідеї-цілі — знищення большевизму, розвал російської імперії СССР та відновлення УССД і інших незалежних національних держав,

б) власна діюча сила — ОУН, УПА і революційні сили інших народів Антибольшевицького Бльоку (АБН). Власна революційна боротьба, за власними планами, яка нищить большевицьку силу знутра, формує політично-мілітарну дійсність на теренах своєї дії та впливає на розвиток загальної воєнної ситуації,

в) одностайність і непохитність самостійницької політики й боротьби України та цілого Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН),

г) неможливість створити без нас і проти нас тривалого ладу на Сході Европи і підсовєтської Азії.

10. ЗЧ ОУН підготовляють закордоном політичну і мілітарну акцію по лінії нашої воєнної концепції. Всі українські самостійницькі сили закордоном мусять взяти активну участь в цій акції.

Вся дія спрямована на підсилення визвольної революції...

11. Одностайність визвольної політики і боротьби, зокрема у воєнній ситуації — це передумова її успіху. Для того конечні:

а) одна визвольна воєнна концепція — концепція революції. Немає місця на іншу, на многоторовість самостійницької політики,

б) достосування закордонної акції до вимог розгортання краєвої боротьби,

в) залучення всіх самостійницьких сил в одну визвольну дію, щоб не було розбиття і сепаратних акцій.

Виелімінувати можливість окремих і протиставних собі політично-мілітарних акцій і ривалізацій окремих політичних осередків перед зовнішним світом. Не допустити до вигравання **чужими силами** такого розбиття.

12. Протибольшевицька боротьба і визвольницька політична робота спрямована проти СССР — це головна вісь цілої діяльности Закордонних Частин ОУН. Для неї організуємо і віддаємо всі власні сили та мобілізуємо якнайбільше українських і чужих сил.

Вимоги доцільности і найбільшої успішности визвольної боротьби мають для нас вирішне значення у всіх питаннях актуальної політики і діяльности ОУН закордоном. Тим вимогам підпорядковуємо і до них достосовуємо свою роботу і поставу в усіх актуальних справах.

В цілій діяльності ЗЧ ОУН приймаємо і перестерігаємо ієрархію завдань. На першому місці стоять завдання боротьби і всієї протибольшевицької діяльности. Для якнайкращого їх виконання концентруємо і присвячуємо передусім їм найбільше сил, енергії, часу, старань і засобів.

Друга ієрархічна група — це завдання поширення націоналістичного, визвольного руху та мобілізування дальших сил.

Дальше йдуть справи внутрішньо-української політики і внутрішнього життя еміграції.

Найбільше сил, праці і засобів присвячуємо найважнішим справам, а дальшим — пропорційно до їх важливости і до реальних спроможностей...

13. Закордонні Частини ОУН мусять бути організатором, провідною і головною силою, авангардом боротьби та цілої визвольної діяльности закордоном. Протибольше-

вицьку діяльність ведемо не тільки власними, організованими силами, але мобілізуємо й залучуємо до неї якнайбільше сил цілої української еміґрації, як теж сили інших народів по лінії АБН.

Ціла наша діяльність серед еміґрації дає два головні аспекти: 1. вдержання і розбудови української бази визвольного руху на чужині, і 2. залучування цілої еміґрації до активної протибольшевицької, самостійницької діяльности. Участь цілої еміґрації у визвольницькій, протибольшевицькій дії полягає на наступних головних ділянках:

а) ідейно-політичний зв'язок і солідарність з визвольною боротьбою в Україні, піддержування, реаґування на події на рідних землях. Унагляднювання того в організованих, масових акціях, зовнішньополітичних виступах та в щоденній індивідуальній поставі,

б) поборювання внутрі еміґрації большевицьких і пробольшевицьких акцій і впливів, елімінування їх сторонників з українського життя,

в) широка пропаґанда на кожному кроці, при кожній нагоді визвольної боротьби України, приєднування для неї прихильників і підтримки з боку чужинців,

г) політично-пропаґандивна діяльність проти СССР, большевицького імперіялізму і комунізму серед чужих народів. Участь у протибольшевицьких акціях тих народів, співдія з протибольшевицькими рухами. Зокрема попирання протибольшевицьких тенденцій, настроїв і акцій серед робітництва, у професійних організаціях і на економічно-господарському тлі. Пропаґанда проти коляборації чужих держав з СССР,

алярмування перед загрозою большевицької агресії, пропаґування протибольшевицької круціяти.

ґ) пропаґандивна робота по лінії АБН серед інших народів, піддержування добросусідських взаємин і політичної співпраці з нашими союзниками з АБН.

Для активізування цілої еміґрації до такої протибольшевицької діяльности, ЗЧ ОУН розгортають політичну роботу в усіх еміґраційних середовищах та організують відповідні акції. Під тим кутом йде ціла праця на внутрішньо-українському відтинку.

14. Закордонні Частини ОУН мусять зберегти і розвивати в себе такий самий внутрішній стан, яким відзначається ОУН в краю. Мусять бути повновартісною частиною революційної боєво-політичної, в найвищому ступені здисциплінованої і динамічної організації.

Членські кадри ЗЧ мусять мати таку саму моральну поставу, кожночасну революційну готовість, відданість і жертвенність в праці, активність, карність — як члени в Краю. Ті прикмети революціонера-борця мусять бути постійно плекані в усіх членів.

В парі з ідейно-моральними прикметами ЗЧ ОУН мають постійно підносити політичне вироблення кадрів так, щоб вони дійсно були кадром політичних провідників-активістів.

15. Вдержування і розвій відповідного стану і прикмет Організації та кадрів здійснюється через уведення упорядкованої твердої внутрішньо-організаційної системи, через постійну, повну активність всіх клітин і членів та через безустанну всесторонню виховно-вишкільну роботу в усіх організаційних клітинах.

16. В дотогочасному періоді діяльности ЗЧ ОУН поруч з формуванням організаційних клітин йшло роз-

гортання широкої роботи, яке надмірно нагружувало зовнішньо-ефективною працею цілу організаційну побудову. Це впливало від'ємно на стан ЗЧ ОУН, бо на конечну внутрішню працю не оставало сил і часу.

Це мусить бути негайно виправлене в дальшій діяльності. Новий етап має відзначитися інтензивною внутрішньою роботою, упорядкуванням всіх внутрішних справ, уведенням і устабілізуванням чіткої, твердої внутрішньої системи, наладнанням інтензивної виховно-вишкільної внутрішньої праці, скріпленням дисципліни, контрольности та високоякісних членських прикмет кадрів.

17. В процесі внутрішнього скріплювання і спаювання ЗЧ ОУН найбільшу увагу присвячуємо ідейно-політичному підйомові, устійненню чіткої лінії в усіх питаннях, політичному вишколові та ідейно-політичній одностайності й здисциплінуванню членів...

(пропускається точки 18. і 19.)

20. У визвольно-революційній боротьбі в Краю сформувався соборницький тип українського націоналіста-революціонера. Соборницький характер націоналістичного руху забезпечується складом членських кадрів та гармонійним поєднанням, синтезою найцінніших, питоменних елементів, вартостей і прикмет витворених на всіх українських землях...

Здійснення того процесу це найважніша справа у збільшуванні й удосконаленні сил нашого руху...

21. Змагаємо до консолідації українських самостійницьких угрупувань, існуючих і діючих закордоном.

Уодностайнення української самостійницької політики в засадничих справах, створення одноцілого фронту назовні, одної національної репрезентації закордоном — це категорична вимога сучасного етапу, передумова поставлення відповідної зовнішньої політичної роботи, яка відповідала б досягненням і потребам краєвої боротьби.

22. Основна передумова політичної консолідації — це одність в підставових справах української політики. Головні точки: найвища, спільна ціль — УССД, одна визвольна концепція — власна визвольна боротьба, власні сили, спільний протибольшевицький фронт народів, примат краєвої революційної боротьби у визвольній політиці, достроєння закордонної політичної дії до вимог Краю, максимальна піддержка і зовнішньо-політичне капіталізування краєвої боротьби.

23. Наша засаднича концепція консолідації — на платформі і в рямцях УГВР, щоб політичні угрупування визнали платформу і ролю УГВР, як революційного, державно-політичного органу, ввійшли через своїх представників до УГВР та включилися у визвольний фронт.

Для приєднання їх треба дати тим угрупуванням місця і позиції в УГВР, допустити їх до співробітництва...

За консолідацією промовляє дуже важний і поважний позитивний ефект — той, що український самостійницький табор виступатиме назовні об'єднано, як самостійна державна формація, що виросла з нашої революційної боротьби, охоплюватиме всіх, не маючи заперечень, тільки піддержку всіх українських протибольшевицьких груп закордоном. Так само через пов'язання УГВР з Краєм, усі приступивші до неї групи стануть на позиції афірмації краєвої боротьби.

У ставленні української самостійницької політики, в протиставленні большевицькій УССР одностайного фронту й авторитетної державної формації — це дуже важний фактор, що все перерішує.

(пропускається точка 25.)

26. ЗЧ ОУН в своїй політичній діяльності докладають старань для проведення такої консолідації в житті.

(пропускається точки 27 до 32.)

33. Як і в Краю, де українські маси активно зв'язані з революційно-визвольною боротьбою, так і всю українську еміґрацію стараємося залучити в націоналістичний визвольний рух.

34. Активізування найширших мас в нашому русі відбувається шляхом різних політичних акцій. Вони зв'язані з визвольною боротьбою, з подіями в Краю і закордоном, зокрема акції спрямовані проти большевизму та наставлені на зовнішньо-політичний ефект, акції солідарности з боротьбою в Краю і протестів проти дій большевизму. Сюди належать теж акції зв'язані з побутом і життям самої еміґрації, чи з подіями в міжнародньому житті, в поодиноких чужинних країнах, акції, що в своїй основі вдаряють в СССР, в його політику, інтереси й комуністичну роботу.

IV. ЗОВНІШНЬО-ПОЛІТИЧНІ СТВЕРДЖЕННЯ І ПОСТАНОВИ

1. Друга світова війна не принесла ніяких остаточних вирішень і не створила реальних основ для забезпечення тривалого мира.

2. У другій світовій війні не тільки не були ліквідовані причини, що лежали в її основі, але крім того

повстали нові осередки завогнень, що будуть причиною наступного неминучого конфлікту, а зокрема:

а) на европейському і азійському континентах закріпилася на величезних просторах велика тоталітарна імперіялістична держава, тюрма поневолених народів. Водночас вона консеквентно змагає до підбою і поневолення всієї решти світа шляхом ширення розкладу серед народів, нею ще не поневолених, викликування серед них внутрішніх заворушень на те, щоб піддати їх відтак легше під своє панування, та шляхом провокування нових воєн. При тому факт, що внутрі спрагненого свободи й миру світа існує тоталітарна потуга, що впарі зі своїми загарбницькими плянами, веде консеквентну політику власної мілітаризації та від перших днів закінчення другої світової війни переміняється в один воєнний табір, — ні в якому разі не може сприяти справі мира;

б) десятки свободолюбних і культурних народів знайшлися в сучасний момент в умовах жахливого тоталітарного поневолення і ведуть безперервну боротьбу за своє визволення, скеровану на розвал поневолителя — російської імперії;

в) в результаті аґресивних дій російсько-большевицького імперіялізму на міжнародньому терені, неможливою стала всяка тривала міжнародня співпраця, і це веде до щораз більшого загострювання в міжнародніх взаєминах, зокрема на тлі суперечностей між великодержавними інтересами англосасів з одного боку та большевицькими цілями і практикою — з другого. При тому практика зовнішньополітичної большевицької роботи і цілі, які ставить

собі СССР, а зокрема відмежовування себе і країн сателітів від решти світа — унеможливлюють тривку господарську співпрацю всіх народів та рятування світа від існуючої матеріяльної нужди та загрози кризи, а тим самим ведуть до створення окремих господарських бльоків, що, маючи водночас характер бльоків політичних, будуть одною з причин майбутньої війни;

г) насильством російсько-большевицького тоталітаризму внутрі СССР, в країнах сателітів та поза ними, скерованим на поневолення народів і людини з одного боку, а з другого — в результаті толерування такої дійсности західніми державами та їхньої співпраці з тоталітарним, російсько-большевицьким поневолителем, в сучасному повоєнному світі, — є підорвані і обезцінені основні вартости, на яких міг би бути побудований справедливий мир і лад.

3. В результаті поневолення народів та тих умов, що витворилися по другій світовій війні і ведуть до створювання щораз нових вогнищ непорозумінь, спірних інтересів і суперечностей та завершуються у поділі світа на ворожі бльоки, — є неможливий тривалий мир.

V. СКЛАДОВІ ФАКТОРИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ Й УКРАЇНА

I.

1. США змагають до закріплення і розбудови здобутих в минулій війні позицій. Їхні політичні й економічні інтереси простягаються сьогодні теж на Европу й Азію, що є тереном живого політичного і господарського заінтересування США. Таким чином друга

світова війна принесла безповоротне закінчення періоду американського ізоляціонізму.

2. США спільно з Англією зударяються з агресивними заходами тоталітарного большевицького імперіялізму, що змагає до поширення великодержавних позицій СССР в цілому світі, зокрема в сусідніх з ним країнах, як теж до підмінування інших країн розкладовими аґентурними акціями.

США самі, або в спільному англосаському фронті приневолені ставити, зокрема на ключевих політичних мілітарних та економічних теренах, загороди проти большевицької політики, аґресії і насильства.

3. Для Англії, що змагає до збереження своїх імперіяльних позицій в світі, а зокрема до забезпечення самого незалежного існування на власних островах в Европі, воюючий большевицький імперіялізм є ворогом ч. 1. — і вона мусить змагати до його послаблення, а в дальшу чергу — до його знищення. Водночас, приймаючи до уваги стан фактичного розподілу сил в повоєнному світі, англійці стремлять до того, щоб забезпечити свою позицію між двома партнерами, маючи водночас за собою США як співгаранта їх позицій перед большевицькою аґресією.

4. Російсько-большевицький імперіялізм загрожує сьогодні всьому світові. Він порушує диверсійною акцією своїх п'ятих колон і організуванням громадянських воєн суверенність і інтеґральність держав і народів. Проти нього стають сьогодні майже всі народи світа в єдиному фронті, вчорашні вороги, переможці та переможені і невтральні в останній світовій війні. Китай і Франція, Німеччина, Японія та Італія, Греція і Туреччина, весь ісламський світ, Індія і взагалі на-

роди всіх континентів чимраз більше усвідомлюють загрозу большевизму для їх існування, їх свободи, — і антибольшевицький фронт боротьби в усьому світі стає реальною діючою силою. В поодиноких же випадках народи вже збройно поборюють большевизм.

А.

1. СССР, попри усі знищення, нанесені війною, виніс з неї конкретні «здобутки» в постаті загарбаних нових теренів, збільшення матеріяльних ресурсів та безпосереднього підпорядкування собі ряду країн-сателітів і поставлення тим самим на свою службу їх багатств, територій, їх стратегічних і господарських баз.

2. Але ці «здобутки» впарі з дальшою аґресивною російсько-большевицькою політикою, принесли низку некористей Кремлеві і далекойдучих небезпек, а зокрема:

а) побільшення числа поневолених народів, що поширюють національно-визвольний протибольшевицький фронт;

б) настороження інших народів світу большевицькою аґресивною політикою, зокрема її методами на теренах країн-сателітів;

в) настороження, а далі мобілізування протибольшевицьких настроїв внутрі англосаського світу та протидії в світі, щоб поставити загороду большевицькій аґресії, як небезпеці, не меншій від гітлеризму.

3. Впарі з цим ідуть слабості російсько-большевицького імперіялізму, що мають своє джерело в теперішній внутрішній ситуації СССР, а зокрема:

а) скріплення рівнож і в наслідку війни революційно-визвольної боротьби народів проти національного і соціяльного поневолення, яка (боротьба) переходить у збройно-політичну. Це посилює віру мас у можливість боротьби та перемоги;

б) під час війни підсовєтська людина мала змогу бачити інший світ і конфронтувати з чужою дійсністю весь обман большевицької пропаґанди та весь жах большевицької дійсности;

в) сильні знищення країн, нанесені СССР війною, зокрема удари, завдані німецькими наїздниками та большевицькою політикою палення землі в 1941 і 1942 рр., в ділянках промисловості, сільського господарства, шляхів сполуки тощо.

4. Вкінці, в своїй політиці російсько-большевицький імперіялізм присуджений на ряд внутрішніх і зовнішніх суперечностей та примусових ситуацій, в результаті яких він неспосібний реалізувати водночас два різні курси політики, що запевняли б йому зарівно так дуже наразі потрібний період мирної передишки, а водночас укріпили б його в посіданні «здобутків» війни і уможливили б готуватись до дальших підбоїв.

5. Визнаючи далі як головну мету своєї політики опанування і підпорядкування собі цілого світа, Кремль розглядає свої воєнні «здобутки» як перший етап для здійснення своїх цілей та як конкретні випадові бази для наступу на інші країни. Для здійснення тих цілей, а водночас, беручи до уваги свою внутрішню ситуацію, а з другого боку, ситуацію по цей бік залізної заслони, головно в країнах англосасів, та узгляднюючи наміри і пляни англійської політики в світі, зокрема у відношенні до СССР, — ро-

сійсько-большевицький імперіялізм змагає до того, щоб внутрі СССР та в країнах сателітів вести політику:

а) відсепаровування від зовнішнього світа давно і ново-поневолених большевизмом країн;

б) перебудови тих теренів на бастіони большевицької сили і випадні бази для дальших підбоїв, а то шляхом:

нещадного винищування національно-визвольних рухів на теренах СССР та ще більшого як досі здавлювання всякої вільної думки і чину своїх «підданих»;

повного ожебрачування і внутрішнього послаблювання населення шляхом безжалісного соціяльно-економічного визиску та політичного терору на те, щоб зробити його сліпим знаряддям у здійсненні божевільних плянів підбою світа;

перековування цілої країни в один воєнний табір, що працює з примусовим самовідреченням для побудови мілітарної імперії на те, щоб уможливити Кремлеві ведення аґресивної політики у відношенні до решти світа тепер, та війну в майбутньому. З огляду на важкі внутрішні труднощі та небажання платити дорогі ціни передусім політичної та господарської співпраці за евентуальну допомогу Заходу та не бажаючи його встрявання у свої, по думці Кремля, «внутрішні» справи, Кремль буде змагати до здійснення своїх мілітарно-господарських плянів передусім шляхом повного визиску і винищування власного населення;

допасовування країн-сателітів до дійсности внутрі СССР та підготови їх «приступлення» до Советського Союзу на довшу мету, а наразі — змушування їх в цілому підпорядкуватися московській централі і то методами політичного і господарського терору в тих країнах, насаджування в них аґентурних елементів та обезголовлювання провідної верстви тих народів, невільниче господарське зв'язування їх економіки з московською метрополією, пролетаризація населення та ширення розкладу в його нутрі;

творити із тих країн бльоки, союзи, федерації, що своїм вістрям звернені проти англосасів або їх прихильників, а на терені міжнародньому мають бути вірним оруддям в руках большевицької політики і дипломатії в їх боротьбі проти англосасів;

і найголовніше: не допускати за ніяку ціну до консолідації і спільних дій поневолених большевизмом народів.

На відтинку відношення до народів ще не поневолених большевиками та країн англосасів, Москва змагає до того, щоб:

а) ширити розклад і ставити аґентурну роботу внутрі всіх народів Заходу на те, щоб робити їх зрілими до майбутніх підбоїв;

б) змагати всіми способами до того, щоб не допустити до остаточного закріплення і життєздатного діяння західнього бльоку або до об'єднаних дій англосасів;

в) вести активну аґресивну політику на невральгічних пунктах англо-американських імперіяльних позицій;

г) беручи до уваги сучасну господарську силу англосасів і власну слабість, змагати до хвилевої повоєної передишки, щоб скріпити господарські сили СССР, водночас сподіваючись на господарську кризу в «капіталістичних» країнах;

ґ) всюди в світі компромітувати англо-американську господарську систему та, використовуючи слабості капіталізму і певні труднощі англосаської політичної системи, представляти себе світові як «прогресивну» силу, що бореться і в майбутній війні буде боротися за соціяльну свободу народів та за їх національно-державну незалежність. Зокрема в останньому питанні большевики намагаються виступати тепер в світі щораз виразніше в постаті «оборонців» національної ідеї і суверенітету малих народів;

д) і найголовніше: **використати воєнну передишку для здавлення скріплених у воєнній завірюсі національно-визвольних рухів поневолених народів.**

Б.

1. В результаті другої світової війни збільшилося у великій мірі число поневолених російсько-большевицьким імперіялізмом народів і впарі з тим — поширився і скріпився фронт боротьби проти нього. Поневолені російсько-большевицьким імперіялізмом народи є тією **третьою** силою, що в умовах між англо-американськими великодержавами і СССР, ведуть консеквентну боротьбу проти поневолення російсько-большевицьким імперіялізмом. Ця боротьба є продовженням тих визвольних дій поневолених народів, що їх вони вели в часі минулої війни проти гітлерівського імперіялізму, зглядно — проти обох імперіялізмів, Москви і Берліна.

2. Тверде бажання жити вільним життям у власних державах з одного боку, а з другого боку — посилені большевицькі практики винищування поневолених народів, доводять в результаті до щораз більшої натуги революційно-визвольної боротьби народів, поневолених большевиками від 30-ти років і в періоді останньої війни, що робить з тих народів один з найбільших серйозних чинників в боротьбі людства за знищення тоталітарної большевицької системи і вирішний в розвалі і розподілі російської імперії чинник.

3. Специфічність положення поневолених народів, як третьої сили є така, що вони ведуть активну боротьбу проти російсько-большевицького імперіялізму і поневолення вже тепер та що боротьба ця проходить під найбільш справедливими гаслами національного визволення і соціяльної свободи, — тобто побудови вільних держав поневолених народів на руїнах СССР і російської імперії всіх видів, та ідеї ці є одинокою успішною зброєю, що може змобілізувати широкі маси Сходу до боротьби проти російсько-большевицького імперіялізму та фактично уможливити перемогу над ним. Дивлячись зі становища можливостей перемоги над большевизмом та можливостей побудови нового справедливого ладу на його теренах, треба засудити як найбільш небезпечні для нас і всього людства концепції і пляни самої тільки мілітарної перемоги на Сході, тобто — при допомозі тільки новітньої зброї та при незміненій політичній і соціяльній програмі. **Поневолені народи СССР, що з такою завзятістю борються проти російсько-большевицького по-**

неволення, не будуть ніколи теренами чийогонебудь іншого панування, бо вони боряться не за зміну, але за усунення поневолителів. Тому всі політичні інтервенційні концепції, що переходили б до порядку над інтересами народів поневолених — є тільки прямим, на гітлерівський лад, скріплюванням позицій Сталіна та уможливлюють йому продовжувати легенду «оборонця суверенітету малих народів».

4. Кладучи в основу своєї боротьби **національну ідею,** поневолені большевизмом народи змагають до здобуття можливостей **повного** національного, соціально-економічного та культурного розвитку, **що є можливий тільки у власній державі народу на його рідній землі.**

5. Основною метою визвольної боротьби поневолених народів з російсько-большевицьким тоталітаризмом є шлях **революційної** боротьби проти тиранії, за її знищення, за остаточний розподіл російської імперії всіх барв на суверенні, соборні національні держави всіх народів.

6. В одному ідейному фронті з поневоленими большевизмом народами стоять народи ним загрожені і в цей спосіб стають серйозним співчинником в спільній боротьбі проти нього.

II.

A.

1. Україна була тим центральним тереном, за який йшла передусім боротьба між двома імперіялізмами Москви і Берліна. Оба імперіялізми змагали до того, щоб опанувати українські землі, експлуатувати їх багатства й населення і винищувати український народ та організувати для себе базу для дальших підбоїв.

2. Український народ виказав в минулій війні небувалу життєздатність та волю до незалежного, суверенного життя. Будучи між двома імперіялізмами, він вів нещадну боротьбу проти них, без будьякої допомоги з-зовні та завдав їм рішальних ударів. Сьогодні український народ продовжує свою 30-ти річну боротьбу проти російсько-большевицького тоталітаризму і імперіялізму та тим послаблює його спроможності поневолити інші народи Заходу. При тому всі свої сили скеровує тепер український народ проти того одинокого ворога.

3. В сучасній дійсності, а головно в обличчі тих подій, що слідуватимуть в світі, зокрема на сході, та в укладі політичних сил світу взагалі, Україна займає знову ключеву позицію. Ключевість позиції України визначається:

а) в її геополітичному і стратегічному значенні, в її господарських ресурсах, в її, передусім, **людському** потенціялі та її **революційно-визвольних кадрах,** що вже в сучасний момент перетворили південну і західню европейську частину російської імперії в її Ахілеву п'яту, а на час, напр., міжнародніх ускладнень доведуть до створення на українських теренах тієї вирішальної сили внутрі СССР, що завдаватиме йому найбільші удари знутра, а по його поваленні — стане реальним і стабільним чинником організації ладу і порядку на Сході Европи і визволеній від російського імперіялізму Азії;

б) в її національно-політичному і соціяльному змісті боротьби, що став тепер змістом боротьби всіх протибольшевицьких сил внутрі СССР, тобто — боротьбою за повне національне і соціяльне виз-

волення поневолених народів під гаслом свободи народам і людині. Українська держава є першою і основною ґарантією ладу і тривалого миру на сході та загородою проти можливого відродження північного російського чи західнього німецького імперіялізму.

Сучасне зовнішньо-політичне положеня української справи визначається тим, що:

а) цілий український народ знайшовся в обличчі одного ворога і проти нього веде боротьбу;

б) в одному фронті боротьби проти тоталітарного російсько-большевицького поневолителя станули всі дотеперішні інші вороги українського народу;

в) в одному спільному фронті нашої боротьби стоять у сучасний момент всі поневолені, а частинно і загрожені російсько-большевицьким тоталітаризмом народи, а наша боротьба проти тоталітарного большевицького поневолителя та за власну державу знаходить загальне зрозуміння в світі;

г) цілий ряд народів заінтересовані прямо в повстанні незалежної української держави;

ґ) ведучи боротьбу на життя і смерть з російсько-большевицьким тоталітарним поневолителем, український народ стоїть водночас віч-на-віч смертельної **небезпеки,** що йому грозить зі сторони підгрітого **білого російського імперіялізму;**

д) маючи симпатії для своєї боротьби в цілому світі, а також в англосаських державах, українська політична проблема, як проблема народу, що бореться за власну незалежну державу на руїнах російської імперії та за перебудову тих теренів на нових принципах національно-політичної та соціяльної свободи і справедливости народів, поневолених большевизмом, не знаходить ще відповідного **зрозуміння** в керівних політичних колах англосаського світу.

Б.

1. Стоячи на становищі визвольної боротьби українського народу проти російсько-большевицького поневолителя, український народ змагає водночас до наладнання мирних і приязних взаємин з усіми іншими народами, зокрема — зі своїми сусідами, під гаслом одного спільного фронту боротьби проти спільного ворога.

2. У спільній боротьбі проти російсько-большевицького поневолителя український народ розглядає білоруський, польський, румунський, словацький, кавказькі й інші сусідні народи як своїх природніх та найближчих союзників. Український народ визнає, що незалежні держави українського і сусідніх народів лежать у спільному добре зрозумілому інтересі та що ці держави є взаємними ґарантами справді незалежного існування даних народів.

3. Змагаючи до наладнання тривких і приязних взаємин між українським і сусідніми народами в сучасному і майбутньому, в періоді боротьби за власні держави і по їх здобутті, висуваємо спільну плятформу взаємного визнання права нашого і сусідніх народів на власні незалежні держави на їх **етнографічних** територіях та на теперішній час координацію і стислу співпрацю сил даних народів в їх боротьбі за державність.

4. Змагаючи до тривкого наладнання співпраці між українським і сусідніми народами, між іншим — польського, — ми засуджуємо всякі імперіялістичні спроби

посягання по українські землі, звідки ці спроби не походили б.

В.

1. Визнаємо, що 30-річне панування російсько-большевицького імперіялізму з його соціяльно-економічним визиском, політичним терором та системою поневолення народніх мас російського селянства, робітництва і трудової інтеліґенції, з одного боку, а з другого — поневолювання інших народів СССР та змушування російських народніх мас кривавитися за чужі їм імперіялістичні інтереси кремлівської верхівки, — нанесли російському народові, — подібно як імперіялістична політика царів, — величезних ударів. Тому розглядаємо російський народ як також поневолений клікою імперіялістичних розбійників.

2. Ведучи нещадну боротьбу проти російсько-большевицького тоталітаризму, український народ змагає водночас до наладнання мирних і добросусідських взаємин з російським народом та прагне до приєднання його до спільної боротьби проти імперіялістичних кремлівських поневолителів та за побудову вільних держав українського і російського народів на етнографічних територіях обох народів.

3. Змагаючи до наладнання мирних і добросусідських взаємин з російським народом та ведучи боротьбу проти російсько-большевицьких поневолителів, **ми в як найбільш рішучий спосіб протиставляємося і поборюємо всі спроби віднови нової неділимої російської тюрми народів, під якими гаслами і у яких формах це не було б,** як намагання закувати Україну й інші народи в нові кайдани національної і соціяльної неволі та на їх кістках побудувати нову імперіялістичну

потугу, що стала б дальшим поневолителем України і новим джерелом неспокою та центром кування нових інтриг і воєн у світі.

4. Ми відкидаємо і засуджуємо якенебудь в'язання України з Росією (федерація, конфедерація, унія, союз «трьох Русей» і т. п.). Ми стоїмо за цілковитий й остаточний розрив з Московською державою, яка може існувати лише в етнографічних межах, ніяким способом не зв'язана з Україною. Ми за остаточний розподіл російської імперії всіх видів і кольорів на національні суверенні держави всіх народів в етнографічних їх межах.

Г.

1. Визнаючи основою нашої визвольної концепції **власні** визвольні сили українського народу, розглядаємо можливу війну між англосаським і большевицьким світом як одну з можливих нагод для визволення України і інших поневолених большевизмом народів. Війна для нас настільки інтересна, наскільки вона створює нагоду для повного розгорнення визвольної боротьби українського народу та для здобуття у ній влади для українського народу на українських землях, Самостійної Соборної Української Держави.

2. Відкидаємо і засуджуємо як нереальні і шкідливі для українського народу всі мрії про відновлення української держави силами чужих чинників або в результаті тільки самого наступаючого міжнародного конфлікту.

3. Українська Держава повстане у революційному всенародньому зриві мас України під керівництвом її політичного проводу, через який (зрив) український народ усуне вороже панування та переберe владу на українській землі в свої власні руки.

4. Чужі великодержавні сили, що виступлять до боротьби проти большевицького тоталітаризму, український народ розглядає як співчинник у боротьбі проти большевизму. Ставлення українського народу до чужих сил узалежнюється від їх ставлення до ідеї і практики вільного життя українського народу у його власній державі, до Самостійної Соборної Української Держави.

5. Змагаючи до побудови власної держави, а водночас стоячи на становищі вимог міжнародньої співпраці, розцінюємо всі чужі концепції побудови нового ладу на Сході в залежності від того, чи вони респектують вільну волю українського і сусідніх народів свобідно формувати своє **життя у власних суверенних державах,** та чи за ними не криється бажання поневолювати ті народи, незалежно від того, звідки воно не йшло б.

6. Змагаючи до запевнення українському народові **повноти** його національного, соціяльно-економічного та культурного росту **у власній державі** та змагаючи до того, щоб український народ був справжнім господарем на своїй рідній землі, визнаємо потребу політичної, господарської, мілітарної та культурної співпраці українського народу з іншими, зокрема — сусідніми народами. Всякі форми співпраці можуть бути лише добровільно вибрані і прийняті українським народом та всіма заінтересованими народами. Вони мусять забезпечувати вільний розвиток і суверенність українського народу і інших заінтересованих народів, вони не можуть бути ніким накинені, ані не можуть стати знаряддям в руках котрого небудь з учасників співпраці, ані теж третьої сили на те, щоб поневолювати вільні народи.

7. Наше становище супроти різних міждержавних і понаддержавних політичних творів залежне від їх відношення до справи самостійности Української Держави.

VI. ПОСТАНОВИ ПРО АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛЬОК НАРОДІВ (АБН)

1. Визвольна революція поневолених Москвою народів являється нашою визвольною концепцією. Вона є сукупністю ідей і цілей та образом побудови ладу на руїнах російської імперії.

Визвольна революція народів ідейно-політично і організаційно оформлювана Антибольшевицьким Блоком Народів (АБН), який творить координуючий центр боротьби проти большевизму — сучасної форми московського імперіялізму — за спільні цілі поодиноких народів, їх визвольно-революційних організацій, центрів і державно-політичних чинників.

Його геополітичний засяг є підбольшевицька Европа і Азія.

2. ЗЧ ОУН входять в еміґраційний відтинок дій АБН, як представник на чужині одного з поневолених большевизмом народів — українського народу, в той час, коли УГВР в особі його ЗП, заступає на еміґраційному відтинку АБН інтереси України з боку державної репрезентації її і відпоручництва.

3. ЗЧ ОУН підтримують заходи до створення вужчого революційного блоку поневолених народів, цебто стислішого блоку всіх революційних організацій поодиноких народів. ЗЧ ОУН вбачають свою окрему ролю в підтримці та допомозі в творенні і діях революційних організацій інших поневолених большевизмом народів.

4. По відношенню до поодиноких народів геополітичного комплексу АБН, які межують з українським народом і мають з ним спірні питання, ЗЧ ОУН визнають засади, видвигнуті АБН — самовизначення народів на етнографічній основі.

5. ЗЧ ОУН свідомі того, що українці є не тільки сподвижники ідей АБН, але й практичним реалізатором їх, включаючись в визвольну боротьбу інших народів на основах взаємодопомоги і співдії.

6. ЗЧ ОУН мусять в цілому включитись в масову роботу по лінії АБН.

7. ЗЧ ОУН будуть і далі протидіяти занепадницьким настроям серед еміґрації всіх народів, покладання надій на визволення шляхом мирових конференцій та впливу сторонніх сил, стоючи на засаді і розбудовуючи роботу і боротьбу на основі постуляту: «ніхто не дасть нам волі, поки її не виборемо самі».

8. ЗЧ ОУН повинні своїми діями в комплексі АБН змагати до прискорення визвольної війни і революції за наші цілі.

9. ЗЧ ОУН піддержують заходи АБН до консолідації всіх антибольшевицьких формацій і акцій та вважають, що політична платформа АБН є відповідною для цього, щоби бути перенесеною в дальшому на внутрішній відтинок та піддержують звернення Комітету АБН до внутрішнього з'єднання у визвольній боротьбі всіх сил кожного народу.

10. ЗЧ ОУН будуть підтримувати заходи покликаних чинників АБН в протидії диверсійній і розбивацькій роботі МҐБ, МВД, СМЕРШ-у, які намагаються здискредитувати акцію АБН шляхом інсинуацій куплених суб'єктів світової преси, наклепами та розбиванням АБН зсередини, щоби розпорошити і порізнити його членів.

11. ЗЧ ОУН приділять найбільшу увагу масовій роботі серед поневолених народів в захисті рідного краю так і в забезпеченні загально-людських і професійних прав еміґрації, зокрема через співпрацю професійних і станових організацій різних національностей протиставитимуться комуністичному Профінтернові, відкидаючи право большевицьких експлуататорів виступати репрезентантом експлуатованого ними робітництва СССР.

Соціяльне питання еміґрації є життєвим. Щоб внеможливити на тім ґрунті порізнювання еміґрацій різних народів, ЗЧ ОУН змагатимуть до координації дій еміґрації в цім напрямку, щоб спільно захищати на вигнанні свої соціяльні інтереси, зокрема в поселенні суцільними національними групами, оборони установ національної культури, релігійних і професійних інтересів.

12. ЗЧ ОУН впливатимуть на еміґрацію других народів, щоб вона ставала носієм ідей Визвольної Революції Народів і виконувала свої завдання по лінії спільної стратегії боротьби, узгідненої в АБН.

13. ЗЧ ОУН впливатимуть на еміґрацію поневолених народів, щоб та система ідей, ті завдання та їх ґієрархія, як вони прийняті в ОУН, були засвоєні серед еміґрації других народів, щоб справи краєвої боротьби і антибольшевицької акції поза рідними землями стояли теж і в них на першому місці.

ЗЧ ОУН діють на відтинку АБН згідно з засадою «АБН в маси».

14. ЗЧ ОУН звертають увагу на скріплення співпраці української молоді та її організацій з молоддю

інших народів АБН, пам'ятаючи ту засаду, що за всіх часів і умовин носієм і реалізатором революційних ідей була завжди молодь, а тому відполітизування її було б найбільшим прогріхом і викривленням її виховання та її обов'язків супроти воюючих батьківщин.

15. На відтинку АБН ЗЧ ОУН притягнуть до співпраці найширше коло українських патріотів. Стверджуємо необхідність масової зовнішньо-політичної роботи кожного члена ОУН, кожного прихильника і кожного українця.

У рямках всебічної політичної підготови членства, в політичний вишкіл беремо як одну з головних проблем — справи АБН.

16. Конференція ЗЧ ОУН зобов'язує членство вивчати проблематику української революції, Визвольної Революції Народів, революційну теорію боротьби, її стратегію і тактику та ролю в боротьбі інших народів — наших спільників.

VII. ПОСТАНОВИ ПО СЕКТОРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

1. Українська Головна Визвольна Рада репрезентує визвольну боротьбу України і є найвищим революційно-державним органом України в протиставленню до московської експозитури — уряду УССР.

Закордонне Представництво УГВР є частиною УГВР, яка виконує її функції поза межами Краю і діє в рямцях постанов Великого Збору УГВР та ухваленої ним плятформи і соціяльно-політичної програми.

2. ЗЧ ОУН прагнуть до того, щоб ідейно-політичний зміст української визвольної концепції став добром всього українського громадянства, яке перебуває на чужині, щоб українське громадянство, що перебуває

на чужині, стало виразником ідей визвольної боротьби в Краю для зовнішнього світу.

Завданням ЗЧ ОУН є досягнути того, щоб сучасна українська еміґрація була живим органом всеукраїнської державницької ідеї і політики та гідно виконала свій обов'язок супроти Батьківщини.

3. Тільки той політичний чинник може в сучасному положенні всього українського народу виконати ролю цементуючого і керівного органу, що втримає ідейно-духовий зв'язок між усіма частинами української суспільности, де б вона не знайшлася. Всі елементи, що мали б роз'єднувати українське суспільство, розпорошувати здорові державно-творчі сили і послаблювати українську визвольну політику і боротьбу, мусять бути еліміновані з українського життя та з повною рішучістю поборювані. Натомість мусять бути вирощувані такі вартості, які будуть творити тверді позиції в українській державницькій політиці та в закріпленні державности в майбутньому.

4. Основним елементом, що об'єднує всіх українців на рідних землях і на чужині, є ідейно-політичний зміст нашої визвольної концепції. Цей зміст творить Українська Самостійна Соборна Держава, що повстане виключно в наслідок боротьби самого українського народу його власними силами, на що організуються і розбудовуються всі засоби — моральні і матеріяльні — нації до революційно-збройної боротьби включно, як єдиного вирішального фактора перемоги.

Загальними практичними завданнями нашої політики на внутрішньому відтинку є:

а) довгі віки перебування українців під різними чужими займанщинами витворили серед нас певні соціяльно-побутові відмінности. Переборенню і усу-

ненню цих чужих зовнішніх нашарувань треба приділити якнайпильнішу увагу, найгостріше поборюючи ворожу диверсійну роботу на тім тлі;

б) змагати до координації і об'єднання дій всіх самостійницько-визвольних сил української еміґрації на платформі здобуття і закріплення власної держави, усуваючи всякі суперечливі питання вузького групового характеру. Об'єднання всіх політичних груп, середовищ та громадян повинно наступити на базі боротьби за Державу на основі платформи УГВР. Тому завданням внутрішнього сектора ЗЧ ОУН є вказати на цей шлях залучення у визвольну працю і боротьбу всім тим політичним середовищам, які зараз діють на еміґрації. Незалежно від тієї роботи та її вислідів, виконні органи ЗЧ консолідують український еміґраційний загал довкруги самостійницької ідеї на платформі української визвольної революційної концепції УГВР. Українське громадянство на еміґрації треба залучати до окремих акцій, що їх проводять ЗЧ, його треба широко ознайомлювати з напрямними нашої визвольної політики.

Життя української еміґрації треба організувати на загально-громадських, національних і апартійних засадах в суспільно-громадських, гуманітарних, професійних, наукових, станових, фахових, конфесійних та виховних установах. До керівництва в тих установах повинні приходити громадяни, що їх участь визначається моральними вартостями характеру та фаховими кваліфікаціями.

Завданням ЗЧ ОУН бути в тих установах виразником тих вимог, що випливають з сучасного положення нашої української справи;

в) головним завданням ЗЧ ОУН є **політична робота** серед української еміґрації, а не суспільно-громадська. Політичним завданням повинні бути підпорядковані всі форми участи ЗЧ ОУН в суспільному житті.

Своєю працею і своїм впливом на відповідальні громадські чинники треба подбати про те, щоб напрямні роботи ЗЧ ОУН пронизували всі відтинки громадського життя. Треба дбати про те, щоб ціле громадське життя було побудоване на тривких моральних принципах, перестерігати у всьому суворих засад національної та громадської дисципліни, поборювати всяке національне шкідництво, вислуговування чужим, доносництво та всі інші прояви розкладу. Зокрема треба активно протиставитися всяким провокаціям, демагогії, наклепам, інсинуаціям чи дискредитації Організації, її Проводу та провідних одиниць окремими особами і групами на еміґрації;

г) ОУН є оборонцем інтересів українського народу, так і ЗЧ ОУН мусять бути оборонцем українських мас на еміґрації. В цьому пляні ЗЧ ОУН повинні боротися за компактне переселення української еміґрації та за захист правних, матеріяльних та національно-культурних інтересів української еміґрації, зокрема на профспілковому відтинку роботи;

д) особливу увагу ЗЧ ОУН повинні приділити справі **виховання** української молоді на еміґрації, активізуючись зокрема на відтинку студентської молоді та належно впливаючи на зміст роботи організацій молоді, зокрема СУМ.

VIII. КОНКРЕТНІ ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ РЕФЕРЕНТУРИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

1. Найбільш пекучим питанням на тому відтинку є справа об'єднання всіх політичних сил закордоном.

2. Заступаємо погляд, що консолідаційна акція, не залежно від того, в яких ступенях вона реалізувалася би — це проблема наскрізь еміграційна. Край сконсолідований сьогодні в одному фронті боротьби. Структура цього фронту відома. Партійна проблематика в Краю не існує. Коли б виринули питання розв'язки партійної проблематики, то компетентними її розв'язувати є **там** існуючі і діючі сили.

Тому всі спроби поширювати принципи консолідаційної акції на Край вважаємо безпредметними, що більше шкідливими, бо в них проявляються намагання або перенести партійно-політичні розгри на краєвий терен, або бачити краєве обличчя крізь призму еміґрантських відносин і, в висліді, обезцінити вартість і значення довершених консолідаційних процесів.

Ці спроби ще тим суперечні українській визвольній концепції, що творять: а) розрив між Краєм і еміґрацією; б) зводять Край і краєву боротьбу до підрядного фактора у визвольній концепції і політиці — відкидають спирання на основні сили народу в ідейно-програмовій площині, та переносять тягар керівництва закордон — в організаційній площині; в) позбавляють Край будьякої репрезентації наших змагань, мовляв, еміґрація, чи радше існуючі тут угрупування, є виявом волі українського народу і тільки вони мають право говорити його іменем; г) ділять український народ на «Край», що його обов'язком є боротись, і еміґрацію, яка присвоює собі виключне право на репрезентацію.

3. Передумовою консолідаційних процесів мусимо вважати визнання української визвольної боротьби на землях, завершеної в побудові нової структури революційно-державного типу: як протиставлення суверенітету нації існуючому УССР. Ця структура нашої визвольної боротьби, проти силою накиненої чужої конструкції, повинна бути нами збережена зокрема в ідейному аспекті незалежно від мінливости форм і обсягу боротьби.

Розрізнюємо докладно між консолідаційними тенденціями в українській гущі і в політичній верхівці. Перші вважаємо наскрізь позитивними, бо вони йдуть по лінії апробати витвореного в процесі боротьби стану на українських землях і сьогодні є це бажанням включити себе і тут в єдиний фронт визвольної боротьби.

Подібні тенденції в політичній верхівці мусимо розцінювати не як щирий вияв до об'єднання, але як певну калькуляцію кожного політичного чинника зокрема. Тому наше завдання відповідно ними кермувати, доводити їх до очищення від партійно-коньюнктурних розрахунків і допровадити до того, щоб і в їх основу лягло бажання підпорядкувати особисті і групові амбіції ідеї творчої праці для відбудови української державности і включити свої сили у дальший процес визвольних змагань.

4. Як з зовнішньо-політичних, так і внутрішньо-політичних оглядів, як також виходячи із оцінки перспектив дальшого можливого розвитку міжнародніх подій, мусимо признати, що сучасне розпорошен-

ня українських політичних сил, їхнє розбиття і зокрема форми взаємного поборювання — явища шкідливі для державної української справи, тому якнайбільша концентрація всіх сил не лише органічна в низах української еміграції, але й у політичній верхівці, є позитивною вимогою часу. Це зобов'язує нас до ініціятивних заходів на цьому відтинку, незалежно від того, чи ті всі різнородні намагання будуть і наскільки успішними, бо не сміємо опустити жадної й найменшої можливости скріплення національного фронту.

IX. ПО СЕКТОРУ ЗОВНІШНІХ СПРАВ ЗЧ ОУН

В ділянці зовнішньо-політичної праці ЗЧ ОУН повинні змагати до зосередження всієї української зовнішньо-політичної роботи в руках однієї або бодай одностайної скоординованої української політичної репрезентації закордоном.

Сектор зовнішніх справ ЗЧ ОУН повинен на всю широчінь і негайно поставити перед зовнішнім світом українську концепцію розв'язки проблем східньої Европи і підсовєтської Азії.

X. ПО СЕКТОРУ ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ ЗЧ ОУН

1. Докласти всіх зусиль до створення всеукраїнського військового осередка і об'єднання всіх українських військовиків на платформі краєвої революційної боротьби.

2. Стреміти до повної військовизації цілої Організації.

XI. З ПОСТАНОВ З ДІЛЯНКИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ

Ствердити, що:

1. Серед українських еміграційних мас зростає ре-

волюційно-самостійницька ідеологія, що в її основу лягла боротьба в Краю, започаткована і керована ОУН.

2. Сильний духовий зв'язок українських еміграційних мас з рідними землями та їх намагання включити себе в боротьбу за національні ідеї, викликали нечувану дотепер протидію большевицької аґентури.

3. Ворожа аґентура, керована МҐБ, МВД та СМЕРШ, безпосередньо в Краю та з теренів, окупованих большевиками, як також з теренів західніх альянтів, де діють згадані аґентури, замасковані в різних репатріяційних комісіях та в станицях зв'язкових старшин, намагаються морально та фізично знищити авангард українських самостійницьких революційних сил на чужині.

4. Коли всі заходи ворожої аґентури компромітувати загал української еміграції та її революційне ядро ЗЧ ОУН, як колаборантів та воєнних злочинців, завели — МҐБ застосувало тактику морального розкладу українського середовища.

5. Сотні ворожих аґентів з доручення МҐБ в останні два роки намагаються опанувати українське середовище та вести в ньому свою розкладову роботу. Наступ цей іде в рівній мірі на низові клітини, як теж на їхні проводи організації.

6. В своїй пляномірній акції на українське середовище — МҐБ перевело в ньому градацію небезпеки для себе, в тому числі український революційно-самостійницький табір зараховано, як небезпеку № 1 і тому проти нього спрямовано найбільше ворожих сил.

7. Конференція ЗЧ ОУН ствердила, що до праці в поборюванні ворожої аґентури мусять включитися ОУН, як цілість та кожний її член зокрема.

Конференція ЗЧ ОУН рекомендує м. ін.:

д) провести освідомлюючу роботу серед української еміґраційної маси про небезпеку, що загрожує цілій українській справі з боку большевицької аґентури, виявляючи методи праці та тактику МҐБ, МВД і СМЕРШ, зокрема підкреслюючи випробувані їхні засоби в поборюванні самостійницького руху: моральний розклад української еміґрації, розбивання українського суспільства міжпартійною гризнею, творення нових чи опанування існуючих політичних угрупувань, щоб, закриваючись плащиком різних лівих кличів, повести успішніше боротьбу таки ж українськими руками проти самостійницького руху, опльовування геройської боротьби в краю в легальній пресі чи партійній літературі, як прикладом брошура «Правда про ліс» та інші.

Закликати ціле українське суспільство спільно з ЗЧ ОУН і її органами СБ активно причинитися до поборювання ворожої агентури, зокрема МҐБ, МВД, СМЕРШ.

Закликати всі інші українські політичні угрупування припинити боротьбу проти ОУН, а приділити увагу боротьбі з ворожою агентурою.

Закликати всі політичні угрупування та суспільно-громадські організації зробити в своїх рядах чистку від симпатиків та явних прихильників комунізму і агентів МВД та при приєднуванні членів не керуватися одним критерієм: ненавистю до всього, що має що будь спільного з ОУН;

е) розкривати та деконспірувати ворожі агентури чи поодиноких агентів, що діють серед інших суспільно-

громадських чи політичних угрупувань та домагатися усунення їх від практичної праці.

(пропускається точки 8, 9, 10)

XII. ПОСТАНОВИ ПРО НАПРЯМНІ ОСВІТНЬО-ПОЛІТИЧНОЇ І ПРОПАҐАНДИВНОЇ РОБОТИ

I.

1. Поширювати серед мас української еміґрації ідеї національно-визвольної революції і її програму, тримаючи маси в духовно-моральному зв'язкові з Краєм і краєвою боротьбою.

2. Поєднувати політично-освітню і пропаґандивну роботу з революційною боротьбою в Краю, готуючи всі творчі сили української еміґрації до активної боротьби проти московсько-большевицького імперіялізму.

3. Всебічно інформувати чужинецький світ про реакційність московсько-большевицької системи і її цілей.

4. Викривати ідейно-політичне і соціяльно-економічне банкрутство большевизму як системи і інструменту московського імперіялізму та показувати закономірне наростання революційно-визвольних рухів серед народів ,поневолених большевизмом, які через національно-визвольні революції осягають своє визволення.

5. Вести активну боротьбу проти великопростірних імперіяльних концепцій, які, прикриваючи свої імперіяльні цілі теоріями солідаризму, всесвітянства, проповідують стоплювання чи асиміляцію менших народів імперіяльно-панівними.

Протиставити їм концепцію незалежности націй, як єдино-справедливу і позитивну, що забезпечує все-

бічний розвиток народів, які, як суверенні одиниці, можуть творити добровільні форми співжиття.

6. У світоглядовій площині показати згубність доктрини історичного матеріялізму, яка все суспільне життя людське зводить і пояснює матеріяльною причиновістю, заперечуючи в ґрунті свободу людини і цілих народів, а в політичному житті неминуче приводить до тоталітаризму.

Протиставити матеріялістичному інтернаціональному світоглядові ідеї націоналізму, в якому гармонійно поєднуються духові і матеріяльні підвалини людського буття.

7. З'ясувати справедливість ідей національно-визвольних революцій, як серед народів поневолених большевизмом, так і серед тих, яким загрожує московсько-большевицька аґресія.

Рішуче поборювати всілякі інтервенційні та кон'юнктуральні спроби в українській політичній думці повалення большевизму, протиставляючи їм єдино-реальну концепцію власних революційних сил поневолених народів.

Розробці теоретичних засад національно-визвольної революції, стратегії і тактиці боротьби проти большевизму та імперіялізму приділити в пропаґандивній роботі особливу увагу, пам'ятаючи, що без революційної теорії революційна практика сліпа.

9. Поборювати прояви релятивізму, упадництва серед української еміґрації, домагаючись, щоб все культурно-політичне життя еміґрації було глибоко перейняте національною ідеєю.

10. Піднесення політичного розвитку членів Організації і їхньої політичної вироблености поставити одним із головних завдань пропаґандивної роботи.

II.

Відповідно до цих завдань пропаґандивна робота має бути організована так:

а) пропаґанда серед українців на чужині та в краю;

б) пропаґанда серед народів поневолених большевизмом;

в) пропаґанда серед народів европейського бльоку;

г) не публікується.

Пропаґанда серед українців має за завдання:

а) утримувати ідейно-моральний зв'язок українців на еміґрації з Краєм, його боротьбою та виготовляти пропаґандивні матеріяли для краю;

б) розвиваючи неґативне наставлення українців на чужині до большевизму, прищеплювати і поглиблювати їх активно-дієве наставлення до революційної боротьби, залучуючи їх до цієї боротьби;

в) об'єднувати навколо Організації — авангарду національно-визвольної революції — кращі сили української еміґрації та залучувати до лав Організації ідейно-загартовані сили української еміґрації;

г) вести рішучу боротьбу з українським опортунізмом і зміновіховством;

д) розкрити всю згубність для національно-визвольної революції українського т. зв. «демократичного марксизму», який, прикриваючись революційною фразеологією, в суті заперечує національну ідею, а в практиці змагає до протирежимних реформ існуючого большевизму;

е) повести рішучу боротьбу проти єдинонеділимської та польонофільської пропаґанди, які виступають проти національних домагань українського народу. «Малоросійство», а також і польонофільство є й бу-

дуть основними ворогами в ідеології і практиці української національно-визвольної революції;

ж) провінціялізм, партикуляризм і загумінковість є ворожі ідеям національно-визвольної революції, тому боротьба з ними вимагає найбільшої уваги. В першу чергу поборювати їх серед членів Організації;

з) опановуючи революційними ідеями всі українські середовища, особливу увагу звернути на пропаґанду серед молоді, як одного з вирішальних чинників української революції.

В пропаґандивній роботі серед поневолених народів з'ясовувати російсько-імперіялістичний характер і суть большевизму, з'ясовувати соціяльно-політичні ідеї національно-визвольних революцій та конечність одного національно-визвольного фронту поневолених большевизмом народів.

Пропаґанді ідей національно-визвольної революції серед козацьких народів, народів Кавказу, приділити особливу увагу, зважаючи на те, що єдинонеділимські концепції серед цих народів найбільше інспіруються Москвою.

Розподіл Европи між двома світами зумовлює різний характер пропаґанди серед народів Европи:

а) в пропаґанді серед народів, що їх держава і політика стала сателітною до Москви, головне розкрити соціяльно-економічні протиріччя большевизму, економічну деґрадацію советської системи, з'ясувати реакційність московсько-большевицького імперіялізму, його приреченість на неминучу загибіль від революційно-визвольних рухів поневолених ним народів;

б) в пропаґанді серед народів сфери західнього бльоку довести, що єдино-реальною і успішною концепцією організації боротьби проти московсько- большевицького імперіялізму є боротьба проти російської імперії. Успішною може бути ця боротьба лише тоді, коли вона буде оперта на національно-визвольних революціях народів поневолених Москвою, цебто буде ведена не лише проти режиму большевизму, а проти московсько-большевицького імперіялізму та за розподіл російської імперії на національні держави. Без повалення большевицької Росії і відновлення державної суверенности народів, поневолених большевизмом, боротьба проти большевизму немає виглядів на успіх.

XIII. ВИХОВНО-ВИШКІЛЬНІ ПОСТАНОВИ

1. Першорядним і вирішальним фактором силових спроможностей ОУН є якісний стан людей, що ними ОУН розпоряджає.

2. Вирощування і збереження в належній формі якісного стану членства є головним ґарантом незниження силових спроможностей ОУН і запорукою її незламности тепер і в майбутньому.

3. Тому повсякчасна праця над членством у напрямі ідейно-політичного, революційного виховання і плянового, систематичного, послідовного політ-вишколу була, є і залишиться одним з перших, і основним завданням внутрішньої роботи ОУН.

4. Завданням політ-вишколу є вирощувати повновартісних, морально високо-якісних, політично самостійно-думаючих і самостійно-діючих людей, придатних до виповнювання всіх завдань ОУН на всякому місці й за всяких умовин.

5. Маючи оце на увазі, ОУН завжди віддавала належну увагу справі політ-вишколу членства і пере-

водила його навіть у важких умовинах підпільної боротьби.

6. Правильно використає ОУН ту хвилеву передишку від прямої боротьби з ворогом, якою являється для частини її членства побут закордоном, коли віддасть належну увагу політ-вишколові й поставить його на відповідне йому місце в цілості роботи ЗЧ ОУН.

7. Беручи до уваги, що умовини побуту закордоном є сприятливіші для переведення основної, систематичної політ-вишкільної роботи, як у Краю, Конференція ЗЧ ОУН уважає, що політ-вишкільній роботі, яку ведуть тепер ЗЧ ОУН, треба дати більш одноцілі плянові рямці та впровадити в цілу роботу систематичність, послідовність і контрольність.

8. Для цієї мети необхідно покликати до життя вишкільний осередок і віддати йому всі справи зв'язані з вихованням і політ-вишколом нашого членства.

9. Завданям цього вишкільного осередку буде зосередити виховну і політ-вишкільну роботу ЗЧ ОУН, а вслід за цим дати цій роботі одноцілу систему, розбудувати та усправнити політ-вишкільний апарат, усталити й уодностайнити зміст політ-вишколу, розробити форми і методи його переведення та керувати цілістю політ-вищкільної роботи.

10. Змістом політ-вишколу має бути праця над обґрунтуванням світогляду, над поширенням політичного знання і над політичним виробленням, над вишколюванням і підготовкою до самостійної політичної діяльності й до вмілого виконування суспільно-політичних обов'язків кожним членом тепер, в час революційного зриву і в час державного будівництва.

11. Політ-вишкіл мусить іти завжди під кутом практичної підготовки до виповнювання і одночасного належного виповнювання основних революційно-політичних завдань ЗЧ ОУН, а не лише теоретичного збільшування політ-знання чи теоретизування без практичного приноровлення набутих вишколом знань.

12. Треба звернути увагу на дві сторінки політ-вишколу:

а) на політ-вишкіл, тобто дозброєння членства потрібним для політичної роботи знанням і усамостійненням в політичній діяльності кожного члена;

б) на виховання, тобто моральний стан членства, на непохитність його віри й переконань, на внутрішню революційну якість і вартості характеру кожного члена.

Виховання займає головне місце в політ-вишкільній роботі, бо моральна якість це передумова, від якої залежить вислід усієї роботи над підвищенням ідейно-політичного рівня членства і сила цілої нашої Організації взагалі.

13. Щоби ввести ясність в основних завданнях ЗЧ ОУН і підкреслити основні політичні положення ОУН, що є необхідним для ставлення політ-виховної роботи, Конференція ЗЧ ОУН вважає потрібним:

а) визначити найзагальніші, але конкретно означені рямці, загально-ідейних вартостей, без обов'язковости яких створюється стан довільности, що внеможливлює однонапрямність принципових визначень та ієрархії завдань, а зокрема утруднює глибинну працю над вихованням і політ-вишколом членства;

б) рішуче протиставлятися всім суґестіям про банкротство й анахронізм українського націоналізму;

в) відкрито вживати назви нашого руху і нашої Організації в усій закордонній роботі, не допускаючи ніколи замасковування її описовими назвами;

г) прийняти за обов'язуючу потребу засвоїти й капіталізувати досвід і надбання попередніх етапів боротьби українського націоналізму, органічним продовженням якого є сучасна його стадія розвитку, що зберігає всі його попередні позитивні вартості;

ґ) підкреслювати завжди і всюди ті наші одвічні істини, яких ми ніколи не зрікалися і які не підлягають ніяким змінам.

14. Конференція ЗЧ ОУН вважає, що належно поставлений політ-вишкіл дасть у висліді для ЗЧ ОУН вироблені членські кадри і вироблених політичних провідників, необхідних для політичної організації, в час революційної боротьби і державного будівництва.

15. Одночасно Конференція ЗЧ ОУН, визнаючи, що моральна вартість, внутрішня якість і політична виробленість членства, це передумови сили ОУН, вважає, що в систему політ-вишкільної праці над членством повинні бути залучені всі організаційні чинники, зокрема провідний актив всіх організаційних клітин.

Лише спільним зусиллям виконаємо це важливе завдання — збережемо революційного духа українського націоналіста-революціонера, що є головною силою ОУН тепер і в майбутньому.

ПОСТАНОВИ ДРУГОЇ (НАДЗВИЧАЙНОЇ) КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН ОУН

(з 28-31. 8. 1948 року)

ЗАГАЛЬНІ ПОСТАНОВИ

Друга (Надзвичайна) Конференція Закордонних Частин ОУН є покликана для розв'язання невідкладних справ ідейно-політичного і організаційного характеру, які виникли в діяльності Закордонних Частин Організації в останніх часах.

1. На сучасному етапі національно-визвольної боротьби української нації Закордонні Частини ОУН, які є територіяльною організаційною часткою Організації Українських Націоналістів, перебувають в тому положенні, що мають діяти за кордоном неозначений час при утруднених організаційних зв'язках і ідейно-політичному контактуванні з Організацією на Батьківщині.

Це, разом з безперервною еволюцією політичних відносин і обсягу та форм революційно-визвольної боротьби, ставить перед Закордонними Частинами Організації завдання:

а) боротьбою і діяльністю Закордонних Частин творити організаційну частку інтегрального, єдиного процесу здійснення національно-політичних цілей цілої Організації Українських Націоналістів;

б) в умовах організаційної відірваности від Краю находити і застосовувати ті форми і ті методи політичної діяльности і організації її за кордоном, які найвищою мірою забезпечують збереження ідейно-політичної єдности Організації, її ідеологічно-програмо-

вої революційности і організаційної здатности для повсякчасного ведення безпосередньої революційної боротьби.

2. Завдання своє Закордонні Частини ОУН можуть здійснити лише у цей спосіб:

а) найвищою ідейно-політичною і програмовою вирізьбленістю підставових засад, цілей ОУН і стратегії їх осягнення; і

б) ідеологічного і організаційного єдинства Організації та організаційної активности її членів.

Здійснення цього на чужині є особливо важким, бо відрив від Батьківщини відриває від національної спільноти на чужині природнє національне підложжя і замінює його чужим, яке таїть у собі небезпеку закостеніння змісту політичної і революційної діяльности Організації на етапі залишення Краю сучасною еміґрацією, або сповзання до еміґраційних політичних ефемерид.

Соціяльні підстави життя нації на Рідних Землях в умовах еміґрації втрачають свою суспільно-національну, органічно-обов'язуючу силу. На еміґрації суспільна функціональність національної моралі, етики, способів суспільної і національно-політичної організації залежить виключно від особистої волі кожної людини, яка перебуває під постійним діянням не-націоналізуючого чужого оточення. Це зумовляє потребу застосування за кордоном особливих форм суспільної і політичної організації життя і діяльности еміґрації і передусім політичної діяльности ЗЧ ОУН.

3. Конференція стверджує, що найглибшою причиною ферментів ідейно-політичного послаблення і хитливости окремих членів є те, що Організація в цілому переходить процес перестановки політичного змісту, особливо від часу III-го Великого Збору до сьогодні. Цей процес був перенесений на чужину в початковій, сирій і недозрілій формі, а дальше його завершення ускладнюється тим, що з Краю доходять лише фраґментальні відомості про дальші осягнення в становленні сучасного політичного змісту. Започатковані новою постановою політичного змісту два збіжні до себе процеси: процес засвоювання нового і відзвичаювання від старого пережитого створили ґрунт для політичної хиткости, непевности і для довільних інтерпретацій в напрямі доктринерства, заперечування політичних постулятів і основних вартостей українського націоналізму, а в дальшому до шкідливих намагань утворити розбіжности між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР.

4. Процеси асиміляції української еміґрації чужим середовищем універсально охоплюють усе життя і діяльність людини у філософії, ідеології, політиці, в суспільних відношеннях і інших.

Це явище можна затамувати, зменшити силу його впливу, і, через свідому національно-політичну організацію, зберегти і навіть відновити національно-ідеологічну, політичну і соціяльну субстанціональність української еміґрації, як одного із загонів національно-визвольної боротьби.

Саме тому ідейно-політична вирізьбленість і організаційне єдинство у ЗЧ ОУН має особливо велике завдання.

Так оцінюючи політичні умовини життя і діяльности української еміґрації, завдання і ролю ЗЧ ОУН, II-га Надзвичайна Конференція ЗЧ ОУН постановляє:

У ПИТАННЯХ ІДЕОЛОГІЧНО-ПОЛІТИЧНОГО СТАНУ В ЗЧ ОУН

5. Окремі члени ОУН на еміґрації, діючи з рамені Організації, в її імени і на доручених їм давніше Організацією постах, відступаючи від політики Організації, пропаґували і втілювали інші насвітлення і політичну практику, організаційно-устроєвий постулят Організації «единства, монолітности і революційної дисциплінованости» і замінювали клюбово-дискусійною демократичністю, яка порушує істотні риси ОУН.

6. Окремі члени Організації у своїх публікаціях за кордоном політично виеліміновували, заперечували або приховували політичну ролю ОУН у національно-визвольній боротьбі в рр. 1941-1948. Українська Повстанська Армія без політичного натхненника і організатора, яким є, була і буде ОУН, втрачає характер політичного національно-визвольного чинника. Така інтерпретація елімінування ОУН, яка ідеологічно, програмово і політично натхнула і організувала боротьбу УПА, цілковито збігається з тезою політичних противників про те, що «боротьба українського народу проти окупанта являла собою протирежимний і протибольшевицький і протинімецький відрух, а не була національно-політичною, революційною, визвольною боротьбою».

Так само була шкідливою невірна інтерпретація фактичної ролі ОУН у творенні і роботі УГВР — верховного революційного органу і репрезентанта визвольної боротьби, що має консолідувати і координувати всі самостійницькі революційні сили.

7. Надзвичайна Конференція закликає всіх членів Організації протиставитися і рішуче поборювати всі

прояви і спроби внутрішньої опортунізації ідеології, програми, в політиці, стратегії та організаційних засадах українського революційного націоналізму, применшування ролі ОУН, заперечування і знецінювання роботи активного членства.

8. Надзвичайна Конференція закликає тих поодиноких членів Організації, в яких проявилися ідейно-політичні і організаційні хитання, зревідувати своє становище та вернутися на правильні позиції і своєю творчою працею спричинитися до дальшого формування і розбудови.

Ніякий член Організації не буде покликуваний до відповідальности, переслідування та осуджування за свою поведінку і вчинки, доконані у зв'язку з різницею поглядів та становищем, які існували до дня закінчення II-гої (Надзвичайної) Конференції ЗЧ ОУН.

9. Надзвичайна Конференція доручає Проводові ЗЧ ОУН протягом найближчого часу провести рішуче упорядкування всіх справ Організації за кордоном та протягом не далі пів року скликати нову Конференцію ЗЧ ОУН для справ ідейно-політичних засад, програми, стратегії і тактики.

У ПИТАННЯХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УСТРОЄВИХ ЗАСАД І ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН ОУН

Для скріплення організаційних засад діяльности Організації, Надзвичайна Конференція постановляє в нижче поданих ухвалах підтвердити діючі в Організації конструкційні положення та прийняти рішення в окремих питаннях:

а) ідейно-політична єдність і дисципліна в Організації

1. Основні ідейно-політичні правди Організації, якими визначується її цілі і шлях до їх здійснення, є непорушні, їх цілком визнає і додержує кожний член.

2. Формування ідейно-політичних позицій ОУН, стратегії боротьби і політичної тактики на окремих відтинках діяльности відбувається як організований і кермований внутрішній процес у прийнятих організаційних формах. Цими формами є Великий Збір, Конференції, Головна Рада, Провід, Політична Рада та окремо покликувані Проводом осередки, Комісії, Колегії, сходини орг. клітин, відправи, вишкільні курси, організаційні видання, внутрішньо-організаційна дискусія і інше.

3. Правосильні прийняті відповідними організаційними чинниками рішення в питаннях програми, стратегії і тактики в усіх справах, діяльности Організації та в усіх проблемах, в яких Організація займає становище, зобов'язують всіх членів та всі клітини Організації.

4. Компетенції встановляти політичну лінію, стратегію і тактику, напрямні і форми діяльности та офіційні становища Організації належать Великому Зборові, Конференціям і Проводові та іншим уповноваженим інституціям і органам у свойому засягу.

Право інтерпретації обов'язуючої лінії і становищ Організації у процесі здійснення їх належить компетентним органам.

5. Критичні завваження відносно зобов'язуючих рішень можуть бути висловлювані тільки організаційним порядком перед компетентними для їх ревідування чинниками, які видали ці рішення, або перед вищими.

У процесі дії члени і виконуючі ці дії клітини Організації не можуть піддавати зобов'язуючих рішень, становищ, напрямних і доручень такому трактуванні, яке спиняє, послаблює чи дезорганізує їх виконність.

6. Ідейно-політична лінія і становища Організації зобов'язують кожного члена так у виконанні організаційних функцій і завдань, як в цілій його публічній, політичній і суспільній діяльності.

7. В дії ОУН, в час революційно-визвольної боротьби має місце тільки одна політична лінія, одне становище в кожній справі, встановлене компетентною для того організаційною установою, репрезентоване і подаване до виконання Проводом.

Розвивання і відстоювання власних, індивідуальних поглядів, думок і проєктів має місце у процесі формування, на відповідному організаційному форумі, у відповідній формі і у відповідний час.

У дії ОУН виступає як моноліт; на сепаратне діяння, відстоювання у процесі виконування позицій, суперечних зобов'язуючій лінії Організації, на опозицію і розстроювання здійснення зобов'язуючої лінії немає місця в ОУН в час визвольно-революційної боротьби.

8. Кожне порушення ідейно-політичної єдности Організації та ідейно-політичної дисципліни членів підриває в корені її спроможність до дії і мусить бути безоглядно усунене.

б) До обов'язків членів Організації

Основним обов'язком кожного члена ОУН є здійснювання змісту членського приречення:

«Прирікаю і зобов'язуюсь перед Богом, перед українським народом і перед власним сумлінням як член ОУН все і всюди боротися за Суверенну Соборну Українську Державу, здійснення ідей і програми ОУН для добра і величі України, українського народу, людини, а через те і для добра всього людства. Прирікаю в тій праці і боротьбі віддати всі свої сили, все, чого вона вимагатиме, кожну жертву, а як треба і своє життя. Зобов'язуюся точно і совісно сповняти всі обов'язки члена ОУН та виконувати всі її накази і доручення».

До того кожний член ОУН є зобов'язаний:

а) суворо дотримувати засад загально-людської і національно-суспільної моралі і етики, вироблювати і мати зразкову поведінку в особистому родинному і громадському житті та в професійній праці;

б) виконувати загально-національні обов'язки та шанувати українські національні святощі, боронити на кожному кроці честь і добре ім'я української нації, Організації, пам'ять героїв;

в) виконувати совісно і дбайливо організаційні доручення і зберігати організаційну тайну;

г) належати до первинної організаційної клітини, звена, і в ньому виконувати незалежно від свого становища в Організації, певні організаційні доручення;

д) приймати участь у внутрішньому організаційному житті (сходини, вишколи);

е) сплачувати членські внески та виконувати встановлені Організацією матеріяльні зобов'язання;

є) плекати й всебічно розвивати членські кваліфікації: засвоєння і поширення своїх знань з обсягу ідеології, програмових засад і політики Організації,

засвоювати і удосконалювати свої особисті здібності і вмілості, потрібні для Організації, щоби осягнути високого рівня моральної, політичної і організаційної здатности виконувати завдання Організації в час визвольної боротьби і приготовляти себе до завдань державного будівництва;

ж) завжди і скрізь поширювати і визнавати, відстоювати і реалізувати ідейно-політичні позиції ОУН і визвольного руху, поширяти її впливи на оточення і здобувати їй прихильників;

з) з власної ініціятиви віднаходити можливості і способи найкращого здійснювання цілей і завдань Організації в кожній ситуації, передавати Організації свій досвід і всі відомості, корисні в її діяльності;

і) звітувати перед Організацією за свою організаційну і суспільно-громадську діяльність.

2. Від поодиноких обов'язків члена можуть звільнити тільки компетентні організаційні чинники з оправданих причин на певний час.

Самовільне неоправдання, невиконання, занедбування обов'язків члена ОУН та зобов'язуючих його приписів та засад — потягає за собою організаційно-дисциплінарну, чи організаційно-судову кару, до виключення з Організації включно.

3. Всі члени ОУН, які перебувають на терені діяльности якоїсь одиниці Закордонних Частин ОУН, входять в її склад і підлягають її організаційній владі.

Звільнити від того обов'язку можуть тільки відповідні керівні органи ЗЧ ОУН.

Самовільне порушення цього правила потягає автоматичне виключення члена з Організації.

Всі ланки організаційного апарату ЗЧ, від низових клітин починаючи, негайно проведуть у себе перевірку організаційного стану, відповідно до цих постанов.

в) Засади Організації Проводу

1. Кожночасний склад Проводу Організації і проводу поодиноких організаційних одиниць формується на принципах дієвої доцільности, щоб запевнити йому кожноразову найвищу спроможність виконати головні завдання даного етапу діяльности, правильно розв'язати найважніші проблеми і успішно кермувати здійсненням актуальних завдань на основі незмінних цілей Організації і генеральних ліній до їх осягнення.

2. Участь у провідних органах і виконування керівних завдань ОУН має функційний характер і не дає членові жадних особистих прерогатив. ОУН не має членського степенування.

3. Авторитет і компетенції провідних постів в Організації зв'язані з самими постами (урядами) і переходять на особу тільки в зв'язку з виконуванням даних функцій.

4. Засада провідних функцій в Організації кермується вимогами і особливостями даної функції і особливими кваліфікаціями та завдатками у кандидата на найкраще їх виконання, а не з огляду на час перебування в членських рядах. Всяка штивність і автоматизм у зміщенню керівних постів шкідливі для дієвої справности і для процесів виростання і обновлення людських кадрів Організації. Зміни в складі керівних органів і на керівних постах мають природу організаційно-функціональну і позбавлені елементів підвищень чи деградації.

5. Провід ЗЧ ОУН зобов'язаний подбати про найскорше і доцільне виконання постанов Надзвичайної Конференції, зокрема й особливо сконцентрувавши свою увагу передусім на:

а) привернення і скріпленню ідейно-політичної єдности Організації і цілого революційного визвольного табору за кордоном, його дієвої справности і політичної авторитетности;

б) доповненню і зміцненню всеукраїнського характеру і організаційного образу ЗЧ ОУН, щоб соборний характер в Організації узмістовлювався і висловлювався не тільки ідейно-програмовим змістом, цілями і спрямуванням політичної лінії і її постановкою і формами та самим складом організаційних кадрів та провідних органів. Осягнуті до того часу в тому напрямку наслідки в роботі ЗЧ ОУН Конференція одобрює;

в) посиленню політичної і організаційної підготовки кадрів ЗЧ ОУН до безпосередньої участи в розгорнутій революційно-визвольній боротьбі;

г) політичній активізації цілої еміґрації в самостійницькій закордонній акції, в одностайненню її і спрямуванню на революційно-визвольницькі позиції;

д) сконцентруванню основної уваги цілої Організації і кожного члена на безперервне вивчення розвитку відносин і боротьби на Рідних Землях і на підставі того, на неухильній організаційній і політичній підготові ЗЧ ОУН до безпосередньої революційної боротьби, а також до державного будівництва і до ведення роботи на закордонному відтинку і серед еміґрації.

г) Постанови у справі Великого Збору і Конференції ОУН

Друга (Надзвичайна) Конференція Закордонних Частин ОУН у справі найвищого Законодатного органу ОУН — Великого Збору і Конференції констатує чинність в силу нині існуючих виключних обставин діяльности Організації, нижчеподаних правних основ про вищі органи Організації Українських Націоналістів:

1. Великий Збір ОУН, згідно з устроєм, має відбутися найменше 1 раз на 3 роки. Черговий Великий Збір ОУН — четвертий, мав відбутися в 1946 р.

На пропозицію про скликання 4-го ВЗ ОУН, ухвалено Першою Нарадою Закордонного Центру ОУН в 1946 р., Провід ОУН з Краю ствердив, що не має фактичних можливостей скликати Великий Збір. Цей стан неможливости скликання триває і далі.

2. Від 1932 р. в ОУН у виключних обставинах була застосована практика в разі неможливости скликання ВЗ ОУН, справи, які належать до його компетенцій, вирішувати відповідними конференціями.

Цей організаційний узус, подиктований умовами і конечністю був узаконнений дотогочасною практикою визнання обов'язуючого значення за рішенням Конференцій по предметам компетенцій Великого Збору. Таким же порядком останньо було обрано Бюро Проводу ОУН, вибори якого переведено нарадою ОУН в Краю 1946 р. і 1-ою Конференцією ЗЧ ОУН 1947 р.

3. Підтверджуючи конечність і доцільність та правильність такої розв'язки, визнаються наступні засади діяння вищих органів Організації в умовах неможливости скликання Великого Збору:

а) справи, які належать до компетенцій Великого Збору ОУН, в часі, коли скликання ВЗ є неможливим до здійснення, вирішуються Конференціями ОУН в Краю і Конференціями ЗЧ ОУН;

б) рішення у справах, що мають важність і значення для цілої Організації, прийняті Конференцією ЗЧ ОУН, мають тимчасову зобов'язуючу силу для ЗЧ ОУН до часу розгляду і ствердження їх компетентними чинниками ОУН в Краю. При однозгідності — рішення набирають сили постанов Великого Збору, а при неоднозгідності — такі постанови Конференції ЗЧ ОУН касується;

в) справи, які мають значення і важність тільки в засягу діяльности ЗЧ ОУН, вирішуються правосильно Конференціями ЗЧ ОУН.

д) Постанови відносно Бюра Проводу

1. Силою вибору Наради компетентних краєвих чинників і І-ої Конференції ЗЧ ОУН, діяльністю кермує Провід ОУН, на чолі якого стоїть Бюро Проводу ОУН.

2. Перевибори Бюра Проводу у випадку дальшої неможливости скликання ВЗ, мають виконати Конференції в Краю і за кордоном за такими нормами, як і ВЗ, на засадах устрою і порядком вищезазначеним. (Розд. г. III. ВЗ.).

3. Надзвичайна Конференція ЗЧ ОУН доручає Проводові ЗЧ ОУН підготовити проєкт нового статуту, згідно з розвитковими тенденціями ОУН і при повнім вдержанні організаційної дисципліни.

е) Ствердження і постанови про Головну Раду ОУН

1. У зв'язку з конечною потребою діяння в обсягу ЗЧ ОУН Головної Ради, зокрема в її судівничому і

контрольному характері, Друга (Надзвичайна) Конференція ЗЧ ОУН постановляє покликати до життя і дії за кордоном Головну Раду ОУН у новому складі і вибирає 7 її членів з загального числа 15, що передбачено устроєм. Вибраний Конференцією склад Закордонної Частини Головної Ради подається на затвердження ОУН в Краю. До одержання ствердження з Краю, обраний склад Головної Ради за кордоном має тимчасову правоздатність.

ж) Ствердження і постанови про ЗП УГВР

1. Друга (Надзвичайна) Конференція ЗЧ ОУН стверджує, що Провід і ціла Організація за кордоном здійснювали політичну лінію ОУН супроти УГВР, встановлену організаційними постановами в Краю, що неодноразово було стверджено політичними акціями і деклараціями ЗЧ ОУН.

2. ЗП УГВР по своїй назві, по характері функціонального призначення і по способі діяльности, є делегатурним представництвом УГВР. ЗП УГВР поступово ставало тереном дії, некорисної для єдности визвольного руху.

3. У зв'язку з уступленням членів ОУН з УГВР і з Закордонного Представництва УГВР, Надзвичайна Конференція вибирає в тій самій кількості нових членів ОУН на їх місце з терміном на 1 рік.

4. Члени ОУН на терені ЗП УГВР заступають лінію, ухвалювану ЗЧ ОУН.

5. Члени ОУН, що мають виконні функції в УГВР, ведуть лінію, ухвалювану через УГВР. Якщо це заперечує лінію ОУН, то резигнують зі становища УГВР.

з) Постанови про Політичну Раду

1. Політична Рада є форумом, зложеним із членів усіх відтинків націоналістичних поглядів, діє як форум, де вони мають конфронтуватися. Її компетенції дають опінію, не виключаючи власної ініціятиви. Вона має теж право вносити петиції до Проводу.

Конференція ЗЧ ОУН рекомендує Проводові ЗЧ ОУН застосувати проти членів ОУН, які стануть гальмувати, або не виконували б чи протиставилися б виконуванню Постанов Другої (Надзвичайної) Конференції ЗЧ ОУН гострі санкції, до усунення з Організації включно.

ПОВІДОМЛЕННЯ
(Про смерть сл. п. ген. Т. Чупринки)

Українська Головна Визвольна Рада, Головне Командування Української Повстанчої Армії та Провід Організації Українських Націоналістів на Українських Землях діляться з кадрами визвольного підпілля та з усім українським народом болючою вісткою про те, що ранком 5. березня 1950 р. в селі Білогорща біля Львова на своїй підпільній квартирі в боротьбі з московсько-большевицькими окупантами смертю героя загинув Голова Генерального Секретаріяту Військових Справ УГВР, Головний Командир УПА та Голова Проводу ОУН на Українських Землях, нагороджений Золотим Хрестом Заслуги та Золотим Хрестом Бойової Заслуги І кляси

ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИЙ УПА

Р. ЛОЗОВСЬКИЙ — ТАРАС ЧУПРИНКА — ТУР

Сл. п. друг Шухевич — Тур народився 1907 р. Після закінчення середньої школи вступив до Політехнічного Інституту і теж закінчив його з успіхом.

На шлях активної, революційної боротьби за визво-

лення України сл. п. друг Шухевич — Тур станув від наймолодших років життя.

В половині 20-их років вступає в ряди Української Військової Організації (УВО). В період 1925—29 рр. в лавах УВО приймає участь, організує і керує різними бойовими акціями проти польських окупантів.

В 1929 р. вступає до ОУН як один з перших її членів. Довгий час працює на пості Бойового Референта в Крайовій Екзекутиві ОУН. Праці на цьому пості віддає всю свою кипучу молодечу енергію, всі свої організаторські здібності і відвагу.

За свою революційну, політичну і бойову діяльність проти польських окупантів попадає до польської тюр-

1938—39 рр. приймає активну участь в організуванні збройної сили молодої української держави на Закарпатській Україні — в організуванні «Карпатської Січі» та в керівництві нею.

В 1939—40 рр. працює в Проводі ОУН на пості Референта Зв'язку з Українськими Землями в СССР. В 1940-41 рр входить до складу Революційного Проводу ОУН. Весною 1941 р. бере участь в II Великому Зборі ОУН. Після II Збору стає на пост Крайового Провідника ОУН на західніх Окраїнах Українських Земель поза межами СССР, в т. зв. Генерал-Губернаторстві. Впродовж усього цього часу постійно працює теж у Головному Військовому Штабі ОУН як його член та викладає різні військові дисципліни на таємних курсах кадрів ОУН.

В 1941 р. сл. п. друг Шухевич — Тур організує й очолює, як його командир, Український Легіон. Одночасно виконує теж різні особливі завдання Проводу ОУН. На цьому пості перебуває до весни 1943 р.

Весною 1943 р. сл. п. Шухевич — Тур стає членом Проводу ОУН і займає пост Військового Референта при Проводі ОУН.

В серпні 1943 р. III. Надзвичайний Великий Збір ОУН обирає сл. п. друга Шухевича — Тура на пост Голови Бюра Проводу ОУН. В осені цього року Він теж обіймає пост Головного Командира УПА. В листопаді 1943 р., як Головний Командир УПА і Голова Проводу ОУН, Він приймає керівну участь в підготовці на

Волині І. Конференції Поневолених Народів та в самій Конференції.

В липні 1944 р. сл. п. друг Шухевич — Лозовський бере участь на І Великому Зборі УГВР. Збір УГВР обирає Його Головою Генерального Секретаріяту УГВР. Президент УГВР затверджує Його теж на постах Генерального Секретаря Військових Справ та Головного Командира УПА.

На постах Голови Генерального Секретаріяту УГВР, Генерального Секретаря Військових Справ УГВР, Головного Командира УПА, та Голови Проводу ОУН на Українських Землях сл. п. друг Р. Шухевич — Лозовський — Т. Чупринка — Тур — в періоді 1944-50 рр. керує визвольно-революційною боротьбою багатотисячної УПА, широкого збройного підпілля, підпільної ОУН та мільйонових мас українського народу проти німецько-гітлерівських та московсько-большевицьких окупантів, в обороні українського народу перед окупантським терором та грабунком, за збереження та дальшу розбудову в Україні, за визволення України з-під чужоземного панування, за побудову на Українських Землях незалежної і соборної держави із справедливим та передовим політичним та суспільно-економічним устроєм.

Протиокупантська визвольна боротьба, що її в 1943-50 рр. повела УПА, підпільна ОУН і багатомільйонові маси українського народу під досвідченим і відважним, безпосереднім керівництвом сл. п. генерала Шухевича — Чупринки, з погляду масового героїзму і патріотизму, з погляду завзяття і жертвенности всіх її учасників та українських народніх мас, з погляду тих незвичайно важких умов, в яких вона ввесь час проходила — не має собі рівної не тільки в українській, але й світовій історії. Вона завжди становитиме одну з найславніших, найгероїчніших сторінок історії України.

Внаслідок цієї боротьби московсько-большевицьким окупантам не вдалося здійснити їхні злочинні пляни щодо України, не вдалося знищити в Україні організований самостійницький рух, не вдалося поставити український народ на коліна. Сьогодні український революційно-визвольний рух, не розбитий ані не зла-

маний, хоч і з значними втратами в людях, продовжує далі свої нерівні змагання з московсько-большевицькою тиранією в обороні національного існування українського народу, в ім'я національно-державної незалежности України.

Історія визвольно-революційної боротьби українського народу на Українських Землях в 1943-50 рр. з ім'ям сл. п. друга Шухевича — Лозовського, Тараса Чупринки, Тура — зв'язана нерозривно і навічно.

Як революційний керівник сл. п. друг Шухевич — Тур відзначився великими організаторськими і військовими здібнощами, глибоким політичним розумом, величезним досвідом революційної боротьби. В Його особі український визвольно-революційний рух та ввесь український народ втратили політичного і військового керівника високої кляси.

Політична і життьова принциповість, безмежна особиста відвага, рухливість, жива і весела вдача, простота в щоденному житті і поведінці, «тверда рука» і разом з цим батьківська дбайливість про других — ось прикмети характеру сл. п. генерала Шухевича — Чупринки, що ними Він скрізь з'єднував собі симпатії, створював життєрадісний, бадьорий настрій, поривав на безстрашну і тверду боротьбу з ворогами України.

Із світлою пам'яттю про Нього, задивлені в Його геройську постать бійця і керівника визвольного руху, наснажені відвагою, оптимізмом та революційністю, загартовані і досвідчені під Його рукою, до кінця віддані ідеї визволення українського народу — ми відважно продовжуватимемо нашу священну визвольну боротьбу аж до повної нашої перемоги.

Не складемо нашої зброї і не припинемо нашої боротьби доти, поки Україна не буде визволена.

Вічна Слава Героєві Української Національно-Визвольної Революції!

Українська Головна Визвольна Рада
Головне Командування
Української Повстанчої Армії
Провід Організації Українських Націоналістів
на Українських Землях

Березень, 1950 р.

ЗАКОРДОННЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
про смерть ген. Т. Чупринки

Слава Україні!

Українці на чужині!

Найглибшим сумом сповиті наші серця. Голова Проводу Організації Українських Націоналістів, Головний Командир Української Повстанської Армії (УПА), Голова Генерального Секретаріяту Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Генерал Тарас Чупринка не живе!

Він згинув на полі слави серед своїх бійців, серед друзів-революціонерів, серед нашого незламного хороброго народу. Важким болем стискається серце кожного із нас, кожного українського щирого патріота. Згинув Головнокомандувач української революційної армії, її творець, найхоробріший з хоробрих. Не стало Голови підпільного революційного уряду України, Провідника наших революційних кадрів.

Від смерти сл. п. Симона Петлюри і сл. п. Євгена Коновальця — це найбільша втрата, якої зазнала воююча Україна з рук нашого найлютішого ворога — Москви. В ці дні сумуватиме вся соборна Україна, кожен українець, де б він не знаходився, в якому закутку світу не перебував би. Сумуватимуть з нами і інші поневолені народи, їхні революційні організації й повстанські частини.

Бо немає на найважливішій стійці — Найбільшого. Немає того, який не тільки створив найхоробрішу й найбільш героїчну армію всіх часів, але й згинув і той, який в самому розпалі другої світової війни практично співздійснює ідею співпраці революційних організацій і повстанських армій поневолених народів,

допомігши створити в листопаді 1943 р. Антибольшевицький Бльок Народів (АБН).

Це не лише втрата наша, України, не лише втрата поневолених народів, але незаступна втрата всього свободолюбного людства, що стоїть перед вирішальною розправою з Москвою. Так, як напередодні II-гої світової війни скритовбивчо зліквідував ворог сл. п. Євгена Коновальця, так тепер падає на полі слави, в найважчих хвилинах України і в дні мобілізації світу на останню розправу з Москвою, найбільший українець наших днів, воюючої України Головнокомандувач.

Українці! Усвідомімо собі сьогодні весь трагізм того, що сталося! Полиньмо думкою в наші далекі села, наші гори й наші ліси, де Його духові діти, наші герої з УПА і революційного підпілля залишились без Нього, без Того, що водив їх довгі роки на переможні бої, без Того, хто мав сміливість повести нашу українську армію проти двох найбільших потуг світу: Московщини і Німеччини, без Того, хто у свій час кинув виклик і Гітлерові і Сталінові!

Його твір — УПА, витримала довгі роки по сьогодні в часи миру. Він знаходив все нові й нові методи боротьби з ворогом, він — майстер стратегії і тактики революційної збройної і політичної боротьби — виробив неперевершену систему боротьби з ворогом. Під його геніяльним командуванням УПА стала справжнім захисником всього українського народу перед московсько-большевицьким винищуванням. Відділи УПА за Його пляном і наказами проходили рейдами території дружніх з Україною країн, поширюючи там ідеї волі і спільної боротьби всіх поневолених народів проти большевизму.

Борці з ОУН під його проводом просякнули своєю мережею у далекі закутини СССР, де лише живуть українці, щоб ширити ідеї свободи по всьому СССР.

Не міг зліквідувати УПА і пакт трьох ворогів України: СССР — большевицької Польщі — большевицької ЧСР. За ЙОГО стратегічними плянами довгі роки навіть невеличка окраїна нашої землі т. зв. Закерзоння потрапило боротися з успіхом. Хоч большевики — знавці партизанської тактики, все ж УПА під Його командуванням, завдяки Його винахідливості, залишилася непоборною, як єдина в своєму роді армія світу.

Український народ, схиляючи з безмежним болем голови над могилою свого незмінного за весь час існування УПА Головного Командира, свідомий того, що весь час Його боротьба була осамітнена, без жадної підтримки західнього світу, який не звернув ще й досі уваги на заклик нашої зброї, що її підняла УПА в захист свободи всього світу.

Хоча осамітнена, але ідейно і політично вона все була переможня і такою залишиться!

Прийде час, коли здорові сили всього світу пізнають, яка це незаступна втрата для всього свободолюбного людства, що не стало між живими найкращого вождя, знавця протибольшевицької партизанської і підпільної тактики і стратегії боротьби.

Українці!

Фізично немає між нами Генерала Тараса Чупринки, але він для нас не вмер і не вмре. Як не вмерли Мазепа, Петлюра, Коновалець. Його дух живе і житиме вічно між нами так само, як в душах Його бійців, командирів лунатиме до кінця їхнього життя голос Його бойових наказів.

Найкраще вшануємо пам'ять героїчно загинулого Вождя української визвольної боротьби тим, що присвятимо всі наші зусилля, все життя й труди визволенню України і скріпленню українського революційного фронту.

Його смерть не залишиться не помщена на ворогові! Він заплатить за неї криваво і дорого!

Велика душа Провідника революційних кадрів на Рідних Землях надалі запалюватиме наші лави до боротьби за остаточну перемогу. Все нові й нові кадри ставатимуть на місце впавших, нові й нові леґіони борців українського народу виповнятимуть проріджені ряди Української Повстанської Армії, що вже стала для всього світу символом незламної і незнищимої боротьби проти Москви за волю, проти темної навали большевицького рабства. Українські народні маси ще завзятіше поборюватимуть ворога, щоб здійснити мрію Головного Командира.

Українці!

З'єднаймося в ці тяжкі дні єдиною думкою з воюючою Україною і заприсягнімо так довго не спочити, доки мета, за яку поклав голову славної пам. Генерал Тарас Чупринка, не буде здійснена!

Ворог перерахувався! Боротьба не припиниться! Непоборна УПА не складе зброї. Ворогові її не знищити. Коли загинув Головний Отаман Симон Петлюра, сподівався окупант, що Україна в одчаю занехає свої змагання. Надаремно! Прийшли нові борці, щоб справу Великого Петлюри продовжувати. Коли замордовано сл. п. Євгена Коновальця, теж тріюмфував ворог. Але прийшли чергові кадри, боротьба поширилася — прийшла УПА, що виросла з всього українського народу.

Так і тепер український героїчний народ, вірний заповітам свого Провідника, ще потужніше продовжуватиме своє змагання, зберігаючи заповіти Того, хто став вже сьогодні символом збройної боротьби народу проти окупанта.

Організація Українських Націоналістів, Українська Повстанська Армія, Українська Головна Визвольна Рада — ніколи не захитаються в боротьбі і не зневіряться в ній, не зважаючи на жертви, які доводиться їм складати на жертівнику боротьби за волю Батьківщини. Немає перемоги без жертви!

Вічна Слава Генералові Тарасові Чупринці, Головному Командирові Української Повстанської Армії, Голові Проводу ОУН, Голові Генерального Секретаріяту УГВР, найбільшому Героєві Української Революції наших днів!

Хай живе Українська Повстанська Армія і її Головне Командування!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

Хай живе Українська Головна Визвольна Рада!

Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава!

Хай живуть незалежні національні держави всіх народів, поневолених Москвою!

Героям Слава!

Провід Закордонних Частин
Організації Українських Націоналістів

РЕЗОЛЮЦІЇ ТРЕТЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН ОУН

що відбулася в квітні 1951 р.

ПРИВІТ ВІД III-ої КОНФЕРЕНЦІЇ ЗЧ ОУН

III Конференція ЗЧ ОУН шле привіт воюючій Україні. Хилимо чоло перед світлою і вічною пам'яттю всіх героїв, що склали своє життя на вівтарі волі України, перед полеглими борцями Української Національної Революції, членами ОУН, УПА, УГВР, зокрема перед впавшими в останніх роках боротьби провідниками: Туром — Чупринкою, Лицарем, Шелестом Федором і Стягом. Ми схиляємо голови перед геройською боротьбою українського народу, перед його численними жертвами й перед стражданнями тих, що караються по тюрмах, концтаборах, засланнях і на каторжних роботах.

Шлемо палкий привіт Проводові Воюючої України УГВР, її збройній силі УПА на чолі з полковником Ковалем, її ідейному надхненникові і організаторові ОУН та всьому українському народові, що в нерозривній єдності з революційним підпіллям боряться за Українську Самостійну Соборну Державу.

Вітаємо Провід ОУН на Рідних Землях, всіх друзів націоналістів, борців за суверенність і соборність України, оборонців культури, віри, чести і прав українського народу.

Вітаємо визвольні змагання і борців всіх поневолених Москвою народів за їх національно-державну незалежність та організатора спільного революційного фронту — Антибольшевицький Бльок Народів.

РЕЗОЛЮЦІЇ III. КОНФЕРЕНЦІЇ ЗЧ ОУН

До положення в Україні і СССР

1. СССР, як нова форма російської імперії, поневолює, визискує й руйнує Україну та інші немосковські народи в усіх ділянках життя, перевершивши в тому всі дотогочасні зразки. Комуністичний большевизм служить російській імперії як її теперішня доктрина

і система для тотального підкорення й експлуатації поневолених народів та як інструмент диверсії серед інших народів у підготові дальших підбоїв. Компартія стала найжорстокішою в історії організацією деспотизму й безоглядним реалізатором російського імперіялізму.

2. Тоталітарний режим терору, насилля й крайньої експлуатації в СССР направлений на вдержання російської імперії, на закріплення панування комуністичної партії і системи, на витиснення з народніх мас максімум засобів для величезних озброєнь і творення в імперіялістичних цілях воєнної потуги, для вдержування найбільшого в світі поліційного й адміністративного апарату та для підтримування в цілому світі большевицьких п'ятих колон — комуністичних партій, пропаґанди і диверсійних акцій.

Соціяльні відносини в цілому СССР, а зокрема в Україні, відзначаються найбільшою нерівністю і протиріччям стану панівної верстви і народніх мас. Правляча кляса, до якої належить партійна еліта, верхівка державної адміністрації, НКВД і вище офіцерство — користуються всякими достатками і вигодами, в більшій мірі, ніж у капіталістичних країнах і рішена за всяких умов примушувати населення до послуху й захисту режиму. Натомість народ — селянство, робітництво і інтеліґенція — живе в крайній нужді й прагне упадку большевицького режиму.

3. Нищення національної, політичної, культурної та господарської самобутности поневолених Москвою народів та їх русифікація приховувалися під маскою совєтизації. Від часу II світової війни цей процес проводиться в дедалі більш неприхованій формі. Все більш відкрито акцептується панівне становище московського народу та його роля як захисника большевицької імперії.

4. Ціле життя в СССР перебуває під знаком тотальної підготови до війни, що спричинює ще більше посилення большевицького терору, економічного грабунку, жахливу нужду народніх мас.

Морально-політичну підготову до війни большевики ведуть в супроводі брехливої пропаґанди про свою

миролюбність; вони маскують розпалювання громадянських воєн у чужих країнах (Корея, Індокитай), та свої готування до дальших підбоїв гаслом про агресивні наміри західніх держав.

Так звані закони охорони миру служать большевикам за нові форми й методи для поборювання зростаючого ворожого до режиму наставлення народніх мас, для переслідування й винищування протибольшевицьких елементів і настроїв.

5. Т. зв. УССР є інструментом повернення України в колонію Москви, засобом для ошукання українського народу та знаряддям імперіялістичної зовнішньої політики Кремля.

Большевики творять позірні ознаки української державности в складі СССР, щоб перебороти змагання української нації до справжньої державної незалежности і виперти з свідомости українського народу українські національно-державницькі традиції. Протинародній зміст цілої системи УССР, яка гнобить й експлуатує Україну на користь Москви, має за мету обезцінити саме поняття української держави.

На міжнародньому форумі большевики висувають ніби самостійні делеґації УССР для пропаґандивних і тактичних цілей, щоб мати додатковий інструмент і більше голосів у своїх дипломатичних розграх та міцніше зв'язати Україну з наслідками політики СССР супроти інших держав.

6. Як в Україні, так і в цілому СССР, большевики переводять курс крайнього російського шовінізму, безоглядну русифікацію, упосліджения й нищення національного життя поневолених народів, в парі з систематичною, біологічною, політичною, культурною й економічною їх деґрадацією. В большевицькій пропаґанді все російське ставиться як найкращий зразок досягнень в культурі, науці, мистецтві і техніці, — а культурні здобутки інших народів пояснюється як меншевартні наслідування.

Расистську теорію про вищість московського народу, його вартостей, його культури і науки сталінізм трактує як основну ідею, що має морально-політично

об'єднувати маси СССР і викликувати в них пошану, подив і вдячність до Росії.

З цією самою метою большевики ведуть в останніх роках дуже гостру боротьбу з т. зв. космополітизмом в різних ділянках життя (побут, наука, мистецтво, література, музика, спорт), щоб цілковито відгородити СССР від Заходу, не допустити до будьяких його впливів і позбавити змоги об'єктивних порівнянь.

7. Біологічне знищування українського народу большевики проводять систематично в різних формах. Найкращий, національно-активний і творчий елемент ліквідується по тюрмах, концтаборах смерти, на каторжних роботах. Постійно вивозять з України на Сибір, в Казахстан і в інші азійські країни великі маси українців, вибираючи певні групи населення, або поголовно під ширмою збірних кар за опір колективізації, укрупненню колгоспів, за невиконання трудомінімуму, поставок, податків або й без жадного приводу. На місце депортованих насаджується на Україні чужонаціональний, головно московський елемент, не тільки по містах, а й по селах. Створювання страшної нужди, періодичних наворотів голоду, накладання непосильних норм праці, степенованих різними соцзмаганнями, стахановщиною, перевиконування планів, жахливі життьові умовини, найнижчий рівень охорони здоров'я, запрягання жінок і молоді до найважчих родів праці в копальнях і на заводах, розрив родини, відривання дітей від батьків — все це не лише засоби большевицької пресії на народні маси і примушування до послуху, але методи систематичного підривання біологічної сили української нації.

Це саме роблять большевики з іншими поневоленими народами. Деякі менші народи, що спротивляються обмосковленню, винищується одноразовими акціями переселення їх в такі частини СССР, де вони швидко вимирають.

Так сталося з кримськими татарами, калмиками, чеченцями, інґушами.

8. Господарські ресурси України повністю експлуатується на користь зміцнювання російської імперії, большевицької воєнної машини, скріплення більше-

вицького режиму і його політики та для розбудови економічного потенціялу самої Московщини.

Після війни в Україні відбудовується майже виключно видобувна індустрія, продукція сировини і півфабрикатів, які вивозяться на московську територію, де всебічно розбудовується промисловість, теж перерібну, без власної московської сировинної бази.

9. Колективізація сільського господарства відняла в селянина землю й плоди його праці, зробила з нього упослідженого й залежного від большевицької держави раба та віддала в її руки цілу хліборобську продукцію і користування її плодом. Большевицька господарка засобами харчування, плянове вдержування найнижчого життєвого поземи широких мас, поруч з поліційним терором сталася головним інструментом внутрішньої політики.

Большевики проводять безоглядну систему нищення українського селянства й українського села. В західніх областях України проводиться насильна колективізація, а в центральних і східніх започаткована нова фаза його остаточної ліквідації т. зв. укрупнення колгоспів, руйнування й заорювання сіл, селянських садиб і навіть цвинтарів і творення т. зв. аґроміст. Цим способом большевики хочуть вбити духа українського селянина, викорінити всі його національні традиції, перетворити на скошаровану юрбу, яку легше держати в послуху й ще більше визискувати. В порядку переводження того пляну мільйони українців відривається від української землі, винищується чи виселюється на Урал і до інших промислових басейнів на каторжні роботи.

10. Робітництво, так само як колгоспне селянство, є рабом режиму. Робітник приневолений працювати щораз довше й інтензивніше за мізерну платню, яка навіть не вистарчає на достатнє прохарчування. Соцзмагання, стахановщина, підвищення норм праці щораз тугіше прикручують шрубу визиску робітника. Большевицькі профспілки є інструментом партії для придушення робітництва, позбавленням його всякої змоги самооборони і покращання свойого життя.

11. Обмосковлення України переводиться большевиками вже в неприхованій формі. З України постійно виселюють українську інтеліґенцію й робітництво, насаджуючи на їх місце москалів-колонізаторів. Вивищується російську мову, побут, культуру. У вищих школах, у війську, по урядах, в партії і в комсомольських організаціях вживається тільки російської мови, у війську бійцям забороняється говорити по-українському. Насильно загальмовано розвиток української національної культури, наукової, літературної, мистецької творчости. Решта творчости насильно начиняється протиукраїнським змістом під гаслами підлеглости Росії, її імперії й культурі, большевицькій партії, Сталінові, меншевартости українського народу і його культури, потоптання української духовости, віри, історії, традицій визвольних змагань і всього, що визначує самобутність української нації.

12. Большевики незмінно поборюють релігію і знищують всяке правдиве релігійне життя. В Україні однаково безоглядно переслідують і ліквідують Українську Автокефальну Православну, як і Греко-Католицьку Церкву.

Нова большевицька політика супроти російської православної церкви є тільки тактичним засобом зовнішньо-політичних і пропаґандивних цілей поза межами СССР, а внутрі має бути додатковим інструментом русифікації України й інших народів. Перетворення офіційної російської православної церкви на інструмент НКВД являється найнікчемнішою цинічною методою в поборюванні релігії.

13. Щоб ослабити в народі волю спротиву окупантові та розбити одностайний фронт, большевики вживають метод морального розкладу і намагаються творити внутрішні кордони поділу нації. З одного боку перевантажують народні маси надмірними обов'язками, тримають їх в постійній нужді і злиднях, а з другого боку стараються виповнити всі вільні хвилини пияцтвом та примітивними розвагами. Окремих одиниць большевики втягають до протинародньої роботи як членів комуністичної партії, сексотів, стрибків, при

тому спираються головно на морально безвартісний і вислужницький елемент.

В творенні штучних внутрішніх кордонів большевики намагаються ізолювати Західні Землі від материка та, організуючи партію, комсомол, стрибки, колгоспи і т. п., стараються кожну громаду, кожний гурт поділити на ворогуючі між собою частини, щоб держати народ у карбах його власними руками.

14. Внутрішні відносини в Україні і в СССР характеризуються повним безправ'ям і сваволею правлячої комуністичної партії й урядових чинників. Не існує свободи слова, друку, переконань і совісти. Совєтський громадянин не розпоряджає собою, своїм часом, не може свобідно вибирати собі знання, роду і місця праці. Батьки не мають змоги виховувати дітей. Все в руках і в усевладній диспозиції тоталітарної держави. Усі акції уряду проводяться з одного боку при помочі грубого насилля й терору, а з другого — під серпанком брехливої пропаґанди. Хто не скоряється перед большевицькою диктатурою, або збуджує підозріння про готовість до спротиву — того режим знищує.

Правосуддя в СССР не існує. Совєтські суди виконують тільки волю партії і стоять на сторожі імперії. Громадянин не має жадної можливости доходити своїх прав проти гнету, самоволі, терору і грабежі з боку держави й партії.

15. Центральним моментом, що характеризує становище в Україні, є визвольна боротьба українського народу. Вона ведеться в різних формах і охоплює ціле життя. Московське поневолення України, кожна большевицька дія нищення і принижування українського народу, української людини й українських національних цінностей — викликає внутрішній спротив цілого народу в усіх ділянках життя і оборону українських національних цінностей. В центрі стоїть дія українського революційно-визвольного руху, його збройно-політична боротьба, ідейне унапрямлювання й організаційне мобілізування протибольшевицької боротьби цілого народу.

16. Ідеї українського націоналізму надають напрям і зміст сучасній визвольній боротьбі українського народу і націоналістичний, визвольно-революційний рух творить її організаційні форми. Він протиставляє накиненому большевиками станові поневолення програму свобідного національного розвитку в суверенній Українській Державі, вказує шлях до осягнення тих цілей — Українську Національну Революцію та мобілізує різноманітний спротив широких мас і кожної одиниці большевицькій експлуатації, винищуванню й обмосковлюванню України.

17. В протибольшевицькій революційній боротьбі й у загальному спротиві московському поневоленню й комуністичній системі тотального поневолення беруть участь всі прошарки українського народу: українські селяни, українські робітники та українська інтеліґенція-працівники й творчі сили української культури, українського духового, релігійного життя.

Одні з них стоять в першій лінії революційного фронту. Вони діють в підпіллі, організують цілу революційну боротьбу, творять і поширюють основний виховний, суспільний, культурний і мілітарний зміст, яким кормиться й через який проявляється в найвиразнішій формі самобутність української нації в її сучасній боротьбі з большевицькою Москвою.

Інші, живучи й діючи в наявному, легальному житті, активно піддержують революційне підпілля й тим сповняють необхідну, дуже важку й жертвенну працю в визвольній боротьбі. Ще інші, прислухаючись до закликів революційного підпілля та приймаючи ідеї і вказівки національного руху, стараються індивідуально, в найбільш прихований спосіб, підривати большевицькі пляни.

Всі форми боротьби з обмосковленням і большевизацією, з визиском і винищуванням України, українського народу, надбань українського духа й дібр української землі творять одну цілість сучасної визвольної революції. Усі вони окуплюються незмірними жертвами та продовжуються зевдяки героїзмові й неустрашимости української нації.

18. Український націоналізм поборює большевицькі намагання оволодіти душею української людини, знищити релігію, національний зміст української культури, науки, літератури, мистецтва.

Не зважаючи на найжорстокіший терор в переслідуванні релігії, большевикам не вдається вбити серед українського народу вірности християнській релігії. Українська підпільна Церква та таємно діюче духівництво піддержують у народі віру й релігійне життя.

Проти насильного накидування матеріялістичного світогляду, большевицького й московського змісту — українські націоналісти укріплюють і поширюють серед народу українські національні первні й вартості, українські національно-державні традиції й національний зміст у різних галузях життя й творчости. Перед веде в тому публіцистична, літературна, мистецька, виховна й політично-освітня праця ОУН, помножування й поширювання відповідних підпільних видань. Цей фронт боротьби захоплює теж легальне життя, в якому, не зважаючи на терор, відбувається в деякій мірі внутрішній моральний тиск української духовости, української культури й національних ідей.

Большевизм намагається принизити вартості української культури, української мови, побуту, історії й сучасного ладу, заступити їх московським змістом, витворити в українців почуття меншевартости й улеглости супроти московського імперіялізму й через те створити психологічне підложжя для тривалого уярмлення, денаціоналізації й обмосковлення України. Тому намаганню протидіє духовий уклад українця, свідомість українських національних вартостей. Сучасний революційно-визвольний рух особливо піддержує цю відпорність і посилює сформовану в історичному розвитку національну свідомість. Проти московського духа деспотії, насилля, нетерпимости й ненависництва до чужого, український націоналізм протиставляє ідею правди, справедливости, волі народам і людині, пошанування чужих вартостей і прав.

19. Український націоналістичний рух веде особливо важливу боротьбу в ділянці виховання. Большевицька система, тотально використовуючи всі форми й засоби виховання, зміряє до того, щоб відорвати молодь від родини й від рідного національного ґрунту, зробити з неї переконаних і відданих вислужників московського імперіялізму й комунізму. Український націоналізм протиставляє тому великі ідеї української національної революції і живими зразками героїзму сучасної боротьби захоплює найкращу частину молоді, виховує її та організує до активної участи в ній. Наявність геройської боротьби за волю захоплює також і ту молодь, що не є організована в революційних рядах та знешкідливлює большевицькі методи деморалізації. Большевизм, спираючись переважно на безідейних, асуспільних елементах, прищіплює різними способами аморальність, безідейність, кар'єризм, нищить родину, розкладає суспільство сексотизмом, масовим і всестороннім внутрішнім шпигунством, провокацією і т. п.

У висліді боротьби між большевицькою системою і революційним націоналістичним рухом відбувається на відтинку виховання процес поляризації: найкращі ідейні елементи йдуть у революційні ряди, щоб власною посвятою вибороти волю батьківщині, а найгірші егоїстичні елементи стають на службу большевизмові, щоб запевнити собі особисту кар'єру.

20. На суспільно-економічному відтинку ведеться найширша і найзавзятіша боротьба між большевизмом й українським селянством. Українське село ставило від самого початку й ставить по сьогодні найрішучіший спротив большевицькому наступові проти свого знищення. Боротьба проти колективізації, в якій українське селянство на Осередніх і Східніх Землях понесло найбільші жертви, проходить ще й сьогодні на Волині, в Галичині, на Закарпатті, Басарабії й Буковині. Ця боротьба не припинилась і після закінчення насильної колективізації, а продовжується постійно проти жахливого грабування, визиску й упосліджения селянства надмірними нормами праці, грабіжницькими податками й поставками. Тепер, коли большевицький режим вводить дальший плян, т. зв. укрупнення колгоспів, яке має привести до цілковитої лі-

квідації українського села, розгорюється нова фаза боротьби на тому відтинку.

Теж українське робітництво стоїть у фронті боротьби проти тотального поневолення й упосліджения.

Головним способом соціяльно-економічної боротьби робітників, так само як і колгоспних селян, є підривання большевицьких господарських плянів й акцій. Якість виконуваної примусом праці, поставок і проведення плянів з правила є можливо найнижча. У висліді ефекти большевицької продукції й цілої господарки непропорційно низькі в порівнянні до крайнього використовування й зуживання всіх людських сил і матеріяльних ресурсів.

21. Основою, стрижнем і завершенням багатосторонньої сучасної боротьби з московсько-большевицьким поневоленням, визиском і нищенням України являється надалі революційна, збройно-політична боротьба, яку організує, веде й унапрямнює ОУН, як єдина діюча на Україні визвольна політична сила. Вона зводить в одне річище всі дії протибольшевицького спротиву в Україні та зціплює їх у плянову революційну дію.

Збройним рам'ям українського народу в визвольній боротьбі є Українська Повстанська Армія, що своєю ґенезою й дією нерозривно зв'язана з ОУН. Цілість цієї боротьби очолює Українська Головна Визвольна Рада, керівний орган і репрезентант воюючої України, її підпільний уряд, що протиставиться т. зв. урядові УССР — аґентурній експозитурі Москви.

Ідеологія українського націоналізму, програма й визвольна концепція ОУН надають зміст і формують обличчя сучасних визвольних змагань України.

В Україні тепер існують тільки два політичні табори, два крайньо ворожі до себе і протиставні — революційно-визвольний, націоналістичний рух, який веде й очолює визвольну боротьбу цілого народу, з яким солідаризуються всі самостійницькі елементи України; і табор комуністичних висланників й вислужників московсько-большевицькій окупації України, табор протинародній.

22. В останніх роках війни і безпосередньо після її закінчення широкі партизанські дії Української Повстанської Армії і рейди на Словаччину, Чехію, Білорусь, Польщу, Прусію й Румунію знайшли сильний відгомін не тільки в цілій Україні, але і в цілому СССР, в совєтській армії та в т. зв. сателітних країнах. Ця революційна боротьба УПА й ОУН поширила ідеї і програму загальної протибольшевицької визвольної революції серед народів, поневолених большевизмом, дала наглядний доказ, що революційна боротьба можлива теж в підбольшевицьких умовинах і зламала суґестії про всесильність большевицької системи поліційного терору. Вона спрямувала протибольшевицькі настрої в напрямі активної революційної дії, та поставила український визвольно-революційний рух, УПА й ОУН, як провідну силу й кристалізаційне ядро спільного фронту визвольної революції поневолених Москвою народів.

Дії УПА й ОУН, яких большевикам не вдалося ані затаїти, ані зламати, доказали, що для рішучої волі й безстрашних борців немає неможливих умовин, що добре зорганізована боротьба має успіхи і що вона не вимагає більших жертв, ніж ті, які большевицька система тотального терору завдає народові теж при його пасивному ставленні.

23. В парі з повоєнним розвитком міжнародньої ситуації та внутрішніх відносин в СССР українська революційно-визвольна боротьба перейшла з партизанської на підпільну тактику. Ця перестановка з партизансько-мілітарних дій на більш пристосовану до нових умовин підпільну суспільно-політичну й виховно-пропаґандивну революційну акцію має на меті закріпити пропаґандивне досягнення попередніх партизанських дій глибинною розбудовою підпільної сітки для систематичної революційно-освідомлюючої роботи серед мас розбуджених і вихованих попередньо визвольною боротьбою й націоналістичними ідеями. Революційна діяльність в цьому етапі на фоні сучасної ситуації в СССР має більш глибинне значення, ніж мілітарні партизанські дії під час війни. Вона продов-

жує попередню боротьбу, утривалює і скріплює революційну свідомість серед широких народніх мас.

Революційна дія в теперішньому етапі зосереджується передусім на суспільно-політичному, пропаґандивному й виховному відтинках та на акціях захисту перед большевицьким терором і винищуванням. ОУН формує ввесь революційний потенціял і революційні сили в такий спосіб, щоб вони кожночасно могли виступити у мілітарній формі і розгорнути широку збройну боротьбу під боєвими прапорами УПА, як лише настануть пригожі для цього політичні й воєнно-стратегічні умовини.

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА НА ТЛІ МІЖНАРОДНЬОЇ СИТУАЦІЇ

1. В сучасній міжнародній політиці домінує боротьба двох протиставних державних бльоків, різних по своїй світоглядовій і соціяльній природі, як також по напрямних своєї світової політики. Боротьба тих бльоків очолюється світовими потугами — СССР і США, — і виходячи поза межі безпосередньо заанґажованих в ній держав, охоплює цілість світу. СССР прагне до державно-політичного поневолення світу, до створення єдиного в світі державного організму — світового СССР і до перетворення всіх країн світу в колонії Москви в тотальному розумінні. США прагнуть до загамування большевицького імперіялізму, а спираючись на свою економіку, прямують до панівного становища в господарському й політичному житті світу.

2. В той час, коли бльок СССР твориться насильно проти національних інтересів самих народів, в західньому бльоці об'єднуються держави для оборони перед СССР, хоч перспектива панівного політичного й економічного становища США в світі не лежить в їхньому інтересі. Таке творення західнього бльоку зумовляється відчуттям загрози з боку СССР самому державному існуванню цих народів, усвідомленням неможливости ізолюватися від подій, які незалежно від їх волі, набирають гльобального характеру, і, нарешті, бажанням зберегти свій дотеперішній стан посідання.

3. Поруч з цим процесом поляризації світу в двох протиставних бльоках, діє в постійно зростаючому темпі ще один процес, який по своєму значенні фактично определює характер 20 сторіччя. Це є національно-визвольні рухи поневолених народів і їх боротьба за національно-державну суверенність. А тому, що національне поневолення завжди пов'язане із соціяльним гнобленням, національно-визвольна боротьба є рівночасно боротьбою за соціяльне визволення.

Визвольна боротьба України та інших поневолених Москвою народів творить самостійно діючу третю силу, яка змагає до розвалу російської імперії та до побудови самостійних національних держав.

4. Цілі національно-визвольної боротьби України й інших поневолених Москвою народів не знайшли ще досі належного визнання з боку держав західнього бльоку. Таке становище західніх держав позбавляє протибольшевицький фронт боротьби дуже важного фактора — співдії революційних сил в СССР з силами вільного світу, чим послаблюється фронт боротьби проти большевизму в цілому світі.

5. Якщо б така ситуація осталась незмінною, то боротьба українського національно-визвольного руху йтиме надалі цілком незалежно від боротьби цих двох бльоків. Одначе розвиток міжнародньо-політичних процесів відкриває перспективи на можливість змін у ставленні західнього світу до українських визвольних змагань. В загальному — аналіза розвитку тих процесів зводиться до наступного:

а) Існування самостійної української держави, рівно ж і держав інших поневолених Москвою націй, не тільки не протирічить цілям західніх держав, а і є найважливішим фактором знищення московського імперіялізму, постійної загрози миру.

б) Чим ближче буде насуватись зудар, тим гостріше буде відчувати вільний світ відсутність провідної ідеї в боротьбі з СССР, а поскільки СССР є імперією, постільки тією ідеєю не може бути лише зміна політичного режиму, але знищення самої його імперіяльної природи, отже визволення поневолених народів.

Виключна ставка західніх держав на визволення «сателітів» підривала б довір'я раніше поневолених Москвою народів до пропаґандивних гасел Заходу і відштовхувала б їх від нього.

в) З наближенням війни США і західньо-европейські держави все гостріше відчуватимуть, що перемога над СССР дипломатичним тиском і лише їх власними силами не буде запевнена. Вони за всяких умовин стануть перед фактом революцій та воєн народів проти московської імперії. Національні революції в СССР творитимуть доконані факти, і Захід мусів би активно виступити проти них, якщо б з ними не погодився. Взяти ж на себе функцію нового поневолення народів на власну користь чи на користь білої московської імперії було б рівнозначним з повним їх політичним провалом.

г) Під час війни національно-визвольні рухи матимуть вирішальне значення в мілітарній поразці СССР, як сила, що буде діяти в середині, вдаряти по найбільш вразливих точках цілої політичної й господарської системи СССР, не лише послаблювати, а й паралізувати його воєнно-державний апарат. Така роля національно-визвольних рухів в мілітарному розгромі СССР збігається з інтересом теж західніх потуг.

ґ) Звідси постає перспектива основної зміни у ставленні західнього світу до проблеми розвалу російської імперії й визнання національно-державних прав поневолених нею народів. Поскільки це створило б найсприятливіші зовнішні умовини для нашої революції, постільки мусимо докласти всіх зусиль, щоб приспішити й зумовити таку зміну ставлення світу до наших національних цілей, щоб у наступному зударі сили вільного світу сприяли нашим національно-визвольним змаганням.

Це окреслює ті напрямні, по яких повинна йти наша зовнішньо-політична робота.

6. Наша зовнішньо-політична робота мусить не тільки спрямовуватись на доведення наших прав і правд світові, але й на переборення тих сил, які будуть перешкоджати нам у цій акції, зокрема з боку імперіялістичних кіл російської й польської еміграцій.

7. Для переведення зовнішньо-політичної роботи серед держав світу треба в першу чергу змагати до того, щоб того роду дії всіх українських чинників спирались на однакових засадах, а саме:

а) безкомпромісове відкинення будьяких федералітичних концепцій і порушень принципу соборности;

б) опертя тієї роботи на визвольній боротьбі Краю, її силах і гаслах;

в) збереження повної незалежности політичної дії.

Отже український революційно-визвольний рух уважає необхідним включити в ту дію найширші українські кола та гостро переборювати всякі опортуністичні намагання підпорядковувати нашу справу чужим інтересам.

8. По відношенні до зовнішніх чинників наша робота має і далі відбуватися в формі:

а) пресової і усної інформації,

б) масових акцій,

в) дипломатичних звернень до державних чинників,

г) реаґування на політичні акти західніх держав з точки погляду українських інтересів.

Поруч з тим мусимо значно підсилити нашу пропаґандивну роботу серед ширших кіл чужих народів, щоб витворити належну опінію й тиск з боку суспільств на їх політику. З тією метою маємо змагати до встановлення зв'язків з усіма можливими формаціями національно-суспільного життя чужих народів: політичного, професійного, наукового, культурного, виховного і т. д. Серед форм інформації важливе місце має зайняти наукове доведення наших прав шляхом історичного, культурного, економічного й інших обґрунтувань.

9. До сьогодні в союзному фронті з визвольними організаціями поневолених Москвою народів наша Організація зуміла через АБН змобілізувати навколо ідеї розподілу російської імперії не лише широкі кола поневолених Москвою народів, але й домоглась визнання своєї концепції в численних середовищах вільного західнього світу. В тому напрямі повинна вес-

тись і далі робота, закріплюючи й поглиблюючи дотеперішні осяги.

10. На російському відтинку виходимо з факту, що російський імперіялізм був і є виявом природи кожної дотеперішньої московської держави. Ворогом української держави є не лише відкриті речники російської імперіялістичної ідеї, а й кожна така російська держава, яка не збудеться імперіялістичних плянів. Ворожість до російського імперіялізму з найбільшою гостротою звертається проти тих росіян, що на терені України є реалізаторами російського імперіялізму, натомість не стосується тих росіян, які його не підтримують і йому не служать.

11. Політичні впливи білої російської еміґрації, як амбасадора російського імперіялізму, вважаємо за найбільшу небезпеку по большевизмі. Московські кола можуть поважно перешкодити тим назріваючим змінам в ставленні світу до української справи, які історично обумовлюються. Кожночасне викривання імперіялістичної суті такої російської дії є нашим постійним завданням.

Мусимо найрішучіше запобігати й переборювати будьякі намагання договоритися з російськими імперіялістами.

На фронті проти московського імперіялізму мусимо зосередити також наші найміцніші інтелектуальні сили, щоб скріпити й поглибити нашу роботу серед широких кіл чужинецького суспільства.

12. Польські політичні чинники на еміґрації ще й далі виявляють імперіялістичні зазіхання на українські, білоруські й литовські землі. Такі їх наміри рішуче поборюємо.

Стверджуючи інтеґральну приналежність західньоукраїнських земель до Соборної України, засуджуємо будьякі намагання шукати спільну мову з поляками коштом української території.

Наладнання українсько-польських взаємин у суспільному визвольному фронті можливе тільки на базі обопільного визнання державної суверенности обидвох народів та інтеґральности їх етнографічних територій, як рівнож пошанування таких же прав інших, союзних народів, зокрема Білорусі й Литви.

До соціяльно-програмових засад ОУН

1. Програмові засади Організації Українських Націоналістів базуються на організаційних властивостях українського народу і відповідають його бажанням і стремлінням, що й доводить досвід довгорічної боротьби.

2. Конференція ЗЧ ОУН стоїть на становищі, що жива політична організація не може вважати своїх постанов за незмінні доґми; зокрема це стосується програмових засад ОУН в соціяльних питаннях.

3. Конференція ЗЧ ОУН визнає постанови III Великого Збору ОУН за обов'язуючі так довго, аж доки вони не будуть змінені черговим Великим Збором ОУН.

Учасники Конференції вважають потрібним піддати основній дискусії всі постанови прийняті ще в 1943 році в цілком інших політичних відносинах України і цілого світу.

4. Вислухавши основну доповідь про соціяльні питання, Конференція уважає, що тези, поставлені в ній, повинні стати предметом обговорення Великого Збору ОУН. Через те Конференція зобов'язує провідних членів ОУН точно підготовити матеріяли в цих питаннях на IV Великий Збір.

5. В ході розгортання революційного процесу соціяльна програма мусить відповідно конкретизуватися, щоб найбільше доходити до свідомости мас і найбільше відповідати вимогам часу.

6. Українська революція розв'язує соціяльні питання не за чужим зразком, а шляхом власних творчих шукань, використовуючи лише окремі соціяльні досягнення інших народів. Всі шукання мусять проходити в суворих організаційних формах і не сміють набувати такого характеру, що розсаджує Організацію з середини, позбавляє її рис з'єднаного ідеологічного середовища.

7. Особливе значення для української революції має факт удержавлення всієї матеріяльної бази, на якому спирається соціяльна структура сьогоднішньо-

го суспільства. Приймаючи суверенітет над матеріяльною базою від ворожої держави, українська нація має полекшену ситуацію в розв'язці економічно-соціяльних проблем.

8. Завданням державної соціяльної політики мусить бути підвищення потреб усього населення до повсякчасного рівня цивілізації і створення умов, що уможливлюють задоволення тих потреб.

На тому шляху і лежить розв'язка засади соціяльної справедливости. Вона не може бути обмежена лише вирівнянням в правах.

Суспільно-виробничі відносини в Україні повинні бути побудовані на засаді рівнорядного потрактування людини як продуцента і водночас споживача.

9. Другою найголовнішою засадою соціяльної політики має стати знищення експлуатації. Під знищенням експлуатації розуміємо не нездійснену формулу «права на повний продукт праці». Частина продукції мусить іти на поширене поновлення засобів виробництва, на покриття суспільних потреб, але кожне відведення частини народнього доходу повинно спрямовуватися лише на покриття життєво конечних послуг і дальшого росту життєвого рівня людини. Заробітня платня працюючого має бути встановлена на такому рівні, який задовольнив би життєві і культурні потреби його самого і його родини.

10. Третьою засадою, на якій має спертися соціяльний лад в самостійній українській державі, повинна бути політична і економічна свобода людини. Лише в стосунках людини до держави, яка є втіленням цілости нації, закон може набувати прямої і імперативної форми, яка нормує поступування людини. В усіх інших випадках людина вільна в своїх діях, якщо не порушує свободи інших. Отже, межами свободи одного є межі свободи інших і цілости. Тому, як правило, закон повинен регляментувати не те, що людина має робити, а те, чого вона не сміє робити. В основі своєї уваги закон мусить мати не поступування одного, а інтереси кожного і то в рівному ступні, щоб дати людині не лише самі права, а й ґарантоване поле чинности для використання тих прав.

11. Держава мусить забезпечити організовану участь всього суспільства не лише в політичному керівництві, а й в розвитку національної господарки і в укладі суспільно-виробничих відносин.

Плянування національною господаркою не може бути монополем державної влади. Впоряд з державною владою в плянуванні національною господаркою має брати участь і суспільство, репрезентоване в різних формах. Сам плян не може мати характеру обов'язуючого державного наказу, а лише бути проєктом, для здійснювання якого держава вживає заохочуючих або сприяючих заходів.

12. Через те, що вимоги соціяльної політики зароджуються в умовах народньо-господарських і культурно-суспільних процесів, в систему соціяльного життя мусять бути організовано включені і виробничі середовища. В тих виробничих середовищах необхідно зосередити функції керівництва виробничими процесами.

Тому в державній структурі мають заіснувати інституції публічно-правного характеру, побудовані на тих самих засадах, що й політична репрезентація українського народу, але за соціяльно-виробничим розшаруванням. Творені за принципом широкої децентралізації, вони репрезентують правні і виробничі інтереси відповідних верств населення та керують державними і муніципальними закладами.

До суспільно-громадської праці

1. Основою діяльности ЗЧ ОУН серед української еміґрації є збереження єдности еміґрації з українським народом на Рідних Землях і свідомости її завдань, як політичного речника того народу перед чужинним світом.

2. Політично-пропаґандивну діяльність національно-визвольної справи на міжнародньому форумі не можна обмежувати до її офіційного репрезентанта українського народу, але конечно включити до неї у відповідній формі весь загал української політичної еміґрації.

ЗЧ ОУН мусить постійно мобілізувати еміґраційні

маси до різних акцій в користь України і пригадувати їм раз-по-раз, що вони є частиною одного українського народу, який стоїть у важкій боротьбі.

3. Політичне вироблення еміґрантських мас треба вести в напрямі закріплення й збереження безкомпромісовости вимог суверенности і соборности України, поширюючи фронт цієї боротьби з протибольшевицького на боротьбу проти всякого московського імперіялізму, проти кожного зазіхання чужинців на українські землі.

4. В активній політичній дії на тих фронтах на базі ідей сучасної боротьби українського народу на Рідних Землях повинна проходити консолідація всієї української еміґрації.

5. Активну участь в організованому громадському житті на еміґрації ми розглядаємо насамперед як школу громадської праці, в якій наші члени мусять підготовлятися до розбудови суспільного життя у звільненій Українській Державі. Тому головну увагу ми мусимо звертати на суворе зберігання в громадському житті нашими членами засад громадського правопорядку, що є підставою здорового розвою суспільности.

6. Виходячи з такого заложення, треба завжди змагати до того, щоб в загально-громадських установах об'єдналися всі українці, незалежно від їх партійно-політичних переконань.

7. Участь у громадському житті побіч громадського вироблення та суспільної моралі повинна дати нашим членам теж потрібний досвід і знання. Так треба розцінювати теж професійний рух українського робітництва на еміґрації, що повинен бути не лише засобом захисту його інтересів, але насамперед нагодою теоретичного і практичного пізнання досвіду в тій ділянці життя інших народів для майбутнього використання того досвіду в умовах української державности.

8. З метою захисту національно-політичних, культурних і соціяльних інтересів нашої робітничої еміґрації є конечним організувати профсоюзи українського робітництва в їх країнах поселення, що діяли

б в дусі ідей українського націоналізму, пропаґуючи їх на Заході. Також необхідно інспірувати творення національних профсоюзів інших народів поневолених Росією, щоб об'єднати їх і змагати до творення центрального профсоюзу народів АБН, який виступив би проти Профінтерну і заквестіонував би право большевицьких «профсоюзів», виступати від імені робітництва поневолених народів. Вже сьогодні є можливим створити Центральний Український Профсоюз Европи, а згодом всього світу. Для розгорнення профспілкової акції є необхідним створити при ЗЧ ОУН Референтуру Профсоюзного Руху.

9. Особливу увагу мусять ЗЧ ОУН присвятити українській молоді, яка повинна стати пробоєвою частиною як ОУН, так і української національної революції взагалі. Тому молодь належить виховувати в рядах Юнацтва в організаціях СУМ та Пласт, залучуючи найактивніших з них в ряди Юнацтва ОУН.

10. Доложити максимум зусиль для проведення широко розплянованого приєднання нових кадрів зі студентського середовища і, головне, в цьому середовищі виховувати майбутніх провідників.

Студійну політику вести під кутом майбутніх потреб української державности шляхом вибору здібнішої молоді і спрямування її на студії до таких ділянок науки, в яких не можуть виростати потрібні фахівці в сьогоднішніх умовинах на Україні.

11. Пропаґандивно-видавнича діяльність ЗЧ ОУН вимагає упорядкування в тому напрямі, щоб заощадити енергію і засоби, витрачувані на видання більшої кількости інформативних часописів і використання цієї енергії й засобів для розбудови видавництв іншого характеру, як н. пр. брошур про українську справу на чужих мовах, професійного журналу.

12. Єдиною базою матеріяльного опертя нашої самостійницької визвольної політики мусить бути українська еміґрація, яка настільки жертвенна, що спроможеться, щоб українська національно-визвольна політика була незалежною від чужих фондів, якими ми були б зв'язані в наших визвольних акціях і концепціях.

НАШЕ СТАНОВИЩЕ ДО БІЖУЧИХ ПОДІЙ

(в справі створення централі російських еміграційних імперіялістів)

I.

Відвічний ворог України — московський імперіялізм — в кризових для нього ситуаціях виступає назовні в різних видах, які змагаються між собою за владу і за те, щоб більше причинитися до збереження, поширення й закріплення російської імперії шляхом поневолення інших народів.

Так було в роках 1917-20, коли російська тюрма поневолених Москвою народів розпалася і вони, скинувши московське панування, почали будувати власне вільне життя в самостійних національних державах. Тоді ціла Росія, всі сили московського народу, хоч і стояли проти себе в громадянській війні за владу й за суспільно-державний устрій, напали двома фронтами на Українську Державу та на відновлені держави інших народів. З одного боку большевицька «революція» підступом і обманом створила внутрішні диверсії для підриву національно-визвольних революцій України й інших народів і повела проти них загарбницькі війни цілою силою Червоної Армії. Одночасно, з другого боку, на Україну напали полки білої російської армії, використавши проти Української Держави всю допомогу західніх держав, призначену на піддержку протибольшевицької боротьби. Таким чином всі імперіялістичні сили Росії, білі й червоні, незалежно від внутрішньої боротьби між ними, одностайно воювали проти самостійности України й інших народів, а зокрема білі російські імперіялісти спрямували на цей протизвольний фронт усю мілітарну й матеріяльну допомогу, виєднану від Заходу буцім то для погашення большевицької «революції».

Від часу знищення самостійної Української Держави й чергового поневолення України Москвою по сьогоднішній день, український народ веде безперервну визвольно-революційну боротьбу з московським імперіялізмом, що виступає як поневолювач в єдиному большевицькому виді. В останній час, коли в наслідок дальшого нестримного наступу большевизму на весь світ, нависла на горизонті третя світова війна, — на політичній арені еміґрації появилася ще й друга форма російського імперіялізму. Старі й нові російські політичні групи на еміґрації з А. Керенським на чолі створили новий «Совєт Освобожденія Народов Россіі» та почали інтензивну політичну акцію. Вони виступають з програмою усунення большевицького режиму й комуністичної системи, але за збереження російської імперії, що поневолює не-російські народи. Ці еміґрантські імперіялісти рахуються з тим, що в надходячій війні большевицький імперіялізм буде знищений визвольною революцією та воєнними противниками СССР. Вони готуються стати їм на зміну варти — перебрати владу, а передусім не допустити до того, щоб враз із большевизмом не завалилася й імперія через визволення поневолених Росією народів та створення їх самостійних держав.

Справжньою метою боротьби для нового, протирежимного російського імперіялізму, організованого на еміґрації є закордонна акція проти визвольних змагань поневолених народів, в першу чергу проти України. Большевизм старається зломити цю визвольну

боротьбу системою всебічного терору й фізичного винищування всіх свободолюбних елементів, а еміграційні московські імперіялісти, не маючи змоги допомогти йому в тому, намагаються пошкодити визвольним змаганням поневолених народів на зовнішньому відтинку та утруднити дорогу до їх порозуміння з західніми державами в спільній боротьбі проти Росії. З тою метою російські еміграційні імперіялісти стараються підсунути політиці західніх народів концепцію збереження такої російської імперії, в якій був би змінений лише режим і державно-суспільний устрій. Вони намагаються виступати перед Заходом як репрезентанти й керманичі цілої протибольшевицької боротьби всіх народів СССР, та заперечують або знецінюють перед Заходом їх самостійницькі змагання, тому, що вони ведуться за знищення багатонаціональної імперії й за створення суверенних національних держав. Наглядним доказом такої настанови й ролі російських еміграційних кіл з А. Керенським на чолі є те, що вони цілу свою акцію концентрують на творенню диверсії проти національних рухів за кордоном і займають тільки за кордоном позу протирежимного «движенія», в час, коли в СССР немає жадної російської протибольшевицької боротьби.

Такі пляни й почини московських політичних кругів на еміграції не є жодною несподіванкою. Вони лежать у традиції російської імперіялістичної політики, що в загрозливих ситуаціях діє двома протиставними формаціями й шляхами, щоб зберегти цілість імперії в старому виді, і застосовує супроти противників імперії з одного боку силу, а з другого підступ і хитрощі. Це все добре відоме всім народам, що впродовж історії були жертвами практик загарбницького імпе-

ріялізму Москви і нікого з них жодні масковані вияви не можуть ані збаламутити, ані заскочити.

Одначе серед західнього світу російські імперіялісти на еміграції мають уже деякі успіхи своєї роботи. Деякі політичні чинники Сполучених Штатів Америки стали на позиціях тих їхніх плянів й акцій. Вони дають їм всебічну матеріяльну й політичну підтримку і допомагають, щоб вона набрала такого політичного значення, як це лежить у російських плянах. Особливу вагу має ця обставина, що тими рупорами російських імперіялістичних затій на еміграції є частково ті чинники, що в американській публічній опінії виступають як передовики твердого протибольшевицького курсу, і це збільшує небезпеку, що на таку лінію наставляється цілу політику США і політичну думку американського народу.

На самому початку розгорнення нових затій російського імперіялізму, цілий український політичний світ і все українське громадянство на чужині мусять за ввесь український народ виявити тверду й одностайну поставу в самій оцінці цього явища і дати належний відпір плянам, спрямованим проти справи визволення України. Такого самого рішучого становища очікуємо від політичних чинників й цілої еміграції всіх народів, що борються за свою державну незалежність, за повне визволення від большевицького й усякого іншого російського імперіялізму.

Імперіялістичні заходи російських емігрантів та підтримування їх американськими чинниками ми вважаємо за акцію шкідливу для цілого протибольшевицького фронту, однаково для визвольних змагань поневолених Москвою народів, як і для позиції західніх народів у їх протиставленні большевицькому на-

порові. Піддержка російських імперіялістичних тенденцій будьякого забарвлення дискредитує політику й цілі США перед народами, що борються проти російського імперіялізму і творять єдину дієву протибольшевицьку силу в межах СССР. Через те усувається підстава для узгіднень у назріваючій війні їхніх визвольних змагань з воєнними діями західніх противників СССР. Така політика є суперечна з ідеями, що їх заступає американський народ і не виправдується жодними політичними інтересами США. Вона може позбавити Америку дуже важливого й найпевнішого союзника в боротьбі проти російсько-большевицького імперіялізму та не приєднує на протибольшевицькому фронті жодних нових сил, тим більше, що російські еміґраційні імперіялісти готовляться не до боротьби з большевизмом, а до перебрання після нього влади й до боротьби з визвольними рухами не-російських народів.

Розреклямовування виступів російських еміґраційних імперіялістів американською пропаґандою, що формує публічну опінію, як виступів ніби то важливого протибольшевицького фактора й репрезентанта протибольшевицьких змагань усіх народів з-під большевицького ярма — може доводити хіба до баламучення самого американського народу та до зведення американської політики на манівці, якщо вона фікції враховуватиме за реальні фактори та іґноруватиме наявно існуючі й діючі протибольшевицькі сили. Як російські еміґраційні політики, так і їх покровителі стараються заслонити перед американським громадянством правду про визвольні змагання України й інших народів блефом «Совєта Освобожденія Народов Россіі» та підсунути американській політиці орієнта-

цію на новий російський, буцім то протирежимний, імперіялізм. Супроти однодушно неґативної постави всіх без вийнятку українських політичних чинників і цілої еміґрації до цієї акції, її режисери й виконавці посунулися до таких нечувано неповажних засобів, що виставили кілька на швидку руку видуманих назв неіснуючих, буцім то українських, політичних організацій і партій та підставили під них імена кільканадцяти винаймлених продажніх осіб, які стоять поза всяким українським життям. Це дає наглядний доказ, що маємо до діла з умисним політичним обманом, який може бути обчислений тільки на збаламучення необізнаної з справою широкої американської публіки, що у зв'язку з загострюванням конфлікту між СССР і Заходом, шукає орієнтації щодо політики США в цілому комплексі. Таке поступування виявляє крайнє зневажливу легковажність, з якою відносні чинники ставляться однаково до українських визвольних змагань, до світової боротьби з большевизмом, до американської політики й до публічної опінії.

Всі українські політичні чинники й ціле українство на чужині, відстоюючи українську честь і цілі українських змагань за свою державну суверенність, дасть достойну відправу теперішнім затіям російського імперіялізму й переконає всіх, що з жодними російськими імперіялістами в нас не може бути спільної мови. Жодні спроби ділення ані двоєння на цей раз не врятують російського імперіялізму й йому не вдасться з американською допомогою поневолювати на майбутнє підбиті народи. В дальшому й американський народ не дасть себе заманювати хитрощами перефарбованих ворогів. Якщо якісь російські політики дійсно думають про боротьбу з большевизмом і про звіль-

нення російського народу від прокляття імперіялістичних злочинств, большевицьких і всіх попередніх, якими переповнена російська історія, то повинні передусім здобутися на те, щоб виступати з неімперіялістичною програмою для самого російського народу, формувати нею неімперіялістичні російські сили й підняти їх справді на боротьбу з большевизмом. А Україною та іншими народами, що вже давно ведуть протибольшевицьку боротьбу за своє повне національне визволення, можуть не турбуватися і спокійно залишити їх без непрошеної опіки «старшого брата», придуманої Сталіном. Якщо серед росіян оформляться й піднімуться на справедливу боротьбу такі неімперіялістичні, протибольшевицькі сили, то вони легко знайдуть добросусідську мову з іншими народами. Але таких сил невидно.

З американського боку очікуємо, що поганий вплив жалюгідної загри деяких їхніх чинників, що підтримують російський імперіялізм, буде затертий серйозними політичними потягненнями, гідними історичних традицій й ідей Сполучених Штатів Америки як оборонця й захисника свободи й незалежности

II.

Історичне змагання України з імперіялістичною — в новій формі — Росією продовжується вже третій десяток років — від окупації України большевиками по сьогодні — у формі революційної, боротьби з большевизмом. Цю боротьбу веде цілий народ, вона охоплює всі ділянки життя, а її осередком, ідейно-організаційним рушієм і головним виявом є збройно-політична боротьба й ціла діяльність організованої революційної сили. Сучасні визвольні змагання на всіх

землях України творять одноцілий визвольно-революційний, націоналістичний фронт. Організатором і ідейно-політичним керманичем цілої сучасної збройно-політичної боротьби в Україні є Організація Українських Націоналістів, збройну силу визвольної революції творить Українська Повстанча Армія, а найвищим керівним органом й репрезентантом воюючої України є Українська Головна Визвольна Рада на Українських Землях.

Революційно-визвольна боротьба з московсько-большевицькою айманщиною й поневоленням України, що в найважчих умовинах безперервно ведеться в Україні, є тепер власним фронтом боротьби української нації з Росією, а загарбницький імперіялізм російської нації на наших землях діє в одній формі — як большевизм. Протибольшевицька боротьба вимагає зосередження в ній усіх сил українського народу, як у Батьківщині, так і на чужині. Оживлення за допомогою американських чинників аґресивної акції другої форми російського імперіялізму, наступу російських еміґраційних єдинонеділимців на визвольні змагання України й інших народів, покликає до життя другий фронт боротьби проти однієї й тієї самої Москви. Цей другий фронт мають держати українські самостійницькі сили на еміґрації, ввиду того, що російські еміґраційні імперіялісти діють тільки на чужині. Цьому фронтові треба приділювати стільки уваги й енергії, щоб відразу позбавити москалів всякої можливости мати успіхи з свого наступу на українські визвольні позиції чи із спроб роблення виломів в українському самостійницькому фронті. В українському ґромадянстві, а зокрема в українському політичному світі закордоном немає місця для нікого,

хто допускав би думку про будьяке порозуміння з москалями під час війни між Україною і Росією. Фактичний стан є такий, що всі москалі, всі російські сили при найбільшій внутрішній ворожнечі все були і є між собою однозгідні в імперіялістичних діях в ворожих починах супроти України. Цілий російський народ вів і продовжує вести війну проти України, підтримує імперіялістичні намагання її поневолити, причасний в тому поневоленні та її всебічному визискові. Не було й немає таких російських політичних сил, які б програмово й фактично протиставились загарбницькому імперіялізмові російської нації і позитивно ставились до самостійницьких змагань України. Заперечування, затемнювання, чи промовчування того стану може тільки демобілізувати внутрі український протимосковський фронт, дезорієнтувати чужинний світ, йти на користь московській диверсії серед українства й підпомагати маскування російських імперіялістичних затій у зміненому вигляді. Кожне намагання зовнішніх чинників якнебудь зв'язувати Україну, з Росією, українську спправу з будьякими московськими силами й акціями — мусить стрінути всюди й завжди цілком виразне й рішуче заперечення й спротив усіх українських сил, цілої української суспільности.

Закордонний фронт проти нового наступу російських еміґраційних імперіялістів треба трактувати як другий відтинок загального протиросійського фронту, що доповнює головний, протибольшевицький фронт. Революційна боротьба в Україні дає єдина найтвердшу підставу для цілої закордонної самостійницької політики і найдогідніші позиції для зовнішньо-політичного відпору всім московським атакам і проросійським тенденціям. Тільки з позицій, спертих на сучасну визвольну боротьбу на українських землях і в ідейно-політичному єднанні з революційною силою, яка цю боротьбу організує й веде — можуть закордонні українські політичні чинники провадити правильну й успішну самостійницьку політику.

З прикрістю приходиться ствердити, що деякі українські політичні чинники на еміґрації ще й далі не розуміють, або не доцінюють цього основного правила української самостійницької політики. Вони укладають і виявляють своє відношення до визвольно-революційної боротьби в Україні й її дієвої формації не відповідно до рації цілої самостійницької політики, але часто під впливом непогамованих групових і персональних бажань, противенств і ворогувань.

На ділі стрічається в пресі й у виступах різних угрупувань невідповідальні напади, оклевечування ОУН і цілого визвольного руху в Україні. Не бракує теж безкритичного повторювання й наслідування таких клевет і закидів, що їх вживають проти ОУН і її революційної боротьби якраз большевики й еміґраційні московські імперіялісти. Таким чином деякі українські чинники й пресові органи, свідомо чи ні, зумисне чи силою факту, стають помічниками ворогів України в їхній боротьбі проти головної сили сучасних визвольних змагань. Таке поступування деяких груп, органів й осіб із українського національного табору приносить справі більше шкоди, а москалям більше користи, ніж це могли б зробити запроданці й ворожі вислужники.

Зокрема шкідливі для зовнішньо-політичних позицій української визвольної справи такі політичні й пресові виступи, що є призначені для чужинного сві-

та, а в яких фальшиво представляється або знецінюється сучасну збройно-політичну боротьбу в Україні, її ідейно-політичні позиції та її діючі сили. Хоч таке викривлювання випливає з внутрішньо-політичних, групових мотивів, однак, воно вдаряє в позиції цілої визвольної справи, бо сучасна боротьба, яку організує й в головній часті двигає ОУН, творить головну основу української визвольної політики.

Такий самий шкідливий наслідок мають різні намагання підфальшовувати стан визвольної боротьби в Україні, підставляючи замість діючих в ній ідей і сил, інші, неіснуючі, чи не діючі в сучасній дійсності на Україні. Такі намагання притемнюють правдиву боротьбу, а виставляючи фікції, замість діючих факторів, дають змогу легко здемаскувати неправду й тим підсилити суґероване чужинному світові переконання, що всі відомості про існування й боротьбу революційних сил ОУН й УПА в Україні це також пропагандивна видумка чи перебільшення. Вслід за таким розчаровуванням і підриванням довір'я серед тих чужинців, що з зацікавленістю і прихильністю підходять до української справи, постає нехіть і підозріння, що утруднюють зовнішньо-політичну роботу.

Провід Закордонних Частин ОУН звертається до всіх українських політичних чинників, угрупувань і діячів на чужині з закликом взяти з'ясоване серйозно до уваги й не допускати до таких виступів і потягнень, що зроджуються з групових міжусобиць й суперництв, але своїми наслідками наносять поважні шкоди цілій визвольній справі. В цей час, коли всі українські політичні інституції, організації й угрупування одностайно протиставляться новому наступові другої форми московського імперіялізму й засуджують зрадницькі вислуги продажних прислужників московської диверсії — закликаємо всіх українських патріотів на чужині доложити всі старань, щоб довести до дійсного й щільного зімкнення українського фронту та змагати, щоб цей самостійницький фронт не був тільки хвилевою, чисто зовнішньою маніфестацією. Закликаємо всіх не допустити більше до таких виступів, які, без огляду на мотиви, своїми наслідками ставлять їх спричинників нарівні з відсудженими від українства шкідниками з-під знаку т. зв. Ради УВР. Взиваємо всіх українських патріотів покласти край дискредитуванню перед українським і чужинним світом єдиної діючої в Україні революційно-визвольної боротьби, що її організує ОУН враз із братньою УПА під прапором УГВР; не підривати нападами з середини фронтової лінії сучасних змагань, що на ній концентруються атаки ворога усіх противників самостійности України, і не здобувати собі такими нападами сумнівної вартости політичного капіталу. Творення одностайного визвольного фронту й ведення успішної самостійницької політичної акції за кордоном можливе тільки в єднанні з боротьбою українського визвольно-революційного руху, і до цього закликаємо всіх, для кого воля України дорожча понад усе.

Організація Українських Націоналістів не бореться за владу для себе, тільки за визволення України, за Самостійну Соборну Українську Державу. Боротьба, що її ОУН веде й організує, є справою цілої української нації а не справою партії, якою ОУН не була ніколи й не думає нею бути. ОУН не відмовляє нікому, жодним українським чинникам ані обов'язку, ані права брати активну участь у сучасній визвольній боротьбі. Але такої участи не можна заступати самим

прагненням, а тим менше неправдивими твердженнями, бо визвольне змагання повсякчасно окупляється кров'ю й великими жертвами й тільки через те воно незламне, встоїться і переможе.

Українські політичні установи, організації й угруповання можуть вести закордоном правильну самостійницьку політичну працю теж і тоді, коли їхня сучасна діяльність — через відносини на Україні — обмежується лише на закордонні терени. Вони можуть і повинні свою корисну самостійницьку роботу спирати на тому фундаменті, яким є сучасна революційна боротьба в Україні для цілої визвольної справи й для всього самостійницького українського життя за кордоном. Для цього треба тільки правдиво патріотичного, позитивного відношення до того вкладу, який вносить ОУН у визвольну справу своєю активною боротьбою й непохитною самостійницькою політикою в кожних умовинах. Таке єднання з революційно-визвольним рухом не означає в жодній мірі, що політичні течії мали б затрачувати свої окремі концепції, ідейно-програмові позиції та політичні аспірації. Навпаки, це єднання дає змогу зберігати й плекати їх, не протиставляючи їх всеукраїнським, визвольницьким вартостям боротьби ОУН та внести їх у дальший український політичний розвиток зі знам'ям позитивного, а не розстроюючого чинника з найважчого періоду визвольних змагань.

ОУН закликає всіх українських патріотів, всіх українців доброї волі причинитися ділом, своєю поставою і впливом до створення також за кордоном одностайного, зімкненого, самостійницького фронту визвольної акції, який цементуватиме одна найвища воля здобути Українську Соборну Державу, фронту, в якому кожний стоятиме на такому місці, на якому він найкраще зможе служити справі визволення. Спільне зусилля і спільна боротьба всіх сил, менших і більших, але в одній лаві, «в один гуж» принесе один успіх, що буде успіхом — перемогою цілої нації.

Провід Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів

Жовтень, 1951.

ДОПОВНЮЮЧЕ СТАНОВИЩЕ ПРОВОДУ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН ОУН

До справи співпраці з американськими чинниками, до їх концепції і заходів щодо творення спільного антибольшевицького фронту

Підтримуючи спільні «Позиції Українських Політичних Установ та Організацій» від 27 грудня 1952 р., виготувані та схвалені з активною участю наших представників, і підтримуючи так само спільну «Декларацію Національних Політичних Центрів і Національно-Визвольних Організацій» поневолених Москвою народів від 14. грудня 1952 р., Провід ЗЧ ОУН подає свої наступні доповнення і уточнення:

1. Базою співпраці українців з американськими чинниками в антибольшевицькій боротьбі може бути лише визнання ними ідеї Суверенної Соборної Української Держави, розподілу російської імперії на національні держави й підтримка національно-визвольної боротьби проти большевизму і проти всіх інших форм російського імперіялізму.

2. «Американський Комітет Визволення Народів Росії» стоїть на протилежній плятформі — збереження єдиної неділимої російської імперії. Така плятформа не дає можливости співпраці з ним.

Немає, крім російського народу, інших **«народів Росії»**, натомість є **народи поневолені** Росією. Визвольна протибольшевицька боротьба поневолених Москвою народів не має спільних цілей з антирежимною протибольшевицькою акцією російських імперіялістів. Поневолені народи борються за відокремлення від Росії, незалежно від її державно-політичного устрою, а російські імперіялісти всіх напрямків намагаються вдержати ці народи в рямцях російської імперії.

Загроза для свободолюбного світу лежить в імперіялістичній Росії. Як довго існуватиме російська імперія, так довго не буде миру і світ не буде вільний від страху.

Проросійські акції американських кіл з АКВНР, зокрема створення т. зв. КЦАБ, викликали недовір'я поневолених Москвою народів, які приязно наставлені до західнього світу і хотіли б мати в ньому союзника у боротьбі проти большевизму.

Т. зв. КЦАБ — це тільки колода на шляху антибольшевицької боротьби, а участь в ньому не-росіян тотожна з національною зрадою.

3. До спільного визвольного фронту поневолених большевизмом народів можуть долучитися росіяни, які відмовляються від поневолення інших народів і будуть боротися проти большевизму за свою національну державу на етнографічній території.

Провід ЗЧ ОУН стверджує, що досі немає жадної російської політичної групи, яка б принципово і дійсно стояла за розвал російської тюрми народів і за побудову національних держав в етнографічних межах.

Супроти цього концепція американських чинників формувати спільний антибольшевицький фронт з ставкою на участь і головну ролю росіян у цьому фронті, — не має реальних основ. Така концепція і всякі заходи в цьому напрямі зводять на манівці антибольшевицьку політику і акцію Америки та послаблюють діючий антибольшевицький фронт, що одночасно є фронтом проти всіх форм російського імперіялізму.

4. Для успішности спільної антибольшевицької акції Захід повинен ставити в центр уваги поневолені народи, а не росіян, які прагнучи до здійснення своїх імперіялістичних цілей, лише вноситимуть диверсію в спільний фронт.

Визнання американськими чинниками ідеї суверенних, народо-правних держав в їх етнографічних межах, на місці розваленого СССР, створило б чітку базу співпраці з ними для всіх учасників спільного фронту як тепер так і на майбутнє.

Якщо метою американської «психологічної війни» з СССР має бути мобілізація народів за залізною заслоною до посилення активної боротьби проти большевизму, то це може бути осягнене тільки належною підтримкою ідеї державної незалежности цих народів.

Співдія американських кіл з спільним антибольшевицьким фронтом не може бути тільки кон'юнктурною як засіб політичного натиску на Кремль для зговорення ціною поневолених народів.

5. Проти большевизму, як ворога всього свободолюбного світу, в єдиному фронті мусять солідарно боро-

тися як поневолені, так і вільні ще, але загрожені ним, народи.

Запорукою перемоги над спільним ворогом є координація протибольшевицької боротьби західнього блоку і національної революційної боротьби поневолених большевизмом народів.

Сама боротьба проти СССР з зовні не може бути успішно вирішена без союзницької революційної співдії поневолених народів, яка зумовлена визнанням і підтримкою їх визвольних цілей.

Роля поневолених Москвою народів у світовому антибольшевицькому фронті спирається на їхній власній всебічній революційній, зокрема, збройно-політичній боротьбі проти большевицької окупації.

Особливе значення має український визвольний рух — ОУН-УПА — який безперервно веде й організує збройно-політичну боротьбу всього українського народу — головної сили всього протибольшевицького революційного процесу всередині СССР, процесу, який має завершитись загальним збройним повстанням.

Вся закордонна акція, як українська, так і західніх кіл у спільному фронті, мусить бути зорієнтована на ідейно-політичні позиції революційної боротьби в Україні, на її вимоги і потреби, щоб давати їй всебічну — моральну, політичну й технічну допомогу.

6. Ідея спільного фронту визвольно-революційної, протибольшевицької боротьби народів лягла в основу створення Антибольшевицького Блоку Народів — її координаційного осередку. Він формувався у вогні повстанської боротьби на два фронти, проти гітлеризму і большевизму, з ініціятиви і з участю ОУН-УПА, азербайджанських, білоруських, грузинських, ідельуральських, північно-кавказьких, туркестанських й інших революціонерів.

АБН, побудований на засадах повної рівноправности, об'єднує національно-визвольні організації давно — і новопоневолених Москвою народів, які борються за знищення большевизму, за розподіл СССР і за незалежні національні держави в етнографічних межах, за поворот виселених і депортованих.

Основою концепції АБН є власні сили народів, їх національно-визвольні революції і співдія у спільному фронті. АБН, зорганізований і втриманий власними силами, без зовнішньої підтримки, висловлює прагнення народів в боротьбі за волю і є речником їх вирішної ролі, як окремої незалежної сили у світовому змаганні проти большевизму.

АБН і його концепція не можуть бути нехтовані, якщо йдеться про серйозне трактування справи спільного протибольшевицького фронту.

7. Добро спільного антибольшевицького фронту вимагає, щоб американська політика відкинула проросійську концепцію і прихильно поставилась до національно-визвольних змагань усіх народів, згідно з високими ідеями, за які боролася Америка Вашінґтона.

Позитивне ставлення західніх держав до позицій і боротьби українського визвольно-революційного руху в Україні, до спільних позицій українських політичних установ і організацій на еміґрації від 27 грудня 1952 р., до аналогічних позицій інших поневолених Москвою народів, до концепції і дії АБН, є необхідне для перемоги свободолюбного світу над большевизмом.

8. Провід ЗЧ ОУН сподівається, що УККА відмежується від усяких заходів і намагань включити українців в т. зв. КЦАБ, чи в інші подібні твори, і за-

кликає УККА прилучитися до солідарної постави всіх українських політичних чинників в Європі та захищати позиції української самостійницької політики.

Всі українці на чужині і антибольшевицькі кола Заходу повинні мати на увазі слова «Звернення Воюючої України» з жовтня 1949 р. «...єдиний для світу рятунок — це найскоріше і повне знищення російсько-большевицького імперіялізму на його сьогоднішніх вихідних позиціях. А цього можна добитися тільки організованим зусиллям єдиного фронту всіх народів, поневолених і загрожених російсько-большевицьким імперіялізмом».

М. П. 30. грудня 1952 р.

Провід Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів

РЕЗОЛЮЦІЇ ЧЕТВЕРТОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН ОУН,

що відбулася в травні 1953 р.

IV Конференція ЗЧ ОУН, що відбулася в червні 1953 р., дала оцінку положення української визвольної справи на тлі загальної політичної ситуації, та схвалила напрямні політики й діяльности ОУН за кордоном.

VI Конференція ЗЧ ОУН, вшановуючи пам'ять поляглих на полі слави й замучених за волю України, висловлює свій подив героїчній боротьбі українського народу проти большевицького поневолення на Рідних Землях та клонить голови перед самопосвятою і хоробрістю революціонерів ОУН-УПА й усіх невідомих борців за визволення.

Конференція шле своє гаряче привітання в. о. Голові Проводу ОУН полк. В. Ковалеві, цілому Проводові ОУН на Українських Землях, усім Друзям-членам ОУН й усьому революційному активові, Головному Командуванню УПА, бійцям і командирам, та Українській Головній Визвольній Раді. Конференція ЗЧ ОУН бажає нашим незламним борцям-революціонерам витривалости і сили дальше перемагати всі преважкі труднощі боротьби проти тиранії, якої не бачив досі світ, та вірить, що спільним зусиллям всього народу досягнемо нашої мети.

З бункрів українського підпілля, від геройських змагань українського народу проти тиранів, промінює в цю епоху великих переслідувань за правду віра в справедливість, свободу і добро, за які на вівтарі Батьківщини приносяться найбільші жертви.

Ця віра підпільної України, кріпить нас на чужині, відірваних від Рідної Землі, і причиняється до перемоги шляхетних вартостей і ідей у світі.

Учасники Конференції ЗЧ ОУН, як нерозривна частина єдиної революційної ОУН, зобов'язуються — згідно інтенцій Воюючої України — присвятити більше, як досі, уваги підтримці визвольно-революційної боротьби України, щоб полегшити тягар революційного активу Рідних Земель.

Це буде найкращим вшануванням закордонним активом 25-річчя ОУН.

IV Конференція ЗЧ ОУН закликає українське громадянство на чужині зосередити всю свою увагу на підтримку боротьби в Україні й акцію серед західніх

суспільств у її користь та поборювати в західньому світі всіма можливими заходами большевизм і його п'яті кольони. Не зважаючи на актуальні труднощі ситуації, умовини для української справи стають щораз сприятливіші, бо наш ворог, Москва і її большевизм, що є тепер єдиним окупантом України, став ворогом усього людства.

IV Конференція ЗЧ ОУН висловлює свою солідарність з антибольшевицькими організаціями боротьби поневолених та безпосередньо загрожених большевизмом народів Европи та Азії, а зокрема з народами АБН.

IV Конференція ЗЧ ОУН вітає безкомпромісову поставу південних корейців та їхні намагання вести непримиренну боротьбу за незалежну, об'єднану корейську державу.

IV Конференція ЗЧ ОУН відмічає з особливою увагою повстання німецького робітництва і масовий спротив німецького народу проти большевицького поневолення в Східній Німеччині, що скріплює, спертий на власні сили, антибольшевицький фронт.

IV Конференція ЗЧ ОУН апелює до західніх політичних чинників взяти до уваги сучасний стан у СССР, який заіснував наслідком визвольної боротьби поневолених націй, і включитися активно в поборювання большевицької системи, не даючи змоги большевизмові внутрішньо сконсолідувати своїх сил.

ПОСТАНОВИ IV КОНФЕРЕНЦІЇ ЗЧ ОУН

І. ЧАСТИНА

І. Зовнішня політика

1. ОУН веде свою визвольну політику в концепції революційно-визвольної боротьби українського народу власними силами, незалежно від зовнішніх сил і міжнародніх констеляцій, покладаючися на власну дієспосібність визвольно-революційного руху. ОУН вважає відношення сторонніх сил і міжнародню ситуацію за фактори змінні, які можуть мати для нашої боротьби тільки допоміжне значення.

2. Наша політична робота на зовнішньому відтинку має наступні головні цілі:

а) досягти визнання і прийняття вільним світом нашої концепції побудови Сходу Европи і підсовєтської Азії в протилежності до всіх протиставних Україні концепцій, зокрема до московсько-единонеділимських;

б) змагати до визнання і респектування іншими народами національно-визвольної боротьби українського народу і значення її потенціялу на майбутнє;

в) приєднувати союзників до протимосковської боротьби.

3. Конференція ЗЧ ОУН одобрює дотеперішній напрямок і зміст зовнішньо-політичної роботи П ЗЧ ОУН, та підтверджує, як дальше актуальні, зовнішньо-політичні постанови III Конференції ЗЧ ОУН.

В доповненні до них відмічає зокрема потребу наступного:

а) всесторонньої розробки нашого позитивного пляну побудови майбутніх взаємовідносин, зокрема чорноморського комплексу націй, як одного з важливіших в українській зовнішній політиці;

б) розгорнути нашу зовнішньо-політичну акцію на Далекому, Близькому і Середньому Сході та зокрема в Туреччині, з якою добросусідські взаєми-

ни мають значення, як для української визвольної боротьби, так і для майбутніх взаємин поміж Українською і Турецькою Державами.

На Близькому і Середньому Сході і Південній Азії, що вміщає половину всього вільного людства, помітні невтралізаційні і москофільські впливи. У зв'язку із своїм людським і економічним потенціялом та геополітичним положенням, ці країни відіграють важливу ролю в антибольшевицькій боротьбі. Поширювання ідеї розвалу російської імперії й викривання небезпек совєтської аґресії для цього простору має особливе значення для нашої антибольшевицької акції і політики.

4. Підтримуючи АБН, як координаційний осередок революційних організацій, Конференція ЗЧ ОУН вважає, що є потрібне присвятити більше уваги співпраці з цими організаціями по лінії краєвої боротьби.

АБН трактуємо як організаційно-політичне оформлення спільного фронту революційно-визвольних рухів й організацій різних народів. Істотним моментом є однозгідність цілей — побудова самостійних національних держав, спільність шляху, безкомпромісова революційна боротьба з російським большевизмом і політична динамічність. Натомість момент репрезентації всіх політичних сил даних народів в побудові і політичній роботі АБН не має значення.

5. Скріпити розпропаґування серед західнього світу не тільки самого факту боротьби України, але не менше і тих ідей і процесів, що ними сильна українська визвольна боротьба і які дають їй відпорність на московсько-большевицькі ідеї.

6. Необхідно скріпити наукову розробку і пропаґанду сучасної боротьби та проєкції майбутнього після її завершення. Рівнож являється необхідним наукове опрокидування русофільської західньої історіософії і взагалі русофільсько зорієнтованої науки в східніх справах на Заході та з'ясування в правдивому світлі проблеми сходу Европи і підсовєтської Азії.

7. Конференція ЗЧ ОУН рекомендує скріпити по всіх теренах акцію на профспілковому відтинку, в аспекті зовнішньо-політичної роботи, що дасть ширшу змогу поборювати комунізм на найболючішому для нього фронті і прихилювати для української визвольної справи важливий чинник у політиці кожного народу на Заході.

8. Необхідно поширити співпрацю із діячами й установами західнього світу, які ставляться прихильно до наших ідей, та скріплювати їх позиції та впливи.

9. В оцінці положення української визвольної справи у міжнародній політиці IV Конференція ЗЧ ОУН зокрема відмічає, що:

а) уряди західніх великодержав ще далі не піддержують концепції розчленування СССР на самостійні національні держави, ані своєю декларативною, ані практично-дієвою політикою;

б) істота визвольних змагань України і їх значення для світової боротьби з большевизмом та для укладу політичних сил у світі мусять уже бути настільки відомі керманичам політики західніх великодержав, що засадничі помилки на цьому відтинку не випливають з самої непоінформованости;

в) співпраця деяких західніх політичних чинників з недавніми большевицькими коляборантами і

квіслінґами різних народів та неґування дійсних репрезентантів цих народів є доказом, що ці кола шукають співпраці з аґентурними елементами, а не з політичними контрагентами.

10. Т. зв. психологічна війна західніх держав, зокрема США, з большевизмом, ведеться тепер тільки в пляні обмежених, тактичних цілей західньої політики і немає в ній серйозного влучення цілей визвольних змагань поневолених Москвою народів. В такій ситуації недоцільно революційно-визвольному рухові зв'язувати свою самостійницьку політику і протибольшевицьку дію за кордоном з пропаґандивними й іншими акціями т. зв. психологічної війни.

11. Т. зв. Координаційний Центр Антибольшевицької Боротьби (КЦАБ), організування і підтримання його «Американським комітетом боротьби проти большевизму», є акцією протиставною цілям української визвольної боротьби, запереченням права на суверенність української нації і інших поневолених Москвою народів та може вплинути негативно на антибольшевицьку боротьбу, намагаючись розбивати самостійницький фронт національних груп на чужині, що в своїх наслідках може вийти на користь большевизмові.

Конференція ЗЧ ОУН відкидає й засуджує намагання в цьому напрямі, як протилежні волі українського народу і шкідливі світовій боротьбі проти большевизму й російського імперіялізму та повністю одобрює становище Проводу ЗЧ ОУН й акцію, проведену ним проти КЦАБ.

Нашу принципову безкомпромісову лінію у засадничих справах визвольної самостійницької політики

трактуємо як сталу, незмінну настанову. Відкидаємо трактування принципових справ української самостійницької політики як предмет тактичних ходів і торгів.

II. Політика і діяльність на внутрішньо-українському відтинку

12. Політика ЗЧ ОУН на внутрішньо-українському відтинку на еміґрації полягає в тому, щоб розбудувати і закріпити за кордоном власними українськими силами й засобами міцну, допоміжну, запільну базу, морально-політичну, кадрову, оперативну і матеріяльну для продовжування і підсилювання революційної боротьби у Батьківщині, незалежно від її затяжности.

13. Провідною напрямною всієї діяльности клітин і членів ОУН на внутрішньо-українському відтинку на чужині є: спрямовувати увагу, думки і дії української еміґрації до України, до життя й подій у Батьківщині, до співдії і підтримки сучасної визвольно-революційної боротьби українського народу.

Для того ЗЧ ОУН: розвивають і поширюють серед українців на чужині націоналістичні ідеї, концепцію української визвольної революції, відомості про життя і розвиток подій на Українських Землях, зокрема про протибольшевицьку боротьбу підпілля.

Політично-організаційною роботою та системою різних акцій ЗЧ ОУН мають надалі поширювати коло активних симпатиків нашого руху і мобілізувати їх до активної піддержки революційної, протимосковської боротьби.

14. В роботі ЗЧ ОУН на внутрішньо-українському відтинку зобов'язують такі напрямні:

а) внутрішньо-політичну роботу серед еміґрації

трактуємо як засіб мобілізації до визвольної боротьби;

б) ЗЧ ОУН є ініціятором політичної дії передусім на фронті проти різних форм російського імперіялізму;

в) ЗЧ ОУН продовжують боротьбу з впливами і різною роботою большевицької аґентури, явних і замаскованих комуністів та їх попутчиків серед української еміґрації;

г) ЗЧ ОУН ініціюють на чужині співдію із самостійницькими силами інших поневолених народів для спільного фронту проти большевицького і російського імперіялізму всіх видів;

ґ) ЗЧ ОУН реаґують на виступи й потягнення політичних середовищ і груп тоді, коли йдеться про протиставлення шкідливим ідейно-політичним тенденціям;

д) ЗЧ ОУН не ставлять собі за ціль опанувати цілість громадсько-суспільного життя, але впливати на нього своїм ідейним змістом.

15. ОУН на закордонних теренах у своїй політичній роботі й поставі зберігає свій питомий характер частини революційно-визвольної організації, відповідно до завдань і до ролі ОУН на Українських Землях.

ЗЧ ОУН за своїм змістом, характером і дією відрізняються від інших українських політичних чинників і угрупувань та стоять у ідейно-політичному змаґу з ними. Але ЗЧ ОУН не будуть займатися самим існуванням, характером і маловажними виступами різних українських угрупувань, т. зв. центрів і представництв.

16. Українські політичні угрупування, що діють на чужині в своїх найзагальніших ідейно-програмових

означеннях стоять на засадах УССД. Частина з них виявляє тенденції орієнтації на власні сили українського народу, але в деяких партіях позначилися в останньому році прояви переходу на позиції мінімалізму та політики інтервенції.

Конференція вважає за правильне, що ОУН за кордоном не ув'язується в партійну боротьбу з українськими політичними чинниками, які своєю практичною дією не відходять від принципу суверенности й соборности та не шкодять визвольній боротьбі українського народу, але вважає конечним протиставитися всім намаганням ломити чи послаблювати ті принципи української політики.

17. ЗЧ ОУН стоять на позиціях свободи слова, сумління, політичних зборів партій та організацій і противляться монопартійним тенденціям і претенсіям т. зв. центрів і репрезентацій в українській політиці.

18. Суперництво українських політичних чинників перед зовнішніми силами за партнерство з ними є крайно шкідливе для престижу і добра української самостійницької політики, бо воно сприяє тенденціям політичного мінімалізму й капітулянства. Існування спільного центру українських політичних сил на чужині, побудованого на засадах, які відстоювали ЗЧ ОУН, було б доцільне для ведення спільної дії і для недопущення суперництва перед чужинцями.

Принциповість і невідступність нашої політики від головних вимог визвольної справи є фактором, що стримує опортуністично наставлені українські політичні угрупування від капітулянства.

19. Однією з важливих форм нашої дії є масові пропаґандивні акції, загально-національного значення,

вартість яких лежить не тільки в зовнішньо-пропаґандивному ефекті, але також в політичній активізації широких мас під прапорами української національно-визвольної революції.

Виявлений у таких акціях політично-активний елемент є базою росту українського визвольно-революційного руху.

20. Виховні та суспільно-політичні організації, які стоять на наших ідейних позиціях, виконують важливу роботу тим, що виховують, організують і активізують українське громадянство в позитивному пляні визвольної акції, підтримують боротьбу на Рідних Землях та нашу закордонну акцію. ЗЧ ОУН підтримують і спричиняються до розбудови тих організацій. Їх значення є не лише в тому, що вони є наявною формою організованої самостійницької дії широких мас, але й фактором реальної сили, що зміцнює й доповнює політично-визвольну дію за кордоном.

21. Справі організування українського робітництва в українських професійних робітничих організаціях надаємо велике значення з уваги на те, що:

а) робітництво, зорганізоване в українських профспілках не лише знаходить у них захист і оборону своїх соціяльних і національних прав, але активізується до протидії і наступу проти комуністичної пропаґанди в середовищах його праці;

б) кадри українських профспілкових робітників у християнських профспілках, засвоюють такий досвід і методи профспілкової праці, який буде придатний в українській державі;

в) взаємини українських робітничих профспілок з немарксистськими профспілковими організаціями

західніх народів на засаді рівноправности видвигають українську справу в тих середовищах, є визначною допомогою в поглиблюванні української зовнішньо-політичної роботи та доказом, що вільне українське робітництво протиставиться московським і комуністичним впливам як на Україні так і на чужині;

г) в організаційній співпраці з професійними робітничими організаціями різних народів з-поза залізної заслони український профспілковий рух має можливість примінювати в своїй практиці ідеї АБН.

22. Особливу увагу мусять ЗЧ ОУН присвятити українській молоді, яка повинна стати пробосвою частиною як ОУН, так і української національної революції взагалі. Праця над молоддю є невідкладною потребою ще й тому, що на деяких теренах українській молоді загрожує денаціоналізація. Протидіючи їй, треба прикласти зусиль, щоб збільшити ряди існуючих організацій молоді незорганізованим до цього часу юнацтвом.

Конференція доручає відновити Референтуру Юнацтва при Проводі ЗЧ ОУН, яка займеться організуванням і виховною працею націоналістичного юнацтва за кордоном, забезпечуючи таким чином природний приріст членства в рядах ОУН. Теренові Проводи зобов'язані присвятити справі юнацтва особливу увагу.

У виховній праці організаційного юнацтва належить узгляднювати діяльність юнацтва СУМ-у, Пласту і інших молодечих організацій та дбати про відповідний ідейний вплив на них.

До юнацтва може належати молодь у віці від 15 до 18 року життя.

23. Доложити максимум зусиль для проведення широко розплянованого приєднання нових кадрів із студентського середовища. Студійну політику вести під кутом майбутніх потреб української державности шляхом вибору здібнішої молоді і спрямування її на студії до таких ділянок науки, в яких не можуть виростати потрібні фахівці в сьогоднішніх умовах на Україні.

24. До відновленої на чужині Спілки Визволення України ЗЧ ОУН ставиться подібно як до СУМ-у, уважаючи її за організацію, що поставила собі за позитивну мету активізувати до праці для визволення України в першу чергу досі політично неорганізованих громадян, які прихильно ставляться до крайової боротьби.

25. Конференція вважає доцільним, для скріплення військової підготовки змагати до об'єднання українських комбатанських організацій на чужині, а принаймні до спільних дій та ділової співпраці між ними.

26. Згідно з попередньою обов'язуючою настановою про доцільність існування в поодиноких країнах однієї централі українських суспільно-громадських організацій, IV. Конференція вважає доцільним надалі зберігати цю засаду та протиставитися творенню дубльованих суспільно-громадських організацій і централь.

27. Конференція ЗЧ ОУН, розглянувши уклад відносин серед українського громадянства на чужині, визнає потрібним у дальшій праці Організації приділити окрему увагу проблемі давньої української еміґрації в тому напрямі, щоб включити її міцніше в круг інтересів української самостійницької політики, і зокрема

в фронт допомоги визвольній боротьбі українського народу і співпраці з нею в формах найбільш відповідних для умовин даної країни.

III. Організаційно-оперативні справи

I.

28. ЗЧ ОУН — це нерозривна частина Організації, із всесторонніми завданнями, з такими ж обов'язками і з такою ж відповідальністю, які має ціла ОУН. ЗЧ ОУН не є спеціяльною функційною одиницею, обмеженою лише до завдань зовнішньо-політичної, чи внутрішньо-еміґраційної роботи.

Члени і клітини на закордонних теренах відповідають за долю української національно-визвольної революції спільно з кадрами ОУН на Українських Землях. Вони мають обов'язок бути співучасниками і співтворцями розвитку українського націоналістичного руху в усіх ділянках, давати свій всебічний вклад у продовжування і розгортання визвольно-революційної боротьби у Батьківщині, як у сучасному етапі, так і в майбутньому — діючи в повній єдності та в узгідненні з ОУН на Українських Землях.

29. Визнаючи концепцію незалежної визвольної боротьби власними силами, кладучи в основу визвольної політики боротьбу проти московсько-большевицького імперіялізму в Україні та визнаючи примат цієї боротьби за революційно-визвольним рухом на Українських Землях — не можна цілого її тягару залишати виключно на плечах кадрів на УЗ. Основним завданням Закордонних Частин ОУН є постійне і невпинне виконування всього, що для визвольної революції можна зробити і підготовити в запіллі, закордоном.

30. Підсилювання визвольно-революційної боротьби на Українських Землях з боку ЗЧ ОУН стає щораз більше необхідним і відповідальним, в міру того, як довголітня революційна боротьба в Україні ведеться у щораз важчих умовинах.

Тому існує конечність організування, виховування і школення на закордонних теренах резервних кадрів націоналістів-революціонерів, підготованих до революційної, протимосковської і протибольшевицької боротьби.

Жодна діяльність не може бути ведена коштом відкладання, чи занедбування тих головних завдань. Всі акції ЗЧ ОУН мають у першу чергу зміряти до посилення роботи по лінії визвольної протибольшевицької революції, створювання для неї пригожих умовин, приспорювання потрібних сил і засобів.

31. На закордонних теренах важливим фронтом є теж боротьба з усякою большевицькою, комуністичною дією в українському середовищі, поборювання всяких наступів московського імперіялізму на українському відтинку, протидія кожному атакуванню самостійницьких змагань України, з чийого б то не було боку.

На таких фронтах закордоном, створюваних ворожими діями, Організація веде активну політичну боротьбу.

II.

IV-та Конференція схвалила напрямні і вказівки до пляну діяльности ЗЧ ОУН такого змісту:

32. До першочергових завдань ЗЧ ОУН належить теж зовнішньо-політична робота, метою якої є здобути визнання і респектування чужими народами націо-

нально-політичних прав України і підтримку ними сучасної боротьби українського народу за побудову справедливого ладу на місці російської імперії.

33. Усі члени й клітини ОУН на закордонних теренах є обов'язані постійно пізнавати, засвоювати й доповнювати підставові знання, які дають Організації основне ідейно-політичне озброєння.

Сюди належать:

історія, ідеологія і програма українського націоналістичного, революційно-визвольного руху;

концепція, стратегія й тактика національної революції, форми й методи революційної боротьби — ідеологічної, політичної, суспільно-економічної, пропагандивної, збройно-мілітарної;

історія, характер пляни й методи дії московського загарбницького імперіялізму;

теорія й практика комунізму;

большевицьке панування в Україні, цілі й методи большевицького поневолення в різних ділянках життя;

московсько-большевицькі дії, тактика й методи, спрямовані проти національно-визвольних сил закордоном;

всебічні відомості з українознавства — край, народ, історія, визвольні змагання.

34. Внутрішню діяльність і політичну роботу Закордонних Частин ОУН необхідно постійно поновляти актуальним змістом, пов'язуючи її з розвитком і подіями, які відбуваються в Україні.

Тому клітини ОУН закордоном обов'язані збирати, вивчати і політично використовувати всякі відомості:

про загальне положення в Україні, як теж у СССР і в цілому підбольшевицькому світі;

про національно-визвольну боротьбу, всі її вияви й відгуки, про розвиток і вияви революційних, протимосковських і протикомуністичних настроїв в Україні і серед усіх народів, поневолених большевизмом;

про ворога, — про пляни, політику й тактику большевиків у всіх ділянках і на різних теренах;

про форми й засоби його дій;

про його сили, їх розміщення, складники большевицького державного, партійного, поліційного, військового, господарського, розвідчого апарату, його форми і прислужників;

про всі події, потягнення, прояви, які дають матеріял до пізнання ворога і викриття його плянів.

35. Закордонні Частини ОУН мають цілою своєю мережею пляново й систематично збирати відповідні інформаційні матеріяли, використовуючи доступні закордоном джерела.

Зокрема:

а) совєтське радіо — зорганізувати наслухування і записування авдицій большевицьких й інших радіостанцій, зокрема з України і про Україну;

б) систематичне збирання і читання доступних закордоном совєтських публікацій, книжок, журналів, преси, в українській, російській і в інших мовах;

в) чужинні публікації з ділянки совєтознавства;

г) обміна інформаційними матеріялами з союзниками з АБН й іншими.

36. До розробітки й використовування зібраних матеріялів для політичної роботи і підготовки закордонних кадрів ОУН мусять бути призначені відповідні сили.

Опрацьовані відомості мусять кружляти в організаційній мережі, бути засвоювані та використовувані всіми членами і клітинами.

37. Ідеологічно-програмові положення ОУН формуються в цілій Організації, в Україні і закордоном та вирішуються порядком загального схвалення. Творча ініціятива прислуговує однаково всім членам, незалежно від їх актуальної роботи і місця побуту. Тактичні міркування і прийоми не можуть мати впливу на зміст ідейно-програмових положень.

В справах актуальної тактики і форми революційної дії і пропаганди вирішнє слово має ОУН на УЗ, що має провірну в краєвій дійсності і в безпосередності боротьби.

38. Для підсилення теперішньої революційної боротьби в Україні Закордонні Частини ОУН мусять виконувати такі завдання:

а) вдержувати і розбудовувати зв'язок з Організацією на УЗ;

б) виховувати, школити й висилати в Україну організаторів і спеціялістів революційної дії, відповідно до потреб і вимог Краю;

в) видавати періодичний політично-пропаґандивний журнал призначений для Рідних Земель і відповідно до того редагований;

г) розпрацьовувати проблематику, потрібну для теперішньої революційної, протибольшевицької і протимосковської діяльности в різних ділянках. Залучити до тієї праці теж сили з-поза Органі-

зації. Видавати відповідні праці наукового змісту та популярні, пропаґандивні брошури. Нашу видавничу діяльність наставити щодо змісту та способу викладу передусім на потреби Батьківщини.

В центрі уваги ставити розкривання і спростовування московсько-большевицької брехні і фальшування;

ґ) підготовляти радіопропаґанду щодо змісту й оформлення;

д) організувати і передавати до Краю фінансову й матеріяльно-технічну допомогу.

39. Маючи на увазі розвиток націоналістичного руху і підготовку до вирішнього етапу української національно-визвольної революції, ЗЧ ОУН ставлять собі такі завдання:

а) розпрацьовувати ідеологію і програму українського націоналізму;

б) розробляти стратегію і тактику національно-визвольної боротьби, зокрема проблеми: організації революції, революційної пропаґанди, військово-повстанчої боротьби, організації господарства, комунікації, постачання, санітарної служби в переходовому періоді;

в) основна підготова кадрів закордоном на організаторів і керівників революційної боротьби постійним пророблюванням в організаційних клітинах відповідних матеріялів і відомостей;

г) індивідуальна і гуртова підготова спеціялістів з різних ділянок, зокрема військових, технічних і організаторів державного життя. Використовування до того студій з чужинецьких джерел, унапрямлювання студіюючої молоді;

ґ) призначати членам і клітинам Організації територіяльні і ділянкові завдання на майбутнє в пляні національно-визвольної революції, зобов'язуючи їх збирати і вивчати відповідні відомомості по підготові до тих завдань та передавати опрацьовані матеріяли до дальшого організаційного вжитку;

д) приєднувати до співпраці різних спеціялістів, науковців, військовиків, знавців різних теренів і ділянок;

е) розробляти пляни для закордонних теренів щодо переходу кадрів ОУН на фронт визвольної боротьби в Україні, з узглядненням різних можливостей у розвитку міжнародньої ситуації;

є) створити референтуру плянування роботи в переходовий період боротьби та в період відбудови держави і підготовки відповідних кадрів.

40. Здобуття УССД вимагає збройної боротьби цілого українського народу, тому військова підготовка займає важливе місце в пляні діяльности ОУН.

Найближчі завдання військової референтури такі:

а) опрацювати мобілізаційний плян у різних варіянтах, узгляднюючи різні можливості розвитку політичного і мілітарного положення;

б) розробити до детайлів стратегію і тактику всіх видів партизанських і повстанських дій, узгляднюючи при тому всю різнородність допоміжних завдань, а в тому числі рейдів, зв'язків, саботажів і т. п.

в) вивчення стратегії, структури, тактики та озброєння совєтської та інших чужинних армій;

г) переводити всесторонню підготовку в таких напрямках:

1) військовий вишкіл, зокрема членів Організації з використовуванням усіх доступних можливостей у даних теренах, особливо в різних парамілітарних організаціях, існуючих у країнах осідку, військових курсів наочним та кореспонденційним способом;

2) подбати про можливість студій на вищих воєнних школах;

3) зорганізувати по змозі при військовій референтурі курси по підготовці штабових старшин та командирів повстанської армії;

4) у всіх вишколах особливу увагу звернути на стратегію і тактику ведення повстанської і партизанської боротьби, узгляднюючи при тому якнайширше досвід, здобутий дотеперішньою боротьбою на Українських Землях;

ґ) зайнятися опрацюванням військових підручників і матеріялів;

д) для скріплення військової підготовки змагати до координації дій комбатантських організацій;

е) виготовити пляни включення в безпосередню українську визвольну боротьбу вояків совєтської армії та полонених українців.

41. Охорона Організації — це одна з найважніших ділянок праці цілої ОУН, всіх її клітин і членів, а не тільки одного її відділу, у революційно-визвольній боротьбі, як на Українських Землях, так і на закордонних теренах. Важливість і широкий засяг охорони Організації вимагають від усіх членів ЗЧ ОУН сторожкости і подавання відповідним організаційним чинникам усіх спостережень під цим кутом.

42. IV Конференція ЗЧ ОУН доручає Виховно-Вишкільній Референтурі посилити серед організаційних кадрів на всіх теренах свою працю, спираючись на виховно-вишкільні постанови І-шої Конференції ЗЧ ОУН.

43. IV Конференція ЗЧ ОУН, заслухавши та проаналізувавши фінансовий стан за звітний час, стверджує:

а) господарсько-фінансова діяльність ЗЧ ОУН спиралась виключно на власних засобах і жертвенності членських кадрів і українського громадянства, що є доказом нашої живучости і незалежности;

б) координація і фінансове плянування довело до зрівноваження бюджету ЗЧ ОУН і до зліквідування заборгувань із минулих років;

в) тягар фінансових потреб нерівномірно поносили поодинокі терени, хоч деякі з них мали для цього сприятливі умовини;

г) з уваги на те, що Край вимагає негайної всебічної підтримки, а також з огляду на необхідність широкої визвольно-революційної праці на закордонному відтинкові, існує пекуча потреба збільшення фінансових засобів.

44. Виходячи з повищих стверджень, IV Конференція ЗЧ ОУН вирішує:

а) всі члени, кандидати і організовані симпатики, що перебувають за кордоном, своєчасно

сплачують усталену членську вкладку, згідно з окремою інструкцією;

б) всі члени і кандидати, крім членської вкладки, є зобов'язані вплачувати місячне оподаткування від заробітньої платні та особистих доходів, у висоті, як в окремій інструкції;

в) з доручення Проводу ЗЧ ОУН усі терени раз на рік переводять одноразову збірку на Визвольний Фонд, яку всеціло передають до головної каси;

г) установи і організації, які організують окремі збірки, що знаходять підтримку з нашого боку, повинні узгіднювати їх із Тереновими Проводами;

ґ) крім пляново-організованих грошових збірок, організаційні клітини повинні використовувати всі можливості до переведення принагідних збірок на потреби визвольного руху та приєднувати прихильників нашого рруху серед українських підприємців, які своїми пожертвами допомагали б збільшити наші фінансові засоби;

д) під господарсько-фінансовим оглядом кожний терен має бути вповні самовистарчальним. В тій цілі він використовує всі можливості розбудови власної фінансової бази, організуючи також і різні торговельно-продукційні підприємства, якщо є вигляди на їхню цілковиту рентабельність;

е) всі терени є зобов'язані перебрати кольпортажу всіх наших видань, або контролю над нею, з метою досягнення якнайбільшого поширення цих видань серед українського і чужинецького

громадянства, дбаючи про своєчасне розчислення перед видавництвами;

є) Теренові Проводи мають впливати на представників і кольпортерів організаційних видань, щоб вони негайно розчислились із всіх заборгувань перед видавництвами;

ж) Теренові Проводи повинні творити власні фонди окремого призначення та асигновувати відповідну суму до головної каси на залізний фонд, який мав би бути призначений на всякі непередбачені і наглі потреби;

з) необхідно перевести гієрархізацію видатків, у пов'язанні з важливістю завдань, ставлячи на першому місці вимоги Краю, посилення праці на зовнішньо-політичному відтинкові та підготовку кадрів, необхідних для здобуття і закріплення Української Самостійної Соборної Держави.

45. Конференція відмічає такі організаційні прийоми для усправнення праці:

а) Провід ЗЧ ОУН займається найважнішими справами діяльности Закордонних Частин ОУН, зокрема проблематикою революції, концепційними і політичними питаннями.

Ведення другорядних справ належить до нижчих організаційних клітин;

б) найкращі сили в Організації ангажується в першу чергу до таких завдань, які стоять на першому пляні нашої роботи.

З огляду на територіяльне розпорошення організаційних кадрів, треба знайти відповідну методу організування творчої праці силами, розміщеними на різних теренах;

в) для улегшення оперативних дій Теренових Проводів та розплянування їх роботи на довший час, відповідно до місцевих потреб, за ними залишається право самостійної ініціятиви і дії на своїх теренах у рямцях загальних напрямних Проводу ЗЧ ОУН;

г) праця референтур особливого характеру, що з причин специфічних завдань не можуть бути контрольовані цілим Проводом ЗЧ ОУН, повинна бути контрольована призначеними до цього членами Проводу.

III.

46. У полагоджуванні конфлікту із ЗП УГВР Провід ЗЧ ОУН поступав згідно з інтенціями проєктів Проводу ОУН на Українських Землях та дотримувався постанов III-ої Конференції ЗЧ ОУН.

47. Виконуючи Постанови III-ої Конференції ЗЧ ОУН, Провід ЗЧ ОУН передав справу конфлікту з т. зв. опозицією і ЗП УГВР до зобов'язуючого обидві сторони вирішення Проводу ОУН на Українських Землях. Конференція стверджує, що ЗЧ ОУН досі не одержали рішення Проводу ОУН на Українських Землях в цій справі.

48. Конференція вважає, що поступування деяких членів т. зв. опозиції були суперечні засадам Організації та приносили шкоду українському визвольному рухові.

49. Стверджуючи потребу позитивного полагодження конфлікту між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР, Конференція уповноважує Провід ЗЧ ОУН продовжати переговори і закликає докласти всіх старань для наладнання конфлікту, керуючись добром і потребами цілости українського визвольного руху.

50. Переговори із ЗП УГВР у справі ліквідації конфлікту має вести Провід ЗЧ ОУН або визначена ним делеґація. Конференція зобов'язує всіх членів Організації не говорити з членами т. зв. опозиції в справах конфлікту без організаційних на те уповноважень.

ДРУГА ЧАСТИНА

Міжнароднє положення і українська справа

(Ствердження й оцінка)

Якщо істота політичного поступу людства є в тому, щоб щораз більша кількість людей і народів користалися благами волі, то останнє десятиліття належить до найбільш реакційних світової історії.

Російська тиранія поневолила численні нові, ще недавно вільні нації, використовуючи неправильну політику західніх потуг, яка це уможливила, замість допомогти уярмленим Москвою народам.

На сьогодні можна поділити світ, як ніколи досі в історії, на дві частини: на поневолені і на загрожені рабством нації і людей. Уже більше як 1/3 всього людства знаходиться під владою тиранії.

В обличчі цього, проблема поневолених націй, — виросла до найважливішої з усіх світових проблем.

Два протиставні процеси. На тлі ривалізації великодержав скріпився в некомуністичному світі процес усамостійнення залежних націй і перехід їх в стан державної незалежности. Впарі з процесом еманципації народів в некомуністичній частині світу йде протилежний процес закріпачення все нових націй у більше-

вицькій сфері панування. Безупинна визвольна боротьба проти неволі десятків народів, підбитих московським імперіялізмом і комунізмом — це наймаркантніша риса останнього десятиліття світової історії.

Західні великодержави поступаються національно-визвольним змаганням досі залежних від них націй Азії і Африки і таким чином посередньо рахуються з першорядною вагою НАЦІОНАЛЬНО - ВИЗВОЛЬНОЇ ІДЕЇ у світових взаєминах сьогоднішньої доби.

В обличчі цих наявних фактів є протиріччям в собі те, що західні великодержави недоцінюють багато сильніші і більш далекосяглі у своїх наслідках національно-визвольні процеси старих висококультурних націй внутрі большевицької сфери панування. Ця обставина є головною причиною сучасної світової кризи й відсутности страху Москви перед вільним світом.

Два бігуни і протилежні інтереси. Зосередження у США і СССР найбільших господарських, мілітарних і політичних факторів сили, закріпило двополіл світу. Герметична ізоляція $^3/_4$ мільярда людей і багатства їх землі від вільного світу і перетворювання їх людського й економічного потенціялу в страшну нищівну воєнну машину з найбільш деструктивною ідеєю має метою, спричинивши кризове становище, збройно виелімінувати західній бльок, зокрема США, як світового конкурента Москви, й, завоювавши весь світ, створити світовий Союз Советських Соціялістичних Республік — єдину універсальну імперію з панівним становищем російського народу, що було й останеться незмінною метою большевизму.

В совєтському бльоці наставлені ворожо проти західнього бльоку стоять тільки москалі, а численні

мільйонові маси поневолених ними народів можуть стати союзниками Заходу за означених передумов. Отже й у тому відношенні ключевою справою є поневолені большевизмом нації, з визволенням яких впаде й сила московської імперії.

Найбільш різку й послідовну протибольшевицьку політику ведуть в останньому часі США, що об'єктивно здержують дальшу загрозу большевизації світу. Але сучасна американська єдинонеділимська концепція, що суперечить визволенню поневолених націй від Росії, наносить шкоду протибольшевицьким національним силам в СССР і утруднює повалення російського імперіялізму, як постійної загрози для миру.

На половині шляху. Непідтримування з боку США ідеї відділення від Москви України та інших націй і їх національно-державної незалежности, при рівночасному сприянню самостійницьким процесам в некомуністичному світі, йде в пляні політики двополіду світу. Виходить, що є намагання США зорієнтувати на себе ще залежні нації в некомуністичному світі, та залишити большевицьку імперію як другу світову потугу.

Концепція збереження комуністичних режимів у сателітних країнах, коли б звідти були усунені фактори московської сили, тобто, коли б Москва погодилася на своєрідний тітоїзм, і різнозначна гра довкола Німеччини зміряє до тимчасового порозуміння на базі двополіду світу.

Тенденція американської політики зберегти ослаблену московську імперію в кордонах з-перед 1939 р., протиставна здійсненню національно-державної незалежности поневолених в СССР націй, є фальшивою

ставкою на росіян, як на головну протикомуністичну силу в СССР, як теж є пов'язана з одною, помилковою концепцією економічної політики США на цьому просторі.

Метода т. зв. будови демократії знизу в східньому просторі під американським наглядом ішла б у тому пляні.

Національні держави творять кращі підвалини для господарських взаємин поміж народами й ефективніші обосторонні результати, як залежні країни.

Шкідлива концепція світової рівноваги на базі триподілу. Намагання Великої Британії забезпечити собі і Західній Европі незалежну посередню ролю поміж двома кольосами шляхом компромісу з СССР коштом поневолених большевизмом націй, мало б наслідки мюнхенського пакту, бо большевизм не прагне миру, але світового панування. Всяке відсування конфлікту сприяє тільки большевизмові, бо допомагає йому розправлятися з процесом національних революцій та постійно скріпляти свій воєнний потенціял. Усякий двочи триподіл світу дає большевизмові об'єктивні дані для підривної і розкладової роботи у західніх державах, захитуючи водночас довір'я поневолених націй до Заходу. Окрема, підметна роля Великої Британії і західньої Европи в розгрі між Заходом і СССР та в будучому укладі сил була б забезпечена їхньою політичною підтримкою національно-визвольних змагань поневолених Москвою народів, всупереч сучасній американській єдинонеділимській політичній концепції.

Сила і слабість Москви. 1. У добі, коли ідеї волі нації і людини досягають найвищого піднесення, не можна інакше поневолювати нації, як тільки шляхом задурманювання одиниць облудною теорією і закріпаченням тоталітарною практикою: суспільною колективізацією і совєтизацією та всебічним уярмленням людини.

а) большевицька соціяльно-економічна система є в першій мірі формою національного поневолення і нечуваного досі економічного гніту й визиску народів і людини. Оборону колгоспного ладу й інших форм теперішньої системи большевицького панування деякими західніми колами треба розцінювати, як намагання зберегти випробувану форму експлуатації у звільнених від большевизму країнах. Нацизм, хоч і був протимарксистським рухом, не руйнував до ґрунту колгоспної комуністичної системи, щоб теж через неї, закріпачуючи одиницю, поневолювати нації;

б) ідеї большевизму не мають атракційної сили, тому большевики свій російський імперіялізм прислонюють для залежних народів Азії і Африки гаслами боротьби за національне визволення і проти нужди. Це свідчить про провал комуністично-інтернаціоналістичних і російських «месіяністичних» ідей;

в) пробуджена національна свідомість та незламно зростаючий гін до самовияву і самоутвердження націй видвигає фактори нових сил на світову арену. Західні суспільства — в умовах скептицизму, релятивізму вартостей і безвір'я — не знаходять ідейної співзвучности з цими новими стремліннями. Тому у переборюванні большевицької пропаґандивної тактики, що підшива-

ється під ці процеси й ідеали, Захід не має змоги бути в ідейному наступі;

г) аґресія Москви на вільний світ відбувається шляхом громадянських воєн і зовнішнього збройного нападу. Партизанська воєнна концепція стала домінуючою в большевицькій стратегії в Азії. Ідейно-політичний наступ, моральний розклад, внутрішня диверсія, скріплювання внутрі- національних антаґонізмів, соціяльний хаос, збройні зудари і периферійні війни — це складові ементи третьої світової війни, яку розпочинає большевизм. Хвилеве припинення тієї чи іншої периферійної війни не міняє основної настанови большевизму завоювати вільний світ, що є зумовлена самою природою большевизму і російського імперіялізму.

2. XIX З'їзд КПСС намітив чітко напрямні на ближчий період для Москви і світового комунізму. Своїх плянів і шляхів большевизм зовсім не приховує.

а) підтверджуючи зрадливу суґестію про можливість мирного співжиття країн «капіталізму й комунізму», приймаючи фальшиву й підступну тезу Сталіна про більші суперечності і можливості конфлікту у західньому блькові, ніж поміж большевизмом і Заходом — XIX З'їзд КПСС розпочав посилену акцію роз'єднювання єдиного фронту вільного світу. Ця акція ведеться з одного боку в лоні вільного світу, з другого — у формі порізнювання поневолених Москвою націй із Заходом та мобілізації кольорових народів проти Заходу;

б) Москва незмінно притримується тези Леніна

у своїй стратеґії завоювання світу: крок вперед, два взад. Її стосовано після періоду воєнного комунізму, з нагоди блькади Берліну і т. п. та в означеному розмірі потворюється її в актуальній ситуації світових завогнень;

в) не зважаючи на ті чи інші переходові перемир'я, Москва не покине, згідно вказівок Леніна і московських царів, прямувати шляхом підкорення Азії на повне поневолення Европи і всього світу.

3. а) Національно-визвольні революційні рухи України і інших численних націй розсаджують з середини СССР, чого не можуть приховати і самі большевики, зосередивши на XIX З'їзді КПСС головну увагу на **«дружбу народів — силу СССР»**. Тому закордонна політика СССР є в першу чергу залежна від внутрішніх тисків поневолених націй, а не є тільки функцією тієї чи іншої міжнародньої констеляції. Зовнішньо-політичні маневри большевиків і всі їх можливі уступки є диктовані зокрема національно-визвольними революційними процесами і можливим позитивним відношенням до них західніх потуг.

Московська імперія осталася й надалі кольосом на глиняних ногах. Її сила лежить у слабості Заходу і неправильній його постанові до національно-визвольних змагань підмосковських народів. Москва свідома, що її слабістю є проблема поневолених нею народів і можливість їх співпраці як рівнорядних контрагентів з вільним світом. Завдання свободолюбного людства є не звільнити її від страху, а скріпляти його;

б) большевицький режим ані російська імперія не можуть ніколи демократизуватися, бо це тотожне з їх розвалом. Російська імперія і демократія — це два несполучні поняття. «Російська імперія — за словами Вітте — може бути втримана лише деспотією»;

в) конфлікт поміж росіянами і поневоленими СССР народами загострений сьогодні до небувалого досі ступеня. Опорою большевицького панування є російський народ, на який спирається політика Кремля, а збаламучені елементи з поневолених Москвою народів, побачивши в народоі чоловіковбивстві суть комуністичної практики й російського поневолення, відчахнулися від комунізму. Політика Кремля виявляє себе не лише по-суті, але й по-формі російською, імперіялістичною. Всеохоплюючий курс, гльорифікація всього російського, поворот до звеличування царського минулого, як рідного російському народові має теж мобілізувати всіх росіян на захист імперії. Наявне протиставлення росіян і нечисленних запроданців багатомільйоновим масам неросіян створює кризову ситуацію в СССР і в сателітних країнах у кожному відношенні — політичному, господарському, військовому та унагляднює провал інтернаціоналістичних кличів большевизму.

Тактична розгра Кремля. Смерть Сталіна дала вже давно актуальну нагоду знайти нового жертівного козла за злочини большевизму на внутрішньому й зовнішньому форумі.

а) Кремль прагне передишки для опанування внутрішньої ситуації. Переводячи чистки під претекстом направлення кривд і складаючи посередню відповідальність на Сталіна за минуле, большевики роблять деякі зміни, щоб м. ін. вилонювати при цій нагоді все наново непокірні елементи, які згодом стануть предметом знищення, та створювати для Заходу політичні ілюзії;

б) большевицька Москва намагається паралізувати скріплені національно-визвольні процеси «мировим» затраванням, у висліді якого західні великодержави, своєю заявою готовости гарантувати статус кво, відсахуються від визвольної політики по відношенні до поневолених Москвою народів. Це використовує широко совєтська пропаґанда для демобілізації підсовєтських народів не лише з метою переконувати їх про своє позірне миролюбство, але щоб розвіяти їх сподівання на допомогу у визволенню;

в) мирове заграваннн Кремля має насторожити проти Заходу поневолені Москвою народи, показуючи, що вони є для нього предметом звичайного торгу та роз'єднати західній світ, використовуючи суперечності інтересів поміж західніми великодержавами, щоб прихилити їх частину на свій бік і внеможливити озброєння переможених у останній війні протибольшевицько-наставлених націй (Німеччини, Японії);

г) всякі сповидні поступки Кремля в сателітних країнах, роблені під тиском спротиву населення, мають водночас невтралізувати різні західні країни, скріпляти сили дефетизму та недопускати до озброєння Німеччини і до здійсненнл західнього оборонного союзу;

г) загравання з Туреччиною і Японією мають ту саму мету — ширити дезорієнтацію, зменшувати темпо організації оборони, розщіплювати фронти, щоб у пригожий момент, напасти на розсварений і безборонний, ще вільний світ і, ліквідуючи по-черзі своїх противників, поневолити його;

д) не можна виключити теж такої можливости, що мирове загравання Кремля має метою заскочити Захід близьким воєнним нападом, наперед здемобілізувавши його й ізолювавши різні країни.

Корейська війна. 1. Москва йде на перемир'я в Кореї:

а) щоб припинити хвилево цей збройний конфлікт, який у поневолених народів створює почуття нестабільности відносин поміж США і СССР та морально скріплює їх осамітнену боротьбу надіями, що з цього конфлікту розгорнеться остаточна збройна розправа вільного світу з большевизмом;

б) завішення зброї на базі статус кво анте, при прямому заангажуванні потенціялу світової потуги США і ОН формально проти північної Кореї, недосягнення проклямованої цілі визвольної війни, тобто об'єднаної самостійної Кореї і нарешті принижуючі по відношенні до полонених умови, торгування сирівцями деяких країн Заходу з червоним Китаєм тощо, знецінюють серед азійських націй авторитет західнього світу.

Спротив вільної Кореї проти перемир'я — це вияв безкомпромісових антибольшевицьких сил в Азії;

2. периферійні війни лежать в інтересі Москви, з огляду на те, що Москва веде їх чужими руками без власних втрат. Через те вона має користь, коли західні держави мусять воювати власними силами. Розрахунок США на поборювання большевицького імперіялізму в Азії азійськими національними силами, при недостатній їх підтримці і при невідповідній політиці Заходу є невластивий, бо російський комунізм, підшиваючись під оборонця національних прагнень азійських народів, має кращі позиції. Остаточна розправа з Москвою мусить бути переведена на її етнографічній території з її власними силами, якщо світ прагне звільнитись від постійного тиску і страху перед аґресією та запевнити собі тривкий мир.

Зріст комуністичної загрози в західніх суспільствах:

а) Саме економічне оздоровлення, при матеріяльній допомозі США, не дає бажаного успіху, бо комунізм є не лише соціяльно-економічним, але передусім ідеологічним і політичним рухом. Найважливішою передумовою організації успішного спротиву большевицькій аґресії є духове відродження, що є більш потрібне Заходові, ніж господарська розбудова. Без духового відродження ці країни стануть легше жертвою большевицької аґресії, а уділена їм матеріяльна допомога США посередньо скріпить большевицький воєнний потенціял;

б) розкладаючи Захід при помочі компартій і п'ятих колон і дістаючи через них його воєнні таємниці та рівночасно ізолюючися від вільного

світу, при неймовірно низькій життєвій стопі своїх громадян, СССР скріплює до небувалих меж своє озброєння;

в) намагання західніх кругів за допомогою одної з відмін комунізму — тітоїзму, як нібито протиставною ідеєю, поборювати в ідейній площині большевизм за залізною заслоною, свідчить про брак у них правильної оцінки фактичного стану і політично-рушійних сил на тому просторі;

г) заплямовування націоналізму, упадок патріотизму та зматеріялізування життя, витворили пустку в частині західніх суспільств, яку використовує облудна комуністична доктрина.

Тотальна війна. Москва готовить тотальну війну, тому війна проти неї мусить бути не лише господарська і мілітарно-збройна, але також ідеологічна та політична.

а) Протиставлення большевизмові ідеї нації і соціяльної справедливости, войовнича, протикомуністична постава Церкви, усування національної й соціяльної кривди та здійснювання християнських засад у практиці соціяльного й національного життя — може творити найуспішнішу ідейну зброю Заходу проти комунізму.

б) Майбутня московська агресивна війна вимагатиме координації політичних і мілітарних дій Заходу з визвольними рухами України і інших поневолених націй. Ця координація є можлива лише за умов визнання вільним світом ідеї Української Самостійної Соборної Держави і розвалу російської імперії на національні держави, респектування суверенности української

національної політики та революційно-визвольної боротьби.

Ідейна концепція політично-психологічної війни Заходу на нашому фронті дії мусить бути співзвучна з рушійними ідеями української революції і революцій інших народів, бо інакше створиться роз'єднаність антибольшевицького фронту. Коли націоналізм організує і мобілізує безкомпромісових борців і найширші кола народу проти большевизму, то ставка на тітоїзм — це розрахунок на ненависних народові попутчиків режиму;

в) найменше прихильників має комунізм в Україні і серед інших поневолених в СССР народів. Західній світ може мати за союзників цілі народи. Найболючішим ударом для СССР було б розсаджування його з середини шляхом підтримки Заходу національно-визвольних рухів України і інших народів. Зрозуміння Заходом духових і ідейно-політичних вартостей визвольної боротьби України й інших поневолених Москвою народів спричиниться більше до скріплення віри Заходу, ніж мобілізація матеріяльними засобами тих сил, що нездатні воювати проти большевизму;

г) усвідомлення факту, що Україна і інші поневолені Москвою народи можуть бути союзниками Заходу в війні проти СССР, вимагає, щоб у майбутній розгрі їх території були трактовані як терени союзників. Політична концепція розвалу російської імперії повинна визначувати мілітарну;

г) національні революційні процеси стримували досі СССР від прямого збройного нападу на Захід. Передишка, що її дає Захід Москві, потрібна їй для закріплення панування в завойованих країнах і повнішої підготови до війни.

Власні сили — єдина запорука успіху. Україна і інші поневолені або безпосередньо загрожені большевизмом нації Европи і Азії мусять покладатися передусім на власні сили, і на власну боротьбу, коли хочуть добитися своїх справедливих цілей та не проливати даремно крови.

а) Справа суверенности і соборности тих народів, які втратили її у висліді уступок великодержав для ненаситного большевизму, не є боронена тими великодержавами, згідно з національними інтересами даного народу, але розв'язується з точки зору їх власних коньюнктурних інтересів;

б) визволення поневолених і оборона безпосередньо загрожених большевизмом націй Европи й Азії диктує безкомпромісовість їх боротьби проти большевизму.

Хоч дані народи не об'єднані в якийсь бльок чи воєнний альянс, але напрямок їх боротьби, що відкидає всяку злагоду з большевизмом, відрізняє їх від такого західнього бльоку, що готовий шукати компромісу на базі дво-чи три-поділу світу. У тому пляні ці антибольшевицькі нації творять об'єктивно **окремий** чинник на світовій шахівниці;

в) ці нації мають своїх союзників серед непримиренних антибольшевицьких кіл кожної вільної нації, які визнають ідею національного визволення, згл., незалежности антибольшевицьких націй.

Українська визвольно-революційна боротьба і відновлення Української Суверенної Соборної Держави — запорука тривалого миру у світі.

а) Відновлення УССД внесе основні зміни в міжнародний уклад світу, бо з її заіснуванням паде московська імперія. З цього погляду підтримка української визвольної революційної боротьби, що є пов'язана з аналогічними процесами в усьому підбольшевицькому світі, мала б далекосяжне значення.

Українська визвольна боротьба і система українських визвольних ідей стали дороговказом, на який орієнтуються незалежницькі сили підросійського світу. Рішення західнього світу підтримати щиро і до кінця ідею УССД творило б зворотну подію в історії, бо зведення російської держави до її етнографічних меж створило б таку міжнародню констеляцію, яка була б гарантією тривалого миру.

У 1917 р. московська імперія належала до переможців, але була з середини розсаджена українською та іншими національними революціями. Висновки, які повинні з цього витягати західні потуги по відношенню до питомої ваги національної ідеї і визвольної боротьби у сучасній антиросійській війні, є очевидні.

б) Враховуючи українську визвольну боротьбу, як чинник діючий за всяких умов, політика США намагається коштом українців і інших понево-

лених народів здобути симпатії росіян. Незмінність антибольшевицького напрямку української революційної боротьби не означає її орієнтації на західні великодержави при негуванні ними її цілей, але означає розгортання боротьби за її власними плянами. Теперішня проросійська постава деяких західніх кіл, унаявнювана в психологічній війні, захитує довір'я України.

Зміна політики і пов'язаної з нею стратегії **щойно** в кризовій ситуації війни дуже важка і ледве чи зможе направити заподіяні шкоди. Залишування національно-визвольної протибольшевицької боротьби без політичної і практичної допомоги Заходу послаблює загальний антибольшевицький потенціял. Вислід оборони перед загарбницькою аґресією Росії заторкає життєві інтереси всіх народів, бо тут йдеться про інтегральність свободи.

в) Нехтуючи цілі української визвольної революційної боротьби і підтримуючи концепцію єдинонеділимої російської імперії, з іншим режимом, проросійські американські кола намагаються накинути цю концепцію українським політичним силам. Центрального значення української революційної боротьби в протибольшевицькому фронті теперішня політика західніх великодержав належно недоцінює.

Послідовна і всебічна підтримка Заходом національно-визвольних змагань в середині СССР унеможливила б світову руїну, але західній світ не сміє трактувати евентуальної підтримки визвольної боротьби як тиск для замирення і для загравання з большевизмом.

г) Політичною помилкою Заходу є шукати злагоди з большевизмом в умовах внутрішньої кризи, яку переживає тепер СССР, а яка є зумовлена революційним тиском з середини і ривалізацією претендентів на місце Сталіна. Тепер повинно прийти **не перемир'я**, а рішучий удар по СССР, щоб унеможливити завтрішній напад Росії на ще вільний світ.

ДОДАТОК

Нижче подаємо важніші комунікати, постанови і документи ОУН з років 1947-55, які в цій збірці не були надруковані в часовій черговості.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ НА ЧУЖИНІ

П'ятий рік стоїть український народ у невпинній війні проти імперіялістичних завойовників його землі. Українська Повстанська Армія вписала ворожою кров'ю невмирущі сторінки сучасної нам української історії, історії беприкладного героїзму і посвяти в боротьбі за Українську Самостійну Державу.

Українська Повстанська Армія захистила існування українського народу перед масовим винищенням у гітлерівських концентраційних і робочих таборах. Вона врятувала честь його імени, підтвердила історичну правильність самостійницької ідеї, створила невгнуту збройну силу, щоб зустріти другого напасника України — московсько-большевицького загарбника.

Трирічна боротьба УПА проти большевиків розвіяла леґенду, нібито ніяка революційна боротьба в системі СССР не може здобути тривких основ. Безприкладна відвага, геройство й самопосвята бійців і командирів УПА розбили цю терором піддержувану леґенду про

неможливість революційної боротьби в СССР, а разом із тим назавжди звільнили населення СССР від психози страху, яка раніше параліжувала ширші революційні почини.

Три роки безперервної війни всередині СССР, зокрема три важкі морозні зими, і дальша незнищимість УПА, вказали всьому населенню СССР єдино правильний шлях його визволення з-під диктатури большевицького фашизму.

Ми горді з того, що дотеперішня п'ятирічна війна України проти німецьких і большевицьких загарбників була ведена самотньо, власними силами українського народу, лише в співпраці з іншими, такими ж, як і ми, бездержавними народами, і що в нашій визвольній боротьбі ми ні від кого не мали крихти допомоги чи зрозуміння і ніякому чужому народові наш нарід подякою не винен.

Ми з подивом і з пошаною схиляємо наші голови перед непохитним завзяттям сірих, безіменних героїв буднів. Перед посвятою і самовідреченням українського селянства, українського жіноцтва й юнацтва, які в щоденній небезпеці для життя і з найвищою погордою до смерти, всіма силами допомагають визвольній боротьбі.

Завдяки непохитності українського війська і геройській співпраці українських народніх мас, дворічні наступи німців і трирічні завзяті намагання большевицьких загарбників знищити українські визвольні сили кінчалися для них невдачею.

Теперішнє загострення міжнародніх відносин, а особливо зріст внутрішнього незадоволення в СССР перед лицем голоду, змушують большевиків спішити з закінченням війни проти України. Додаткова, нечуваних розмірів, грабіж ограбованого вже дощенту населення СССР наглою передплатою позики аж на 20 мільярдів рублів — переходить будь-які межі людських спроможностей, зокрема в зруйнованій війнами Україні, Білорусі та Прибалтиці. Большевики знають, що стягання грошей на позику в ограбованого населення, яке голодує, буде початком їх кінця, буде сигналом до революційної боротьби на життя чи смерть

поневолених мас, що не мають уже нічого втрачати. Тому поспішають якнайскорше знищити в першу чергу найгрізніші осередки української визвольної сили, знаючи, що ті сили мають усі дані стати на чолі загальної визвольної революції всіх народів СССР.

Большевицькі імперіялісти рішили притягти до співпраці військові сили своїх помагачів, щоб насамперед зліквідувати ті з'єднання УПА, що охороняють рештки українського населення на захід від Сяну. Удар готують не тільки для тамтешніх з'єднань УПА, але за одним заходом і на знищення того українського населення, що не хотіло в приписаний час покинути Рідні Землі. Для «узаконення» того масового винищення большевицькі делеґати від Радянської України приїхали 7-го ц. м. до Варшави підписати протокол про закінчення репатріяційних акцій між Польщею та Україною. Польський міністер Модзелевський сповістив чотири дні пізніше про укладення договору між польським, совєтським і чеським урядами в справі спільної акції проти Української Повстанської Армії.

Так з допомогою потрійного союзу большевики намагаються прискорити закінчення війни з Україною напередодні зростаючих міжнародніх загострень, напередодні внутрішніх заворушень, спричинених голодом і 20-мільярдовим грабунком. Вони намагаються позбавити неминучу в СССР революцію розмаху та керівництва з боку випробуваної і досвідченої української організованої сили, щоб напередодні небезпечних ускладнень мати розв'язані руки, а може навіть шукати втечі перед внутрішньою революцією в новій імперіялістичній війні.

УКРАЇНЦІ!

Визвольна боротьба за наше державне визволення починає переходити найважчу спробу сил боротьби на життя чи смерть.

Нам усім треба бути в цей час на висоті політичних завдань і виконати наш національний обов'язок.

Чи й тепер в українському суспільстві знайдуться глухі й німі, як ті, що спокійно споглядали на руйнування Запорізької Січі?

Чи й тепер частина українського громадянства ду-

має з безпечного й спокійного кутка байдуже дивитися на те, як союз трьох змовників проти свободи готується знищити нашу військову силу, а з нею й частину нашого народу, — так само байдуже, як байдуже дивилася в час Крутянського Чину?

У цей загрозливий для нашого народу час ми звертаємося до всіх безпартійних українців поза межами Рідного Краю, до всіх, кому дорога Земля Українська, слава української зброї, перемога української правди,

до громадської відповідальности всіх українських еміграційних партій в европейських і американських державах,

до сумління тих українських політичних діячів, що досі були глухі й байдужі до визвольної боротьби Українського Народу на Рідних Землях,

до всіх, хто по-українському думає і по-українському почуває:

— покиньте на час, залишіть на пізніше свої малі групові спори!

БАТЬКІВЩИНА В НЕБЕЗПЕЦІ!

Ми кличемо всіх тих, у кого серце українське, в кого українське сумління:

Піднесіться в той час понад дрібну сварливість буднів. Виконайте свій обов'язок майбутніх вільних громадян Української Самостійної Соборної Держави!

Станьте твердо на допомогу нашому Рідному Краєві, коли він у небезпеці. Виконайте свій обов'язок оборони Вашого народу бодай серед тих чужинецьких народів, де доля Вам присудила тимчасово жити, коли прямішій спосіб допомоги Вам недоступний.

Заявіть перед чужинним світом нашу одностайну солідарність з воюючою Україною. Заявіть твердо й відкрито однодумність усіх українців, без різниці партій, вірувань і переконань, супроти кожного зовнішнього ворога, що загрожує державним інтересам України, що готується знищити її визвольні сили.

Кожне ослаблення українських сил є водночас ударом по вільних народах, бо воно зменшує большевицькому імперіялізмові перешкоди для дальших напасницьких плянів.

Своєю одностайністю покажіть одвічному ворогові

України, що між українцями всього світу немає двох думок, немає ні тіні хитань, коли Україна в небезпеці!

Дайте ворогові доказ його безсилля і невдачі його довгої, настирливої і даремної праці над тим, щоб глибше порізнити українців між собою.

Хай ворог знає, що кожний його удар проти нашого народу:

тим міцніше сковує всіх українців світу в тверду лаву оборонців проти зовнішнього напасника,

з'єднує всіх, без різниці українців, у єдиному визвольному фронті!

Ворог не потопче українських бойових прапорів, поки денебудь житимуть українці.

Хай живе єдність спільної боротьби всіх українців в Краю й на чужині!

Хай живе героїчна, славою боїв оповита, Українська Повстанська Армія!

Слава бійцям і командирам УПА!

Палкий привіт Борцям революційного підпілля України, Сибіру, Соловок, Казахстану, Камчатки!

Смерть комуно-большевицькому фашизмові!

Смерть червоним грабіжникам ограбованих мас!

Смерть сталінським організаторам голодової смерти України!

Хай живе, хай веде до боїв і наказує Головне Командування УПА!

За Самостійну Соборну Українську Державу!

За свободу народів!

За свободу людини!

Постій, в травні 1947

Провід Закордонних Частин
Організації Українських Націоналістів

КОМУНІКАТ ПРОВОДУ ЗЧ ОУН
в справі закордонних рейдів УПА літом 1947 р.

Великий рейд УПА в країни Середньої Европи і поява бійців УПА на терені Німеччини й Австрії викликали глибоке порушення серед усього українського громадянства на чужині. Неточні й неповні відомості про ці події, що кружляють серед громадянства, як і тенденційно перекручуване висвітлювання історичних фактів, що його розповсюджує частина чужої й української преси, створюють підложжя для найбільш фантастичних і суперечливих думок і поглядів і занепокоюють публічну опінію.

Тому подається до обох цих справ наступні виясненння.

I.

Вліті 1942 р. заходами ОУН були організовувані на північно-західніх землях окремі військові відділи для збройної боротьби проти німецьких окупантів і проти насиланих на Україну большевицьких диверсантів. В грудні того ж року переорганізовано їх у сотні під назвою **«Українська Повстанська Армія».**

Дещо пізніше такі самі відділи зформувала ОУН у Галичині, але з тактичних міркувань надала їм окрему назву: «Українська Народня Самооборона» (УНС). З тих самих тактичних причин українським відділам, організованим на Буковині, надано було ще іншу тимчасову назву: «Буковинська Самооборонна Армія» (БУСА).

Всі ці існуючі під кількома назвами військові формації були ввесь час центрально керовані одним осередком, Військовою Референтурою ОУН. Після переведення основної підготовної, вишкільної й організаційної праці всі військові формації об'єднано і злучено згодом також і формально в одну Українську Повстанську Армію під Головним Командуванням УПА.

Головним Командиром УПА по сьогоднішній день є генерал Тарас Чупринка. УПА стала всенароднім військом, визвольною армією всього українського народу.

Організація Українських Націоналістів у тісній співпраці з УПА і далі унапрямлює визвольну боротьбу

українського народу в усіх ділянках життя. На чужинних теренах відповідну революційно-визвольну діяльність ведуть Закордонні Частини ОУН.

Українська Головна Визвольна Рада очолює й репрезентує визвольні змагання українського народу як самостійницький державний орган України. Поза рідними землями від імени УГВР діє Закордонне Представництво УГВР.

Поза цими трьома осередками визвольного руху не діють і не існують сьогодні на наших землях ніякі інші політичні партії або організації визвольного напрямку.

Дотеперішня затяжна війна з большевицьким окупантом України виявила, що УПА, не зважаючи на неспівмірну нерівність сил, є силою для большевиків непереможною. Основами цієї сили є висока ідейність і жертвенність бійців і командирів УПА, сувора військова карність, однодушна жертвенна співпраця всього українського населення та великий досвід у веденні партизанської війни.

Одною з найяркіших форм партизанської боротьби є **рейди,** широко стосовані з'єднаннями УПА. Вони своїми несподіваними наскоками завдають болючих втрат ворогові, вносять замішання в його ряди, мобілізують революційні настрої серед свого чи чужого населення. УПА відбуває постійні рейди по відповідних воєнних округах, що на них поділяється край, як і по сусідніх чужих землях, як Білорусь, Румунія, Польща, Словаччина. Рейди УПА мають, крім оборони населення, найчастіше військово-стратегічні або пропаґандивно-політичні цілі. Зокрема революційно-політичним завданням закордонних рейдів УПА є завжди активізувати чужинців і нав'язувати співдію з революційними силами поневолених большевизмом інших народів по лінії концепції Антибольшевицького Блоку Народів (АБН).

З такою формою боротьби, з рейдом УПА у великих маштабах по землях Середньої Европи, ми маємо до діла в теперішній ситуації. Природним порядком незвичайно широкий простірний засяг теперішнього рейду УПА викликав цілий ряд здогадів і невірних

висвітлень серед своїх і чужих, з яких деякі є небезпечні й шкідливі для нашої визвольної справи.

II.

Для вірного розуміння підложжя й факту закордонного рейду УПА подаємо такі вияснення.

Участь у рейді по Словаччині, Угорщині й підсовєтській Австрії не бере ціла українська армія, ні навіть ті всі з'єднання УПА, що два роки оперують на українських землях по західньому боці Керзонської лінії, а лише відповідні частини УПівських залог з Керзонської України.

Головні сили УПА діють далі на українських землях. Вони в останній тиждень, якраз у час високого посилення бойових операцій закордонного рейду, скріпили бойову діяльність в околицях Львова і Перемишля, а в половині минулого місяця — коли закордонний рейд розгортав бойову діяльність у Чехії — на терені Буковини й Кам'янець-подільської области.

Тому теперішній закордонний рейд ні в якій мірі не визначає закінчення нашої війни з большевиками, як це протиукраїнські чинники намагаються пояснювати.

Рейди УПА з західнього боку лінії Керзона по підбольшевицьких країнах Середньої Европи мають подвійні причини і цілі: дефензивні (оборонні) і офензивні (наступальні).

Дефензивна ціль рейдів — це протидія проти концентричного наступу большевицьких армій СССР, Польщі і ЧСР, що мав замкнути всі частини закерзонської УПА у трикутнику трьох фронтів і знищити їх. Цей ворожий плян основно підготовленої генеральної офензиви потрійних армій закерзонська УПА звела нанівець в самій основі, застосувавши тактику проломів і відтяжуючих рейдів.

Стратегічний плян Командування УПА з-поза ліній Керзона вдався. Ворог не досягнув своєї мети. Трикутник ворожої офензиви проломили призначені для того з'єднання УПА, розгорнули офензивні партизанські дії — рейди поза ворожими фронтами, на теренах Польщі, Словаччини, Чехії і Угорщини. Це дало значне відтяження основним «закерзонським» частинам УПА на північному (польському) і західньому (чеському) фронті і відтягло значну частину ворожих сил. Рівночасно частини УПА-Захід (в Галичині) повели інтенсивні операції на південь від лінії Керзона, зокрема в прикарпатських і карпатських смугах для відтяження частин за лінією Керзона та ударів на південному, большевицькому, фронті.

Друга ціль великих рейдів УПА на терені західніх сумежних країн — це посилене продовжування офензивних дій для мобілізації спільного революційного фронту по лінії АБН. Рейди з такими цілями проводить УПА увесь час. Сучасні рейди в країнах Середньої Европи найбільші з досьогочасних і мають найсильніший ефект.

Таким чином замість замкнення і ліквідації частини УПА на захід від лінії Керзона, чого сподівались большевики по великій офензиві потрійного союзу, — саме ці частини УПА мають найкращі успіхи в активізації фронту спільної протибольшевицької революції народів серед західніх сусідів України.

Велика, основна частина рейдуючих з'єднань УПА виконує рейдові операції в сумежних з Україною країнах Середньої Европи, не відриваючись цілком від цілости УПА й від бази на рідних землях.

Два менші рейдові відгалуження пляново спрямовано на захід і на південний захід з засягу тих операцій до самих західніх кордонів підсовєтської сфери. Для цих відгалужень рейду далекосяжність стоїть серед завдань на першому місці.

Малі відділи та окремі бійці УПА з цих відгалужень рейду силою воєнних обставин опиняються на невтральних, непідсовєтських теренах.

В країнах, де відбуваються рейди УПА, зокрема в Словаччині, населення, знаючи УПАрмію з давніших пропаґандивних рейдів, ставиться до неї з великою прихильністю, допомагаючи бійцям УПА.

Большевики ведуть воєнні операції проти рейдів УПА з'єднанням Совєтської Армії (Угорщина) і при помочі прихильних їм військ Польщі й ЧСР. Зокрема в Чехії, особливо в західній її частині, зорганізовано великі облави, оборонні застави й засідки, через які приходиться пробиватися. Деякі групи УПА, що були

ворожими заставами розбиті або відрізані від своїх основних частин, сходять час від часу з головної лінії рейду. Вони насамперед стараються відповідним маневруванням відновити втрачені зв'язки з своїми частинами або — коли це не можливо — стараються власними силами добитися до тих держав, що не належать до заговору трьох змовників.

Відділи УПА, що перебиваються групами чи поодиноко до несовєтських европейських країн, не мають завдання впливати будь-яким способом на хід політичних, устроєвих, соціяльних чи економічних справ тих країн, ані шукати на них бази для дальших воєнних дій проти свого ворога. На ці терени приходять такі групи військових відділів, що в наслідок воєнних дій повтрачали зв'язки з своїми головними частинами.

З помітніших фактів стверджено, що по 24 вересня ц. р. у східній Австрії з'явилися в 7 місцевостях УПівські стежі, які, діставши у населення інформації, і закупивши харчі, повертались назад на терен Чехії або Угорщини до своїх частин. Австрійські випадки характеризують поведінку тих бійців УПА, що не відірвалися від своїх рейдуючих частин.

Інший випадок був на терені Баварії, куди прийшла одна група з розбитої сотні Г..., не мавши зв'язків з рейдучими частинами. Вона і лишилася на німецькому терені, де була інтернована американськими чинниками.

У зв'язку з появою бійців УПА поширюється маса всяких чуток, припущень, правдивих і фальшивих інформацій. Звертаємо увагу на конечність більшої розважливости й відповідальности в сприйманні й передачі всякої, без розбору, вістки з уваги на те, що між ними можуть бути такі, що розкривають фраґменти оперативних плянів рейдуючих відділів і тим самим зраджують військові тайни дійових частин. Крім того, при неясності правного положення на новому терені, будь-який підхід, наставлений на шукання гучних сенсацій у нових випадках може мати некорисні наслідки для самих бійців.

Другий наслідок приходу перших бійців УПА за кордон такий, що серед нашої еміґрації витворився стан

високого нервового напруження, великої легковірности й щирої жертвенности. Стверджуємо відокремлені випадки, що після вістки про прихід бійців УПА до Німеччини, декілька обманців намагалися надужити легковірну щирість поодиноких громадян і, подаючи себе за бійців УПА, вимантювали допомогу й при цій нагоді непомітно старалися підривати високий авторитет УПА.

Повна оцінка ваги закордонного рейду УПА є справою пізнішого часу. В дні, коли він ще не закінчений, можна тільки підмітити його дві вартості:

Мобілізуюче значення серед совєтських народів для скріплення спільного фронту всіх поневолених народів згідно з ідеями АБН. — І друге:

Зовнішньополітичну маніфестацію ідеї державної самостійности України й незломности українських військ, як і демонстрацію протибольшевицької збройної сили.

Факт приходу закордон невеликої кількости безпосередніх учасників визвольної боротьби українського народу має велике політичне значення. Він зводить нанівець усі старанні протиукраїнські намагання чужинців і деяких українців переконати світ, що УПА — це чиста видумка і що збройна боротьба, та ще й довгорічна, в совєтських умовинах неможлива. Безпосередня зустріч чужинців з українськими дисциплінованими бійцями розвіває всі ворожі казки про нацистсько-фашистських дезертирів, чи про бандитизм визвольної армії українського народу. Живі факти мають більш переконливу силу, ніж слова про факти.

Прихід бійців УПА на чужину ставить перед усією українською еміґрацією покищо два найпекучіші завдання. Головна справа — це забезпечення їх перед видачею в руки ворога. Друга, дрібніша, хоч і важлива справа — це негайна матеріяльна й моральна допомога для них. В цій останній справі загал нашого громадянства вже дав докази своєї жертвенности й готовости. Дальші заходи є предметом діяльности відповідних громадсько-харитативних чинників.

В найбільш тривожній справі — невидачі інтерно-

ваних бійців УПА ворогам у руки досі немає ніяких заспокоюючих і зовсім конкретних гарантій. Справа видачі чи невидачі інтернованих бійців УПА є для нас і далі справою відкритою. Вона є справою чести всіх українців.

Постій, 25 вересня 1947.

Провід ЗЧ ОУН

КОМУНІКАТ ПРОВОДУ ЗЧ ОУН
(проти співпраці з російськими імперіялістами)

У зв'язку з тим, що підтвердження становища українських політичних чинників до російських концепцій стає знову актуальним, Провід ЗЧ ОУН, стоячи на сторожі ідей революційно-визвольного фронту, заявляє наступне:

1. Незмінною метою боротьби українського народу є Самостійна, Соборна Українська Держава, яка не може бути заступлена жадними формами федерацій, конфедерацій, уній, зокрема з Росією. Від цієї мети український народ ніколи не відступить і не дасть звести себе на манівці т. зв. великопростірних концепцій, хто б їх не видвитав.

Бажаючи співпраці, миру й гармонії поміж усіма народами світу, український революційно-визвольний фронт визнає принцип співпраці з іншими народами, на засадах їх рівности й суверенности.

2. Визвольною концепцією України є національна революція, ставка на власні сили і спільний фронт поневолених большевицькою Росією народів проти їх національного й соціяльного гнобителя. Суттєво-вирішальним моментом цієї боротьби є національне визволення, яке єдине дасть народові політичну, релігійну і інші свободи та соціяльну справедливість. Звуження антибольшевицької боротьби лише до антирежимної, по суті є вороже інтересам поневолених народів.

Протибольшевицька, антиімперіяльна революція принесе водночас і національно-державне і соціяльне визволення.

3. Пожвавлений рух серед російської еміграції з метою приєднати до своїх позицій збанкрутованих на співпраці з большевиками політиків сателітних держав — скерований на те, щоб дістати можливість виступати перед зовнішним світом, передусім перед американським, в ролі представників поневолених большевизмом народів.

Ізольованість російського руху від усіх міжнаціональних антибольшевицьких, визвольних організацій і акцій, що найшли широкий відгомін у світі, ставила росіян перед небезпекою опинитися поза межами того формування політичних сил, яке відбувається зараз у світі.

В т. зв. проблемі Росії світ почав вбачати проблему Сходу Европи і підросійської Азії, у властивому її розумінні, — добачуючись в ній силоміць створений конґломерат народів державницького характеру.

Творячи фікцію об'єднання народів, російський імперіялізм хоче на тій підставі говорити голосом Сходу Европи.

Відношення російських еміграційних імперіялістів до поневолених народів тотожне зі ставленням большевиків. Сповидна зміна позицій — визнавання за національними конституантами права вирішувати державне буття — є звичайним обманом. Вони числять за справу вирішену федерацію України з Росією, існуючий большевицький т. зв. Союз Республік беруть як відправну державну форму і їй підпорядковують, отже фактично заперечують, суверенітет народів.

4. Творення фіктивних міжнаціональних формацій на фальшивих, противних волі народів, позиціях — спілки російських імперіялістів і збанкрутованих політичних діячів, що стоять осторонь від дійсної боротьби з большевизмом, — веде до послаблення тої визвольної боротьби і до дезорієнтації зовнішнього світу.

Довір'я серед народів мають лише ті революційно-визвольні формації, які займали завжди непримиренну поставу проти комунізму й російського імперіялізму й ведуть безупинну боротьбу проти нього.

5. В основі співпраці народів у боротьбі мусить лежати національний принцип, взаємовизнання за всіми на-

родами права на повну національно-державну суверенність на їх етнографічних територіях.

Російський народ не виключається зі спільного фронту боротьби проти большевизму, згідно з наведеними принципами. Отже визнавання засади розподілу СССР на національні держави і зведення Росії до її етнографічних кордонів — необхідна передумова.

6. Після відновлення самостійних національних держав їхня участь в міждержавних організаціях може мати місце, як вислів суверенної волі народу в його національно-державному інтересі.

7. Український революційно-визвольний фронт засуджує і нап'ятновує приявність представника Українського Конґресового Комітету США в єдинонеділимській акції росіян 5. травня ц. р. в Ню-Йорку, як шкідливу для самостійницьких і визвольних позицій українського народу.

Революційно-визвольний фронт рішуче поборює й поборюватиме всякі коньюнктуральні потягнення опортуністичних елементів в напрямі компромісу з єдинонеділимською концепцією.

8. Намагання російських еміґраційних імперіялістів представляти УПА і повстанчі, революційні сили інших народів як російські «рухи спротиву» є грубою провокацією, з метою прикрити власну бездіяльність на антибольшевицькому фронті чужим добром.

УГВР, ОУН, УПА і революційні організації інших народів боряться за національні держави своїх народів не лише проти большевизму, але проти всякого російського імперіялізму.

9. Український революційно-визвольний фронт в боєвій дружбі з революційними силами народів Антибольшевицького Бльоку (АБН) буде і далі незламно боротися за знищення большевизму, за розподіл СССР на національні держави і закликає всі українські самостійницькі політичні чинники до тої боротьби і спільної безкомпромісової акції проти намагань звести національно-визвольні змагання України й інших народів до антирежимного спротиву.

10. Український революційно-визвольний фронт закликає також революційно-самостійницькі організації

поневолених народів виступити солідарно в захист ідеї суверенних, національних держав і спільними зусиллями внеможливити дальше існування в новій формі «єдино-неділимої» тюрми народів.

В червні 1949.

Провід Закордонних Частин
Організації Українських Націоналістів

КОМУНІКАТ ПРОВОДУ ЗЧ ОУН
(про відношення ОУН до УНРади)

Важливість політичних завдань, які стоять перед українською політичною еміґрацією, зобов'язують її до концентрації всіх сил і змагань для їх здійснення. З думкою про це Закордонні Частини ОУН приступили до УНРади, сподіваючись, що вона стане таким центром, в якому об'єднаються всі українські самостійницькі сили на еміґрації для боротьби за визволення України. Але дворічне існування УНРади найменшою мірою не виправдало покладених на неї сподівань. Т. зв. «більшість» УНРади та її Виконний Орган, замість розгорнути широку політичну акцію на міжнародньому форумі, достосовану до сучасної революційно-визвольної боротьби українського народу, поставились негативно до цієї боротьби, повернули концепційно на згубні позиції соціялістичних кіл 1917—19 рр.; створили на внутрішньо-українському відтинку організаційне розладдя й потоптали основні принципи громадського правопорядку і, застосувавши протидемократичний принцип самоіменування та прийнявши штучну організаційну побудову, відмежували УНРаду від загалу українського суспільства.

Щоб протидіяти намаганням віджйвити мертву форму «варшавської УНР» і збереженню її політичної суті, революційна ОУН обумовила своє приступлення до УНРади вимогами, які весь час обстоювала в Комунікаті від 5. квітня 1948 р. Провід ЗЧ ОУН подав, що визнаватиме лише такий Державний Центр Української Народньої Республіки на еміґрації, який буде перефор-

мований, оновлений і розбудований на широкій політичній і громадській базі, згідно з вимогами сучасної визвольної боротьби та якщо цей Центр визнає Українську Головну Визвольну Раду (УГВР), як керівний орган революційно-визвольної боротьби українського народу.

Ці умови не були здійснені. Однак, революційна ОУН вирішила з підтримкою широких громадських кіл продовжувати боротьбу за їх здійснення також на форумі Національної Ради.

Революційна ОУН докладала всіх зусиль, щоб спрямувати УНРаду та її працю на правильний шлях. Зокрема до того були спрямовані проекти і заходи делеґації ОУН на II сесії. Але УНРада еміґраційних партій їх відкинула.

І так УНРада своєю структурою і політикою чимраз більше відгороджує себе від українського народу й сучасних його змагань, зуживаючи свої сили на поборювання загально-українських політичних і громадських акцій та інституцій, прихильних революційно-визвольному таборові. Супроти цього делеґація ОУН заявою від 3. січня 1950 р. поставила Президії УНРади ультимативні вимоги. В ній делеґація ОУН звернула увагу Президії УНРади на фатальні наслідки для української справи дотеперішньої політики УНРади на різних відтинках і повідомила, що до часу позитивного поладнання цих вимог ОУН припиняє свою співпрацю з Українською Національною Радою і не буде її підтримувати. Змістом вимог делеґації ОУН було:

УНРада повинна:

1. Зайняти чітке і виразно позитивне становище до революційно-визвольної боротьби українського народу, яку веде його збройна сила, УПА, очолена й керована діючим на Україні революційно-визвольним центром УГВР, що протиставиться і заперечує експозитуру московської окупації — т. зв. уряд УРСР.

2. Зайняти окреслене і чітке становище до зовнішньополітичних протисамостійницьких членів УНРади і близьких співробітників ВО та дати цим виступам відповідну оцінку з погляду самостійницької політики.

3. Змінити шкідливу політику на громадському відтинку і дати властиву оцінку того роду діяльности відносно УНР і ВО.

4. Протиставитися розбиванню церковно-релігійного життя і завогнюванню міжконфесійної боротьби, зокрема членів УНРади і ВО.

5. Змінити антидемократичну конструкцію УНРади, яка спирається на штучно механічний партійний паритет та ігнорує волю і думку всього громадянства.

Але Президія УНРади, як свідчить її Комунікат від 2 квітня 1950 р. повністю відкидає вимоги ОУН.

Тому після вичерпання усіх заходів оздоровлення Української Національної Ради, Провід ЗЧ ОУН схвалив:

I. З днем 16. травня 1950 р. ОУН виходить з УНРади.

II. Провід ЗЧ ОУН стверджує, що Українська Національна Рада своїм складом, структурою, політичним спрямуванням і діяльністю не стала загально-політичним центром за кордоном, а залишилася тільки об'єднанням кількох еміґраційних партій.

III. Невдача консолідації в Українській Національній Раді полягає в неправильній політичній концепції, в прихованих тенденціях, принципах і методиці та в характері її організаторів.

IV. Життєздатний політичний центр за кордоном постане в конкретних політичних діях, в єдності еміґрації з воюючою Батьківщиною, з волі всього громадянства і на базі однієї визвольної концепції, в якій з допомогою методів здорової демократії будуть відзеркалені впливи політичних ідей і середовищ. І по лінії створення такого центру ОУН буде діяти.

Постій, 16 травня 1950 р.

Провід ЗЧ ОУН.

ДО СПРАВИ ПРЕДСТАВНИЦТВА УКРАЇНИ В ОН

Становище Проводу Закордонних Частин ОУН

У зв'язку з проєктом усунути УССР з членів ОН, який виринув у плянах реорганізації тієї установи, та з уваги на викликані ним різні реакції в українському політичному житті за кордоном, Провід ЗЧ ОУН подає такі свої ствердження і становище:

1. Україна знаходиться в стані поневолення большевицькою Росією, окупована російсько-большевицькими військовими, поліційними, державно-адміністративними і партійними силами.

Одначе, большевицьке поневолення не змогло знищити самобутности української нації, її відрубности від Росії під етнічним, духово-культурним і господарським оглядами та зламати в ній стремлінь і основ до самостійного державного життя.

Загальний спротив українського народу проти большевицького поневолення і його безперервна визвольно-революційна боротьба за повну державну самостійність є наглядним виявом його волі й невгасних прагнень до визволення з-під панування Росії, до знищення большевизму та до відновлення суверенної Української Держави, побудованої на християнських і демократичних засадах із справедливим соціяльним устроєм.

2. Так звана Українська Совєтська Соціялістична Республіка не є ні суверенною, ні справжньою українською державою, а її уряд не є правним, ані фактичним речником України, ні виявом волі українського народу, а тільки насильно накиненою експозитурою большевицької Москви для поневолення України.

Сповидне надавання большевиками Українській Совєтській Соціялістичній Республіці та її урядові зовнішніх українських і державницьких признак с поступками Москви, вимушеними в неї незламним прагненням України до самостійности, які Москва використовує, щоб перед зовнішнім світом викликати враження, начебто Україна добровільно включається в СССР і його політику, та щоб перекинути на Україну співвідповідальність за большевицькі злочини й агресивні дії проти вільного світу.

3. Зовнішньо-політичні дії т. зв. уряду УССР від імени України, виконувані під диктатом Москви, є безправними, і для українського народу та для самостійної української держави незобов'язуючими.

До таких безправних і неукраїнських дій належить, між іншим, притягання України до політичних і мілітарних большевицьких договорів і акцій, які є спрямовані на закріплення і поширення комуністичної системи в світі, на загроження і атакування безпеки та незайманости інших народів.

4. Представництво України в міжнародній організації Об'єднаних Націй делеґацією т. зв. уряду УССР є не лише безправне, але й шкідливе для України, її престижу та для справи свободи народів.

Большевики використовують у зовнішній політиці участь т. зв. УССР в ОН для скріплення своїх позицій і акцій на тому форумі та для обманювання світової опінії, буцімто Україна добровільно бере участь в большевицькому бльоці, як суверенна держава.

5. Представництва всіх комуністичних «урядів» т. зв. сателітних країн, як урядів несуверенних, насильно насаджених большевицькою Москвою і від неї залежних ,повинні бути усунені з ОН, а їхні місця повинні бути залишені для справжніх національних делеґацій, виразників не фальшованої волі тих народів.

Справа України та інших неросійських націй, насильно включених до СССР і їх представництва в ОН, повинні бути трактовані Об'єднаними Націями так само, як справа представництва т. зв. сателітних країн.

Вирішним критерієм в цій справі повинен правити фактичний стан, що всі народи совєтського бльоку знаходяться засадничо в однаковому положенні поневолення большевицько-російською імперією, а насаджені в них комуністичні уряди є експозитурами московського центру.

Нерівне трактування Об'єднаними Націями поодиноких народів, з огляду на різний час їх поневолення Москвою та на підставі зовнішньо-формальних різниць, що їх встановили большевики з тактичних міркувань і незгідно з дійсним станом, — є несправедливе і неслушне. Воно випливає з помилкового достосову-

вання політики Заходу до большевицької тактики поступового проковтування все нових країн.

6. Коли представництво т. зв. уряду УССР буде усунене з ОН з тих мотивів, що він не є правосильним урядом української держави і одночасно буде зарезервовано в ОН місце для правдивого представництва самостійної України, тоді цей акт буде слушним і правильним.

Рівночасно з тим Об'єднані Нації повинні з тих самих мотивів відмовити також урядові СССР права репрезентувати Україну та від її імени творити будь-які міжнародньо-правні акти.

Січень, 1955.

Провід Закордонних Частин
Організації Українських Націоналістів

ПОСТАНОВИ V. КОНФЕРЕНЦІЇ ЗЧ ОУН

I.

Заслухавши звіти і доповіді Проводу ЗЧ ОУН, Головної Ради, Головної Контролі, Головного Суду ЗЧ ОУН і Теренових Проводів та проаналізувавши політичну ситуацію в Україні і в світі, V. Конференція ЗЧ ОУН стверджує, що визвольна боротьба українського народу, очолювана і унапрямлювана Організацією Українських Націоналістів — УПА-УГВР, ведеться далі з непослабленою послідовністю, хоч при змінених тактичних прийомах.

Схиляючи голови перед світлими тінями поляглих на полі слави і замучених ворогом безчисленних борців за волю України та будучи гордими за невгнуту поставу мільйонів тих, які караються в нелюдських московсько-большевицьких тюрмах і концтаборах, на засланні і в азійських пустелях — місцях насильного переселення, V. Конференція ЗЧ ОУН висловлює свій найглибший подив героїчній, невгнутій боротьбі Українського Народу за наш найвищий національний ідеал — Українську Самостійну Соборну Державу і

палко вітає авангард цієї боротьби — членів ОУН і вояків УПА на Українських Землях.

V. Конференція ЗЧ ОУН вітає Ієрархів і духовенство Підпільної Української Церкви на Рідних Землях.

V. Конференція Закордонних Частин ОУН шле свої найпалкіші привітання Проводові ОУН на Українських Землях, всім друзям-членам ОУН і всьому революційному активові, Головному Командуванню, воякам і старшинам УПА та Українській Головній Визвольній Раді в Україні.

V. Конференція вітає д-ра Дмитра Донцова, визначного ідеолога українського націоналізму і невтомного борця за духове відродження лицарського типу української людини, з нагоди 70-річчя його життя і 50-річчя його політично-громадської діяльности.

V. Конференція ЗЧ ОУН солідаризується з протибольшевицькими змаганнями поневолених та загрожених Москвою народів Европи й Азії, а зокрема з їхніми визвольними організаціями, об'єднаними в АБН.

II. До ідеологічно-програмових питань

Стоячи на становищі, що ідеологічні і програмові заложення українського націоналістичного руху вимагають на теперішньому етапі розвитку дальших доповнень і уточнень, які повинен винести черговий Великий Збір ОУН, V. Конференція ЗЧ ОУН з уваги на намагання різних фальшивих інтерпретацій, схвалює такі окремі ствердження:

1. Українська націоналістична ідеологія зродилася з духовости української нації та з потреб вільного її росту і всебічного вияву творчих сил, а не з наслідування чужинних ідеологій чи суспільно-політичних доктрин.

2. Український націоналістичний рух виник і діє, як духово-світоглядовий і суспільно-політичний визвольний рух. На всіх етапах свого розвитку він прямує до широкого закорінення і здійснення ідей політичного і соціяльного визволення українського народу.

3. Українська націоналістична ідеологія, базуючись на ідеалістичних первнях, що домінують в україн-

ській духовості, стоїть на позиціях ідеалістичного світогляду і протиставиться всім матеріялістичним напрямках, зокрема накидуваному українській нації марксизмові.

4. ОУН змагається за ідеал християнської України, визнає і захищає християнський світогляд, який від тисячоліття формує українську духовість. Разом з цим ОУН уважає справу віри кожної людини, справою її сумління.

5. Ідеологія українського націоналістичного руху, яка є основою його програми, тактики і політичної дії, ставить у центрі своєї системи ідею нації, її незалежности і свобідного всестороннього розвитку всіх її сил і вартостей в самостійній державі та забезпечення в ній свободи і справедливости кожній людині в рямцях загального добра нації та справедливого соціяльного ладу, що має бути основним і непорушним законом всього суспільного життя.

6. Органічна єдність людей, живих, мертвих і ненароджених поколінь, зв'язаних спільністю походження, мови, історії, культури, території і спільними змаганнями, творить найвищий тип органічної людської спільноти — націю. З приналежности до національної спільноти випливає моральна вимога до кожної людини ставити добро своєї нації вище свойого власного і вважати його за метове визначення в кожній своїй суспільній діяльності.

7. Нація, а не кляса, є підметом історії людства. Тому тільки забезпечення свободи всіх націй, виявлене побудовою системи вільних і самостійних національних держав, уможливлює природний і здоровий хід людської історії.

8. Зовнішньою формою нації, що унагляднює її окремішність, забезпечує її суверенність та регулює внутрі дію всіх її складових сил — є держава. То ж Українська Самостійна Соборна Держава є необхідною передумовою свобідного розвитку української нації і її підметної участи в розвитку людства.

9. Держава є добром цілої нації, всіх її поколінь і членів; вона мусить дбати про інтереси всіх своїх громадян.

Форми побудови держави мусять відповідати властивостям нації, потребам її життя і свобідному виявленню волі всіх її громадян.

10. Свобідний і здоровий розвиток життя нації, як цілости, та кожної її складової частини і кожного окремого члена, можливий лише в умовах справедливого соціяльного ладу.

11. Вимога пошани свободи і гідности людини належить до основних засад українського націоналізму.

12. Організація Українських Націоналістів уважає основні засади української націоналістичної ідеології за обов'язуючі правди, визнавання яких є передумовою членства в ОУН.

13. На теперішньому етапі в ОУН обов'язують «Програмові Постанови», прийняті III-ім Надзвичайним Великим Збором ОУН в м. серпні 1943 р., уточнені та доповнені Конференцією ОУН на Українських Землях в м. червні 1950 р., що й було стверджене III. Конференцією ЗЧ ОУН в м. квітні 1951 р.

14. Розвиток життя і новий досвід ставлять вимогу переглянути програмові постанови, їх уточнити і доповнити. Такий перегляд започаткувала Конференція ОУН на Українських Землях в червні 1950 р., а III. Конференція ЗЧ ОУН відмітила необхідність дальших доповнень, що належить до компетенцій чергового Великого Збору ОУН.

15. В питанні державного ладу III. НВЗ ОУН не визначив докладніше форми Української Держави, а Конференція ОУН в 1950 р. прийняла уточнення, що ОУН бореться за демократичний порядок в УССД.

16. В постановах III. НВЗ ОУН, ані в інших зобов'язуючих програмових постановах ОУН, не прийнято концепції соціяльного устрою, окреслюваного терміном «безклясове суспільство».

17. В справах колгоспів і землеволодіння Конференція ОУН на УЗ в 1950 р. прийняла постанову про цілковите знищення колгоспної системи та про безплатну передачу землі селянам у власність.

V. Конференція ЗЧ ОУН вважає, що перелік цих зобов'язуючих в ОУН постанов повинен покласти край

невірним інтерпретаціям ідеологічних і програмових позицій Організації Українських Націоналістів.

III. Розвиток національної політики большевиків в Україні

Оцінка і ствердження

1. Перед зовнішнім світом большевики намагаються свою національну політику представити в такому висвітленні, щоб ужити її як засіб зовнішньої пропаґанди серед чужих народів, яких вони хочуть підняти на боротьбу проти західніх держав. Переконавшися, що їхні гасла соціяльної революції не мають пориваючої сили, большевики намагаються використати динамічні сили національних рухів колоніяльних і напів-колоніяльних народів, поставити себе перед ними в ролю оборонців їхніх національних прав, очолити їхні стремління до національної суверенности та узалежнити від себе. З тією метою вони намагаються переконувати некомуністичний світ та своїх власних громадян, що національне питання в середині СССР є зразково розв'язане.

2. Пропаґандивні твердження російських большевиків про вільність і суверенність підбитих ними народів є суперечні не лише з фактичним станом в СССР, але також з теоретичними положеннями марксизму, зокрема з їхньою теорією, що держава є здійсненням диктатури пролетаріяту та що вона існує в інтересах придушення своїх противників. Згідно з таким розумінням теорії держави, большевики побудували свою державу у формі могутнього апарату придушення.

3. Справжні цілі національної політики большевиків внутрі СССР випливають з двох головних основ: а) з теоретичних положень марксизму, розвинутих та зінтерпретованих Леніном і Сталіном на російський лад, та б) з російських національно-політичних традицій царського деспотизму й імперіялізму, які водночас є основою політики всіх російських, також і антикомуністичних, напрямків. Обі ці основи — марксизм і великоросійський імперіялізм — за весь час існування большевицької держави вирішально визначували зміст національної політики большевиків. Перша основа —

марксизм — є вип'ячена як буцімто єдина в большевицькій теорії, в програмі і пропаґанді. Друга основа — великоросійський шовінізм, діючи весь час у непослабленій натузі назовні, — була в меншій або в більшій мірі приховувана за ідеологічними прислонами марксизму, в залежності від натури спротиву неросійських народів, а в воєнний і післявоєнний час вийшла відкрито не лише в практичній дії, але й у офіційній пропаґанді большевиків.

4. Обидві основи, з яких випливає вся національна політика большевиків, — і марксизм і великоросійський імперіялізм, — заперечують саму доцільність існування націй внутрі СССР.

Марксизм, в його російській інтерпретації, розвинутій Леніном і Сталіном, вважає націю за історичний продукт віджилих буржуазних віків, який розслоїла клясова боротьба, роздвоїла його культуру та історію, і який, відмираючи разом з останньою стадією капіталізму, баламутить ще пролетаріят. В країні переможного соціялізму нації не є потрібні. Замість них признається тільки право на захована зовнішніх фольклористичних прикмет народів.

Російський імперіялізм, спертий на національних традиціях царського деспотизму, знайшов у російському большевизмі підтвердження і обґрунтування своїх національно-традиційних ідей, зокрема ненависництва до Заходу, месіяністичного мрійництва про покликання Росії відіграти особливу ролю в історії, нахилу до деспотизму, славлення свого імператора. Російський імперіялізм в усіх історичних часах і тепер є принципово ворожий збереженню неросійських націй в середині російської імперії.

Споєння марксизму, який вважає нації за непотрібні, з російським імперіялізмом, який прагне їх знищення, має прямий вплив на практику большевицької національної політики.

5. В практичній національній політиці, комуністична партія, її творці і вожді, стояли завжди відкрито на позиціях російського централізму. Тому, що большевизм не народився на Україні і не мав там своїх корінів, російські большевики висилали на Україну

диверсійні банди агентів наркомнац-у з закордону, щоби провокувати хаос соціяльних бунтів з середини, а ззовні висилали проти України окупаційні війська, щоб ударом з чола знищити український актив та закінчити назавжди українську проблему. Удар на одноразове знищення української нації російським большевикам не вдався, але розкрив на самому початку окупації України справжню ціль їхньої національної політики.

6. Експеримент із створенням у Харкові 1917 р. провокативного большевицького уряду проти України встановив на всі пізніші роки основну концепцію стратегії большевицької політики завойовування народів. Концепція тієї стратегії має таку формулу: в країні, яка має бути поневолена, большевики творять руками своїх насланих агентів фіктивне представництво даної країни. Це представництво в імені народу, що має бути поневолений, кличе російських большевиків окупувати їхню країну, а потім поневолений народ має обов'язок щорічно дякувати своїм окупантам за «допомогу» в боротьбі проти місцевих «буржуїв». Цю винайдену для України і випробувану в ній стратегію большевики стосували в усіх анексіях сателітних країн в 1944-1945 рр. та пізніше на Далекому Сході і в південній Азії.

Цією стратегією большевики намагаються в 50-их роках прикрити також історію російських завоювань у минулих віках та приховати російський імперіялізм пояснюванням, що росіяни ніколи не завойовували чужих народів, але на їхнє запрошення, або без нього, давали їм братню допомогу.

7. Русифікаційний курс в добі воєнного комунізму вдруге розкрив початкові наміри російських большевиків у національній політиці. Він теж закінчився провалом і не тільки не зрусифікував українців, але показався перешкодою в пропаганді комунізму серед широких українських мас.

8. Російські большевики під тиском зростаючого невдоволення з їхньої національної й економічної політики були приневолені поступитися, щоб рятуватися перед хаосом і провалом. Одночасно із впровадженням НЕП-у, вони були примушені поступитися і в культурній політиці, дозволяючи на формальну українізацію з одночасною гострою забороною просякання будьякого національного змісту.

Національна по формі «пролетарська культура» мала стати засобом винародовлювання українців у напрямі большевизації та інтернаціоналізації їх. Динаміка придушуваної національної стихії прорвала, одначе, поставлені російськими большевиками обмеження в двох напрямах:

а) праця українських діячів у різних ділянках національного життя — науки, освіти, літератури, мистецтва, господарства — перейшла вузькі межі, визначені марксизмом, шукаючи унезалежнення від російської підпорядкованости і усамостійнення української економіки;

б) українські комуністи почали добиватися рівноправности для своїх починів з російською комуністичною централею у розв'язуванні чужих українському народові проблем побудови комунізму.

Обидва прориви визначених партією рямок в добу українізації, прорив національний і прорив українських комуністів, ішли в напрямі протиросійському і загрозливо вдарили в другу, заховану в той час, основу большевицької політики, в російський централізм і російське верховодство. За те большевицька Росія поспішно знищила виявлену і зактивізовану за час українізації українську інтеліґенцію.

9. Про добу українізації і НЕП-у, що була часовим прихованням російського шовіністичного централізму, спричиненим катастрофічним положенням большевицького режиму, закордонні комунофіли висувають твердження, що большевики в тому періоді раннього комунізму були визнавцями ідей чистого комунізму і з тієї причини їхня національна політика була більш толерантна та що вона стимулювала народження української національної стихії. Це твердження відкидаємо, як невірне, тому що і марксизм в інтерпретації російського централіста Леніна програмово відкидає націю як історіотворчий підмет і що практика років перед українізацією виявляє, що большевики в початкових

роках раннього комунізму мали в пляні фізично ліквідувати українську націю, а коли це не вдалося, русифікувати її. Щойно по невдачі русифікації під тиском української стихії вони зробили українізаційні поступки, які були насильно припинені, як тільки наслідки українізації обернулися вістрям проти російських інтересів.

10. Ліквідація Шумського, Волобуєва, Хвильового, Скрипника, їхніх однодумців та широкого прошарку української інтеліґенції була відкритим підкресленням російсько-централістичної основи в національній політиці большевиків на Україні. Вона викликала серед тих українських комуністів, що на український лад розуміли комуністичні ідеї, смерть наївної віри в щирість пропаґандивної фразеології російських большевиків.

Самогубство Хвильового 1933 р. було символічним засвідченням загибелі віри в большевицькі кличі і виявом спізненого пізнання, що кожне пов'язання з Москвою приносить українському народові знищення. Цей акт подвійного розчарування не може бути підношений до значення символу національного протесту.

11. Період колективізації з організуванням штучного голоду на Україні 1932-33 рр. був спрямований на підірвання та обезкровлення фізичної субстанції українського народу, українського селянства, а роки єжовщини — на дальше стинання українського активу, зокрема української інтеліґенції. Масовими фізичними ліквідаціями, як одною з метод своєї національної політики на Україні, большевики намагалися приспішувати процес нищення і розкладу української нації.

12. Воєнний період 1941-45 рр. дав відкрите право громадянства російській національно-шовіністичній основі большевицької національної політики, між іншим у формі явного культу національних героїв царської Росії. Марксистська основа тієї політики відійшла на підрядне місце. Щоб вдруге рятувати неподільну Росію перед розпадом, російські большевики, під напором динамічної сили національної стихії неросійських народів та їх національно-визвольної боротьби, зробили уступство перед ними, заповіли введення деяких зовнішніх ознак їхньої державности та заставляли також неросіян відкликатися у воєнній пропаґанді до деяких їхніх історичних традицій. Цим вони ствердили, що за всі передвоєнні роки їхня національна політика русифікувати під формою інтернаціоналізування підкорені ними народи була безуспішна супроти сили національно-патріотичних почувань.

13. Тріюмф виграної війни був тріюмфом російського шовінізму, масакрою неросіян під гаслом покарань за т. зв. зраду вітчизни і зворотом до посиленої державної асиміляції народів в напрямі російського імперіяльного централізму, яку переводиться у формах совєтського патріотизму, совєтського народу, совєтської культури. За винайденою в Харкові старою формулою большевицької стратеґії завоювання, поневолені наново народи були примушувані дякувати російському народові за допомогу у визволенні та віддавати йому шану як передовому і керівному народові на всіх ділянках політики, культури, економіки. Національна політика большевиків стала політикою російських шовіністичних тріюмфаторів з допомогою комуністичної фразеології та комуністично-російських форм придушування.

14. Щоб не допустити до вибуху антиросійської ненависти серед неросіян, російські большевики дозволили неросіянам повернути до офіційного визнавання також деяких неросійських національних традицій та культу деяких національних героїв, під умовою, що їх діяльність різними перекручуваннями має бути зінтерпретована як не протиросійська (Шевченко, Франко) або як попередників ідеї єднання з росіянами серед неросіян (Хмельницький, Ярослав Мудрий, Данило Галицький). Історія поневолених Росією народів має бути зінтерпретована так, щоб переконувати їх, що головним історичним прагненням і головною історичною ідеєю був у них завжди всеросійський централізм. Національна література має бути інтерпретована як наслідування російської, або як відзвук російських впливів. Всеросійський централізм, — не як накинений чужоземний імперіялізм, але як вислід вікових історичних розвиткових тенденцій неросіян, — є головною

основою, на якій є побудована найновіша метода державної асиміляції і політичної русифікації неросійських народів, а яка має назву дружби народів (Роковини Переяславського договору).

15. Форми винищування національної свідомости та боротьби з націоналізмом поневолених народів дуже різновидні. Вони сягають від поліційно-військових операцій з ужиттям всіх видів модерної зброї, як це мало місце в часі великих МВДівських і військових операцій проти УПА, до абстрактно-ґабінетної критики і спорів за позірно нібито чисто теоретичні проблеми.

а) Перша дорога до знищування націй, це викорінення наглибших світоглядово-релігійних і етичних основ національних культур, пропаґанда безбожництва, боротьба з християнством, ісламом, будизмом, а в повоєнних роках перетворення православної і мохаммеданської церковних організацій на інструмент совєтської політики.

б) Другий шлях — це клясове розколювання національних культур з середини на «панську», «буржуазну» та на «демократичну» і «соціялістичну». Заперечування, фальшування або промовчування творчого вкладу невигідних большевикам письменників, учених, мистців і неспівмірне підкреслювання різних мірнот, творчість яких не стояла в надто яркій протилежности до марксистських вчень і не була виразно протиросійська.

в) Третій шлях — це докорінна зміна господарських відносин, обезвласнення і господарське узалежнення громадян, в тому числі і культурних творців, від держави, а враз із тим соціяльна деформація клясово розвинутих націй і зведення їх до карлуватого двоклясового стану панів і рабів: партійної наказодавчої високої бюрократії і кляси виконавців-роботів. З соціялізацією, технізацією і механізацією всього життя в'яжеться позбавлення людини права на свобідну ініціятиву власної творчости, скасування будь-якої свободи одиниці і зрівняння всіх, що належать до кляси рабів, до позему найнижчого життєвого штандарту. Все це створює нові побутові умовини, які повинні

виперти і заступити традиції національного побуту. Большевицька урбанізація і пролетаризація та зв'язаний з ними побутовий стиль вдаряють зокрема по вікових традиціях українського села і по базованій на них побудовій культурі української нації.

г) Четвертий шлях — це переробка всієї всесвітньої історії і — через перебільшування підрядних фактів та уменшування або перекручування основних історичних подій — допасовування історії до теорії історичного матеріялізму. Завданням переробки історії є знищити коріння історичних традицій, перерізати національну тяглість і добудувати взад, у віки, штучно створеному совєтському безнаціональному суспільству спільну в минулому історичну традицію, сплетену з побічних і другорядних в історії явищ внутрішніх соціяльних суперечностей і неправильностей та з припадкових епізодів співпраці неросіян з росіянами. Подіям, які в історії народів були підрядні або розкладові, надається — в міру пропаґандивних потреб — пояснення, що саме вони визначали основні для народу розвоєві тенденції.

ґ) П'ятий шлях — це переробка всіх дисциплін науки для підмурування однобокости матеріялістичних теорій. Висунення природничих, економічних і технічних наук у марксистській переробці на перше місце і звуження гуманістичних наук та зведення їх до засобу політичної пропаґанди і політичного виховання; плекання віри у всемогутність науки і розбухування дикунського подиву й захвату «чудесами» технічного розвитку мають притупити і приголомшити природню людську потребу релігійних вірувань і в матеріялістичному та антиідеалістичному напрямку впливати на формування світогляду.

д) Шостий шлях — це організаційне зведення всіх культурних процесів в одне русло, контрольоване і кермоване партією. Повна централізація всіх культурних засобів і втиснення в централізаційний шабльон ВУЗ-ів, видавництв, народньої освіти, позашкільного виховання молоді, уколгоспнення і скошарування творців у мамутових організаціях Спілки радянських письменників, в Академії Наук з їх філіялами і не-

російських країнах тощо, — ставить увесь культурний процес на послуги політичним цілям партії і держави. Через централізацію і попередню цензуру та унапрямлювання згори совєтська культура є поставлена під поліційний нагляд і тому вона є в своїй основі тенденційно однобока, неправдива, політично-партійна, є знаряддям служіння одній диктаторській партії.

IV. До питань зовнішньої політики

1. ОУН, визнаючи концепцію революційно-визвольної боротьби за суверенну українську державу та ставляючи в основу цієї боротьби орієнтацію на власні сили українського народу, одночасно доцінює значення сприятливої міжнародньої ситуації та наявність союзників.

2. Тому діяльність і політика ЗЧ ОУН, поряд з підготовою власних сил, спрямовується також на те, щоб приєднувати Україні союзників для протимосковської визвольної боротьби та впливати на формування сприятливої міжнародньої ситуації.

За справжніх союзників треба вважати такі зовнішні сили, що не тільки стоять у боротьбі з большевизмом, але також сприяють національно-визвольним змаганням українського народу і не підтримують його ворогів у їхніх імперіялістичних затіях щодо цілости, або частини України.

Але протибольшевицьке наставлення деяких поневолених Москвою народів не все йде в парі з готовістю протиставитись всякому російському імперіялізмові та з відреченням від зазіхань на землі і незалежність сусідніх народів. Політичний реалізм вимагає від української політики мати на увазі справжнє наставлення кожної з тих політичних сил до всіх імперіялістичних тенденцій, загрозливих для самостійности і соборности України.

4. Міжнаціональна формація АБН є виразником концепції розчленування СССР та побудови на його місці нового ладу на національно-державному принципі. АБН, як організація, у протиставленні до ворожих федеративних концепцій в цьому геополітичному просторі дає наглядний доказ, що ідея побудови самостійних національних держав сприяє з'єднанню сил і координації визвольних дій численних народів у спільному протибольшевицькому фронті.

5. Корисними союзниками України в її боротьбі за незалежність є свободолюбні держави, які ставляться вороже до московсько-большевицького імперіялізму, підтримують наші визвольні змагання і ведуть несуперечну українським національним інтересам політику.

6. Поскільки США відограють домінуючу ролю у протиставленні західніх держав наступові большевицького імперіялізму і, як найбільша мілітарна сила, можуть відігравати передову ролю у майбутній розгрі між свободолюбними народами і російсько-комуністичним бльоком, завданням зовнішньо-політичної роботи всіх українських самостійницьких сил є невтралізувати впливи московсько-імперіялістичних кіл на політику уряду США, і наставляти його, як теж загальну опінію США, прихильно до визвольної боротьби поневолених народів, а зокрема України.

7. Стверджуючи факт існування різних концепцій ми цих народів є основним і незмінним елементом нашої визвольної політики.

3. Природними союзниками України в боротьбі з московсько-большевицьким імперіялізмом є в першу чергу поневолені ним народи. Тому наладнування і зміцнювання співпраці з визвольними силами і рухаантибольшевицької боротьби серед політичних кіл західніх держав, а зокрема США, вважаємо за доцільне співдіяти з тими політичними силами, які протиставляться «коекзистенції» і підтримують ідею національно-державної незалежности поневолених Москвою народів.

Перемога концепції національно-державного визволення поневолених народів в офіційній політиці Заходу, зокрема США, зцілила б в одностайну протибольшевицьку дію революційно-визвольні змагання тих народів і акції західніх потуг та мала б вирішальне значення для виграшу вільного світу.

8. Пасивна й байдужа постава західніх потуг до визвольно-революційних рухів по той бік «залізної заслони», вичікування на наслідки непорозумінь в колах

панівної кремлівської кліки та розрахунки на еволюцію політики Москви, впливають некорисно на положення протибольшевицьких визвольних рухів. Сучасні заходи західніх потуг встановити тривалу коекзистенцію з СССР і його сателітами не сприяють повстанню народів проти большевицького поневолення навіть у випадку кризової ситуації в Кремлі.

9. У своїй дії на зовнішньо-політичному відтинку ЗЧ ОУН повинні поруч із веденням зовнішньої інформації і пропаґанди посилити нав'язування зовнішньополітичних зв'язків.

10. Корисною для української визвольної справи є об'єктивна зовнішньо-політична інформація про Україну кожної української організації, установи і особи.

При пляновании зовнішньо-політичних акцій та зокрема в чужомовній політично-інформаційній праці належить старатися про координацію планів і дій поміж різними організаціями й установами, які займаються такою роботою.

Для успішного ведення властивої зовнішньої політики потрібна загально-національна репрезентація, якої немає в українському політичному житті закордоном. В зв'язку з цим є надалі актуальним питання національно-політичного центру за кордоном, який діяв би на засадах непохитної самостійницької визвольної політики.

11. В зовнішньо-політичній діяльності слід наголошувати не лише підпільну боротьбу ОУН-УПА, але таксамо і самочинний спротив українського селянства, робітництва, духовенства, працівників культури та інших прошарків українського народу, що виявляється в різних формах, як теж належно висвітлювати репресійні акції окупанта.

12. Крім праці на зовнішньо-політичному інформативному відтинку, слід присвятити окрему увагу теоретичному опрацюванню проблем, необхідних у зовнішньо-політичній праці, зокрема таких, що торкаються стосунків України з сусідами.

13. Зовнішньо-політична діяльність вимагає збільшення висококваліфікованих сил, удосконалення плянovости та методики праці. Тому слід подбати про

приєднання таких фахівців до роботи в цій ділянці та про підготову молодих сил.

14. Для успіху зовнішньо-політичної роботи належить старатися для бюджету Організації придбати більше фондів, як це було досі.

V. До питань внутрішньо-української політики і діяльности ЗЧ ОУН

Головним завданням внутрішньо-української політики ЗЧ ОУН є і надалі мобілізування українських національних сил на чужині до визвольної боротьби з російсько-большевицьким імперіялізмом, до творення морально-політичної і кадрової бази для революційно-визвольної боротьби в Україні та до закордонної самостійницької, політичної і національно-творчої акції. Одночасно Закордонні Частини ОУН протидіють таким проявам і впливам в українському середовищі, які шкодять українській визвольній справі та здоровому розвиткові української національної спільноти.

Виходячи з цих основних заложень і беручи до уваги нинішні обставини, зумовлені імперіялістичним курсом совєтизації в Україні і єдинонеділимською політиком тих сил на Заході, які діють в користь великої Росії, V. Конференція ЗЧ ОУН схвалює наступні ствердження і напрямні в окремих питаннях української внутрішньої політики:

1. Не послаблюючи боротьби з большевицькою аґентурою і комуністичними впливами, ЗЧ ОУН звертають особливу увагу на поборювання т. зв. непередрішенства, за яким приховується єдинонеділимство, як форма російського імперіялізму.

2. На сучасному етапі боротьби з московсько-большевицьким імперіялізмом особливо важливим є національно-культурний фронт. Большевицька національна політика, як засіб денаціоналізації, змагає до знищення підвалин українського державницького життя на майбутнє через спотворення минулого, до ліквідації національної окремішности, культурної і духової самобутности української нації через совєтизацію її духовости при допомозі національних форм. У противагу такому

9. ЗЧ ОУН осуджують шкідливу практику деяких груп, які атомізують українську спільноту через творення дрібних нежиттєздатних товариств, щоб в цей спосіб утриматись на поверхні громадського і політичного життя.

10. В поодиноких країнах поселення українців повинна діяти одна загально-українська громадська централя. Тому ЗЧ ОУН протиставляться нездоровим тенденціям дублювання таких централь.

11. Нинішня боротьба, яку веде російський большевизм на Україні, а за її межами слуги російської імперії, є боротьбою проти української людини, як носія національної ідеї, проти кадрів, що стоять в передових лавах боротьби і будуть формувати національні ідеали в незалежній Українській Державі. V. Конференція ЗЧ ОУН вимагає від організаційних клітин приділити максімум уваги справі виховання і вишколу провідних кадрів поруч з посиленням виховання і вишколу всього членства під кутом актуальних завдань.

Вишкіл повинен бути спрямований на вирощення форматорів, організаторів народу в національно-визвольній революції. Такі кадри, в першу чергу і головно, провідні, людей характерних, витривалих і умілих, можна виховувати тільки в практичній діяльності, в практиці суспільно-політичної конструктивно-творчої роботи, поєднаної з системою вишколу.

V. Конференція ЗЧ ОУН зобов'язує Провід ЗЧ ОУН усистематизувати справу виховання, вишколу і вирощування кадрів, приділити цій справі належну увагу, а всім ланкам організаційної системи це завдання поставити, як першочергове і найвідповідальніше.

12. Відзначаючи з признанням важливу ролю і заслуги української жінки у визвольних змаганнях України у всіх періодах, а зокрема у розвитку і боротьбі УВО-ОУН-УПА, V. Конференція ЗЧ ОУН стверджує потребу посилення діяльности серед українського жіноцтва та його активної участи у різних ділянках життя української еміграції. Зокрема V. Конференція ЗЧ ОУН вважає потрібним:

а) розгорнути працю серед українських жінок в напрямі їх активізації на суспільно-громадському

секторі, звертаючи особливу увагу на важливість ролі матері і виховниці молодого покоління в несприятливих для плекання української духовости еміграційних умовинах;

б) повести акцію за активну участь українських жінок в рядах членів ЗЧ ОУН з метою поширення та закріплення за їх посередництвом ідей революційно-визвольного руху серед найширших кіл українського жіноцтва.

13. V. Конференція ЗЧ ОУН підкреслює потребу звернути особливу увагу на молодь, народжену і вихована поза батьківщиною.

Узгляднюючи те, що асиміляційні процеси не залишаються без впливу на національну свідомість цього покоління, ЗЧ ОУН повинні докласти всіх зусиль для посилення активности та удосконалення методів національно-виховної праці молодечих організацій.

Тому, що дошкульно відчувається нестача виховників дорости, V. Конференція ЗЧ ОУН вважає за конечне присвятити цьому питанню більше уваги.

14. На відтинку студіюючої молоді V. Конференція ЗЧ ОУН пекучими завданнями вважає: матеріяльне забезпечення і організування українського студентства, унапрямлювання його студій під кутом вимог і завдань української державности, включення її до активної праці в суспільно-політичному житті на чужині, та приєднання нових кадрів із студіюючої молоді в націоналістичні лави.

15. V. Конференція відзначає важливість дальшої розбудови українських профспілкових організацій в країнах, де існують для цього можливості, та закликає до урухомлення праці на тому відтинку на неохоплених досі теренах. Українські професійні організації, крім оборони життєвих і національних інтересів свойого членства, відкривають доступ до керівних і широких чужинецьких кіл та дають поважні можливості для зовнішньо-політичної й інформаційної роботи проти большевизму в користь української справи. Розроблення власної української теорії і практики професійних організацій в дусі християнського синдикалізму матиме важливе значення для охоплення укра-

большевицькому курсові та для підсилення національно-самостійницької боротьби, яка ведеться в Україні теж на культурному фронті — всі українські самостійницькі сили закордоном повинні всебічно скріпити фронт оборони і розвитку української національної культури.

V. Конференція ЗЧ ОУН звертається до українських діячів науки і культури — науковців, літераторів і мистців із закликом посилити свою творчу працю зокрема на таких відтинках, які відограють важливу ролю у змаганні за національну самобутність. Одночасно V. Конференція ЗЧ ОУН апелює до всіх українських національних організацій, установ та до цілого патріотичного громадянства на чужині, підтримати українських самостійницьких діячів науки і культури та допомогти їхній праці морально й матеріяльно.

3. V. Конференція ЗЧ ОУН засуджує поступування тих українських політичних угрупувань та окремих осіб, що співпрацюють з таким чужинецькими інституціями, які, займаючись політичною або дослідно-інформаційною роботою, ведуть її в тенденційно-неприхильному до українських самостійницьких змагань напрямі та об'єктивно діють в користь збереження російської імперії. Доцінюючи потребу одностайного національного фронту, V. Конференція ЗЧ ОУН стверджує, що така їхня політика і співпраця послаблює самостійницький фронт на чужині.

V. Конференція ЗЧ ОУН зокрема засуджує: а) вилім УНРади з одностайного національного фронту договорюванням з російськими імперіялістами про співпрацю через т. зв. Паризький Блок; б) участь українців у пропаґуванні позицій непередрішенства між іншим в радіо «Освобождение», які є запереченням правних підстав Української Держави в минулому та промощують шлях для збереження великої російської імперії після повалення большевизму.

4. Відзначаючи конечність поборювати і розкривати політичну практику груп, які видвигають явно або приховано націонал-комунізм та які роздмухують нездоровий реґіоналізм, V. Конференція ЗЧ ОУН стоїть

на становищі, що ЗЧ ОУН повинні і надалі не встрявати в партійну боротьбу з тими українськими середовищами, які в своїй політичній діяльності стоять непохитно на самостійницьких і соборницьких позиціях.

5. Стверджуючи, що християнство було і є основним джерелом духовости української нації, V. Конференція ЗЧ ОУН вважає прояви антирелігійної пропаґанди, теж і в прихованій формі, шкідливими для української визвольної справи. Одночасно з цим засуджує намагання деяких українських політичних груп використовувати церковні організації для вузькопартійних інтересів.

6. V. Конференція ЗЧ ОУН вважає потрібним об'єднання українських політичних самостійницьких сил, яке було б виразником стремлінь української спільноти до державної незалежности України, спиралось би на співдії тих об'єднаних сил, на підтримку і контролю загалу патріотичного громадянства.

Об'єднання самостійницьких середовищ і їх дій унаглядновало б значення цих реальних політичних сил і розкрило б всю малозначність спекуляцій опортуністичних елементів і їхнього суперництва перед зовнішніми чинниками за ласку, що потурає практикам непередрішенства та зводить українську політику до позицій мінімалізму й капітулянства.

7. В суспільно-політичному житті члени ОУН, працюючи в українських установах, впливають ідейно і політично на зміст і форми їхньої роботи, обороняючи і скріплюючи принципи визвольної самостійницької політики та протиставляючись всяким шкідливим для неї хитанням і компромісам.

8. Для усунення шкідливих наслідків надмірного роздріблення національних сил, Закордонні Частини ОУН обстоюють потребу організування національних громад. Всі українці в одній місцевості, чи в більшому обширі поселення, повинні об'єднуватися в одну національну громаду для спільного захисту загально-національних інтересів і для ведення таких справ українського життя, які мають загально-національне значення та до яких засадниче становище усіх є однакове.

їнського робітництва та здобуття для українського міста.

16. V. Конференція ЗЧ ОУН відмічає, що спроба організувати на теренах США і Канади суспільно-політичну організацію СВУ не виправдала себе і що там немає місця для здорового розвитку і суспільно-політичної діяльности двох організацій з однаковими заложеннями і завданнями на одному терені, бо це розпорошує сили й енергію та послаблює ефективність праці.

17. V. Конференція ЗЧ ОУН приєднується до ініціятиви українського духовенства величаво відзначити тисячоліття християнства на Україні, підкреслюючи його величезне значення, як в духово-релігійному, так і національно-культурному та історично-політичному відношенні. З того приводу належить по всіх країнах поселення українців організувати загально-національні маніфестації, користаючи з досвіду масових акцій, ініційованих організаціями визвольного фронту, які стали чинником об'єднання і піднесення української спільноти.

18. Стверджуючи, що широке розгорнення пропаґандивної і інформативної акції про українську визвольну боротьбу є особливо важливим, V. Конференція ЗЧ ОУН вважає за необхідне:

а) виробити плян внутрішньої і зовнішньої пропаганди та інформації, до здійснення якого приєднати найкращі наукові і фахові сили;

б) обмежити брошуркові видання і приділити окрему увагу поважним науково-політичним творам, які своєю вагою могли б успішно протиставитися ворожим, фальшивим і дезорієнтуючим публікаціям про Україну;

в) для пропаґандивної і інформативної акції використовувати всі можливі середники, зокрема організувати власні радіовисилання на заокеанських теренах.

19. Нова, посилена акція ворожої большевицької агентури на українському відтинку як на Рідних Землях, так і на еміґрації, а також спроба большевицької агентури просякнути в кожну ділянку українського політичного життя — накладають на всіх членів ОУН,

незалежно від становища та їхніх функцій, обов'язок посиленої чуйности.

VI. До фінансово-господарських справ

1. V. Конференція ЗЧ ОУН, заслухавши та проаналізувавши фінансово-господарський стан ЗЧ ОУН, стверджує, що:

а) вся визвольно-політична діяльність ЗЧ ОУН спирається виключно на власні засоби та жертвенність членських кадрів і українського громадянства; це забезпечує повну незалежність ЗЧ ОУН та свободу плянування і дії;

б) дякуючи великій підтримці широких кіл патріотичної української еміґрації, ЗЧ ОУН змогли у звітовому часі давати допомогу революційним кадрам в Україні, що є їх першочерговим завданням;

в) беручи до уваги помітне збагачення загалу української еміґрації, особливо на заокеанських теренах, V. Конференція ЗЧ ОУН все ж таки відзначає недостатність дотеперішньої фінансової підтримки в світлі потреб і вимог української визвольної боротьби під сучасну пору.

2. V. Конференція ЗЧ ОУН доручає Тереновим Проводам подбати, щоб торговельні та іншого рода підприємства складали відповідний відсоток від своїх прибутків на потреби визвольної боротьби.

V. Конференція ЗЧ ОУН вважає, що подвоєння зусиль членства щодо фінансово-господарського забезпечення ЗЧ ОУН буде належним відзначенням 25-ліття існування Організації Українських Націоналістів та її вкладу у визвольну боротьбу українського народу.

VII. Постанови в справі розкольницької акції

1. V. Конференція ЗЧ ОУН стверджує, що виконуючи рішення IV. Конференції в справі полагодження конфлікту між ЗЧ ОУН а ЗП УГВР і т. зв. опозицією, Провід ЗЧ ОУН доклав усіх зусиль для полагодження цього конфлікту, згідно з вимогами українського визвольного руху і з інтенціями Проводу ОУН на Українських Землях. Однак ці зусилля знівечила дальша

шкідлива акція групи т. зв. опозиції ЗП УГВР, яка кінчилась диверсійною дією т. зв. двійки, що зазнавши поразки в своїх підступних намаганнях захопити керівництво Закордонними Частинами ОУН — відірвалась від ОУН в ідеологічному, політичному і дійовому відношенні.

2. Опановане групою відступників від українського націоналізму Закордонне Представництво УГВР, перетворилось на інструмент групових інтересів, протилежних до завдань і позицій УГВР, а зокрема стало вогнищем розкладових акцій внутрі визвольного фронту та узалежнювання його політики від чужосторонніх сил.

3. Фальшуючи ідейні заложення ОУН і спекулюючи ім'ям Проводу ОУН на Українських Землях, ця група намагалася внести заколот у революційно-націоналістичний рух та заломити його в ідеологічних основах.

4. Всякі дальші пляни і заходи в напрямі поєднання ЗЧ ОУН з розкольницькою групою т. зв. двійки і ЗП УГВР в його теперішньому стані є неможливі і недоцільні.

5. V. Конференція ЗЧ ОУН плямує злочинне поступування тих відступників від українського націоналізму, а за їхню акцію, яка є потоптанням підставових організаційних засад і суспільно-громадської етики, виносить рішення про виключення їх з рядів ОУН.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

стор.:	рядок:	надруковано:	має бути:
3	9 згори	це	є
3	2 знизу	це є ідея	це ідея
4	16 знизу	спільність	спаяність
4	11 знизу	тимбільшим	більшим
5	1 згори	організаційного	організованого
5	14 знизу	фізичиний	фізичний
5	11 знизу	виявляла	являла
8	18 згори	переведеній	переведеної
9	8 знизу	останьо	остання
11	4 згори	виборничі	виробничі
13	5 згори	господаську	господарську
13	9 згори	українців	України
14	13 знизу	обіматиме	обійматиме
14	11 знизу	чужоземне	чужомовне
23	після 14 згори має бути IX.		
23	1 знизу	поневолених	поневоленим
25	6 згори	відкинувши	та відкинувши
26	3 згори	Збір	Збір ОУН
28	10 згори	життя	Життя в Українській Державі
28	13 згори	рівні	різні
33	11 знизу	так —	так і
35	16 знизу	на послаблення	проти послабленого
35	14 знизу	проти большевицького	проти московсько-большевицького
37	10 знизу	Української Держави	Української Незалежної Держави
42	16 знизу	народу бути	народу, за право кожного народу бути
43	14 знизу	Здобути	Здобувати
54	17 згори	та реальному	та на реальному
56	14 згори	вледи	влади
64	2 згори	орієнтацію на	орієнтацію лише на
65	15 згори	справи Осередніх Українських	справами Осередніх і Східніх Українських
67	15 знизу	систем;	систем:

I. Програмові постанови 107
II. Політичні постанови 113
Декларація Проводу ОУН після закінчення II. світової війни (1945) 121
I. Наші ідейно-політичні основи 122
II. Підсумки другої імперіялістичної війни . . 123
III. Імперіялістичне обличчя СССР 126
IV. Англійсько-совєтські суперечності 128
V. Фронт поневолених і загрожених народів . . 130
VI. Становище на Україні 134
VII. Україна на міжнародній конференції . . 136
VIII. У відповідь на большевицькі звернення . 137
IX. Що далі? 139
Конференція Проводу ОУН на Українських Землях (1946) 143
I. До міжнароднього становища 143
II. До становища в СССР 149
III. До становища в Україні 152
1-а Конференція Закордонних Частин ОУН (1947) 156
I. Стан революційно-визвольної боротьби . . . 156
II. До основ нашої визвольної концепції та уклад революційно-визвольних сил 164
III. До завдань ЗЧ ОУН 171
IV. Зовнішньо-політичні ствердження і постанови 182
V. Складові фактори світової політики й Україна 184
VI. Постанови про АБН 199
VII. Постанови по сектору внутрішніх справ . . 202
VIII. Конкретні практичні завдання Референтури Внутрішніх Справ 206
IX. По сектору зовнішніх справ ЗЧ ОУН . . . 208
X. По сектору військових справ ЗЧ ОУН . . . 208
XI. З постанов ділянки Служби Безпеки . . . 208
XII. Напрямні освітньо-політичної і пропаґандивної роботи 211
XIII. Виховно-вишкільні постанови 213
2-га (Надзвичайна) Конференція ЗЧ ОУН (1948) 219
Загальні постанови 219
У питаннях ідеологічно-політичного стану ЗЧ ОУН 222
У питаннях організаційно-устроєвих засад і політичної діяльности 223
Повідомлення про смерть ген. Т. Чупринки (1950) 233
Закордонне повідомлення про смерть ген. Т. Чупринки 237
3-тя Конференція ЗЧ ОУН (1951) 242
До положення в Україні і СССР 242
Українська визвольна боротьба на тлі міжнародньої ситуації 254
До соціяльно-програмових засад ОУН 259
До суспільно-громадської праці 261
Наше становище до творення централі російських еміґраційних імперіялістів (1951) 264
Доповнююче становище Проводу ЗЧ ОУН до справи співпраці з американськими чинниками . . . 277
4-та Конференція ЗЧ ОУН (1953) 282
I. Зовнішня політика 284
II. Політика і діяльність на внутрішньо-українському відтинку 289
III. Організаційно-оперативні справи 295
Міжнародне положення і українська справа . 307
Додаток 323
Звернення до всіх українців на чужині з приводу союзу трьох держав проти УПА (1947) 323
Комунікат Проводу ЗЧ ОУН в справі закордонних рейдів УПА (1947) 328
Комунікат Проводу ЗЧ ОУН проти співпраці з російськими імперіялістами (1949) 334
Комунікат Проводу ЗЧ ОУН про відношення до УНРади (1950) 337
До справи представництва України в ОН (1955) . . 340
Постанови V. Конференції ЗЧ ОУН (1955) 343
Виправлення помилок 365

стор.:	рядок:	надруковано:	має бути:
68	15 згори	вироблення шарів	вироблення здорових шарів
68	9 знизу	Вороже	XXII. Вороже
70	16 згори	всеукраїнську визвольну	всеукраїнську революційно-визвольну
71	12 згори	безцільне	бездільне
71	14 згори	усіх верств	усіх верств народу
73	17 згори	за лад	за справедливий лад
74	над рядком 7 з долини	має бути (неповний текст)	
76	13 згори	здобуття Заходу	здобуття помочі Заходу
77	15 згори	імперіялістів	імперіялізмів
81	1 знизу	проводимо	провадимо
86	14 згори	Змагаючи	14. Змагаючи
88	14 знизу	кров за	кров лише за
88	4 знизу	цілість	ціль
89	5 згори	Засуджуємо	19. Засуджуємо
98	1 згори	віддали	відділи
101	9 згори	до теперішнього	дотеперішнього
102	4 знизу	не має	не може
103	6 знизу	забезпечити	забезпечили
104	16 згори	відповідальності	відповідності
104	14 знизу	зазначеноно	зазначено
106	12 знизу	**націоналістів**	Націоналістів
108	6 знизу	**нижчої**	нижньої
111	13 згори	фафіців	фахівців
112	3 знизу	обов'язків	обов'язках
113	13 згори	права	прав
114	9 згори	бортьби	боротьби
117	7 знизу	імперіязмам	імперіялізмам
121	11 знизу	позначаються	позначається
122	6 згори	незалежними	незажитними
124	17 знизу	карті	харті
125	4 згори	Квіслінг	Квіслінґ
128	10 знизу	конечність	конечністю
128	1 знизу	використовувати	використати
136	5 згори	окуленти	окупанти
139	6 згори	бо з зударі	бо в зударі
139	9 згори	загального	загниваючого

стор.:	рядок:	надруковано:	має бути:
139	10 згори	ворожий фашизм	ворожий як фашизм
144	11 згори	невтральгічних	невральгічних
146	11 знизу	Наявивними	Наявними
148	13 низу	порядкувати світ	порядкували світом
148	13 знизу	тим забезпечити	тим самим забезпечили
151	7 знизу	злодійства адміністративно-господарського апарату	злодійства в адміністративно-господарському апараті
172	7 згори	організування фронту	організування серед природніх союзників акції спільного протибольшевицького фронту
178	5 згори	дає два	має два
181	9 знизу	За консолідацією	24. За консолідацією
183	11 знизу	боботьбу	боротьбу
190	3 згори	повоєної	повоєнної
194	9 знизу	підогрітого	відогрітого
197	3 згори	інтриг	інтриґ
205	5 згори	суспільному житті	суспільно-громадському житті
213	14 знизу	залучувати до	залучувати їх до
214	7 знизу	системи, з'ясувати	системи, колоніяльно імперіяльний характер большевицької експанзії, з'ясувати
224	1 згори	**ідейно-політична**	**Ідейно-політична**
225	2 знизу	Основним	1. Основним
234	13 згори	польської тюр-	польської тюрми
235	20 згори	розбудову в Україні	розбудову позицій українсько - визвольно - революційного руху в Україні
243	9 знизу	акцептується	акцентується
247	11 згори	літературної мистецької	літературної і мистецької

стор.:	рядок:	надруковано:	має бути:
249	2 знизу	зевдяки	завдяки
257	6 згори	федералітичних	федералістичних
258	4 знизу	у суспільному	у спільному
259	5 згори	організаційних	органічних
260	17 згори	нездійснену	нездійсненну
261	17 знизу	децентрацізації	децентралізації
266	5 знизу	формаціями	формами
270	16 згори	невидно	не видно
271	7 згори	воюючої України	воюючої за свою державну незалежність України
271	11 згори	айманциною	займанщиною
272	13 знизу	спправу	справу
275	3 згори	всі старань	всіх старань
277	1 згори	Українську Соборну	Українську Самостійну Соборну
278	14 знизу	КЦАБ,	КЦАБ-у,
280	1 знизу	білоруських, грузинських,	білоруських, вірменських, грузинських,
287	3 згори	історіософії	історіографії
289	9 знизу	боротьбу підпілля	боротьбу націоналістичного підпілля
297	15 знизу	теорія й практика	теорія й тактика
304	14 знизу	ррху	руху
307	11 згори	Якщо	1. Якщо
308	13 згори	висококультурних націй	висококультурних державних націй
311	2 згори	суспільною	суцільною
316	13 згори	**Корейська війна**	**Корейська війна:**
319	14 знизу	Заходу	Заходом

ЗМІСТ

Перший Вел. Збір Українських Націоналістів (1929) 3
I. Загальні означення 3
II. Державний устрій 6
III. Соціяльно-економічні постанови 7
IV. Зовнішня політика 12
V. Військова політика 13
VI. Культура і мистецтво 13
VII. Шкільна політика 14
VIII. Релігійна політика 14
IX. Організація Українських Націоналістів . . 15
Десять заповідей українця-націоналіста (1929) . . 16
Відозва з приводу смерти полк. Є. Коновальця (1938) 17
Проголошення самостійности Карпатської України (1939) 20
Маніфест ОУН напередодні війни (1940) 21
Другий Великий Збір ОУН (1941) 24
Програмові постанови 27
Політичні постанови 31
Військові постанови 37
Вишкільно-виховні напрямні 39
Пропаґандивні напрямні 40
Постанови в справі диверсії полк. А. Мельника 45
Боротьба й діяльність ОУН під час війни (1941) . 48
З акту проголошення відновлення Української Держави 57
Пастирський лист митр. А. Шептицького . . . 58
Архипастирське послання Преосв. Полікарпа . . 59
2-га Конференція ОУН (1942) 61
Політичні постанови 61
Організаційні постанови 70
Вишкільні постанови 72
Пропаґандивні постанови 72
3-тя Конференція ОУН (СД) (1943) 74
Третій (Надзвичайний) Великий Збір ОУН (1943) 90
Два роки боротьби 90
Уточнення і доповнення до програмових постанов (1950) 103
Примітка 106